

7096 AA 60090201
 OSREDNJA KNJIŽNICA
 S. VILHARJA
 TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
 66001 KOPER

št. 95 (14.491) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakrt nad Cerkljami, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod vojskim prikladi, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

TOREK, 6. APRILA 1993

BCIKB
 BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
 TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Nova agencija "Mitnica - Barriera"
 Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 1
 Trst - Telefon 040/636311

JAMSTVENO OBVESTILO / PO »MAFIJI« ŠE »PROTIZAKONITO FINANSIRANJE STRANK«

Andreotti »bis«

Škandal ANAS: jamstveno obvestilo tudi Forlaniju

MILAN, RIM - Po »mafiji« se »kršenje zakona o javnem financiranju strank«. Dosmrtni senator, sedemkratni predsednik vlade Giulio Andreotti je prejel včeraj »svoje« drugo jamstveno obvestilo. Milanski sodniki ga v njem obveščajo, da naj bi bil vpleten v afero o protizakonitem financiranju strank: »poznaval« naj bi prispevek v višini 250 milijonov lir za italijansko socialdemokratsko stranko.

Jamstveno obvestilo je podpisalo pet milanskih sodnikov (z javnim tožilcem Borrellijem na čelu), ki že več kot leto dni sledijo aferi »čiste roke«. Dosmrtnega senatorja naj bi v afero vpletel bivši tajnik sedaj že umrlega predsednika republike Giuseppeja Saragata Roberto Buzio. Slednji sedi že dalj časa v milanskem zaporu San Vittore zaradi vpletenosti v afero o zakupih ustanove ENEL. V samicah se mu je razvezal jezik, od tod tudi nevarnost za Andreottija.

Po njegovih izjavah naj bi marca lani prejel od družbe EFIM, ki je last Andreottijevega prijatelja Giuseppeja Ciarrapica, vsoto 250 milijonov lir, ki naj bi jo nato »predal« PSDI. Vso operacijo naj bi skoval ali pa vsaj privolil vanjo sam Andreotti. Vsota ni bila vključena v knjigovodske knjige socialdemokratske stranke, od tod tudi hipoteka obtožbe o »kršenju zakona o javnem financiranju strank«.

Zaradi iste vsote so sodniki poslali jamstveno obvestilo tudi bivšemu tajniku PSDI Antoniu Carigliu ter nov zaporni nalog za bivšega predsednika Rome Giuseppeja Ciarrapica, ki

pa se sedi v zaporu zaradi rimske afere o jamstvih finančne družbe SAFIM.

Roberto Buzio je seznanil sodnike tudi z drugim »vpraskljivim« dogodkom. Sam naj bi prejel se en »prispevek« za stranko, in sicer s »posredovanjem« Ciarrapicevega zaporniškega kolege Maura Leoneja. Sodniki niso izdali nobenega jamstvenega obvestila zaradi tega drugega »prispevka«, ker naj bi do podkupnine prislo leta 1989, te prekrške pa je že crtala amnestija.

Malo po objavi drugega sodnega obvestila za Andreottija je njegov odvetnik Odoardo Ascari takoj izjavil sredstvom javnega obveščanja, da je dosmrtni senator »popolnoma na razpolago milanskemu sodstvu in da mu povsem zaupa«. »Prostovoljno se bomo predstavili pred sodniki, da bi dokazali našo popolno nedolžnost, saj nismo vpleteni v nobeno kršitev zakona«, je zaključil Ascari.

Medtem se mednarodni ugled Andreottija vse bolj maje. Ugledni ameriški teden Newsweek je v zadnji številki svoje evropske izdaje posvetil »veliki pozornost« njegovi domnevni vpletenosti v italijanske mafijske zadeve. »Če bi ga priznali za krivega, bi Andreotti pri častiljivi starosti 74 let tvegal tudi do 15 let zapora.« krokarsko zaključuje clankar.

Sinoči pa so milanski sodniki poslali jamstveno obvestilo tudi bivšemu tajniku krščanskih demokratov Arnaldu Forlaniju. Osumljen je kršitev zakona o financiranju strank v zvezi s podkupninami državnega cestnega podjetja ANAS.

LUKSEMBURG / PODPIS

Sporazum med ES in Slovenijo

LUKSEMBURG - Slovenija in Evropska skupnost sta v ponedeljek podpisali več sporazumov in protokolov o medsebojnem sodelovanju. Te za Slovenijo nedvomno pomembne dokumente sta za Slovenijo podpisala premier Janez Drnovšek in zunanji minister Lojze Peterle, za ES pa predsednik sveta ministrov Niels Halveg Petersen in komisar za trgovino sir Leon Brittan. Med sporazumi je nedvomno najpomembnejši sporazum o medsebojnem sodelovanju, ki ponuja Sloveniji možnosti brezcarinskega izvoza v ES. Premier Drnovšek je v posebni izjavi dejal, da je to prvi samostojni sporazum Slovenije z ES. Sloveniji daje vse trgovinske olajšave, ki jih naša država v tem trenutku potrebuje; omogoča nam dostop na trge ES, vključuje pa tudi druge oblike sodelovanja in finančni protokol.

Glede osimskih sporazumov, ki so vključeni kot klavzula sporazuma, je predsednik vlade dejal, da jih Slovenija v celoti sprejema, sam sporazum pa zdaj po odstranitvi blokade italijan-

ske delegacije ne vključuje s strani ES nobenega pogojevanja. Sporazum prepusca urejanje slovensko-italijanskih sporazumov državam samima, ki bosta to vprašanje urejali medsebojno.

Predsednik slovenske vlade je v govoru pred številnimi novinarji in ministri ES poudaril, da so ES in njene članice za Slovenijo nedvomno zelo pomembni partnerji. Sporazumi vzpostavljajo pravno in institucionalno podlago za sodelovanje na področju trgovine, tehnologije, financ, informiranja in raziskovanja. Med novostmi sporazuma je tudi določba o spostovanju človekovih pravic.

Protokol o finančnem sodelovanju omogoča najem ugodnih kreditov pri Evropski investicijski banki, protokol pa v skladu s sporazumom o prometu predvideva uporabo sredstev za izgradnjo prometne infrastrukture v Sloveniji, hkrati pa pomeni tudi institucionalno podlago za sodelovanje z Evropsko investicijsko banko.

»Prost pretok ljudi, blaga, kapitala«

LUKSEMBURG - Sporazum posebej poudarja nediskriminacijo sporazumov držav članic Evropske gospodarske skupnosti. V sporazumu je v ospredju prost pretok ljudi, kapitala in blaga. Za spostovanje državljanov pravic državljanov dvanajstere v Sloveniji tako odsej jamci Evropska gospodarska skupnost. Za to se je zavzel italijanski zunanji minister Emilio Colombo, ki predvideva, da bosta Italija in Slovenija tako laže reševali vprašanje vračanja premoženja nekdanjim istrskim beguncem na slovenskem ozemlju. Sporazum med drugim omogoča tudi nadaljevanje regionalnega sodelovanja, predvidenega z osimskimi sporazumi. Po besedah italijanskega zunanjega ministra je tako odprta možnost za ureditev proste carinske cone v Gorici. (Ansa)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Jelcin in Clinton zadovoljna z vrhom

Vancouverjski vrh se je končal ob zadovoljstvu obeh udeležencev, Jelcina in Clintona. Jelcin se je vrnil v Rusijo z obljubami o večji pomoči Zahoda, Clinton pa je prisilil zahodne zaveznike, da so se prilagodili politiki ZDA in s tem povečali svoj vpliv.

stran 6

Zakaj referendum o bankah in okolju?

V nedeljo, 18. aprila bomo glasovali tudi o referendumih o vprašanju zaščite okolja ter o imenovanju predsednikov in podpredsednikov hranilnic.

stran 3

Minska filharmonija v gledališču Miela

V gledališču Miela bo danes predzadnji koncert letošnje sezone Glasbene matice z zelo prestižnimi gosti. Nastopili bodo namreč solisti iz Minske filharmonije, in sicer v neobičajni in spremenljivi komorni zasedbi.

stran 5

Osimo: predlogi Gorice

Družbene in politične sile v Gorici pripravljajo strategijo za pridobitev novih zlasti gospodarskih instrumentov v okviru novih sporazumov med Italijo in Slovenijo. Na srečanju na Trgovinskih zbornicah so razpravljali o tem, kakšna naj bi bila mešana industrijska cona ob meji, razpravi o nadgradnji Osimskih sporazumov pa je bila namenjena tudi točka na sinočnji seji občinskega sveta.

stran 7

TRST / ZAVZEMANJA ZA OBSTOJ DRUŽBE

Lloyd: sindikati in Dežela za alternativno rešitev

Včeraj spet odločno zavrnili projekt Finmare

TRST - Poravnava deficita do konca leta z istocasnim iskanjem alternativnih rešitev, pri katerih bi sodelovali privatniki in javne ustanove: to je po oceni deželnega odbora FJK in sindikatov edina pot, ki bi zagotovila obstoj trzasko pomorske družbe Lloyd. Zato bodo predlog, o katerem so se dogovorili na včerajšnjem srečanju na sedežu dezelne

vlade (foto Ferrari), iznesli italijanskemu ministru za prevoze Tesiniju, ki bo jutri v Trstu. Se pred 16. aprilom, ko se sestanejo delničarji Lloyda, pa se morajo za skupno pogajalsko mizo zbrati vsi prizadeti. Vsekakor pa so včeraj sindikati in deželna vlada se enkrat zavrnili nacrt Finmare o združitvi Lloyda z genovsko družbo Italia navigazione.

ZDA - RUSIJA / PO VRHU

Zahod pozdravlja Clintonovo potezo

Javnost predsedniku ni naklonjena

VANCOUVER - Predsedniki in premieri zahodnih držav so zadovoljni z rezultati pogovorov med ameriškim in ruskim predsednikom Billom Clintonom in Borisom Jelcinom. V Londonu, Rimu in Bonnu so se ze pohvalno izrekli o dvo-dnevnem vrhunskem srečanju v kanadskem Vancouveru in ob tem napovedali tudi večjo pomoč svojih držav Rusiji. Pogovorom v Vancouveru je nadrobno prisluhnil tudi gruzijski predsednik in nekdanji sovjetski zunanji minister Eduard Sevardnadze. V pogovoru za bilistijski radio je dejal, da sta se predsednika resno pogovorila tudi o gruzijsko-abhazijskem sporu, pogovore pa je označil kot pomemben dosežek ne samo za Rusijo, pač pa za svet v celoti.

Poprečni Američani pa svojega predsednika kritizirajo, čes da bi bilo bolje, ko bi denar, ki ga je obljubil Rusom, porabil za ozdravitev sepavega domacega gospodarstva. Raziskave javnega mnenja kažejo, da predsednikovo politiko do Rusije podpira po enih virih stideset, po drugih pa celo le dvajset odstotkov Američanov. Če bo na referendumu 25. aprila Jelcin padel, bi se utegnilo izkazati, da je Clinton virgel denar ameriških davkoplačevalcev skozi okno, ugotavljajo tisti, ki se niso prepustili evforiji uspešnega državniskega vrha.

BIH / KRHKO PREMIJJE

ZDA razmišljajo o odpravi embarga za uvoz orožja v Bosno

Danes srečanje vojaških predstavnikov vseh sprtih strani v Sarajevu

General Morillon med prebivalci Srebrenice. (Telefoto: AP)

SARAJEVO - Sporazum o prekinitvi ognja, ki v BiH velja od 28. marca, je vse khrkejsi. O krsitvah premijra poročajo skoraj iz vseh delov države. Po poročilih hrvaskih medijev naj bi Muslimani napadli položaje HVO v Busovaci. Srbi obstreljuje vasi na območju Tuzle, Tešanja, Kakanja in Maglaja. Srbsko topništvo z okoljskih hribov občasno obstreljuje Sarajevo.

Srbom se vse bolj ozi manevrski prostor. Poleg vse ostrejših sankcij je v ponedeljek ameriški državni sekretar Warren Christopher v intervjuju za televizijsko mrežo NBC izjavil, da bodo ZDA zacele razmišljati o odpravi embarga na uvoz orožja BiH, če Srbi ne bodo spostovali premijra.

Tiskovni predstavnik UNHCR v Sarajevu je sporočil, da bodo ZN v naslednjih dneh iz Srebrenice premestili blizu 10.000 civilistov. Vsak dan naj bi 20 tovarnjakov v mesto odpeljalo človekoljubno pomoč, ob vrnitvi pa evakuiralo ranjence, bolnike, zen-

skje in otroke v Tuzlo. Za prebivalce nesrečnega mesta na vzhodu Bosne so nemško, francosko in ameriška letala tudi minulo noc odvrkla 5, 7 tone človekoljubne pomoči.

Poveljnik Unproforja general Lars-Eric Wahlgren je v ponedeljek od voditelja bosanskih Srbov Radovana Karadžica zahteval, naj svojim silam ukaže, da nemudoma začnejo spostovati prekinitev ognja in dovolijo namestitvev treh ekip vojaških opazovalcev in pehotne cete Unproforja v Srebrenici. Zahteval je tudi odprtje kopenskega koridorja med Srebrenico in Zvornikom za pošiljanje človekoljubne pomoči in zračnega koridorja za evakuacijo ranjencev.

O ukrepih za prekinitev obleganja Srebrenice in Sarajeva bodo razpravljali na srečanju vojaških predstavnikov vseh sprtih strani. Predsednik BiH Alija Izetbegovic pa je zavrnil srbske zahteve po neposrednih pogajanjih sprtih strani o novi razdelitvi BiH. (STA, Reuter)

KOMENTAR

Že spet vražji 5. april...

MARJAN KEMPERLE

Bil je 5. april. Lani tega dne so italijanski volivci uresnili nacelo mednarodno priznane italijanskega politologa Giovannija Sartoria, po katerem se lahko demokracija udeleži le v zavetju volilne kabine. Volilnice, ki so kot granate pred iz rok državljanov v volilne zare, so povzročile potres, kakršnega dotlej na Skornju v vsem povojnem času niso pomnili. Slab mesec pred tistim 5. aprilom (12. marca) je bil v Palermu ubit demokristjanski evropski poslanec Salvo Lima. Takratni tajnik stranke Forlani je med pogrebno svečanostjo zatrdil, da gre za politični umor; takratni predsednik vlade Andreotti je v intervjuju tedniku Panorama izjavil, da so »obrekovalci slabši od morilcev, in moj prijatelj Lima je bil desetletja obrekovan.«

Zavrtelo se je leto in z njim tudi italijanski politični svet. Nekaj dni pred letosnjim 5. aprilom so palermi sodniki izdali jamstveno obvestilo dosmrtnemu senatorju Andreottiju. Domnevna obtožba: združevanje v zločinske namene mafijskega tipa. Pred tem je dobilo podobna (ali drugačna) obvestila mnogo drugih voditeljev KD.

Tri dni pred letosnjim 5. aprilom je stranka Andreottija in njegovih prijavi sodstvu domnevno zaroto proti Krcskanski demokraciji. »Zarotniki« naj bi bili skesanci in tisti lutkarji, ki vodijo njihove niti. Podobno tezo je - mnogo pred demokristjani - že zagovarjal boss mafijskih bossov Totò Riina.

Na predvečer letosnjega 5. aprila je dosmrtni senator Andreotti, vražji Belzebub za »neprijatelje«, v intervjuju Enzu Biagiju razkril, da se ne zanese na palermške sodnike.

»Neskončna so pota Gospodova,« so pravi nekoc. Včeraj je bil 5. april. Dosmrtni senator Andreotti je dobil »svoje« drugo jamstveno obvestilo. Mafijski skesanci nimajo tokrat nič opravka z njim, tudi palermški sodniki ne.

Zlobno bi lahko zapisali, da je bilo Andreottiju včeraj »ustrezen«. Se bo sedaj na milanske sodnike vendarle zanesel?

RIM / PO PRVOAPRILSKEM IZBRUHU PRED PARLAMENTOM

Štirideset jamstvenih obvestil za neofašiste

Deset jih je naslovljenih na misovske parlamentarce Ostra reakcija tajnika stranke Finija na hišne preiskave

RIM - Sodniki rimskega javnega tožilstva so včeraj izdali okrog 40 jamstvenih obvestil zaradi motenja parlamenta, torej prekrška, ki ga predvideva drugi odstavek 289. člena kazenskega zakonika. Jamstvena obvestila so seveda naslovljena na neofašistične elemente, in sicer na desetino misovskih parlamentarcev in na okrog 30 vroečravnih pripadnikov fašistične mladinske organizacije Fronte della Gioventù. Za prve so sodniki zahtevali tudi dovoljenje parlamenta, da lahko sprožijo sodni postopek.

Poteza rimskih sodnikov, ki so jo spremljale tudi preiskave na domovih predstavnikov MSI, se kot znano nanaša na manifestacijo, ki so jo fašisti uprizorili 1. aprila pred vhodom v poslansko zbornico in ki nikakor ni bila prvoaprilska sala. Nic cudnega zato, da je vsedrjavni tajnik neofašistične stranke Gianfranco Fini nemudoma reagiral nanjo s poslanskim vprašanjem, ki ga je naslovil na predsednika vlade in na ministra za pravosodje in za notranje zadeve. Od njih hoče izvedeti za motivacije tega »absurdnega, neupravičenega, prekomernega in celo arbitrarnega obnašanja policijskih agentov« in ali so

le-ti »izvajali natančna navodila, ki so jih prejeli od notranjega ministra ali organov, ki so odvisni od njega«. Fini se na koncu sprasuje, ali vse to ne pomeni »nezakonitega kršenja individualnih političnih pravic posameznih državljanov in nedopustne gonje proti političnim silam, ki se nameravajo opredeliti za ne na bližnjem volilnem referendumu in ki zahtevajo predčasne politične volitve«.

Na koncu svojega parlamentarnega posega pa Fini Amata in oba ministra vprašuje, ali se jim glede na politični predznak preiskave ne zdi »neprimerno in celo zlonamerno, da je bila leta zaupana namestniku državnega pravdnika Giovanniju Salviju, bratu znanega predstavnika Demokristične stranke levice«. Zlonamernost te zadalžitve vidi Fini že v dejstvu, da je hisno preiskavo utrpel tudi šef strankinega urada za tisk, ki da prav zaradi svoje funkcije sploh ni sodeloval pri prvoaprilski manifestaciji, ampak se je baje omejil zgolj na »stike s tiskom« (menda ja ne telesne! - op.ur.). Za Finija je torej vse to, kar sedaj rimski sodniki kot zaroto kujejo proti njegovim kameratom, »hud atentat na svobodo neke politične stranke«.

Vsedrjavni tajnik MSI-DN Gianfranco Fini (Telefoto AP)

PRIJAVA SODSTVU / OPOZICIJA UDRIHA

Dokument KD: spori v stranki

Bianco (KD): Tajnik je popravil prijavo

RIM - Prijava domnevne zarote proti Krcskanski demokraciji je sprožila val reakcij v italijanskem političnem življenju. In to tako med političnimi nasprotniki stranke krizastega scita, kot tudi med samimi vidnimi predstavniki KD.

Eden od teh, predsednik demokristjanske parlamentarne skupine v poslanski zbornici Gerardo Bianco, ki je skupaj s kolegom iz Palace Madama De Rosso podpisal sedaj že inkriminirani dokument, je včeraj obrazložil, kako je sploh prišlo do prijave. Pobudo zanjo sta dala poslanka Giovanna in D'Onofrio. Napisala sta tudi tekst in mu ga predročila. »Dejal sem jima, da bom dokument pregledal v nekaj dneh, a onadva sta odgovorila, da se mudi in ga je treba cimprej sprejeti,« je po-

vedal Bianco novinarjem. »Zato sem telefoniral tajniku stranke Martinazzoliju, ki je zelel prebrati tekst. Na nekaj mestih ga je lastnorocno popravil, zatem ga je za hotel podpisati, a naposled je privolil, da ga podpisava z De Rosso v imenu vseh demokristjanskih parlamentarcev.« Bianco je dodal, da ni nihče »govoril o zaroti«, grenko pa je moral pritrditi, da postajajo »zalitve stranke sedaj za sodne preiskave.«

O javnem tožilcu v Palermu Caselliju je izjavil, da je »resen sodnik«, takoj zatem pa je pribil, da postajajo jamstvena obvestila že sama po sebi politične razsodbe (in obsojbe). Ob koncu je dodal, da mora tajništvo stranke sedaj, ko se je znanla KD zaradi dokumenta-prijave v vrtincu,

objasniti, na kateri strani stoji. Skratka: potrditi mora dokument, sicer bo Bianco odstopil.

Eden od pobudnikov prijave, D'Onofrio je včeraj zatrdil, da to ni bila akcija proti sodstvu, po drugi strani pa podpredsednik poslanec KD Mazzola, da se stranka s prijavo zapira v bunker. Pripadnik leveice KD je dokument označil kot zelo tvegano in sporno potezo.

Zelo oster je bil lider Stranke komunistične preнове Garavini.

Po njegovem mnenju dokument dokazuje le, da KD noče odgovarjati za svojo dejavnost ne volivcem ne sodnikom. Za predsednika poslanec Mreže Novellija pa je vsa zadeva »vznemirljiva«, saj ocenjuje dokument kot ustrahovanje javnega tožilca Casellija.

Italijanska pomoč Tirani

TIRANA - Cestni in železniški promet ter ribolov: to so bila glavna področja, na katera so se nanasali včerajšnji razgovori italijanskega ministra za prevoze Tesinija z albanskimi kolegi. V konkretnem sta se italijanska in albanska stran dogovorili o cestnem blagovnem prevo-

zu, kar pomeni, da bodo lahko odslej italijanski in albanski tovornjaki prosto krožili po obeh državah. Nadalje se je Tesini okvirno dogovoril o sodelovanju na področju ribolova in ribojnostva ter cestnih in železniških povezav. Tako je npr. ze izobiljovan dogovor o medseboj-

nem priznanju vozniških dovoljenj, glede železniškega prometa pa so Državne železnice pripravljene, da po simbolični ceni prodajo Albaniji precej materiala za obnovo proge Tirana-Drac. Družba Italferr Sistav, ki sodi v okvir Državnih železnic, pa je izrazila pripravljenost,

da bi nactovala zaključni del proge, ki povezuje Albanijo z Grcijo. Albanska stran je italijanski predstavila se dve veliki »zellij«: tiransko letališče je namreč prepotrebno posodobitve, kar bi terjalo prilžno 20 milijard lir. Prav tako je za Albanijo vitalnega pomena pristanišče v Dracu, kjer

med drugim pristajajo ladje, ki prinasajo pomoč za prebivalce. Zacetni nact so zaradi finančnih težav morali precej spremeniti, preureditvena dela pa bodo izvedli zahvaljujoc se posebnemu posojilu.

Tesini se je sestel tudi s predsednikom albanske vlade.

POSVET / VČERAJ V KONGRESNEM SREDIŠČU NA TRŽAŠKI POMORSKI POSTAJI V PRIREDBI DEMOKRATIČNE STRANKE LEVICE

Narodna identiteta in nacionalizem

Na posvetu so poudarili potrebo po novem razumevanju narodnostnih in etničnih pojavov, ki so danes tako živi na evropskem in svetovnem prizorišču in ki jih je politična kultura leveice v preteklosti praviloma podcenjevala ali vsaj neustrezno obravnavala

Z včerajšnjega posveta na pomorski postaji (Foto Ferrari/KROMA)

TRST - Nacionalizem je mogoče premagati le z enakopravnim priznavanjem posameznih narodnih identitet. Evropska in se posebej italijanska levica sta v preteklosti v precejni meri prezirali narodnostno dimenzijo, saj sta gradili predvsem na razredni pripadnosti in na internacionalizmu. Zgodovinski premiki, katerim smo prica zlasti od leta 1989 dalje, pa dokazujejo, da je narodnostna oziroma etnična problematika nadvse ziva, zaradi cesar bo morala levica v tem oziru posodobiti svoj politični in zlasti svoj kulturni instrumentarij, da bi bila resnično kos potrebam in zahtevam novega casa.

Tako je med drugim

povedal odgovorni za mednarodne dejavnosti pri vsedravnem vodstvu DSL Piero Fassino, ko je skušal strniti smisel posveta na temo »Narodna identiteta in nacionalizem v Evropi«, ki ga je vsedrjavno vodstvo DSL včeraj priredilo skupno s strankinim dezelnim in trzaskim pokrajinskim vodstvom v kongresnem središču na pomorski postaji v Trstu. Izhajajoč iz navedene premise, je Fassino poudaril, da sožitje med različnimi narodi oziroma narodnostni skupnostni predpostavljajo njihovo prehodno polno priznanje. Tega pa nikakor ne gre razumeti v smislu neke absolutizacije narodnostnih kategorij, saj je treba po drugi strani upoštevati, da smo prica tudi vse večjemu povezovanju ljudi na evropski in celo planetarni ravni, zlasti na gospodarskem področju, kjer so meje nacionalnih držav ze zdavnaj postale pretesne. Varovanje narodnostnih posebnosti je treba torej uskladiti s transnacionalnimi težnjami na gospodarskem, kulturnem in tudi političnem področju, državne meje v Evropi pa ne gre predstavljati, ampak presegati z razvijanjem vsakovrstnega sodelovanja preko njih.

Posvet, ki je trajal ves dan, je uvedel član dezelnega vodstva DSL Stelio Spadaro. Izpostavil je med drugim dejstvo, da je DSL izbrala za kraj posveta prav Trst, kjer so vprašanja narodne identitete in nacionalizma tako rekoč vseskozi v ospredju. Dejal je, da je

MARTIN BRECELJ

levica doslej delala hudo napako, ko je dejansko pristajala na to, da so nacionalna čustva bila domena desnice. Tudi levica bi jih morala gojiti, kajpak na primeren način, a brez slepomisenja, vključno recimo s tem, da bi proslavljala padle v letu 1953 za italijanstvo Trsta. Spadaro je nadalje opozoril, da so istrski begunci na Trzaskem dejstvo, ki bi ga nikakor ne smeli prezirati, odločno za je zavrnili zahteve nekaterih po prestavljanju državnih meja s Slovenijo oziroma Hrvasko, saj bi to kratkotalo pomenilo vojno.

Poleg Spadara in Fassina, ki sta spregovorila tu-

di in predvsem kot prireditelja, pa se je na govorniskem odru zvrstila se vrsta osebnosti z vnaprej narocenimi prispevki (prosta razprava ni bila predvidena), a z dokaj različnimi stališci. Senator Darko Bratina je izhajal iz ugotovitve, da leto 1989 ne pomeni le konca obdobja dveh blokov, ameriskega in sovjetskega, saj se je z njim v resnici končalo 200-letno obdobje, ki se je začelo s francosko revolucijo in ki bi ga lahko označili kot industrijsko obdobje. Za ta cas je bil na političnem področju značilen pojav nacionalnih in pozneje razrednih držav. Nacionalne države

so etnični element nekako absolutizirale, razredne ga nacelo prezirale, v obeh primerih pa narodni identiteti ni bilo dopušeno, da bi se polno in prosto izrazala, kot je dokončno postalo očitno na pragu sedanjega postindustrijskega obdobja. Po Bratinovem mnenju bi morali torej iskati danes rešitve v preseganju nacionalnih držav, a ne v smeri naivnega kozmopolitizma. Tako bi morali konkretno na nek način omogočiti, da bi npr. Trst enako cutili za svojega tako Italijani kot Slovenci, pa ceprav vsak po svoje, se pravi tudi ob spostovanju razmerij med večino in manjšino.

Trzaski zgodovinar Giorgio Negrelli je razmisljal nekoliko drugače, saj je postavil pod vprašaj ne le nacionalno državo, ampak tudi samo narodnost ali etnično pripadnost. Na nek način bi po njegovem morali preseči oboje, saj je v obeh mogoče zaslediti zaviralne elemente. Beneški sociolog Paolo Segatti se je dotaknil predvsem pojava novega razizma v Evropi, na katerega naj bi evropska levica ne znala učinkovito odgovoriti. Precej uglašen s temi razmišljanji je bil tudi prispevek trzasko pokrajinske tajnice DSL Perle Lusse, ki je ob potrebi po primernem ovrednotenju etničnih oziroma narodnostnih elementov tudi opozorila na dejstvo, da uveljavljanje teh elementov praviloma gre vstric z manj naprednimi socialnimi težnji. Spet drugače je razmisljal znani

italijanski zgodovinar poslanec Massimo Salvadori, po katerem spada narodnost v razliko od države, ki je umetna tvorba, na področje naravnih danosti. Prav zato lahko vzbudi prizadetje narodnostne sfere tako strahovite reakcije, kakršni smo danes prica v Bosni. Po Salvadorijevem mnenju bi rešitev moral iskati v razvezovanju binoma, ki je spojil narodnostno in državno dimenzijo.

Na posvetu so govorili tudi nekateri gostje iz sosednjih držav, in sicer predstavniki Socialdemokratske stranke Nemcije Tielmann Fischer, madzarskih socialistov Attila Kaszas, Istrskega demokratskega zbora Loredana Bogliun Debeljuh in Socialdemokratske preнове Slovenije Peter Bekes. Debeljuhuva se je ob poudarjanju istrske posebnosti med drugim ostro obregnila ob državno mejo med Slovenijo in Hrvasko, na to pa je posredno odgovoril Bekes, ko je dejal, da bo treba meje sprejemati kot nujno zlo, vsaj dokler bodo pac obstajale države.

Spadaro je ob sklepanju posveta napovedal, da bo problematiki narodnosti in nacionalizma predvidoma jeseni v Trstu namenjena konferenca, na kateri bodo sodelovale stranke socialisticne internacionale iz srednje Evrope, v kratkem pa bo DSL priredila v Trstu tudi posvet o vprašanjih gospodarskega in siceršnjega razvoja teh krajev.

Piero Fassino (Foto Ferrari/KROMA)

TRST / POSEBNA IZDAJA

Solidarnost z Oslobodjenjem

TRST - Trzaski dnevnik Il Piccolo je v svoji včerajšnji številki, skupaj s številnimi drugimi svetovnimi časopisi ponatisnil stran posebne izdaje sarajevskega dnevnika Oslobodjenje ob prvi obletnici zacetka vojne v Bosni in Hercegovini. Gre za obliko solidarnosti z bosanskim ljudstvom in z dnevnikom Oslobodjenje, ki se vedno zavzema za multietnično BiH in izhaja v izredno težkih pogojih, ko njegovi novinarji vsak dan tvegajo življenje, da bi zagotovili neodvisno informacijo

Advertisement for 'OSLOBODENJE' newspaper. Text includes: 'OSLOBODENJE', 'QUOTIDIANO INDIPENDENTE DELLA BOSNIA-ERZGOVINA', 'SARAJEVO 5 APRILE 92 - 5 APRILE 93', 'EDIZIONE SPECIALE', 'Può accadere altrove', 'Un piatto di patate e tutto è meno buio', 'OGNI MATTINA IN VENDITA FRA LE BOMBE'.

TRST / STALIŠČE SINDIKATOV IN DEŽELNE UPRAVE FJK

»Za Lloyd so možne drugačne rešitve«

Predloge bodo jutri iznesli ministru za prevoze Tesiniju

BREDA PAHOR

Včerajšnje srečanje o Lloydju na sedežu deželne vlade (Foto Ferrari/KROMA)

TRST - Moratorij do konca leta z iskanjem novih možnosti s soudeležbo privatnikov, finančnih družb in tudi javnih ustanov: to je osnovna zahteva glede rešitve obstoječe trzasko pomorske družbe Lloyd, ki jo bodo na jutrišnjih srečanjih z ministrom za prevoze Tesinijem zagovarjali tako sindikati kot predstavniki deželne vlade FJK. Na včerajšnjem razburljivem sestanku - napet je bil seveda zaradi problema samega in pa zaradi nesprejemljivega zadržanja podtajnika za prevoze Giulia Camberja, ki je tudi zastupil srečanje - so se predstavniki CGIL, CISL in UIL in deželnega odbora sporazumeli tudi, da zahtevajo takojšen začetek pogajanj, ki bi se jih morali udeležiti vsi prizadeti (italijanska vlada, IRI oz. Finmare, deželna vlada in sindikati). Do tega razširjenega srečanja pa mora priti pred 16. aprilom, ko bi morali delničarji Lloydja odločiti o nacrta Finmare. Ta nacrt pa predvideva, da bi trzasko družbo spojili s slično genovsko Italija Navigazione, pri čemer bi se trzaska dejansko utopila.

Casa za reševanje enega od simbolov trzaskega gospodarstva torej ni ve-

liko, tudi zato so tako sindikati (Cofone in Devescovi za CGIL, Adele Pino in Faniuolo za UIL in Petrini in Nastasi za CISL) kot deželni odbor, ki sta ga zastopala predsednik Turello in odbornik za nacrtovanje Tersar, kot prvo naglaševali zahtevo, da se s pokritjem izgube družbe do konca leta (gre za nekaj deset milijard lir), omogoči Lloydju preživeti do izoblikovanja kaksne alternativne možnosti. Nesprejemljivo je na primer - je na včerajšnjem srečanju poudaril odbornik Tersar - da se Lloydju vsiljuje kot edino

možnost združitve z genovsko družbo. Iskanje novih pa seveda terja določen čas, med katerim je treba preveriti tudi, kako se lahko v operacijo vključi deželna uprava, ki je že prej izrazila pripravljenost na sodelovanje npr. preko finančne družbe Friulia.

V končno kombinacijo, o umestnosti katere pa je treba seveda prepričati italijansko vlado oz. IRI, bi lahko po mnenju včerajšnjih razpravljalcev od privatnikov vstopila tudi družba Finmare. Jutri bo za usodo trzaskega Lloydja ključen dan: v Trstu

bo namreč minister za prevoze Tesini, Turello pa je obljubil, da se bo skušal sestati tudi z generalnim direktorjem IRI Tedeschijem.

Usluzbenci trzasko ladjarske družbe so bili po včerajšnjem sestanku vsaj nekoliko pomirjeni, predvsem pa jim je bilo jasno, kdo se resnično poteguje za obstanek Lloydja. Podtajnik Camber (LpT) je namreč ogoren in zmeden obenem zapustil srečanje, ker ni znal odgovoriti na preprosto vprašanje sindikalistov, ce je ali ni predstavnik italijanske vlade.

RIM / PO ODSTOPU »ZUNANJEGA« GATTIJA

Že v težavah nov občinski odbor

Po oceni podžupanov Mammija in Forcelle je razpust občinskega sveta neizbežen

RIM - Nov občinski odbor, ki so sestavili v nedeljo zvečer tik pred iztekom predvidenega roka, je že v hudih težavah: odvetnik Adolfo Gatti, ki je bil v odboru kot »zunanji« član (se pravi nestranski), je namreč včeraj zjutraj sporočil zupanu Francu Carraru, da odpoveduje obljubljeno sodelovanje. Kot v posebnem tiskovnem sporočilu utemeljuje svojo odločitev znani odvetnik, novosestavljeni odbor, ki mu nacetuje Carraro, ne odraza izražene volje, da bi v njem bila neposredno zastopana civilna družba, temveč so v njem pretežno predstavniki političnih strank. »Zato,« pravi Gatti Carraru, ki že tretje vodi rimsko občinsko vlado, »se osebo zahvaljujem za izkazano mi zaupanje, vendar v takšni situaciji ne vidim objektivnih možnosti o prenovi upravljanja mesta in tudi ne zaznam koristnosti svojega doprinosu.« Poleg Adolfa Gattija s

o kot »zunanji« vključili v odbor se Lucia Barbero, ki je sicer blizu PSDI. Odbor je odrazila laično-socialistična koalicija z zunanjo podporo KD, prejel pa je 42 glasov na 80.

Po odločitvi Gattija, da ne sodeluje v komaj izvoljenem odboru, sta podzupana Oscar Mammì (PRI) in Enzo

Forcella (Neodvisna levičarica) izjavila, da je razpust občinskega sveta skorajda neizogiben. Po njenem mnenju - v imenu obeh je sicer govoril Mammì - so namreč vsi, ki so pristali na novo koalicijo, skušali najti dostojno rešitev, da ne prislo do razpusta sveta in do komisarske uprave. Vendar pa odstop Gattija dodaja prejšnjim novim, nepremagljivo težavo.

Ko je torej obstoj novega rimskega občinskega odbora že pod vprašajem, pa se se vrstijo izjave predstavnikov političnih strank o tretjem Carrarovem mandatu za zupana. Član vsedravnega vodstva PSI sen. Fabrizio Cicchitto je polemičen do DSL, ki je vztrajala pri Rutelliju za mesto zupana, Mattioli (zeleni) pa pravi, da je rešitev Carraro politični samomor.

Carraro ima že težave z novim odborom (AP)

NOVICE

Referendum: vlak za DA

Firence-Trst-Sirakuze

TRST - Jutri, 7. aprila, bo iz Firenc odpotoval tako imenovani »vlak za DA«. Gre za pobudo, ki jo je sprožila Skupina 54 in katere namen je prioriteti DA-ju na skorajšnjih referendumih veliko večino. Pobudi so se pridružili Corel, trzaski klub Pannella in odbor Za demokratično zavezništvo. Odhodu iz Firenc bosta prisostvovali delegaciji iz Trsta in Sirakuz, pobuda pa se bo zaključila 15. aprila z dvema manifestacijama v Trstu in Sirakuzah. V Trstu bosta prisotna nekdanji zupan iz Catanie Bianco ter podpredsednik ACLI Passuello, oba pobudnika demokratičnega zavezništva, v Sirakuzah pa trzaski poslanec Willer Bordon in novinarka Miriam Mafai.

Dve aretaciji v Vidmu

VIDEM - Videmski karabinjerji so aretirali dva stara znanca sodnih dvoran Frabrizia Bianca in Monico Liuzzi, oba iz Vidma zaradi posesti in razpečevanja mamil. Dvojico so ustavili pred zenskim stanovanjem in pri njej odkrili pet doz heroina. V njenem stanovanju so potem odkrili še nadaljnjih 60 doz. Oba so zaprlj v videmski zapor, sedaj pa skušajo ugotoviti izvor mamila.

Poseg Dezele v prid malim podjetjem

VIDEM - Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine je s posebnim finančnim prispevkom iz proračuna za leto 1993, v višini 23 milijard lir, sklenil pomagati malim in srednjim industrijskim podjetjem ter trgovskemu in obrtnemu sektorju, ki so se zaradi splošne recesije znasi v težavah. V ta namen je sklenil dogovor s konzorcijem Congafi (Consorzio garanzia fidi) in bancnimi zavodi, ki bodo zgoraj omenjenim podjetjem nudili posojila po znižani obrestni meri na 18-mesečne oziroma 36-mesečne roke. S takšnim posegom - tako so na tiskovni konferenci obrazložili podpredsednik dezelne vlade in odbornik za industrijo Ferruccio Saro, odbornik za finance Bruno Longo in odbornik za trgovino in turizem Gioacchino Francescutto - bodo podjetjem zagotovili nekaj kisika in jim nudili možnost nadaljnje gospodarskega nactovanja. Dejstvo je, da so vse večje cena denarja, ki jo uvajajo bančni zavodi, in zakasnitve pri izplačevanju marsikatero podjetje spravili na kolena in je zato nujno, da se mu priskoči na pomoč. Nizkoobrestna posojila (11%) naj bi služila prvenstveno za razvoj in podjetniške investicije ter za tehnološko reorganizacijo. S tem denarjem bodo podjetniki, obrtniki in drugi interesi lahko obnovili tudi infrastrukturo, ki morajo z vidika varnosti odgovarjati evropskim standardom.

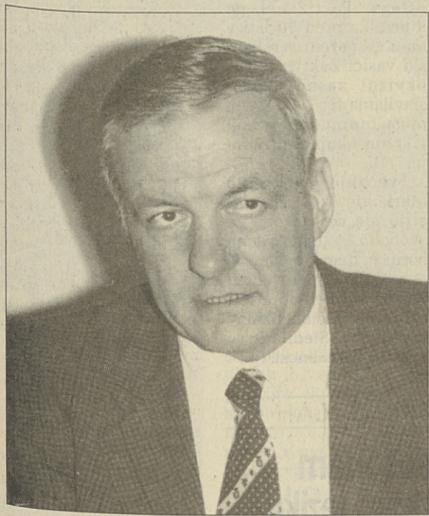
Rudi Pavšič

REFERENDUMI 18. APRILA

Kdo naj ščiti naše okolje

Hranilnice v roke resnih izvedencev

Zeleni predlagajo ustanovitev nove državne agencije za zaščito narave

SANDOR TENCE

nih casov, edine dvome ima KD, kjer je glede tega vprašanja prislo do notranjega razkola. Pristasev NE ni, in ce so, ne sodelujejo v volilni kampanji. Mnogi so vsekakor mnenja, da je ta referendum popolnoma nepotreben in da bi moral vprašanje rešiti parlament, ki pa o tem ni zavzel jasnega stališa.

Ljudsko glasovanje o tem vprašanju ne zadeva hranilnic v Furlaniji-Juljski krajini, ki so glede imenovanja predsednika in podpredsednika (vsaj formalno odvisne) od sklepov dezelne vlade. Pavel Colja (na sliki-foto KROMA), ki je visok funkcionar trzasko CRT, je vsekakor mnenja, da ima ta referendum v sebi veliko nevarnost. Prav je, nam je povedal Colja, da se tudi v bancnem sektorju enkrat za vselej odpravi škodljive vplive strank ter da se zakladnemu ministru odvzame pristojnosti za imenovanja predsednikov. Obstaja pa konkretna nevarnost, da bi se lotizacija iz centra premaknila na periferijo, saj so upravni sveti hranilnic se vedno v glavnem odraz strankarskih imenovanj in torej lokalne lotizacije. Treba je ustvariti pogoje, da bodo na celu hranilnic res postavljeni strokovnjaki.

TRST - Ali je prav, da imajo Krajevne zdravstvene enote neposredne pristojnosti na področju zaščite okolja? Združenje prijateljev zemlje je mnenja, da KZE niso v stanju za dobro in učinkovito upravljanje te službe, za katero je treba po njihovem mnenju ustanoviti posebno Agencijo za varstvo okolja, ki jo imajo že skoraj vse evropske države in, ze več desetletij, tudi ZDA. To gibanje je zato zbralo

več kot petsto tisoč podpisov za referendum, ki se zavzema za ukinitve zakona iz leta 1978 o pristojnostih KZE na tem področju. Ce bo na referendumu (bela glasovnica) zmagal DA bodo zdravstvene enote brez negativne vplive strank, ce bo prevladal NE pa bo seveda vse ostalo pri starem. Na tehtnici so predvsem analize onesnaževanja zraka, pitne vode in morja, ki jih trenutno

izvajajo pokrajinski uradi za preventivo (PMP), neke vrste upravne enote KZE. Pobudniki referenduma so mnenja, da vlada na tem področju prevelika zmeda, da so analize večkrat površne in neverodostojne ter celo negativno pogojevane od političnih okoliščin. Enote PMP zaposlujejo po vsej državi nekaj več kot pet tisoč strokovnjakov.

Ta številka je po mnenju naravovarstvenikov in zelenih preizkušnja za realne potrebe na teritoriju ter daleč pod evropskimi standardi. Manjkajo predvsem inženirji, geologi in fiziki, ki jih ministrstvo za zdravstvo ne more zaposliti in vključiti v enote PMP.

Ce prevlada DA bo morala ekološko preventivo izvajati neka druga javna ustanova, ki pa jo je treba na novo ustanoviti. Pobudniki referenduma, kot rečeno, predlagajo Agencijo za varstvo okolja, ki bi delovala na osnovi smernic in usmeritev Evropske skupnosti. O ustanovitvi agencije je tekla že razprava v poslanski zbornici, kateri pa do danes-tudi zaradi splošne politične zmede v državi - se ni uspelo odobriti primerne zakona, ker imajo stranke precej različna stališa o tem vprašanju. Vlada pa ni posredovala parlamentu svojega jasnega predloga, ceprav je nekdanji minister za zdravstvo De Lorenzo večkrat napovedal "konkretno ukrepe", za deva pa se ni premaknila z mrtve točke.

Skoraj vse politične stranke pozivajo volilce, ali naj glasujejo DA ali pa naj se ravnajo po vesti.

Za ukinitve tega zakona so se doslej jasno izrekli socialisti, DSL, laične stranke in seveda zeleni, Krscanska demokracija pa je svojim somišljenikom priznala svobodo izbiranja. Voditelj Združenja prijateljev zemlje sen. Mario Signorino je optimistično prepričan, da bi zmagal DA končno predramila parlament ter ga prisilila, da v najkrajšem času uzakoni popolnoma nove norme na področju zaščite okolja.

NE ima na tem referendumu resnici na ljubo zelo malo pristasev. V javnosti se je v zadnjih dneh oglasil le vsedravnih odbor, ki združuje strokovnjake KZE. Po njihovem mnenju je treba posodobiti obstoječe enote PMP, jim priznati večje pristojnosti in predvsem dodatna finančna sredstva. Agencija za varstvo okolja, ki jo predlagajo zeleni, je po mnenju tega odbora nepotrebna, saj bi le "poziral" javni denar.

Kdo bo skrbel za varstvo našega okolja? (foto Krizmančič/KROMA)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglas
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Odbornik De Gioia (PSI) ne bo odstopil

De Gioia kot Staffieri. Tako kot trzaski zupan, ki je najprej najavil odstop, nato pa se premislil, je tudi odbornik za sport, socialist Roberto De Gioia, včeraj sklenil, da ne bo vrnil svojega odborniškega resorja, kot je bil to pred nekaj dnevi napovedal. V to ga je preprical sam Staffieri med včerajšnjim sestankom občinskega odbora, ko mu je zagotovil, da bo strogo splošno program dela odborništvu za sport, se posebno kar se tiče realizacije nove športne palače. Zupan je tudi opozoril odbornika na politične posledice njegove poteze, in to je bilo dovolj, da se je De Gioia premislil in svetočno obljubil, da ne bo odposlal pisma, s katerim se je nameraloval odreči svojemu resorju.

Novi odhodi trajekta za Grčijo

Brodarska družba Anek Lines s Krete, ki vse leto s trajekti povezuje Grčijo z Italijo, je zaradi velikega povpraševanja uvedla nove odhode iz Trsta in Ancone.

Iz Ancone bo od danes do 18. junija tedensko šest odhodov namesto dosedajših treh, in sicer vsak dan z izjemo torika. Iz Trsta pa bo odhod v soboto namesto v ponedeljek, a od 19. junija je predviden še en odhod. Družba se bo odslej posluževala novega trajekta, »El. Venizelos«, ki lahko prevaža 3 tisoč potnikov ter okrog 100 vozil. Udobje, ki ga nudi, je na ravni tistega, ki ga lahko najdemo na potniških ladjah za krizarjenje.

»Zeleni«: nova stanovanja za prebivalce ob hitri cesti

Občinski svetovalec »zelenih« Paolo Gheršina je v resoluciji, ki jo je vložil včeraj zjutraj, zahteval dodelitev novih stanovanj za prebivalce ob sedanji hitri cesti. Gheršina trdi, da je njihov položaj »zdravstveno nevaren« in da tudi postavitev tako imenovanih pregrad proti hrupu ne bi izboljšala položaja.

Občinski svetovalec se zato zavzema, da bi občinski odbor preučil druge možnosti. Pri tem omenja nepremičništvo premoženje Obcine in morebitno pripravljenost IACP in drugih. Gheršina je v sprememnem dopisju se »provokativno« predlagal, da bi se člani komisije za dodelitev zakupov za hitro cesto (zakup je bil moten, kot so svojčas je prijavi »zeleni«) odkrili svojemu honorarju »ne zato, da bi priznali krivdo - je dodal Gheršina - o kateri lahko odloča samo sodnik, če bo to vedel narediti, temveč kot znak, ker niso znali paziti, da se kaj takega ne bi zgodilo.«

POLITIKA / SKUPŠČINA ČLANOV

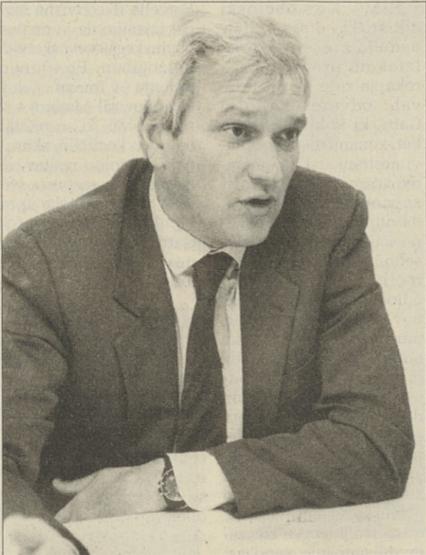
PSI: nova usmeritev ali dokončni propad

Todero: naše zavezništvo z Listo za Trst je končano

SANDOR TENCE

Ali spremenimo usmeritev, ali pa se moramo sprizniti, da bomo kmalu izginili s politične scene. To je bridka ugotovitev, ki je prevečala sinočno skupščino članov in simpatizerjev trzaska PSI, na kateri so prišli znova jasno do izraza vsi vozi, vse težave in huda kriza socialistične stranke, ki je doživela pretres in se je z veliko težavo lotila notranje obnovitve. V Trstu ta potrebna obnovitev ne more mimo preloma s preteklostjo, ki jo predstavlja kvarno volilno in politično zavezništvo z Listo za Trst.

Nova volilna zakonodaja za občine in pokrajine bo prisilila PSI (in z njo vso levico), da prispeva k oblikovanju naprednega tabora, ki se bo pomeril s konservativnim. LpT je na Trzaskem na celu nacionalističnega in desničarskega bloka, ki se bo ze na pokrajinskih volitvah 6. junija gotovo potegoval za zmago. PSI sodi v napredni blok in zato ne more stati križem rok ter pasivno slediti vsakodnevnim demagškim in sovinitičnim potezom raznih Staffierijev in Camberjev. Pokrajinski koordinator Franco Todero je zato znova napovedal, da PSI za-

Pokrajinski koordinator PSI Franco Todero (KROMA)

pusca občinsko upravo, ni pa receno, da se bodo socialisti v Staffierijevi upravi prilagodili temu njegovemu stališču. Občinski odbornik Alessandro Perelli je namreč že dal jasno vedeti, da trenutno ne vidi alternativ sedanji občinski koalicioni in da mora zato PSI do nadaljnjega spoštovati zavezništvo z melonariji. To je mnenje mnogih strankininih članov v raznih ustanovah, ki jih zato marsikdo med

somisljeniki odkrito obtozuje, da so vezani na oblast in na stolčke. V staro politiko je prepričan tudi senator Arduino Agnelli, zato ni izključeno, da bo prav v pričakovanju pokrajinskih volitev v trzaski PSI prislo v kratkem do političnega razkola. Del stranke naj bi podprl nastajajoči napredni blok, Agnelli ter se nekateri drugi pa naj bi izbrali pot zavezništva z Listo in z nacionalisti.

Pokrajinske volitve trkajo na vrata. Todero je nakazal politične smernice (napredni kartel), priznal pa je, da je ta pot posuta z vsakovrstnimi težavami. Trzaska levica je zelo razdeljena in brez pravih voditeljev, če bo hotela kolikor toliko enakovredno kljubovati desničarski fronti pa bo morala nujno iskati skupni jezik. Tu se postavlja ne samo problem politične linije, ampak tudi prestižnih kandidatov, ki bi se lahko zoperstavile nacionalističnemu kandidatu za zupana in za predsednika pokrajine. Dodaten problem za PSI predstavljajo dezelve volitve. V Trstu je stranka leta 1988 izvolila dva dezela svetovalca, sedaj pa racuna na enega in se tega morda z ostanki.

Todero (skupščine se je udeležilo veliko stvilo ljudi) pa je - kljub hudim težavam - vseeno optimist in upa, da bo stranka do konca meseca zbrala tisoč članov. Mnogi diskutanti so glasno zahtevali takojšnje sklicanje izrednega kongresa, Todero trenutno raje vidi neke vrste organizacijsko konferenco. To so vsekakor le formalnosti, saj trzaski socialisti krjavno potrebujejo predvsem novo politično usmeritev.

Železniška postaja v novi preobleki

Preurejeni kavarniški prostori na železniški postaji (foto Krizmančič/KROMA)

Na glavni železniški postaji so včeraj predali namenu povsem preurejene kavarniške prostore, s čimer dejansko nadaljujejo z ureditvijo namena sirsega nacrta posodobitve celotne postaje. V kavarni, ki jo upravlja milansko podjetje »Labar Ts SRL« (v našem mestu je sicer že celih dvajset let), je zaposlenih devetnajst uslužbencev, odprta je vsak dan od 5.30 do 22.30. Dosedanji prostor so nekoliko razširili v eno od dosedanjih kadalnic: na levi strani je tobakarna, nasproti vhodu točajni pult, na desni pa so mizice z okrog 80 sedezmi. Racunajo, da bodo v poletnih mesecih izkoristili tudi bližnji miniaturni zasenčen prostor

na odprtem. Vse pohištvo je izdelano po meri, okusno izbrano. Pravijo, da bodo v takem stilu nasploh opremljali železniške postaje v Italiji. Za preureditev (prostor ima tudi klimatsko napravo in seveda ogrevanje) je podjetje, ki ima koncesijo bara, protrosilo več stotin milijonov lir.

S tem seveda preureditvenih del na postaji ni konec. Potem ko so februarja otvorili »servisni center«, v katerem so urad za informacije, fi-liala za potnike, urad Ustanove za turistično promocijo trzaska pokrajine in center za skupine, bodo do konca leta otvorili zgodovinski del stavbe na Miramarskem drevoredu (v prtiličju bo

sprejemnica za potnike, v prvem nadstropju bodo uradi za sestanke, kongresna dvorana z opremo za simultano prevajanje, kompjuterji, faxi), usposobili bodo 1. in 2. prgo, za 75 metrov podaljšali peronske strehe 3, 4, 5 in 6. Uredili bodo tudi parkirna v ul. Flavio Gioia in restaurirali zunanjo fasado.

Kot je že pred časom poudaril krajni direktor Carmelo Lovecchio, železniška postaja mora biti čim bolj prijazna do potnikov, a se mora obenem vključevati v okolje: v tem smislu nameravajo valorizirati sam glavni vhod, kjer bodo odprli potovalno agencijo, v atriju pa bodo celo prirejali razstave, koncerte, itd.

ADRIA AIRWAYS
VOZNI RED
OD 28. MARCA 93 - 25. OKTOBRA 93

RELACIJA	DNEVI	ODHOD	PRIHOD
LJUBLJANA - FRANKFURT	--3----	07.20	09.50
LJUBLJANA - FRANKFURT	---5-7	07.35	10.05
LJUBLJANA - FRANKFURT	1-----	08.00	10.25
LJUBLJANA - FRANKFURT	-2-4---	08.45	10.05
LJUBLJANA - FRANKFURT	1234567	15.05	16.25
FRANKFURT - LJUBLJANA	-2-4---	10.50	12.05
FRANKFURT - LJUBLJANA	1-3-5-7	10.55	13.15
FRANKFURT - LJUBLJANA	1234567	17.25	18.40
LJUBLJANA - LONDON	--3-567	14.15	15.25
LONDON - LJUBLJANA	-3-567	16.30	19.30
LJUBLJANA - MANCHESTER (od 14. maja)	-2-4---	08.05	09.40
MANCHESTER - LJUBLJANA	-2-4---	11.00	14.20
LJUBLJANA - MOSKVA	---4---	09.05	14.00
LJUBLJANA - MOSKVA	---5---	15.35	20.30
MOSKVA - LJUBLJANA	---4---	15.00	16.20
MOSKVA - LJUBLJANA	---5---	21.30	22.50
LJUBLJANA - MUNCHEN	1234-6-	09.25	10.55
LJUBLJANA - MUNCHEN	---5-7	15.25	16.55
MUNCHEN - LJUBLJANA	1234-6-	11.50	13.10
MUNCHEN - LJUBLJANA	---5-7	17.30	18.50
LJUBLJANA - PARIZ	--3---7	14.40	16.25
LJUBLJANA - PARIZ (od 14. maja)	---5---	14.40	16.25
PARIZ - LJUBLJANA	--3---7	17.25	19.10
PARIZ - LJUBLJANA (od 14. maja)	---5---	17.25	19.10
LJUBLJANA - RIM (od 04. maja)	-2-5--	08.35	10.15
RIM - LJUBLJANA (od 04. maja)	-2-5--	11.00	13.10
LJUBLJANA - SKOPJE	---5---	07.00	09.30
LJUBLJANA - SKOPJE	-23---	08.00	09.30
LJUBLJANA - SKOPJE	1234567	20.20	21.50
SKOPJE - LJUBLJANA	1-4---	06.00	07.40
SKOPJE - LJUBLJANA	-2-5-6	06.20	08.00
SKOPJE - LJUBLJANA	-3-----	11.50	13.30
SKOPJE - LJUBLJANA	---6---	12.30	14.10
SKOPJE - LJUBLJANA	-2-----	17.45	20.25
SKOPJE - LJUBLJANA	-3-----	20.00	21.40
SKOPJE - LJUBLJANA	---5---	20.00	22.35
LJUBLJANA - TIRANA	-2----	17.50	19.20
LJUBLJANA - TIRANA	-3--6-	20.15	21.45
TIRANA - LJUBLJANA	--4---	05.50	07.20
TIRANA - LJUBLJANA	-3--7	06.15	07.45
LJUBLJANA - DUNAJ	1-3-5-7	15.40	16.50
DUNAJ - LJUBLJANA	1-3-5-7	18.00	19.10
LJUBLJANA - ZURICH	-----6-	07.20	09.05
LJUBLJANA - ZURICH	1--4---	08.10	09.55
LJUBLJANA - ZURICH	-23-5-7	08.45	09.55
ZURICH - LJUBLJANA	1-----	10.45	11.55
ZURICH - LJUBLJANA	-23-5-7	10.55	12.25
ZURICH - LJUBLJANA	---4---	10.55	12.35
ZURICH - LJUBLJANA	---6---	11.00	12.40
MARIBOR - FRANKFURT	1-3-5-7	08.35	10.05
FRANKFURT - MARIBOR	1-3-5-7	10.50	12.15
MARIBOR - SKOPJE	---5---	08.00	09.30
MARIBOR - SKOPJE	-2-----	09.00	10.30
SKOPJE - MARIBOR	-2-----	17.45	19.20
SKOPJE - MARIBOR	---5---	20.00	21.35

Rezervacije in informacije: ADRIA AIRWAYS Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel: 061/118-155, prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel: 061/313-312, ADRIA AIRWAYS Maribor, Cankarjeva 3, tel: 062/27-038

PREDSTAVITEV / POSLOVANJE S TUJINO

Servisna služba CNA za majhna in srednja obrtniška podjetja

Pobudo orisal vodja CNA Cosolini

Majhna in srednjevelika obrtniška podjetja bodo lahko odslej imela na razpolago nov servis, ki jim bo olajšal delo pri poslovanju in delovanju na tujih trziščih. Novo službo, ali bolje receno - serijo novih služb, je predstavila včeraj vsedržavna obrtniška konfederacija CNA. Namen nove službe je jasen: omogočiti obrtnikom cim lažji prehod na tuja trzista.

Pobuda sicer ni zrasla na tukajšnjem obrtniškem zelniku. Ze nekaj casa so jo uspesno preizkusali v drugih severnoitalijanskih dezelah, kot sta Veneta in Emilija Romagna. Predsednik deželnega vodstva CNA Roberto Cosolini je na predstavitvi podčrtal, da

je tri leta po uvedbi pri sosedih napočil čas za razširitev tega servisnega omrežja (imenovanega Euro in Consulting) tudi na naso dezelu. Sluzba bo nudila obrtnikom dejtajlne informacije in možnosti za sodelovanje z drugimi podjetji v tujini, opozarjala bo na morebitne partnerje in bo - proti ne pretirano drage-mu plačilu - sledila vsem pogodbenim operacijam do podpisa pogodb s tujimi partnerji. Cosolini je poudaril tudi, da bodo imela majhna podjetja s tem iste pojgoje kot druga velika podjetja, ki jih državne institucije mnogokrat privilegirajo prav na skodo majhnih, a nic manj delavnih gospodarskih obratov.

Sporočilo Slovencev v DSL

Slovenska komponenta Demokratske stranke levice obvesca, da je javno soocanje za DA na volilnem referendumu, ki je bilo napovedano za drevi na Opcinah, odlozeno na sredo, 14. aprila. Razlog za odlozitev je dejstvo, da bo no-coj v Slovenskem klubu okrogla miza o tem ljudskem glasovanju. Na njej bodo sodelovali Milos Budin, Martin Breclj, Rudi Pavsic in Stojan Spetic.

Sema: Trzaski arhivi le težko dostopni

Pomembni arhivski dokumenti o zgodovini Trsta se zadnja leta unicujejo ali izgubljajo, ne da bi javne oblasti kakorkoli posegle. Tako je dejal zgodovinar Paolo Sema na včerajšnji tiskovni konferenci, na kateri je orisal delovanje in cilje Deželne dokumentacijskega instituta CGIL. Najprej bo inštitut je junija pripravil razstavno dokumentov, s katerimi razpolaga, septembra pa bo dal pobudo za studijsko srečanje, na katerem naj bi proutčili probleme v zvezi z ohranjanjem in javno uporabo materiala, ki se hrani v trzaskih arhivih.

Sema je naglasil težave, ki jih imajo trzaski zgodovinarji, da pridejo do dokumentov, ki so marsikdaj nedostopni. Gre za dokumente iz dobe Avstroogrske monarhije, faszizma, pa tudi iz kasnejšega obdobja, ko je bil Trst priključen Tretjemu Reichu ali pod upravo jugoslovanske vojske. Ob tem je Sema tudi opozoril na postopno zgubljanje pomembne dokumentacije. Septem-brski posvet naj bi dal vrsto konkretnih predlogov, kako popraviti sedanje stanje, zacenski spre-membo neustrezne dezelne zakonodaje.

ANPI / SREČANJE V NABREŽINI

Svoboda in demokracija zahtevata še danes vsakodnevni boj

Obujanje zgodovinskih petdesetletnic iz casov narodnoosvobodilne boja in odpornosti ter aktualnost vrednot boja proti fasizmu in nacizmu zlasti se danes, ko se tako v Italiji kot na tleh bivše Jugoslavije in tudi po nekaterih drugih delih sveta spet raznemajo nacionalistične nestrpnosti, groznje in genocidne vojne, vse to je bila osrednja tema srečanja članov Vsedržavne zveze partizanov ANPI in somislenikov, ki ga je priredila v soboto pod večer nabrezinska sekcija VZPI-ANPI v dvorani KD Igo Gruden v Nabrezini. Poleg stviltihnih domaćinov, se je srečanja udeležila delegacija zveze borcev NOB Slovenije iz Komna, ki je tudi prine-

sla pozdrav komenskih borcev, s katerimi vzdrjuje nabrezinski ANPI redne stike. Po otvoritvenem pozdravu predsednika nabrezinske sekcije VZPI-ANPI Zvonka Markovica, je o vrednotah odpornosti in narodnoosvobodilne boja spregovoril najprej predsednik sekcije VZPI-ANPI iz Gorice, bivši »garibaldinec« in preucevalec zgodovine odpornosti Silvino Poletto, ki je najbolj izpostavlil nujnost etnotnosti vseh demokratičnih in protifasističnih sil danes. Joze Koren, nekdanji partizanski novinar, pa je, tudi kot predstavnik združenja aktivistov in vojskih invalidov NOB na Trzaskem, govoril predvsem o pomembnih

datumih iz leta 1943, ki se jih bomo spominjali letos in o predvidenih proslavah, ki se bodo odpoletja dalje zvrstile pri nas in v sosednji Sloveniji. Posebej pa se je zadržal pri rojstvu znamenitega Partizanskega dnevnika pred 50 leti v mali zasnezeni cerkljanski vsašici Zakriz, in pri okvirni zasnovi pravljanja tega edinstvenega fenomena v vsej taktatni okupirani Evropi. Srečanje je Zvonko Markovic sklenil z mislijo, da se je treba za svobodo in demokracijo boriti iz dneva v dan, saj je zanju padlo prevec zrtev, da bi smeli dopustiti ozivljanje nacionalizmov in fasizma. Sledila je se prijetna družabnost. (jk)

ZA POUČEVANJE NA SLOVENSКИH ŠOLAH

Štipendije učiteljem in profesorjem za izpopolnjevanje v slovenskem jeziku

Ministrstvo za solstvo in sport Republike Slovenije razpisuje za akademsko leto 1993/94 v smislu 8. cle na Osimske pogodbe osem enoletnih stipendij za izpopolnitev v slovenskem jeziku in v stroki na Univerzi v Ljubljani. Stipendije so namenene vzgojiteljicam (koncan 5. letnik učiteljica) učiteljem in profesorjem sol s slovenskim učnim jezikom v Trzaski pokrajini ter tistim, ki nameravajo poučevati v navedenih solah in zelijo izpopolniti svoje jezikovno in strokovno znanje. Stipendija se izplačuje v enakih mesečnih obrokih

od oktobra do junija. Prošnje lahko vložijo pri-padniki slovenske narodne skupnosti, ki imajo diplo-mo srednje sole in visjo diplo-mo. Praviloma se sti-pendija podeljuje za eno studijsko leto, izjemoma, ce ni novih kandidatov, ali ce kandidati, ki so stipendijo že dobili, nujno potrebujejo se eno leto za dokoncanje zacete studijske naloge, je mogoce stipendijo podeliti se za drugo leto studija. V takim primeru mora kandid-at predložiti potrdilo o opravljenih izpitihi in druga ustrežna dokazila. Izbiro kandidatov opravi ustrežna komisija, ki pri iz-

biri kandidatov uposteva tudi njihove posebej izrazene namere, da se pri izpopolnjevanju poglobijo v kate-terega od problemov, ki po-sebej zadevajo razreševanje pedagoskih problemov sole s slovenskim učnim jezikom in Italiji. Te namere naj kandidati v vlogi pose-bej navedejo. Nekolkovane prošnje s kratkim življenjepisom in ustreznimi podatki o dokoncanem studiju ter o dosedanji službi priložiti vloze pri Solsem skrbnistvu v Trstu do 30. aprila 1993. O izidu razpisa bo kandidata obvestil Deželni solski uad.

Bazovica Seja vaške VZPI

V Bazovici bodo letos proslavili 20-letnico postavitve spomenika padlim v NOB, proslava pa naj bi bila istega dne kot počastitev bazoviskih junakov na bazovski gmajni. Tako je na svoji zadnji seji odločila Bazovska sekcija Vsedržavnega združenja partizanov Italije-ANPI, ki je bila obenem mnenja, da se bo treba v tem pogledu ustrezno domeniti z Odborom za proslavo bazoviskih junakov.

Na seji so med drugim izvolili novo vodstvo sekcije (predsednik je Ivan-Mirko Krizmančič, podpredsednik Josip Zagar, tajnik Stanko Vodopivec, blagajnik pa Radivoj Cac). Bivši partizani so se spomnili v zadnjem letu umrlih članov (med temi sta bila tudi dolgoletni predsednik Ivan Cac in blagajnik Miroslav Grigic) ter nato spregovorili o mazaških akcijah zoper bazovski spomenik. Domaćini so vložili nekoliko prijav proti »neznancem«. O tisti iz leta 1986 je lani razpravljalo sodisce, ki pa je ob-tozenca opristolje zaradi amnestije. Na seji so raz-pravljali tudi o vprasanju skupne grobnice s posmrtnimi ostanki borcev iz bivše Jugoslavije.

ZBOROVSKO PETJE / POKLON LANI UMRLEMU SKLADATELJU

Note Vrabčeve maše v barkovljanski cerkvi

Izvedli so jo bivši člani MePZ Milan Pertot

NEVA LUKES

Koncert v barkovljanski cerkvi (foto Ferrari/KROMA)

Pred več kot letom dni - konec meseca januarja - je umrl znan trzaski skladatelj in dolgoletni pevodovja številnih zborov Ubald Vrabec. Njemu v spomin je SKD Barkovlje priredilo v nedeljo zvečer v barkovljanski cerkvi predstavitev zbirke njegovih mas z nastopom pevcev zbora Milan Pertot, ki je ob spremiljavni organista Stefana Bemija izvedel Vrabčovo Maso v Es duru.

Koncert je bil za vse udeležence enkratno doživetje, saj so lahko prisluhnili eni izmed starih mas, ki jih je skladatelj napisal v letih od 1966 do 1970 (prvo maso je skladatelj zložil že leta 1948) in sicer maso v Es duru, ki so jo izvedli bivši pevci barkovljanskega mešanega zbora M. Pertot, pod vodstvom Aleksandra Pertota.

Okrog 20 je bilo tokrat mladih pevcev (sicer je zbor stal 30 in se več članov), ki so se zbrali za to priložnost in ponovili skladbo, ki so jo pred nekaj leti že izvedli na turneji po Dalmaciji in sicer v katedrali v Sibeniku in v Skrabinu.

Ceprav jih je bilo skoraj za polovico manj, kot sicer, so pevci in pevke zapeli Maso zelo ubrano, z lepimi, čistimi glasovi,

kovljanska cerkev. Prireditev je uvedla, v imenu domačega društva, prof. Elvi Slokar, ki je predala besedo Zorku Hareju, ki je uredil zbirko Vrabčevih mas, in Mariji Ferletic, predsednici Sveta slovenskih organizacij, ki je omenjeno zbirko izdal.

Zorko Harej je spregovoril o Vrabcu kot skladatelju, pevovodji, publicistu in cloveku, ki je v svojem življenju doživel marsikaj lepega, pa tudi grenkega, ki pa je ustvaril skladbe, ki jih z veseljem pojejo številni naši zbori in se je v zadnjih letih opredelil za cerkveno glasbeno dejavnost, po kateri se je po njegovem cutila večja potreba.

Maso, ki smo jo poslušali v nedeljo zvečer, je umetnik posvetil papazu Janezu XXIII, pobudniku, kot piše v originalu, uvedbe narodnega jezika v bogosluzju, in jo poklonil cerkvenemu pevskemu zboru v Rojanu.

Ob koncu lepega koncerta v barkovljanski cerkvi je predsednica društva pozvala navzoce in slovensko javnost, da se s svojimi prispevki pridruzi akciji za zbiranje denarnih sredstev za postavitev narodnega spomenika Ubaldu Vrabcu. Druzbavnost v društvu je lep večer zaključila.

s pravsnim poudarkom na posamezne stavke, z velikim občutkom za vse, kar je želel skladatelj s svojim delom povedati.

Za vse, ki smo jim prisluhnili, je bil to res izre-

den koncert, ki je prav gotovo v cast mladim pevcem, organistu in pevovodkinji, ki so se resnicno izkazali in pokazali svoje pevske osebnosti v tako akusticnem ambientu, kot je bar-

Barkovlje: Lep nastop mladih gostov

SKD iz Barkovelj je imelo v soboto zvečer v svojih društvenih prostorih v gosteh tri mlade glasbenike - Raphaela Kieferja (violina), Annalisa Clemente (violina) in Luiso Scattarregia (cembalo) - prvi je iz Graza, Annalisa iz Cervignana in Luisa iz Trzica. Trije umetniki so kot trio nastopali že v raznih krajih. Koncert v Barkovljah je bil nekakšna predpremiera pred nastopom, ki ga bo imel trio v kratkem v Cervignanu.

Mladi glasbeniki so se v duu in triu predstavili obcinstvu s skladbami Mazasa, Viottija, Quantza in Handla. Zal je le malostevnilno obcinstvo prisluhnilo njihovem izredno lepemu podajanju skladb, ki so jih imeli v programu.

Prijetna druzbavnost, ki jo znajo vedno ustvariti v barkovljanskem društvu, je nagradila umetnike za njihovo izvajanje in jim prikazala nase gostoljubnost, pa tudi zadovoljstvo domacinov nad taksnimi nastopi, v lepi luci. (N.L.)

TK Galerija

Ul. sv. Franciska 20

Vas vabi v četrtek, 8. t.m., ob 17.30 na otvoritev razstave
GIAMMARCO ROCCAGLI olja

Za ciklus »Literarno okno« bo nastopil pesnik
ROBERTO DEDENARO ob izidu nove pesniške zbirke.

in SKGZ vabita na javno srečanje
SLOVENSKA MANJŠINA: DA ALI NE?
O volilnem referendumu bodo razpravljali
Martin BRECELJ (SSK), Miloš BUDIN (DSL), Rudi PAVSIĆ (PSI) in Stojan SPETIC (SKP)
danes, 6. aprila, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani

GLASBENA MATICA TRST -
Koncertna sezona 92/93. - Danes, 6. t. m., ob 20.30 v gledališču Miela, Trg Duca degli Abruzzi 3
Solisti Beloruske filharmonije
JURIJ LIKIN - oboa, SERGEJ GRMOV - violina, ILIA ZUKOVSKI, violončelo, JURIJ GILDJUK - klavir (Rahmaninov, Gorelova, Falik, Mendelssohn)
Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Miela

KINO
ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Sommersby«, r. Jon Amiel, i. Jodie Foster in Richard Gere.
EXCELSIOR - 18.00, 20.00, 22.15 »La moglie del soldato«, r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson.
EXCELSIOR AZZURRA - 19.00, *****
22.00 »Casa Howard«, r. James Ivory, i. Emma Thompson, Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave.
NAZIONALE 1 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Gli spietati«, i. Clint Eastwood, Gene Hackman, Morgan Freeman, Richard Harris.
NAZIONALE 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Trauma«, r. Dario Argento, i. C. Rydell, A. Argento.
NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Fuga dal mondo dei sogni«, i. Kim Basinger.
NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »Arriva la bufera«, r. Daniele Luchetti, i. Diego Abatantuono, Margherita Buy, Silvio Orlando, Angela Finocchiaro.
GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Eroe per caso«, i. Dustin Hoffman, Geena Davis, Andy Garcia.
MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La notte e la città«, i. Robert De Niro in Jessica Lange.
EDEN - 15.30, 22.10 »Analmente tua, Jacqueline«, r. Tracy Lords, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.
CAPITOL - 17.30, 19.45, 22.00 »Guardia del corpo«, Kevin Costner in Whitney Houston.
LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il grande comero«, r. Francesca Archibugi.
ALCIONE - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Orlando«, r. Sally Potter, i. Tilda Swinton.
RADIO - 15.30, 21.30 »Frenetico rodeo del sesso«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE
Od ponedeljka, 5., do nedelje, 11. aprila 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istra ulica 35, 306283, Žavljje - Ul. Flavia 89 (tel. 232253).
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istra ulica 35, 306283, Žavljje - Ul. Flavia 89.
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Istrska ulica 35 (tel. 727089).
Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911.
Zdravstvena dežurna služba
Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 399-111, predprijemna od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

VČERAJ-DANES
Danes, TOREK, 6. aprila. 1993
IRENEJ
Sonce vzide ob 6.36 in zatone ob 19.39 - Dolzina dneva 13.03 - Luna vzide ob 19.42 in zatone ob 5.57.
Jutri, SREDA, 7. aprila 1993
NINO
VREME VČERAJ: temperatura zraka 16 stopinj, zračni tlak 1012,6 mb raste, veter 16 km na uro severo-vzhodnik, burja s sunki do 52 km na uro, vlaga 35-odstotna, nebo rahlo pooblaceno, morje razgibano, temperatura morja 8,6 stopinje.
ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Lorenzo Baldini, Marika Miglino, Fedra Kuris, Scilla Kuris, Emanuela Santone, Manfredi Danieli, Davide Novacco.

PRIREDITVE
DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV - Trst prireja predvajanje filmov Aljose Zerjala jutri, 7. t.m., ob 16. uri v Gregorčičevi dvorani. Predvajani bodo filmi: Stiri zlata dekleta s Krasa, Tibet in tibetanske steze ter Avignone - evropski teater.
JUTRI, 7. APRILA, bo ob 20.30 v Fingzarjevem domu na Opcinah predavanje z naslovom MLADI, DRUŽINA IN SMISEL ŽIVLJENJA - problemi in perspektive. Predaval bo priznani evropski strokovnjak za logoterapijo prof. dr. Eugenio Fizzop. Poskibljeno bo za prevod v slovenscino. Vabljeni
SKD TABOR - Opcine - Prosvetni dom - Ob 25. letnici društva razstavlja MARIO SOSIC kipar. Odprtje razstave jutri, 7. t. m., ob 20.30. Predstavitev Damiana Ota. Na večeru sodelujejo MePZ Primorsko-Mackolje, MoPZ in ZPZ Tabor. Vabljeni!

OBVESTILA
SK BRDINA sporoča, da nagrajevanje društvene tekme in zaključek sezone je preneseno, ker je tekma odpadla.
ZADRUGA »NAS KRAS« vabi člane na redni letni občni zbor, ki bo v petek, 23. aprila 1993 v Kraski hiši z začetkom ob 20. uri. Dnevni red obsega poročili upravnega in nadzornega odbora ter odobritev bilance.
IZLETI
SKD Cerovlje - Mavhinje priredi v nedeljo, 25. aprila pomladni orientacijski pohod po označeni poti po Mavhinjah in okolici. Odhod ob 8.30 do 10.30 iz Mavhinj. Vabljeni posamezniki in skupine.
DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV priredi izlet v Idrijo, Divje jezero, Klauze in Vojsko v sredo, 14. aprila. Vpisovanje bo danes, 7. aprila ob 9. ure dalje na sedežu društva, Ul. Cicerone 8.
SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI CGIL - občine Dolina organizira v soboto, 17. aprila izlet v Kobariid. Ogledali si bomo rojstno hišo S. Gregorčiča na Vrsem in obnovljeni muzej prve svetovne vojne v Kobariidu. Vpisovanje na tel. s. 228597, 228387 in 228909.
POKRAJINSKA ZVEZA CGIL-SPI NABREZINA priredi enodnevni članski izlet v petek, 14.5.1993 na izliv reke Pad ter krizarjenje s colnom po delti. Rezervacije in vpisovanje pri Zvezi upokojencev SPI-CGIL, Trg sv. Roka 103 v Nabrezini, tel. 200036 in Ida Bortolotti, tel. 200007.

KOZLICKE - program. Franko Zerjal, Male loce 16 - Podgrad.
NA FERNETICAH program hiso z vrtoom. - Tel. st. 826084.
ZARADI preselitve program modernom crnobelo lakirano dnevno sobo: miža s stiriimi stolicami, omario z vitrino, z naslanjajem, dve mizi. - Tel. st. 767724 ali 390558.
NUDIM lekcije iz matematike in fizike za višje solem. Tel. 040/43176.
NUDIM lekcije iz matematike in slovenskega jezika za nižje srednje solem in bienij. Tel. 312935.
PROFESORICA daje instrukcije iz latinščine. klicite ob uri kosila na st. 040/948080.
NUDIM lekcije iz slovenscine, italijanscine, prava in matematike za nižje stopnje. Tel. st. 213837 ali 371019.
ISCEM zaposlitev v gostinstvu, trgovini ali gospodinjstvu. Tel. zvečer na st. (0481) 82165.
ODDAMO v najem dva prostora v bližini mejnega prehoda Vrtojba (8 in 30 kv. m.). - Tel. st. (003865) 53494.

MLADO 21-letno dekle z veliko voljo do dela isče kakršnokoli zaposlitev. Tel. st. 200542, 200882 in 273645 ob uri obedov.

PRISPEVKI
V spomin na Anico Trobec daruje hči Marina z družino 200.000 lir za SD Kontovel, 50.000 lir za KD Prosek-Kontovel, 50.000 lir za FC Primorje, 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek-Kontovel, 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk in 50.000 lir za popravilo cerkve na Proseku.
V spomin na Anico Trobec daruje družina 200.000 lir za MoPZ Vasilj Mirk.
V spomin na Anico Trobec darujejo Sava, Vojko in Alida 30.000 lir za SD Kontovel.
Nosilci krste darujejo v spomin na Anico Trobec 150.000 lir za SD Kontovel.
V spomin na Miro Stoka darujeta Marina in Zarko 50.000 lir za SD Kontovel.
V spomin na Genio Sustersič darujeta Mirko in Sonja 30.000 lir za NTO - SK Kras.
V spomin na Genio Sustersič darujeta Milena in Marcelo Doljak 50.000 lir za NTO - SK Kras.

ŠOLSKE VESTI
SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvešča nestalno namenske profesorje višjih in nižjih srednjih sol, da 30. aprila zapade rok za vložitve prošelj (za vstop v pokrajinske lestvice, ki so izprane), za poučevanje v prihodnjem solskem letu. Morebitna navodila in obraszi so vam na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, tel. 370301, v torek 11.30-13.00, sredo 17.00-18.30, četrtek 9.30-11.00 in petek 15.30-16.30.
RAVNATELJSTVO DTTZ »ZIGA ZOIS« z oddelkom za geometrijo sporoča, da bodo roditeljski sestanki za posamezne razrede danes, 6.4. na sedežu zavoda, Vrdelska cesta st. 13/2: ob 17. uri 3.A, 3.C, 4.B, 4.C in 5.B; ob 18.30 4.A, 5.A, 3.B in 5.C.

ČESTITKE
Danes praznuje 50 let SILVIJ STAREC »Cmbl'ar«. Da bi nas še dosti let zabavaj z »olio show« mu zelita vse najboljše Pino in Vanda z družino.

MALI OGLASI
OSMICO sta v Logu st. 2 43 odprla Maks in Dorian Komar. Točita belo, crno, malvazijo in vitovsko. OSMICO je odprl Maks v Samatorci.
BERTO TONKIC je v Doberdobu na Trzaski ul. st. 2 5 odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domac prigrizek.
PRI PISCANCIH ima odprto osmico Sergio Ferfolja.
OSMICO je odprl Jurij St ubelj v Sempolju.
LADA NIVA 4x4, bele b arve, letnik 1990 v odlicnem stanju, prodam. Draga 31 - tel. st. 040/228932.
PRDAM alfa Giulietta 1.6 I.E. v odlicnem stanju u. Cena po dogovoru. Tel. s. t. 225742.
Y10, rdece barve, prevozenih 33.000 km v odlicnem stanju, prodam. Tel. st. (040) 226180 od 13.30 do 15. ure ter od 19. do 20. ure.
PRDAM fiat 127, letnik 1986, v dobrem stanju, prevozenih 59.000 km. Tel. st. 226274.
PRDAM lancia dedra T.L. januar '92, z vseimi dodatki, možnost izdaje fakture. Izredna priloznost! Tel. ob večernih urah n a st. (0481) 908920.
PRDAM alfa 33, 1.3, le tnik '87, po ugodni ceni. T el. st. 040/367273 ali v večernih urah na st. 225058.
UGODNO prodajamo iz družinskih razlogov dobro vpeljano trgovino sadja in zelenjave na obrobju m zelan. Tel. st. 828988.
PRDAM 60 m pocinka ne lezezne ograje. Tel. st. 226294.

ZAHVALA
Ganjeni od tolikih izrazih socutja ob prerani izgubi nase drage
Anice Trobec
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancom, prijateljem, gospodu zupniku, nosilecm krste, pevskemu zboru V. Mirk, darovalcem cvetja in v dobrodelne namene in vsem, ki so na katerikoli nacin pocastili njen spomin.
Posebna zahvala naj gre dr. Petru Starcu.
Svojci
Kontovel, 6. 4. 1993

Ob izgubi drage Albine izrekajo Beti in Darju iskreno sozaljje
Lucia, Marija in Rudi z družinami
6. 4. 1993 6. 4. 1993
10 let je minilo, odkar si nas zapustil
Peter
danes pa poteka 9 mesecev, odkar nam je kruta usoda vzela tudi Vasilja. V naših srcih bosta vedno ziva.
Z zalostjo se vaju spominjamo mama, oca, brat Sandy in vsi, ki so vaju imeli radi.
Kontovel, 6. 4. 1993

SKD TABOR / POMLADANSKI CIKLUS

Kvaliteten koncert Godalnega kvarteta GM

Izvajalci pokazali dobro stopnjo uigranosti

LUISA ANTONI

Nastop Godalnega kvarteta Glasbene Matice na Opcinah (foto KROMA)

SKD Tabor je v svojem Pomladanskem ciklusu koncertov v nedeljo predstavil Godalni kvartet Glasbene matice. Ansbmbel je kot prvo točko igral Tretji kvartet »Romanticni« zamejskega skladatelja Pavleta Merkuja. Izvajalci so v svojem podajanju uspesno posredovali pathos te skladbe, ki je casovno zadnji Merkujev kvartet. Avtor naslednje tocke je bil beloruski skladatelj Kim Tesakov: njegov izvedeni kvartet spada v skupino devetih kvartetov za isto komorno zasedbo, ki jih je

skadatelj napisal ob simfončnih in vokalnih kompozicijah. Po uvodu z ritmično ponavljajočimi se notami, se prvi stavek sprosti v melodični liniji, ki jo razvijajo izmenično 1. violina in celo ter 2. violina in viola. Godalni kvartet je bil kos temu stavku in tudi drugemu, ko je v močnem ritmičnem značaju preiskusil zmožnost skupnega igranja članov komorne skupine. Naslednja točka je bil Kvartet v D duru op. 44 st. 1, v katerem Felix Mendelssohn-Bartholdy dokazuje svojo

umetniško raven in zahteva dobre tehnicne sposobnosti izvajalcev. Čeprav je kvartet v prvem stavku občasno zasel v ne popolnoma enoten ritem, je na koncu komada dokazal, da zmore obdržati ritmično pulzacijo, kot tudi v zadnjem hitrem stavku kvarteta. Na splošno je bil openski koncerti Godalnega kvarteta na kvalitetni ravni in tudi Stefan lob, mlad violinist, ki je letos stopil na mesto Sandre Pertot, se je vključil v skupino brez vidnih problemov.

DANES V GLEDALIŠČU MIELA

Solisti iz Minske Filharmonije na koncertu GM

Na predzadnjem koncertu, ki ga Glasbena matica predstavlja zamejskemu obcinstvu v svoji koncertni sezoni, gostujejo solisti iz Minske Filharmonije, ki sodelujejo v zanimivi komorni zasedbi. Naloso ansambla je »Alternativo Quinteto - al più trio«, ki spreminja stevilo članov z ozirom na izvedene skladbe. Ta posebnost je zelo plodna, saj dovoljuje izbiro v kronolosko in repertoarno razsežnejšem obzorju: taka komorna zasedba lahko izvaja programe, ki vključujejo glasbo preko klasične in romantične dobe do sodobnosti. Na koncertnem večeru bomo sicer sledili programu, ki ne vsebuje baročnih avtorjev, ker bo večji poudarek na ruski glasbeni umetnosti nasega stolletja. Edina izjema je Trio op. 49 Felixa Mendelssohna-Bartholdyja (1809-1847), ki je nastal l. 1839 in ga lahko v velikih obrisih uokvirimo med klasično in romantiko. Najstarejši ruski skladatelj, ki je zastopal v programu, je Sergej Rahmaninov (1873-1943). Letos je pravzaprav njegova petdeseta obletnica smrti, saj je umrl 28. marca 1943 v ZDA. Čeprav je zapustil domovino l. 1917, je kljub temu cutil močno navezanost nanjo in predvsem na njeno posebno vzdušje. Trio v G-molu spada le v njegova ruska leta in ga po navadi omenjamo skupno z bolj znanim Triom v D molu, ki ga

je Rahmaninov napisal pod vtisom Cajkovskijeve smrti l. 1893.

Z naslednjim skladateljem smo že v sodobnosti: Jurij Falik (r. 1936) je celist in docent na Konservatoriju v Leningradu. Čeprav je kot celist dosegel vidne rezultate (izpopolnjeval se je tudi z Rostropovicem), je skladateljevanje njegov glavni interes. Njegov opus obsega eno opero, dva baleta, simfonije, koncerte, komorne skladbe ter celo koncert za pihala in tolkala.

Na našem koncertnem programu pa je najmlajši predstavnik ruske glasbe skladateljica Galina Gorelova (r. 1951). Kompozicijske studije je dokončala na beloruskem Drzavnem Konservatoriju in lani prejela za svoje delo belorusko drzavno priznanje. Med njenimi deli lahko citiramo simfonično pesnitev, dva koncerta (za violino in za oboo), kantata »V letu svetovnega požara«, »Lirčna kantata za ženski zbor«, Suito za oboo solo, ki nam jo bo predstavil Alternativo Quintetto, nosi naslov »Snetogorske freske«, ker jih je skladateljica napisala pod vtisom obiska na snetogroski samostan. Stavki, ki sestavljajo skladbo, so zasnovani na nacelu dialoga. Vsak izmed njih ima poseben podnaslov, ki spominja na odnos s posamezno fresko.

Koncert bo danes ob 20.30 v Gledališču Miela. (L.A.)

parket
Sintabor
Fritofol-parchetti
Edini ekakvalni zapolnitelj v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

Giancarlo Roccagli in TK Galeriji
Giancarlo Roccagli bo gost TK Galerije z razstavo, ki jo bodo odprli v četrtek. Roccagli, ki je že razstavljal v raznih italijanskih galerijah, letos pa tudi v Pilonovi galeriji v Ajdivscini, je sicer rojen v Anconi, vendar ze 15 let zivi in dela v San Vitu v pokrajini Pordenon. Ob četrtkovi otvoritvi bo v ciklusu Literarno okno tudi srečanje z Robertom Dedenarom ob izidu njegove pesniške zbirke.

VERONA / OB VELIKEM OBISKU IZ SLOVENIJE

Huda konkurenca na sejmu Vinitaly 93

Svojo kapljico razstavljajo tudi naši Brici in Kraševci

VERONA - Slovenska govornica je bila preteklo soboto na razstavišču v Veroni, kjer poteka vinski sejem Vinitaly 93, kar doma. Avtobusi so v mesto ob Adizi pripeljali kar nekaj sto obiskovalcev iz Slovenije, ki so si zeleli ogledati razstavo vin. Ta namrec v Evropi slovi kot druga specializirana razstavna prireditelja na tem področju, tik za tisto v Bordeauxu, ki je upravičeno na prvem mestu. Primerjava s podobnim ljubljanskim sejmom pa je seveda odveč, saj je v Veroni nastopilo več kot dva tisoč razstavjalcev. Poleg domačinov, so svoje izdelke in ponudbo predstavili vinogradniki in trgovci iz vsega sveta.

Med tuji prednjaci Francozi, katerih izvozna družba Sopexa je tudi letos - kot to počne vedno in povsod - ponujala svoje specialitete. Veliko razstavjalcev je tudi iz Avstrije, Nemčije, ZDA in Avstralije. S polno malho ponudb in z upanjem v prodajo svojih vin pa so prisli tudi proizvajalci iz Romunije, Madžarske in se kaže vzhodnoevropske države.

Slovenija je tokrat bolj zastopana kot lani. Poleg treh primorskih združenj kleti iz Kopra, Vipave in Dobrovega v Brdih, so prisli tudi Sta-

Marko Waltritsch

gerci. Slovenska podjetja razstavljajo v enem samem paviljonu, na boljsem mestu kot lani in, rekli bi, kar na strateški poti k francoskim samsampanjem, torej tam, kjer razstavljajo tudi drugi tuji. Upanje slovenskih vinogradnikov za prodor na italijanski trg je veliko - so nam zaupali - pa ceprav so te zave zelo velike, kajti prav to področje je bilo prvo, ki ga je prizadela gospodarska kriza.

Zelo velika je udeležba slovenskih vinogradnikov iz gorških Brd in s trzaska Krasa. Tako eni kot drugi razstavljajo v skupni hali z drugim vinogradniki iz Furlanije-Juljske krajine, vendar je med njimi očitna razlika. Brici razstavljajo posamično, vsak na svoji stojnici (kar je vsakega stalo okrog 10 milijonov lir), medtem ko Kraševci predstavljajo samo vzorce svojih vin na skupnem standu, ki ga je oskrbela trzaska Trgovinska zbornica. Njihova udeležba je torej le simbolična.

Od naših Bricev se letošnjega sejma Vinitaly udeležujejo naslednji: iz Steverjana posestvo Ascevi, zadruga Brda, posestvo Draga (Milan Mikluš), Ivan Muzič, Marcello in Marino Humar, Edi

Skok, Boris in Anton Pintar, posestvo Carpino (Cibini in Sosol); z Oslavja posestvo Primosig, Wanda Gradnik, Edi Keber (mimogrede: pri njem je bil poleg oznake kraja »Cormons« na reklamni tabli tudi napis »Krimin«), Renato Keber, Albin Kurtin, Izidor Polencic; iz Dolenj Ferruccio Sgubin. Brici so v teh dneh imeli polne roke dela, saj so se pri njih oglašali kupci. Seveda ni slo in ne more iti brez te zav, kajti prodaja vina se je v Italiji v zadnjem času zmanjšala (tudi zaradi pretirane reklame za hujšanje), zato gre vino težje v promet. Tudi s cenami je kriz.

Pri vinih z zasciteno oznako »Collio«, torej Brda, najdemo seveda veliko več imen od tistih, ki smo jih omenili. V Brdih imajo posestva tudi furlanski vinogradniki, ali pa gozdje kupujejo od domačin kmetov. Vedno več pa je tudi trgovcev, ki pod svojo znamko ponujajo briska vina.

Omenili smo že, da so na standu trzaska Trgovinske zbornice na ogled - zal samo na ogled, kajti niti v soboto tam ni bilo nikogar, ki bi skrbel za napovedano pokusno - tudi vina kraskih vino-

gradnikov. Sicer pa to tudi razumemo, saj na Krasu ni toliko vina, da bi ga bilo za vse morebitne pokusevalce. Razstavljena so bila vina z etiketami posestva Bajta (Slavko Scherli), Antona Boleta, Danila Novaka iz Doline, Ermenegilda Olenicha, Fortunata Stolfe in Jožka Colje iz Zgonika, Silvana Ferluge, Glavine Petaros iz Doline, Edija Kanteta in Danila Lupinca iz Praprota, Janka Kocmana, Andreja Milica in Jožice Milic Konjedic iz Zgonika, posestva Parovel iz Doline, Borisa Skerka in Martina Usaja iz Nabrežine, Celestine Skrk in Alojza Milica, Irme Puric Skabar in Anamarie Gomizel Skabar z Opčin.

Na razstavišču je bilo tudi več tipičnih restavracij. V paviljonu Furlanije-Juljske krajine je bila restavracija v režiji enoteke La Serenissima iz Gradisca ob Soci. Svoje dobrote so večer za večerom ponujali najbolj znani gostinci iz nase dezele. V ponedeljek je bila na vrsti restavracija Suban iz Trsta, danes pa se bo predstavil znani Josko Sirk iz Krmina.

Istocasno je vinsko razstavo, ki se zaključuje jutri dopoldne, potekala na veronskem sejmišču se razstava zganjih pijac in letos prvič tudi razstava prehranskih izdelkov za restavracije.

FINANČNI TRG / ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE

So realne visoke stopnje življenjskih zavarovanj?

91 zavarovalnic je zbralo že več kot 50 tisoč milijard lir Varčevalcem žal prepuščajo samo del donosnosti sklada

DONOSNOST ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ (v odstotkih) (nekaj najbolj znanih italijanskih zavarovanj)

ZAVAROVALNICA	povprečna donosnost 1986/91	stroški	cista finančna donosnost	donosnost z davcnim prihrankom 27%
UNIPOL	10,96	9,53	9,93	12,49
LLOYD ADRIATICO	10,98	17,83	9,86	12,40
TORO ASSICURAZIONI	10,75	11,01	9,60	12,15
RAS	10,70	20,55	8,62	11,18
ASSICURAZIONIGENERALI	10,47	20,47	8,39	10,96
INA	10,32	19,80	8,31	10,86

So visoke donosne stopnje življenjskih zavarovanj realne? V kolikšni meri se za njimi skriva zavajanje varčevalcev, ki se ustavijo pri fasadi? Odgovor na ta vprašanja ni preprost, saj je italijanska zakonodaja zelo popustljiva do 91 zavarovalnih družb, ki se ukvarjajo z dopolnilnimi pokojninami. Skupna vsota teh zavarovanj je že presežala 50 tisoč milijard lir. Odgovori zavarovalnic samih na omenjena vprašanja pa so megleni, se posebej nejasna pa sta odgovora na dve temeljni vprašanji, in sicer koliko stroškov si zračuna zavarovalnica in kolikšna je zavarovalnica in je za varčevalca zelo pomemben. Pri tem pa nam mora biti jasno, da zavarovalnice namenijo za omenjeni interni sklad samo del premije. Razumljivo je, da morajo družbe plačevati svoje agente in uslužbence ter nato razdeliti dividende svojim delničarjem, vendar pa to ne more postati opravičilo, da ne povedo, kolikšen delež varčevalceve premije se bo v letih plemenitil in nato postal osnova za dopolnilno pokojnino ali za vsoto, ki jo lahko varčevalca dvigne ob izteku zavarovalne dobe.

Preglednica nam pokaže, da je omenjeni delež stroškov kar visok in

75 do 95 odstotkov. Podatek o deležu in o mehanizmi delitve dobička sklada (retrocession) so dolžne navesti vse zavarovalnice in je za varčevalca zelo pomemben. Pri tem pa nam mora biti jasno, da zavarovalnice namenijo za omenjeni interni sklad samo del premije. Razumljivo je, da morajo družbe plačevati svoje agente in uslužbence ter nato razdeliti dividende svojim delničarjem, vendar pa to ne more postati opravičilo, da ne povedo, kolikšen delež varčevalceve premije se bo v letih plemenitil in nato postal osnova za dopolnilno pokojnino ali za vsoto, ki jo lahko varčevalca dvigne ob izteku zavarovalne dobe.

Preglednica nam pokaže, da je omenjeni delež stroškov kar visok in

da se navadno giblje okrog 20 odstotkov. Izjemo predstavlja le zavarovalna družba Unipol, s katero je povezana tudi Noricum Vita in o kateri nismo mogli objaviti podatkov, ker je aktivna manj kot pet let. Pomemben delež je povezan z visokimi stroški za prodajno mrežo. Zavarovalna kultura in tudi same možnosti za življenjska zavarovanja so namrec v Italiji relativno omejene, kar dviguje ceno vsakega zavarovanja. Preprosto rečeno mora v Italiji zavarovalni agent obiskati veliko več potencialnih klientov in izgubiti veliko več časa kot v tujini, da prodaja zavarovalno polico, to pa zelo dviguje stroške prodaje.

Od donosnosti sklada moramo torej najprej odbiti delež, ki si ga obdrži družba, se prej pa bi mo-

rali upoštevati stroške, ki si jih zračuna zavarovalnica. Sele nato bi lahko smotno primerjali večjo ali manjšo uspešnost posameznih izbir. Zaradi pomanjkljive zakonodaje pa lahko recemo, da varčevalca tega ni sposoben napraviti.

Po takšni, dokaj ostri oceni zavarovalnih polic lahko vidimo, da je bila njihova finančna donosnost skromnejša od drugih finančnih instrumentov. Upoštevati pa moramo, da zavarovalne police opravljajo drugacno nalogo in jih moramo zato ocenjevati v luči dolgoročne investicije s strogo določenim namenom. Povrh ne gre pozabiti niti na to, da so police do skupne vsote 2, 5 milijona deležne fiskalnih ugodnosti, ki jih vsaj do te vsote opravičujejo tudi iz finančnega vidika. (-ok)

KRIZA GRADNENIŠTVA / GLAVNI VZROK SO USTAVLJENA JAVNA DELA

Nujne so prioritete investicije v pred časom načrtovane gradnje

Lani ostalo na cesti okrog 100 tisoč gradbincev, letos pa vsaj še toliko

Gradbena dejavnost je v Italiji v popolnem zastoji, kar povzroča hude pretrese v gospodarstvu, saj so z gradbeništvom povezane številne druge dejavnosti. Zaradi mnogih sodnih preiskav so zastala skoraj vsa gradbena dela na Polotoku. Država, dezele, pokrajine in občine, bolnišnice in vse druge javne ustanove ne odločajo več o javnih delih, saj so izvoljeni upravitelji in tudi funkcionarji prestrašeni in ne odobrijo več niti enega sklepa o kateremkoli izrednem izdatku. Vsi se boje sodnikov.

Ta strah, posledica korupcije, ki je doslej zajela velik del javnih del, je bil eden glavnih razlogov, da so italijanski gradbeni podjetniki lani poslali na cesto skoraj sto tisoč delavcev. Za nadaljnjih sto tisoč se brezposelnost obeta v tem letu. Povrh so država in druge javne uprave slab

placnik. Dolgove za zedokoncana dela plačujejo s precejšnjo zamudno, kar marsikatero podjetje spravi v finančne težave. Podjetniki trdijo, da jim država dolguje nekaj več kot 10 tisoč milijard lir. Vmes je prisla se varčevalna politika rimske vlade, saj so odpovedali marsikatero že načrtovano delo. Kar se sedaj gradi v Italiji, je namrec sad sklepov izpred dveh, treh let. Novih gradenj pa preprosto ni. Amato je pred tedni sicer obljubil, da bodo odmrznili kakih 50 tisoč milijard lir in da bodo ne le izplačali to, kar dolgujejo, marvec tudi začeli z gradnjo najbolj nujnih javnih del.

Na tak način naj bi delo dobila velika in majhna gradbena podjetja. Marsikdo v Italiji opozarja, da bi bilo treba začeti takoj z izvajanjem tistih del, katerih načrti so že bili odobreni in izde-

lani, ne pa iskati novih, ki bi začel del zavlekl v nedogled.

V Furlaniji-Juljski krajini je položaj v gradbeništvu dokaj zapleten. Če ne bodo začeli takoj izvajati nekaterih del, bo letos službo izgubilo nadaljnih približno 2.500 gradbenih delavcev. Delo bi do tega prišlo tudi po krivdi vedno večjega števila na crno zaposlenih gradbincev iz Slovenije, ki prihajajo vsak dan cez mejo in dobijo delo pri malih podjetnikih, marsikdaj za plačo, ki je precej nižja od v Italiji sindikalno dogovorjene, je pa kljub temu večja od tiste, ki bi jo prejeli v Sloveniji.

Sam predsednik dezelne vlade Vinicio Turrello je povedal, da bo treba začeti z izvajanjem nekaterih prioritarnih del in zaključiti tista, ki so bila že zdavnaj začeta. Od rimske vlade bo Dezela zahtevala denar

predvsem za nekatera dela. Predlanskim so na primer v naši deželi dali v zakup javna dela v vrednosti 242 milijard, lani pa samo se za 136 milijard lir. Turrello meni, da bi Rim moral dati denar predvsem za izgradnjo nekaterih naprav v bolnišnicah v Palmanovu, Trzicu in Trstu (skupna vrednost znaša 100 milijard), za dograditev železniškega vozlišča v Cervinjanu (312 milijard), za dograditev jezov pri Ravedisu (35 milijard), za cesto Cimpello-Humin (80 milijard), kot tudi za nekater druge naprave javnega pomena, za katere so načrti že dolgo izdelani. Poleg tega bi dezelna uprava potrebovala sredstva tudi za prispevke graditeljem stanovanjskih hiš, saj jih več tisoč čaka prav na ta prispevek.

V Furlaniji-Juljski krajini je bilo leta 1981 v gradbeništvu zaposlenih

skoraj 30 tisoč ljudi. Danes je njihovo število za kar 52 odstotkov manjše. Le dve podjetji zaposlujeta več kot 200 delavcev, tri pa med 100 in 200. Veliko podjetij ima komaj nekaj davčni pritisk, novim obremenitvam fiskalne zakonodaje pa ni videti konca. To velja tudi za davkatve, ki so jih zavarovalni dolžni plačati zavodu INPS za pokojninski sklad v letu 1993.

Bliza se 20. april, ko zapade rok za poravnavo prvega od starih fiksnih obrokov za obrtno in trgovsko dejavnost. Znesek je rezultat 14-odstotnega prispevka, ki se računa na po zakonu določen minimalni podjetniški dohodek. Ta je bil za leto 1993 ovrednoten od prejšnjih 17.999.440 na 18.413.432 lir, kar pomeni, da bo najnižji nivo prispevne stopnje za pokojninsko zavarovanje znašal 2.577.880 lir po osebi oziroma štiri obroke

po 644.470 lir. Družinski sodelavci izpod 21. leta bodo plačali za tri odstotke manjši prispevek, se pravi 2.025.477 ali 506.370 lir na obrok.

DAVKI / NOVA ZAKONODAJA

Višje socialne dajatve za pokojninsko zavarovanje obrtnikov in trgovcev

BORIS SIMONETA

Samostojni delavci, ki se ukvarjajo z obrtno in trgovsko dejavnostjo, na lastni kozi tutijo narasčajoci davčni pritisk, novim obremenitvam fiskalne zakonodaje pa ni videti konca. To velja tudi za davkatve, ki so jih zavarovalni dolžni plačati zavodu INPS za pokojninski sklad v letu 1993.

Bliza se 20. april, ko zapade rok za poravnavo prvega od starih fiksnih obrokov za obrtno in trgovsko dejavnost. Znesek je rezultat 14-odstotnega prispevka, ki se računa na po zakonu določen minimalni podjetniški dohodek. Ta je bil za leto 1993 ovrednoten od prejšnjih 17.999.440 na 18.413.432 lir, kar pomeni, da bo najnižji nivo prispevne stopnje za pokojninsko zavarovanje znašal 2.577.880 lir po osebi oziroma štiri obroke

po 644.470 lir. Družinski sodelavci izpod 21. leta bodo plačali za tri odstotke manjši prispevek, se pravi 2.025.477 ali 506.370 lir na obrok.

Nekaj je tudi novih in dodatno obremenjujočih obveznosti. Tako se odstotek 14, ki je stopil v veljavo 1. julija 1992, povisa na 15% za podjetniške dohodke, ki presega 53.475.000 lir. Prav v zvezi z opredelitvijo pojma »podjetniški dohodek« pa pomeni neprijetno presenečenje raztegnitve plačevanja socialnih dajatev na vse vire določen minimalni podjetniški dohodek. Ta je bil za leto 1993 ovrednoten od prejšnjih 17.999.440 na 18.413.432 lir, kar pomeni, da bo najnižji nivo prispevne stopnje za pokojninsko zavarovanje znašal 2.577.880 lir po osebi oziroma štiri obroke

ci. Participacijski delež dohodka, ki se doslej ni priteval v obdavčljivo osnovo za pokojninsko zavarovanje, pa bodo morali samostojni delavci upoštevati ob vplacilu z rumeno poloznico 20. julija oziroma 20. oktobra. Za marsikoga bo tako strošek za pokojninsko zavarovanje poskočil.

Novosti so tudi pri ugotavljanju dohodka, ki pride v postev za odmero socialnih dajatev. Doslej so se obrtniki nanasali na podjetniški dohodek, ki so ga ustvarili v preteklem letu, sedaj pa veljajo tekoči dohodki in torej tisti, ki bodo dozoreli v letu 1993. 20. julija in 20. oktobra bodo zavarovalnici - kot doslej - izračunali višino morebitnega prispevka na lanske dohodke, ki presega 18.413.432 lir. Če bo podjetniški dohodek v letu 1993 višji od tistega v letu 1992, pa bodo morali do 30. junija 1994 plačati se saldo na razliko.

Kar zadeva družinske sodelavce, lahko tem nosilec podjetja dodeli največ 49% podjetniškega dohodka, če pa je ta delež nižji od po zakonu določenega minimuma (18.413.432 lir), morajo pa računati pokojninski prispevek na višjo dohodkovno osnovo, kot je bila v resnici ustvarjena.

Te višje socialne dajatve zadevajo samo pokojninsko zavarovanje, medtem ko se davek na zdravje računa po dosedanjih kriterijih (5% do 40 milijonov lir in 4,20% na presežek do 100 milijonov lir).

Kar dva zavarovalna odpusta. Delodajalci, samostojni delavci in vsi drugi zavezanci, ki sploh niso plačali ali so spregledali kak obrok obveznih prispevkov za pokojninski in zdravstveni sklad in za zavarovanje proti nezgodam na delu, lahko do 30. aprila vložijo prošnjo za zavarovalni odpust s plačilom dolgovanih socialnih dajatev in 17-odstotnih letnih obresti do največ 50 odstotkov. Za zneske, ki presega 5 milijonov lir, se dolg lahko poravnava v treh obrokih z doplačilom 8-odstotnih letnih obresti.

Se ugodnejši pa je zavarovalni odpust, ki je neposredno povezan z davcnim dopolnilnim odpuštom. Predstaviti ga je mogoče do 20. junija, letne obresti na socialne dajatve pa so zgolj 8-odstotne do največ 40 odstotkov globalne obremenitve.

Izpis prejemkov. Do 20. aprila morajo delodajalci izstaviti uslužbencem obrazca 101 oziroma 102 z navedbo vnovčenih prejemkov v letu 1992. (-bs-)

SDGZ: Davčne novosti in nasveti

Podaljšan rok za davčni odpust

Možnost izkoriščenja davčnega odpusta, ki je zapadel 30. junija lani, je bila 24. marca letos z zakonom st. 75 podaljšana do 20. junija 1993. Davkoplačevalcem se tako ponuja ugodna prilžnost, da dokončno uredijo morebitne spore z davčno upravo, lahko pa prijavijo tudi dohodke, na katere so bili pozabili. To velja v prvi vrsti za zavezance, katerim davčna uprava z dohodkovnikom osporava višino dohodkov v letih 1989 in 1990, pa tudi za podjetnike, katerim so na osnovi količnikov ugotovili preznike dohodka v letu 89. Z odpuštom lahko sanirajo svoj položaj tudi lastniški stavbi, ki so ob plačilu davka ISI ugotovili, da niso nikoli prijavili katastrskih dohodkov ali dohodkov od najemnine.

Mogoče je poravnati neplačane davke IRPEF, IFLOR in IRPEG v obdobju 1985-90, davek IVA za leto 1983-84 in obdobje 1987-90, v postev pa pridejo tudi vsa leta, za katere je v teku spor v davčni komisiji. Odpust velja tudi za davke na dedščine, NVIM za registrski davek in druge manjše davke ali pristojbine, vključno z avtomobilsko takso.

Za leto 1991 odpust ni mogoč, vendar pa lahko davkoplačevalci vložijo dopolnilno prijavo, ce je pravocasnno prijavil davek in ga plača do 20. junija z dodatnim bremenom 30 odstotkov za neposredne davke in 60 odstotkov za davek IVA, nato pa mora odnesti še 9-odstotne obresti.

Kar dva zavarovalna odpusta

Delodajalci, samostojni delavci in vsi drugi zavezanci, ki sploh niso plačali ali so spregledali kak obrok obveznih prispevkov za pokojninski in zdravstveni sklad in za zavarovanje proti nezgodam na delu, lahko do 30. aprila vložijo prošnjo za zavarovalni odpust s plačilom dolgovanih socialnih dajatev in 17-odstotnih letnih obresti do največ 50 odstotkov. Za zneske, ki presega 5 milijonov lir, se dolg lahko poravnava v treh obrokih z doplačilom 8-odstotnih letnih obresti.

Se ugodnejši pa je zavarovalni odpust, ki je neposredno povezan z davcnim dopolnilnim odpuštom. Predstaviti ga je mogoče do 20. junija, letne obresti na socialne dajatve pa so zgolj 8-odstotne do največ 40 odstotkov globalne obremenitve.

Izpis prejemkov

Do 20. aprila morajo delodajalci izstaviti uslužbencem obrazca 101 oziroma 102 z navedbo vnovčenih prejemkov v letu 1992. (-bs-)

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS

34132 TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel. (040) 365424
Tlx: 461012 FARCO I
Fax (040) 363918

**PETROKEMIJA
KEMIJA
FARMACEVTIKA
KOZMETIKA**

Filiala v Gorici
Ul. Trieste 160
Tel. (0481) 20769

Se bodo javna dela še dolgo omejevala le na razkopavanje mestnega tlaka?

(Arhivski posnetek)

OSIMO / SESTANEK NA TRGOVINSKI ZBORNICI

Gorica pripravlja svoje predloge

Sinoči razprava tudi v občinskem svetu

MARKO MARINCIC

Problemi gospodarskega razvoja in perspektiv Gorice v obsejnih sodelovanju in v okviru nadgradnje Osimskih sporazumov silijo v ospredje kljub podkupninski aferi, ki je v minulih dneh osredotočila pozornost javnosti. Razprava o posodabljanju in dopolnjevanju osimskih sporazumov je bila sinoči predvidena na seji goriškega občinskega sveta. Osnutek stališča občine temelji na dokumentu, ki ga je pred časom s tem v zvezi pripravila Trgovinska zbornica. Namenoma navajamo, da je razprava bila predvidena, saj se do trenutka, ko zaključujemo redakcijo, se ni začela. Občinski svet je se pred obravnavo teh vprašanj nadaljeval s sprejemanjem določil novega pravilnika o pogodbah, ki jih sklepa občina. Prav v času podkupninskih afer so mehanizmi sklepanja pogodb zahtevno in kočljivo vprašanje, zato ne preseneča, da so mu v občinskem svetu posvetili večuro razpravo, ki je zakasnila vse druge točke na dnevnem redu.

Poleg goriških občinskih svetovalec pa so se tudi dni v vprašanju obmejnega gospodarskega sodelovanja ukvarjali tudi

na Trgovinski zbornici, kjer je predsednik Bevilacqua sklical sestanek predstavnikov krajevnih uprav, gospodarstvenikov in tehnikov, ki preučujejo nekatere projekte s tem v zvezi. Srečanja so se med drugimi udeležili deželni odbornik za finance Longo, deželna svetovalec Blasig in Padovan, predsednik Pokrajine Saccavini, odbornik Baresi kot predstavnik goriške občinske uprave, podpredsednik Goriske hranilnice Medeot ter predstavniki sindikalnih zvez in gospodarskih združenj.

Sestanek je bil posvečen poglobitvi dveh vprašanj: ustanavljanju centra BIC za eksperimentiranje mesanih podjetij in možnosti za realizacijo "osimske" mesane industrijske cone na Goriskem. O prvem je poročal upravitelj tržanskega centra BIC Zachigna. Povedal je, da je za goriški center že imel stike s Slovenijo, da je doseženo soglasje in finansiranje tako ES kot ministrstva za industrijo. Pred nadaljnimi koraki bo treba še preveriti pogoje za vstop deželne finančne družbe Friulia, dogovor o dodatnem preverjanju pa obstaja tudi s sindikati in podjetniki.

Kompleksnejša je zadeva okrog mešane prostorne cone. Izvedenca, ki so jima zaupali raziskavo o tej problematiki, prof. Daniele in dr. Bonifazi, sta podala poročilo iz katerega izhaja nekaj pomembnih ugotovitev. Prva je ta, da enostavni prenos s Krasa v Gorico mešane industrijske cone, kakršna je bila predvidena v prvotni, v Osimske sporazume vneseni zamisli, ne bi prinesel tukajšnjemu gospodarstvu velikih in zasledljivih koristi. Daniele in Bonifazi sta zato pripravila vrsto možnih alternativnih rešitev, med katerimi bo treba izbirati tudi upoštevanje skladnosti s predpisi Evropske skupnosti. Predlagane rešitve vsekakor upoštevajo potrebo po uravnavanju neravnovesij med gospodarsko stvarnostjo v FJK in v Sloveniji.

Pred vsakim nadaljnjim korakom bo treba, so ugotovili na sestanku, preveriti pripravljenost rimske vlade za resnično zavzeto prizadevanje v tej smeri. Tacas pa se bodo predstavniki goriških političnih in družbenih sil povežali z Novo Gorico in Ljubljano, da bi izoblikovali in nato zagovarjali skupne predloge.

Kakšen status naj ima luka v Trziču

Pri agenciji za trziško pristanišče s pozornostjo spremljajo postopek za odobritev novega zakona o pristaniški dejavnosti. Kakor smo že poročali, je bil osnutek zakona zelo neugoden za manjša pristanišča, kakor je recimo tisto v Trziču. Takrat so v vodstvu agencije za pristanišče odločno nastopili in postavili vrsto zahtev po spremembi besedila. Pristojna parlamentarna komisija je nekaj zahtevkov že tudi sprejela, izrazena je bila nadalje pripravljenost, da se vnesejo dodatne spremembe.

O postopku v komisiji senatne zbornice, sta se z ministrskimi podtajnikom Camberjem pogovarjala Predsednik in Podpredsednica agencije dr. Bevilacqua in dr. Mofferdinova. Camber je zagotovil, da luška oblast, ki se bo ustanovila v Trstu, ne misli na ravnostne pristojnosti tudi na Trziču. Bevilacqua je izrazila za skrbljenost sprico vrtbi o financiranju izgradnje avtoceste v Sloveniji.

GORICA / ZAKLJUČNI KONCERT REVIJE

Primorska poje pred jubilejem

Od 13. marca se je zvrstilo 18 koncertov kjer je nastopilo je 108 pevskih zborov

Z nedeljskega koncerta Primorska poje v Katoliškem domu (foto Studio Reportage)

Primorska poje, revija pevskih zborov Primorske, se pripravlja na srebrni jubilej. 24. revija, ki so jo priredile Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenske katoliške prosvete, Zveza cerkvenih pevskih zborov in Zveza kulturnih organizacij Primorske se je sklenila v nedeljo, s koncerti v Idriji, Sezani in Gorici. V Katoliškem domu je nastopilo šest zborov, od katerih kar trije iz zamejskega prostora, poleg tega pa še priljubljeni akademski zbor Vinko Vodo-

pivec. Kot prvi je v do kraja zasedeni dvorani Katoliškega doma nastopil mešani pevski zbor Pod Lipo iz Barnasa, ki ga vodi Nino Specogna, sledil je nastop Fantovskega okteteta iz Dornberka pod vodstvom Lojzka Vodopivca, zatem pa nastop deklisklega zbora Alenka iz Steverjana pod vodstvom Anke Cernic. V drugem delu lepega koncerta smo prisluhnili se izvajanju mešanega pevskega zbora Primorska iz Mackolj, pod vodstvom Antona Baloha, mešanega zbora župnije sv. Ste-

fana iz Vipave in akademskega pevskega zbora Vinko Vodopivec pod vodstvom Andreja Missona. Vsak zbor je zapel po pet pesmi.

V imenu prirediteljev je nastopajoče in poslušalce nagovorila Lucija Lavrencic.

V okviru letošnje revije se je zvrstilo osemnajst koncertov oziroma nastopov. Glas Primorske poje je segel tudi v Kanalsko dolino, kjer je bil koncert 28. marca v Naborjetu. Na vseh koncertih je nastopilo 108 zborov, 71 iz Slovenije, 37 iz Italije in en hrvaški.

NOVICE

Razstava desetih likovnikov bo na ogled do konca meseca

V Katoliški knjigarni bo se do konca meseca aprila odprta skupinska razstava desetih goriških likovnikov. Urnik ogleda je v dnevi in ob urah ko je odprta Katoliška knjigarna. Prvotni rok razstave je bil določen do sobote 3. aprila, podaljšan pa so jo zaradi velikega zanimanja občinstva.

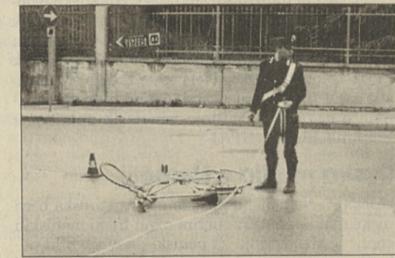
Večer furlanske kultur posvečen glasbi in pesmi

Furlanska glasba in pesem je naslov prireditve, ki bo drevi ob 18. uri na sedežu Furlanskega filološkega društva v Bellinjevi ulici 3. Govoril bo prof. Venizjo Bregant. Na sporedu bodo skladbe in pesmi furlanskih avtorjev. Večer pripravlja Furlanska filološko društvo.

Predstavitve knjige o J. Stefanu

Koroški rojak Jozef Stefan, rodil se je leta 1835, sodi med velike svetovne znanstvenike s področja fizike. Letos mineva sto let od njegove smrti in je obletnica pravzaprav priložnost da o tem znanstveniku, ki je med drugim določil temperaturo sončevega površja in odkril zakon o sevanju toplote, na novo spregovorimo. Tako knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici vabi v četrtek, 8. aprila, ob 19. uri na predstavitev knjige Sandija Sitarja, Jozef Stefan. Pogovor z avtorjem bo vodil magister Lucijan Vuga, brala bo sta Anja Bizjak in Andrej Brun. Prireditve bo v prostorih knjižnice v ulici Gradnikove brigade 25.

Nesreča mladega kolesarja

Na zdravljenje v bolnišnico na Katinarji so včeraj popoldne prepeljali 15-letnega Andreja Margherita iz Ul. Terza Armata 90. Fant se je hudo ranil v prometni nesreči pri povozu v Ul. Aquileia. Peljal se je s kolesom namenjen na bližnje teniško igrišče, ko je prislo do trčenja z avtomobilom, fiat 500, ki ga je upravljala 46-letna Elena Culot iz Gorice. Vzroke nesreče ugotavljajo karabinjerji. (Foto Studio Reportage)

DOBROVO / LETNIK ETNOGRAFSKEGA MUZEJA

V dveh zajetnih knjigah vse o Goriških Brdih

V "Briškem letniku" izčrpno dokumentirane etnološke značilnosti briškega območja na obeh straneh meje

VOJKO ČUDER

Mira Omerzel-Ferlep igra na ljudski instrument oprekelj, ki mu v Brdih pravijo cimbele ali "opsasa" (foto V.C.)

DOBROVO - Ne zgodi se ravno pogosto, da bi ne vem kako slovesno predstavljali kako znanstveno publikacijo. Za to morajo biti izredne okoliščine. In ob predstavitvi zadnje številke letnika Etnografskega muzeja Etnolog so bile. Skoraj vsa 53. številka (dve zajetni knjigi z okoli 500 stranmi) je posvečena Goriškimi Brdom, zato so ji dali ime "Briški letnik". Zato se je izdajatelj letnika Slovenskem etnografskem muzeju zdelo za potrebno publikacijo predstaviti v tistem okolju, v katerem je nastajala, torej v Goriških Brdih. Predstavitve Etnologa je bila v petek zvečer v gradu na Dobrovo.

Slovesnost je privabila precej ljudi, v glavnem domačinov in kulturnih delavcev s te in one strani meje. Med drugimi tudi kulturnega ministra Sergija Pelhana. V imenu domačinov je pozdravil občinski odbornik in bivši poslanec Bruno Podversic, o vzrokih za nastanek "Briškega" letnika Etnologa pa je spregovoril dr. Ivan Sedej, direktor Etnografskega muzeja. Prisotne je nagovoril tudi kulturni minister, ki je dogodek označil kot enega tistih duhovnih dejanj, ki jim njihovo bistvo omogoča prenovljeni dvorec grafa Baguerija. O samem delu - Etnolog je izšel v dveh knjigah s preko 500 strani - so spregovile njegove najbolj vztrajne sodelavke: urednica Inja Smr-

del, Katja Kogej in Inga Miklavcic Brezgar. Briški letnik Etnologa je nastal pred skoraj tremi leti, ko je ekipa kustodin in kustosov Etnografskega muzeja Slovenije preživela deset dni v Brdih na terenskem raziskovanju. Po briških vaseh in zasledkih so dokumentirali etnološke zanimivosti, povezane z življenjem ondodnih ljudi. Njihove raziskave so zajele takorekoc vsa Brda, tudi tista onstran državne meje. Pravzaprav je ta ekipa opravila enako pot kot podobna pred skoraj stiriidesetimi leti. Takrat zbrano gradivo, pa je obticalo neobjavljeno in neurejeno: v tokratnem letniku torej srečamo stara dognanja in nove

izsledke. Posebej bi naše bralce radi opozorili na sestavke, ki obravnavajo izročilo o kolonijah, o kraju Smartno, njegovi arhitektonski podobi in pomenu, o pticjem lovu, o izdelovanju prunel, o ljudskih glasbilih in godcih, o razmišljanju o Brdih na obeh straneh meje, o etnografski zbirki na Bukovju v Steverjanu, o znamenitih Bricih itd. Slovesnost je dopolnil kulturni program, ki so prispevali Briški nonet, Mira Omerzel Terlep z igranjem na oprekelj, slovenski ljudski instrument, ki ga je najti tudi po Brdih. Posebej pa velja omeniti pesmi 90-letne ljudske pesnice Dore Obljubek, ki jih je brala Andreja Markocić.

GORICA / POKRAJINSKI SVET

Tudi pokrajina je pristopila k akciji za mir

Goriška Pokrajina je tudi formalno pristopila k vsedravnim akcijam krajevnih ustanov v korist miru in sodelovanja med narodi. Na seji 25. marca letos je namreč pokrajinski svet z veliko večino glasov odobril sklep, ki ga je predložil odbor, obrazložila pa odbornica za solstvo, mladinsko problematiko in obmejno politiko Aleksandra Devetak. Sklep proglasa Pokrajino Gorica za "Pokrajino miru" in vabi krajevne ustanove, naj se pridružijo pobudi. Nadalje je zapisana odločitev, da Pokrajina pristopa k vsedravnim pobudi, ki se je izoblikovala lani v Perugi in da odobrava Statut, sprejema obveznost plačevanja letnega pri-

spevka v znesku dva milijona lir. Pokrajinski svet se nadalje obvezuje ustanoviti "Konzulto za mir", katere glavni cilji bodo promocija kulture miru in spoštovanja človekovih pravic. Te cilje bo konzulta skušala uresničiti s pobudami na področju kulture, vzgoje in preko medijev. Besedilo, ki ga je predložil odbor, so med sejo in po krajši razpravi dopolnili z amandmajem o civilnem sluzenju vojske, na pobudo predstavnika zelenih, Fregoneseja.

V utemeljitvi se sklep sklicuje na republiko ustavo in statut Pokrajine, kjer je izrecno navedena specifična vloga te ustanove na področju politike miru in sodelovanja.

RAZSTAVE / KMALU NA GRADU

Razstavljal bo Vanja Franko

Značilni "Beneški fragmenti"

Vanja Franko - Plima v Benetkah št. 2 (1993)

Slovenski goriški slikar Vanja Franko bo v kratkem razstavljal v dvorani deželnih stanov na gradu. Razstavo prireja občina v sodelovanju s Kulturnim domom, Pokrajino in Trgovinsko zbornico. Pod naslovom Beneški fragmenti (Frammenti Veneziani) bo umetnik predstavil izbor iz svojega opusa v zadnjem petletju.

Razstavo je včeraj na zupanstvu z odbornikom za kulturo Ziberno predstavil pesnik in likovni kritik prof. Silvio Cumpeta, ki je poudaril značilnosti in vrline Frankovega likovnega izražanja, od beneške motivike z bizantinskimi prizvoki, do povsem svojevrstne tehnike. Frankovo razstavo, h kateri se bomo še povrnili, bodo odprli 17. aprila in bo na ogled do 16. maja.

Razstavo je včeraj na zupanstvu z odbornikom za kulturo Ziberno predstavil pesnik in likovni kritik prof. Silvio Cumpeta, ki je poudaril značilnosti in vrline Frankovega likovnega izražanja, od beneške motivike z bizantinskimi prizvoki, do povsem svojevrstne tehnike. Frankovo razstavo, h kateri se bomo še povrnili, bodo odprli 17. aprila in bo na ogled do 16. maja.

SOLE / VZGOJA K VARSTVO OKOLJA

Dijaki posadili nova drevesca

Pri pobudi Rotary kluba sodeloval tudi razred šole Ivan Trinko

Dijaki pri sajenju drevesc (foto Studio Reportage)

Skupina dijakov slovenske nižje srednje šole Ivan Trinko v Gorici je včeraj skupaj z dijaki italijanske šole Locchi sodelovala pri posaditvi novih dreves na parceli na vogalu med ulicama Alviano in Giustiniani. Pobudo je dal goriški Rotary klub, ki je k sodelovanju povabil razne šole, dijaki katerih se kar tri dni vrstijo pri sajenju novih drevesc. Slovensko solo so pri tem predstavljali dijaki 1.B razreda, ki so v tem solskem letu že pripravili raziskavo o zelenju v mestu.

KD BRISKI GRIC ŠTEVERJAN vabi danes ob 20.30 na

Kulturni večer v znamenju velikonočnih običajev

NASTOPAJO: otroški pevski zbor O. Zupančič, gojenci Dijskega doma, člani Odra mladih KD Briski gric. Razstava (in pokušnja) domačih velikonočnih jedi in razstava pirhrov.

KONCERTI

V KATOLIŠKEM DOMU bo jutri ob 20.30 koncert Solistov Beloruske filharmonije. Nastopajo Jurij Likin - oboa, Sergej Gromov - violina, Ilija Zukovski - violončelo, Jurij Gildjuk - klavir. Na sporedu skladbe Rahmaninova, Gorelova, Falika in Mendelssohn-Bartholdyja. Koncert sodi v sezono Glasbene matice in Centra Emil Komel.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
PROVIDENTI, Travnik 34, tel. 531972
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
S. ANTONIO, Ul. Romanova 147, tel. 40497

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV prireja tradicionalni velikonočni izlet v ponedeljek, 12. aprila., z obiskom vojnega muzeja v Kobaridu, nato kosilo in zabava v Fojdi (Faedis). Vpisovanje pri poverjenih in ob sredah na sedežu do jutri, 7. aprila.
PATRONAT INCACGIL sporoča, da je zagnano prekinil patronatno službo v ob torkih na zupanstvu v Sovodnjah. Obnovili jo bodo predvidoma junija za nudenje pomoči pri prošnjah za oprostitev ticketov.

VČERAJ-DANES

Iz matičnega urada goriške občine od 28. marca do 3. aprila 1993.
UMRLI SO: 63-letna Eugeniya Zidaric, 82-letni upokojenec Serafino Del-pin, 76-letna upokojenka Maria Teresa Borghese, 91-letni upokojenec Jordan Oblak, 79-letni upokojenec Felice Quattrocchi, 82-letni Felice Bresciani, 68-letni upokojenec Giovanni Faldore, 66-letni upokojenec Vincenzo Fedele.
OKLICI: Rodolfo Visintin in Serenella Scarton, Giuseppe Braini in Janaroul Davletova, farmacist Ezio lanetta in uradnica Barbara Ribis, uradnik Leopoldo Mascellari in učiteljica Tatiana Ballaban, mehanik Masimo Falanga in delavka Manuela Gaiotto.
POROKE: Francesco Marchesan in Marina Terrazzer.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00 »La storia di Qiu Ju«.
CORSO 17.30-19.45-22.00 »Eroe per caso«.
VERDI Danes zaprto. Jutri: 18.00-20.00-22.00 »Sommersby«.
TRZIC
COMUNALE Zaprto. EXCELSIOR 17.30-22.00 »Transanal weekend«. Prep. ml. pod 18. letom.

POGREBI

Ob 8.30 Dusanella Michelitsch vd. Canziani iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče, ob 10.00 Giovanni Romanzin iz splosne bolnišnice v cerkev pri Maddonini in v Locnik, ob 11.30 Jozefa Tomasi vd. Paulini iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev v Standrežu in na glavno pokopališče.

NOVICE

Deset mrtvih v nemirih v Južni Afriki

DURBAN - V spopadih med tekmojucimi crnskimi frakcijami je bilo v neki vasi v blizini mesta Port Shepstone v provinci Natal mrtvih deset ljudi, vecinoma zensk in otrok, je sporočila južnoafriška policija. Policijski viri poročajo, da so ostrostrelci vdrali v domove in pobijali vseprek. Cyril Sheze, voditelj lokalne organizacije ANC, pa je povedal, da je bila večina umorjenih članica ANC. V provinci Natal, ki je naseljena pretežno z Zuluji, ze dalj časa potekajo oboroženi spopadi med pripadniki Buthalezijeve stranke Inkatha in pripadniki Afriskega narodnega kongresa. (Reuters)

Hudi spopadi v Abhaziji

MOSKVA - Po podatkih abhaska obrambnega ministrstva je v zadnjih spopadih med abhaskimi in gruzinskimi enotami na področju ob reki Gumistra zahodno od Suhumija padlo deset gruzinskih vojakov, precej pa so jih tudi zajeli. Gruzinski voditelj Eduard Sevamadze pa je izjavil, da so ruska letala neposredno sodelovala v bojih na abhaski strani. Napovedal je tudi, da se bosta delegaciji Rusije in Gruzije prihodnji teden sestali v Sociju in se pogovorili o vprašanju Abhazije. Rusko delegacijo bo vodil obrambni minister Gracev in njegov gruzinski kolega Kitovani ter gruzijski premier Sigua. (Reuters, STA)

Nova vloga nekdanjega vojaškega oporišča

MANILA - Filipini bodo nekdanjo ameriško letalsko oporišče Clark preimenovali v »posebno gospodarsko območje«, ki naj bi postalo veliko industrijsko in trgovinsko središče. Ameriško letalstvo je bazo uporabljalo za preskrbo in počitek ameriških sil na Tihem oceanu do junija leta 1991, ko jih je izbruh ognjenika Pinatubo prisilil k umiku. Konec lanskega leta so se zadnje ameriške sile zapustile Filipine, saj se državi nista sporazumeli o nadaljnjem obstoju ameriških oporišč na Filipinih. (Reuters, STA)

Ruska mafija v Nemčiji

BONN - »Nemčija je postala nova evropska baza ruske mafije, saj tam operira okoli tristo mafijskih enot,« je v intervjuju za nemški dnevnik Bild potrdil ruski general in protimafijski strokovnjak Anatolij Olejnikov. Olejnikov, ki je predstavnik ruskih varnostno-obveščevalnih sil v Berlinu, trdi, da ima vsaka od teh skupin okoli 250 članov, njihovi operativni centri pa so Berlin, München, Hamburg, od nedavnega pa tudi Köln, Frankfurt in Düsseldorf. Ruska mafija je ze močno prerasla in prehitela Coso nostro in njene italijanske sestrične in general Olejnikov ocenjuje, da je ruska »hobotnica« bolj nasilna in v sebi nosi več kriminalnega naboja. »Kraje, terorizem, pranje umazanega denarja, trgovina z orožjem, ljudmi, alkoholom in cigaretami in v zadnjem času z uranom« so po mnenju generala Olejnikova njihove glavne dejavnosti. (AFP)

Gorskokarabaški spopad prerašča v pravo vojno

MOSKVA - Pozabljeni spopad za Gorski Karabah je v zadnjih urah presel v pravo vojno med Armenijo in Azerbajdžanom. V siloviti nasprotni ofenzivi so armenske sile začele prodirati tudi na ozemlja, naseljena z Azerbajdžanci, tako da je padel strateško pomemben Kelbadzar. Reka abzerbajdžanskih beguncev se z ogroženih ozemelj vali na vamo; po zadnjih podatkih je svoje domove zapustilo ze vec kot 55 tisoč Azerbajdžancev. V Bakuju je azerbajdžanski predsednik Abdulfaz Elcibej pozval OZN, Kevs, Islamsko konferenco in vse države sveta, naj zaustavijo armenski napad. Doselej se je pozivu odzval le turški predsednik Özal, ki ne izključuje uporabe sile proti Armeniji. (Ansa)

Turška fregata na obisku v Albaniji

TIRANA - V funkciji krepitve albansko-turskega vojaškega sodelovanja je v ponedeljek v Albanijo prispela na petdnevni obisk turška fregata iz sestave zveze Nato. Novico je potrdil tudi albanski obrambni minister Safet Zұлalı. Od začetka aprila je to že drugi obisk vojnega ladjevja zveze Nato v albanskih ozemljih vodah. Prva je vplula formacija Kaufmann iz ameriške seste flote, hkrati pa v Albanijo prihaja vse obsežnejša finančna pomoč. Tako so v ponedeljek v Tirani podpisali sporazum o posebni nemški pomoči, ki bo veljala 40 milijonov nemških mark. Med velike naložbe v Albanijo šteje tudi 18 milijonov dolarjev kredita Svetovne banke. (M. K.)

Bolgarija »izgubila« pol milijona prebivalcev

SOFIJA - V obdobju sedmih let, med dvema popisoma prebivalstva, je Bolgarija revnejša za skoraj pol milijona prebivalstva. Ta primanjkljaj si je mogče razložiti v luči velikih migracij, ki so povezane s težkimi gospodarskimi razmerami v državi in množicnim izseljevanjem Turkov pred dvema letoma. Danes živi v Bolgariji 88,5 odstotka Bolgarov, 9,7 odstotka je Turkov in 3,4 Romov, vse druge etnične skupine so vključene v številko 1,1 odstotka prebivalstva, med njimi tudi Makedonci, ceprav se je, kot piše Nova Makedonija, približno 30 odstotkov prebivalstva Pirinske Makedonije v Bolgariji izselilo za Makedonce. (M. K.)

Na Kosovu več kot 100.000 srbskih vojakov

PRISTINA - Zeri, pristinski tehnik, ki se edini piše v abanskem jeziku, je v svoji zadnji številki zapisal, da je na Kosovu nameščenih več kot 100.000 srbskih vojakov. Samo v Pazinu blizu kosovsko-albanske meje jih je več kot sedem tisoč pripravljenih na obracun z Albanci. V tem mestu naj bi bila nameščena tudi tankovsko-pehotna brigada, ki so jo umaknili iz Makedonije in tri tisoč mobiliziranih srbskih policajev, opremljenih z blindiranimi bojnimi vozili, piše Zeri. (STA)

ZDA - RUSIJA / SREČANJE V VANCOUVRU

Rusi hvaležni Clintonu

Američani so do Clintonove politike do Rusije bolj zadržani - Tolikšno pomoč podpira samo 41 odstotkov anketiranih v ZDA - Večjo pomoč Rusom napovedujejo tudi druge zahodne države

Boris Jelcin in Bill Clinton v Vancouveru (Telefoto: AP)

VANCOUVER, PETROPAVLOVSK, WASHINGTON, MOSKVA - Ruski zunanji minister Andrej Kozirjev je med kratkim postankom v Petropavlovsku na Kamčatki izjavil, da so ukrepi za pomoč Rusiji, o katerih sta razpravljala Clinton in Jelcin, močno povezani z ratifikacijo sporazuma Start II, ki ga ruski parlament doslej še ni potrdil. Omenjeni sporazum, ki sta ga januarja letos v Moskvi podpisala Boris Jelcin in takratni ameriški predsednik George Bush, predvideva, da bosta državi v naslednjih desetih letih zmanjšali količino strateškega jedrskega orožja za dve tretjini.

Po besedah Kozirjeva sporazuma iz Vancouvera ni treba ratificirati se v parlamentu, saj naj bi slo za dogovor med »dvema zakonodajinama oblastema dveh držav«.

Manj ugodni so odmevi ameriške javnosti. Javnostna raziskava, ki jo je objavil New York Times, kaže, da Clintonovo pomoč Rusiji odobrava le 41 odstotkov Američanov, po anketi televizijske mreže CNN in časopisa US Today pa je kar osemdeset odstotkov Američanov nezadovoljnih s tako politiko do Rusije.

Večina nezadovoljnih poudarja, da je tako obilna ameriška pomoč Rusiji pravo razmetavanje denarja, saj bi ga država bolje porabila, če bi pomagala številnim brezposelnim in domaćemu gospodarstvu.

Ameriški predsednik se je morak braniti tudi kritik ruskih konservativcev, ki so Jelcina obtožili, da se je pustil kupiti. V pogovoru z ruskimi novinarji je Bill Clinton o tem dejal, da obljubljenega denarja ne vidi kot »denarno pomoč«, pač pa kot ameriško investicijo v ruski napredek, ki bo končno koristil tudi ameriškim delavcem in investitorjem.

Po njegovem mnenju sta s predsednikom Jelcinom na tokratnem srečanju postavila solidne temelje za demokratične odnose med državama. Ob tem politični opazovalci opozarjajo, da je Clintonova poteza močno tvegana, saj bo o Jelcinovi usodi nepreklicno odločil referendum, razpisan za 25. april. Če bi Jelcin takrat izgubil, bi imel ameriški predsednik lahko velike težave pri vzpostavljanju odnosov z novimi prebivalci kremeljskega dvorca.

Drugi spet se sprašujejo, če zadnje Clintonove odločitve pomenijo, da se Amerika ne bo zmenila za preostalih stiriinajst držav nekdanje Sovjetske zveze, ki so prav tako kot Rusija v velikih gospodarskih in političnih težavah

in neuspesno prosijo Zahod za izdatnejšo pomoč. Clintonov prijatelj in svetovalec za nove države Strobe Talbott je dejal, da bo nova administracija v

Beli hiši upoštevala tudi njihova prizadevanja in zahteve, vendar pa podrobnejših podatkov o tem ni navedel. (AFP, Reuters)

VANCOUVER - Ameriški predsednik Bill Clinton je svojemu ruskemu kolegu Borisu Jelcinu dejal, da je Japonska nekajkrat prikrivala Washingtonu svoje resnične namene in mu svetoval, naj ne zaupa odkritostnosti Tokia, je v nedeljo objavil neki kanadski televizijski kanal. (V ponedeljek je japonski zunanji minister v Tokiu izjavil, da te oddaje ne bo komentiral, dokler ne dobi o tem informacije po diplomatski poti. Uradni vir ministrstva je izjavil, da o tem ne vedo nicesar.)

Novice, ki jih je objavila kanadska televizija UTV, so se opirale na rokopisne zaznamke v ruscini, ki jih je našel lokalni novinar pod servieto na mestu, kjer je sedel predsednik Jelcin med večerjo s predsednikom Clintonom v soboto zvečer v neki restavraciji v Vancouveru. Novinar je izjavil, da je zapiske našel kmalu po koncu večerje.

»Kadar nam japonska reče 'da', to pogosto pomeni 'ne', naj bi rekel Clinton Jelcinu med večerjo, kot je zapiske prevedel novinar kanala UTV. »Zelo pomembno je, da se Japonci ne obnašajo enako z nami,« naj bi dodal Clinton.

Kot trdijo na kanalu UTV, so bili zaznamki nacečkani na hrbtni strani papirja z govorom, ki ga je imel ruski predsednik na zasebni večerji v restavraciji Seasons in the Park.

Ni bilo mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali je Jelcin zaznamke napisal sam, ker je ruska delegacija ze zapustila Vancouver.

Med srečanjem na vrhu, ki je trajalo dva dni in se je končalo v nedeljo, je predsednik Clinton poročal Borisu Jelcinu o telefonskem pogovoru, ki ga je imel z japonskim premierom Kiichijem Miyazawom, preden je odšel v Vancouver. Clinton je Jelcinu povedal, da je Miyazawa obljubil popolno podporo mednarodni pomoči za Rusijo.

Japonska bo cez deset dni sprejela finančne in zunanje ministre sedmih najrazvitejših držav sveta (G7), ki bodo na sestanku obravnavali tudi novo pomoč Rusiji. (AFP)

VANCOUVERSKI VRH / ODMEVI

Mednarodna skupnost ni enotnega mnenja o ameriški pomoči Rusiji

Mnenja nihajo od japonskega navdušenja do angleške zaskrbljenosti

BONN - »Pomoč je sicer dober začetek, vendar se zdalec ni primerena,« je vancouverski vrh ocenil nemški minister za ekonomsko vprašanja Günter Rexrodt. »To je majhna vsota v primerjavi s tistim, kar Rusiji daje Nemčija. Vendar sam zadovoljen, da je Američev ameriškega predsednika, da kot partner podpre politike, ki so trdno odločeni, da bodo izpeljali reforme v Ruski federaciji.«

PARIZ - Desno-sredinska vlada Francije, ki je na oblasti sele dober teden, je nekoliko zadovoljna z rezultati vancouverskega vrha, ki je pomembna etapa v obojestranskih naporih. »Priznava, da bo na ministrski sestanku skupine G7 vsak partner prinesel svoj predlog paketa pomoči«, so zapisali v izjavi britanskega zunanjega ministrstva. »Srečanje skupine G7 bo tudi omogočilo vpogled v konkretne ukrepe ostalih partnerjev za pomoč Jelcinovim reformam.«

LONDON - Britanski zunanji minister Douglas

Hurd, ki je trenutno na obisku v Dzakarti, ni naklonjen takojšnjim obljubam: »Makroekonomska pomoč mora vsebovati pogoje glede ruske politike, ti pa zaenkrat niso postavljeni. Samo ce je pomoč zastavljena pogojno, lahko vzpodbudno vpliva in podpre reforme v Rusiji.«

Hurd meni, da bodo reforme uspešne le, ce se bo Rusiji posrečilo, da nadzoruje inflacijo in količino denarja v obtoku. V izjavi zunanjega ministrstva so zapisali, da je Velika Britanija zadovoljna z rezultati vancouverskega vrha, ki je pomembna etapa v obojestranskih naporih. »Priznava, da bo na ministrski sestanku skupine G7 vsak partner prinesel svoj predlog paketa pomoči«, so zapisali v izjavi britanskega zunanjega ministrstva. »Srečanje skupine G7 bo tudi omogočilo vpogled v konkretne ukrepe ostalih partnerjev za pomoč Jelcinovim reformam.«

LONDON - Britanski zunanji minister Douglas

piral ameriško pomoč. Italija je drugi največji kreditor Rusije in v svoji izjavi za javnost so zapisali, da se bodo paketu pomoči zahodnih dežel Rusiji pridružili na vseh ravneh.

OSLO - Norveški zunanji minister Johan Jørgen Holst je v včerajšnji izjavi za javnost podprl ameriško pomoč Rusiji in poudaril, da vancouversko srečanje pomeni okrepitev ze obstoječih odnosov in da bo Norveška podprla Jelcinova prizadevanja.

LUKSEMBURG - Zunanji ministri držav članic Evropske skupnosti so se včeraj dogovorili, da bodo Rusiji ponudili možnost brezcarinskega poslovanja z Evropsko skupnostjo in tako podprli Jelcinove reforme. Uresničitev ponudbe je odvisna od ocene političnih in gospodarskih razmer v Rusiji, to pa se lahko zavleče za več let. Ministri so razpravljali tudi o izidu vancouverskega vrha in sklenili, da bodo na tej stopnji ponudili pomoč samo Rusiji kot edini državi iz nekdanjega sovjetskega bloka. Komisija Evropske skupnosti za zunanje gospodarske odnose je predlagala, da bi referenco o prosti trgovini vključili v okvirni sporazum, ki ga bodo kasneje uporabili pri pogajanjih tudi z drugimi nekdanjimi sovjetskimi republikami.

Komisija je tudi predlagala, da bi omilili formulacijo Evropske skupnosti, ki pravi, da lahko sporazum preklicajo v primeru, ce njihov partner (v tem primeru Ru-

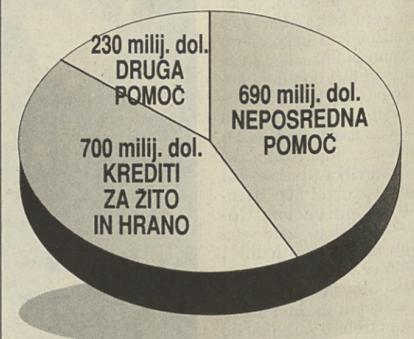
sija) ostro krši človekove pravice, vendar so ministri ta predlog zavrnili. »Kar precej so razpravljali o tem, kako bi odgovorili na vancouverski vrh,« je povedal neki uradni Evropske skupnosti, ki je spremljal včerajšnje razgovore zunanjih ministrov držav članic v Luksemburgu, »nekateri ministri so želeli, da bi naredili se več, da ne bi bilo videti, kot da Evropska skupnost naredi manj za Rusijo kot Amerika.«

CAMBRIDGE - Neodvisni ekonomisti menijo, da se zahodne države spopadajo z domačimi težavami in bodo zato Jelcinove reforme podpre predvsem politično, finančno pa se bodo oprle na mednarodne institucije. »Vse države, o katerih govorimo, nosijo na svojih plečih težke dolge, zato bodo svojim volilecem težko upravičile pošiljanje velikih vsot denarja v Rusijo,« pravi C. Doyle iz univerze v angleškem Cambridgeu.

TOKIO - Vlada v Tokiu se je Clintonu zahvalila, ker je podprl njihovo stališče, da se Japonci vrnejo stiri Kurilski otoki, ki so jih 1945 priključili Sovjetski zvezi. Poudarili so, da bo Tokio prevzel konstruktivno vlogo pri spodbujanju ukrepov pomoči Rusiji. Za začetek bo Japonska uskladila nacrtje pomoči, ki jih bo sedem najmočnejših zahodnih držav, članic skupine G-7, predstavilo na svojem ministrskem srečanju, ki bo 14. in 15. aprila v Tokiu. (A. K. in agencije)

Pomoč za Rusijo

Clintonova administracija je izjavila, da bo paket pomoči za Rusijo težak 1,6 milijarde dolarjev. Pomoč bo Rusija lahko začela črpati takoj. Po izjavah Clintonove administracije paket vsebuje sklade, katerih namensko uporabo je ameriški kongres že odobril.

Paket vsebuje:

- 194 milij. dol. za pomoč v hrani in drugih življenjskih potrebščinah (skupaj z že sprejeto pomočjo bo to znašalo v tem letu 425 milij. dol.).
- 60 milij. dol. pomoči, namenjenih za preobrazbo državne ruske industrije v zasebno podjetništvo.
- 50 milij. dol. pomoči za stimuliranje ameriško-ruske izmenjave.
- 38 milij. dol. pomoči za popravilo in izgradnjo novih naftovodov.
- 25 milij. dol. za začetek programa »demokratični sistem«, ki je namenjen razširitvi demokratičnih procesov v Rusiji.
- 15 milij. dol. v medicinskih sredstvih.
- 10 milij. dol. pomoči za otroke (mleko in zdravila).
- 6 milij. dol. pomoči za preskrbo demobiliziranih ruskih vojaških enot.
- 2,5 milij. dol. pomoči za uvedbo zasebne zdravstvene prakse. (A. K. in agencije)

ZDA in Rusija skupaj na Mars

MOSKVA - ZDA in Rusija načrtujeta skupno odpravo na planet Mars oktobra prihodnje leto.

Ruska vesoljska agencija in Nasa sta ze lansko leto podpisali dogovor o projektu Mars '94. Znanstveno-raziskovalna oprema na krovu ruske vesoljske ladje bo vsebovala dve manjši pristajalni plovili s sondami za analizo površja in ozra-

čja planeta. Izmerili naj bi predvsem oksidacijsko sposobnost Marsovih tal in ugotovili, kakšna je kemična sestava hlapljivih elementov v prsti na planetu Mars. Začetni stroški te velikopotezne odprave znašajo okoli 250.000 ameriških dolarjev, verjetno pa se bodo povzpeli do poln drugega milijona dolarjev. (Reuters)

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

Bo danes slika jasnejša: odvzeti mandat ali ne?

Še vedno sta vprašljiva mandata M. Staniča in M. Logar

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve se bo danes znova lotila vprašanja nezdržljivosti funkcije poslanca v dejavnosti. Gre za poslance samostojne poslanske skupine Marjana Staniča in poslanko ljudske stranke Mihaelo Logar, ki sta se profesionalno lotila poslanskega dela v državnem zboru po

decembrskih volitvah, na sisenski občini pa sta se naprej opravljala svoje dosedanje delo, ceprav kot neprofesionalca, s pojasnilom, da gre za prevzem in predajo poslova (Stanič je bil sekretar za ljudsko obrambo, Logarjeva pa za kmetijstvo).

O tem smo doslej podrobno pisali, zato naj le na kratko ponovimo, da je osnovno jabolko spora

tolmačenje 10., 11. in 12. člena zakona o poslancih, ki govori o nezdržljivosti funkcij, na katere se sklicujejo vsi tisti, ki opozarjajo, da sta Stanič in Logarjeva kršila zakon. Sporen je tudi 9. člen istega zakona, ki govori o trimesečnem roku, v katerem naj bi poslanec prenehal opravljati funkcijo, ki ni združljiva s funkcijo poslanca. Nanj pa se sklicuje sisenska občina in sicer v obrambi svojega stališča, da omenjena poslanca nista pršla v navzkriž z zakonom.

Zgodba ima torej že brado, mimo pa je tudi trimesečni rok, na katerega se sklicujejo Siska-rji. Zato je vprašanje, kaj bo danes storil Kviz: ali bo presodil proti ali v korist Mihaele Logar in Marjana Staniča? Da vprašanje ni postavljeno kar tako, je razvidno tudi iz gradiva, pripravljene ga za sejo te komisije. Občina Siska je namreč po vseh bučnih polemikah zaprosila tudi državni zbor za uradno tolmačenje spornih členov zakona o poslancih, sekretariat za zakonodajo in pravne zadeve pa je odgovoril, in to tako, da po odgovoru dilema ni nič manjša. Sekretariat je namreč zapisal, da sta

Mihaela Logar (Foto: Srčjan Živilović/TRIO)

zakona dal prav tako Kvizu, ki se je doslej skliceval na 10., 11. in 12. člen zakona o poslancih, kot občina Siska, ki se sklicevala na 9. člen tega zakona. In to je dilema, s katero se bo danes soočil Kviz. Če imajo prav oboji, potem bo poslanska usoda Marjana Staniča in Mihaele Logar stvar političnega tehtanja, v zadnji fazi pa brzkone tudi preglasovanja v komisiji, kar je le izhod v sili, ki ne more biti nikomur v cast.

Marjan Stanič (Foto: Srčjan Živilović/TRIO)

NOVICE

Ameriški študenti pri dr. Levu Kreftu

LJUBLJANA - Podpredsednik državnega zbora dr. Lev Kreft je včeraj sprejel 38 študentov podiplomskega študija mednarodnih odnosov iz bolonjskega univerzitetnega centra, ki izobražuje študente v okviru ameriške univerze John Hopkins. Podrobneje jim je govoril o poti Slovenije iz nekdanje Jugoslavije, oziroma o poti iz socializma v parlamentarno demokracijo. Največ vprašanih mladih gostov se je nanašalo na urejenost manjšinskega vprašanja v Sloveniji, delovanje državnega zbora in vključevanje Slovenije v Evropo. Ob koncu srečanja je dr. Kreft odgovarjal na vprašanja o vojni v BiH in predstavil begunsko problematiko v Sloveniji. (N. S.)

Podmladek v SLS

KRANJ - Zveza slovenske kmečke mladine, ki so jo formalno ustanovili pred tremi dnevi v Kranju, je bila predvsem premišljena poteza, s katero so želeli k sodelovanju pritegniti tudi tiste mlade s podeželja, ki se necejo ukvarjati z dnevno politiko, pač pa zgolj s prostocasnimi dejavnostmi. S tem je pred petimi leti ustanovljena Zveza slovenske kmečke mladine prešla svoje okvire. Predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik je povedal, da je vse bližji datum ustanovitve Mladinske zveze v SLS, strankarskega podmladka. (V. B.)

Pismo poslanske skupine Demokratov Hermanu Rigelniku

LJUBLJANA - Predsednik državnega zbora mag. Herman Rigelnik je včeraj dobil pismo vodje poslanske skupine Demokratov Toneta Pešaka. Vsebinska pisma se nanaša na predvideni postopek obravnave proračunskega memoranduma ter na predloga zakonov o izvrševanju proračuna in o proračunu Republike Slovenije za leto 1993. Demokrati sodijo, da ni mogoče sprejeti stališča vlade, da proračunski memorandum ni predmet glasovanja in sprejemanja v državnem zboru. Menijo se, da bi bilo treba temeljno razpravo opraviti prav ob proračunskem memorandumu ter dati poslancem in delovnim telesom možnost, da ob proračunskem memorandumu z amandmaji določijo proračunske prioritete. (STA)

Predlog za dodatno davčno olajšavo pri dohodnini

LJUBLJANA - Poslanci SKD v državnem zboru so poslali predsedniku državnega zbora mag. Hermanu Rigelniku predlog za spremembo zakona o dohodnini. Stefan Kociper, Nada Skuk in Miroslav Mozetič predlagajo, da se davčnim zavezanecem, ki vzdržujejo družinske člane, pri dohodnini prizna olajšava. Za prvega in za drugega vzdrževanega družinskega člana se osnova za obracun dohodnine zmanjša za znesek, ki znaša 20 odstotkov letne povprečne plače zaposlenih v Sloveniji. Za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča še za 5 odstotkov. Za otroke, ki nadaljujejo solanje na srednji, višji ali visoki stopnji v kraju zunaj stalnega prebivališča, se olajšava poveča še za 5 odstotkov letne povprečne plače zaposlenih v Sloveniji. (MOREL)

DRŽAVNI ZBOR / ODBOR ZA KULTURO

Komu vzeti, da kultura dobi še 980 milijonov SLT

Člani odbora predlagajo prerazporeditev proračunskega denarja - Od vsakega nekaj ...

TONE D. VRHOVNIK

LJUBLJANA - Proračunske probleme je včeraj obravnaval tudi odbor za kulturo, solstvo in sport državnega zbora, ki je zaradi racionalizacije nameril prvi dve uri seje samo kulturi. Po »obci« razgrnitvi problematike, ki slovenski kulturi grozi s preprostim dejstvom, da bodo vsi profesionalni kulturniki sicer dobili plače, ne bodo pa imeli dela, saj ne bo denarja za akcije (plače državnih uslužbencev namreč ne dopuščajo subvencioniranja programov), je predsednik odbora Dimitrij Rupel predlagal, naj se razprava usmeri v konkretne rešitve, ki bi slovenski kulturi - ob 6, 5 milijarde tolarjev - omogočile manjkajočih 980 milijonov tolarjev proračunskega denarja za najosnovnejše potrebe.

Državni sekretar Jože Osterman je ob pregledu memorandumov vlade ob posameznih postavkah pojasnil, katere dejavnosti je zajela »sanacija«, ki jo je moralo pripraviti ministrstvo za kulturo, poslanci in vabljene gostje pa so poskušali najti ustrezne rešitve. Tako je odbor v celoti sprejel amandma k predlogu proračuna 1993, ki ga je v sodelovanju z ministrstvom in finančnimi strokovnjaki predložila skupina poslancev. Amandma manjkajočih 980 milijonov tolarjev (deloma) »jemlje« nasle-

dnjim proračunskim postavkam: obrestim Slovenije do Iraka (680 mio.), ministrstvu za obrambo pri adaptaciji objektov PSTO in območnih stavbov (100 mio.) ter pri adaptaciji ambulanc (50 mio.), vladnim službam pa pri nadurah in novih zaposlitvah skupaj 150 milijonov tolarjev. Postavke in »naslovniki« se niso dokončni, saj je v odboru prišlo do različnih mnenj. Rupel se je na primer vprašal, kako je s tisto postavko, ki pre-

dvideva 1.581.041.490 proračunskih tolarjev za »nakupe poslovnih prostorov za potrebe državnih organov«, zaloznik Jaro Mihelac pa je predlagal negdanjo uredbo, naj podjetja placujejo prometni davek v 15 dneh, in ne po lastni naklonjenosti, saj bi s tem slovenska država pridobila toliko sredstev, da bi se v kulturi ne pogovarjali o manjkajoči milijardi, pač pa o morebitni podvojitvi letnih sredstev. Odbor je amandma sprejel, finančnemu ministrstvu pa bo ponudil tudi variantne rešitve. Hkrati je ministrstvu za kulturo naloženo dvojje: pripraviti natančne strategije razvoja slovenske kulture in zakonskih osnov, se hitreje pa predlog zakon o odvajanju 5-odstotnega prometnega davka na prodane knjige v poseben sklad, ki bi denar vračal zaloznikom, ne pa državi, ki ni uvedla omenjenega davka, temveč za subvencioniranje zaloznikov in knjižnic se preplovala tisto vsoto sredstev, ki jim jo je »naklonila pred uvedbo davka.

Bo za kulturo mogoče »napraskati« manjkajoči denar? (Foto: Aleks Stražar/TRIO)

PRIPRAVE NA SVETOVNI DAN ZDRAVJA

Ravnaj pazljivo z življenjem - preprečuj nasilje in brezbriznost

B. Voljč o pripravah na 7. april - Osem bolnišnic v izgubah

KATARINA NOVAK

LJUBLJANA - Letosnji 7. april, svetovni dan zdravja, je namenjen ukrepom za zmanjšanje nasilnih smrti, ki so za Slovence zaradi majhnosti in nizke rodnosti še posebej tragične. Problema se zavedamo in potrebni ukrepi so že zacrtani v Planu zdravstvenega varstva, ki je v vladni proceduri, in na včerajšnji redni mesečni tiskovni konferenci povedal zdravstveni minister dr. Bozidar Voljč. Zda se tudi oblikujejo razmere za delovanje zdravstva v letosnjem letu, največ razprav pa pričakujejo v zvezi z letošnjimi investicijami v zdravstvene zavode. Financiranje ne bodo le s proračunskimi sredstvi, temveč z domaćimi in tujnimi krediti ter donacija-

mi. Zaključni računi v slovenskih bolnišnicah so pokazali, da jih je osem imelo izgubo, kar pomeni tudi težavnejše poslovanje v letosnjem letu. Pretekli teden je arbitražna komisija Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije dokončno uskladila stališča glede letosnjega programa zdravstvenih storitev in načinov za njihovo vrednotenje. Kot je povedal v. d. direktorja Zavoda Franc Kosir, so dosegli pomembne kompromise o tem, da je amortizacija višja za 10 odstotnih točk, da se zobozdravstvu povečajo normativi za 14 odstotkov, kar je šest manj, kot je predvideval osnutek

dogovora, in da se dodatek za posebne delovne razmere v bolnišnicah poveča za 18 na 18, 5 odstotka. Zmanjševanje programa zdravstvenih storitev za poldrug odstotek si zamisljajo tako, da bi povečali število oskrbnih dni v socialnih zavodih, kar naj bi razbremenilo bolnišnice. Povečanje programa storitev je predvideno samo pri dializah (za 3 odstotke), v drugih dejavnostih pa bo ostal na ravni preteklega leta. Novost v zdravstvu je uvedba stimulacije izvajalcev za prihranke, zlasti pri materialnih stroških za zdravila. Se ta teden bo objavljen razpis programov za letošnje leto, pomembno pa

je, da je vrednost celotnega programa ostala v okviru že sprejetega finančnega načrta za izvajanje zdravstvenega zavarovanja v letu 1993. Kosir je posebej poudaril pomen sprejetja začasnega pravilnika o pravicah do ortopedskih, ortotičnih, ocesnih, slusnih, zobotehničnih in drugih pripomočkov, saj omogoča sprotno uvajanje in prilagajanje pripomočkov, ki so rezultat razvoja stroke na določenem področju.

Na temo letošnjega gesla svetovnega dneva zdravja Ravnaj pazljivo z življenjem - preprečuj nasilje in brezbriznost, bo v Ljubljani, Murski Soboti, Novi Gorici, Kopru in Celju vrsta prireditev. Zalostno dejstvo je, kot je opozorila mag. Eva Stergar, da zaradi malomarnosti vsako leto umre prevec ljudi (v Sloveniji okoli 2000), veliko pa jih ostane invalidnih. Nesrečne smrti in samomori so velik problem slovenske družbe.

Dr. Nina Mazi, vodja urada Svetovne zdravstvene organizacije pri državnem ministrstvu (uradno bo odprta maja), je povedala, da so na sestanku zdravstvenih in finančnih ministrov srednje- in vzhodnoevropskih držav pretekli teden v Rigi (na njem se je zbralo 45 ministrov) soglasni za nujnost takojšnjega smotnega multilateralnega investiranja v preprečevanje širjenja okužbe z virusom aidsa in ostalo preventivo. Poudarili so tudi nujnost sodelovanja vladnih in nevladnih organizacij ter ciljnih skupin pri izvajanju preventivne.

Bozidar Voljč: Težavno poslovanje bolnišnic (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

ODBOR ZA INFRASTRUKTURO IN OKOLJE

Iz proračuna premalo za okolje in ceste

O zmanjšanju kolon tovornjakov v Dolgi vasi - Kaj s slovenskimi cestami - Preusmeritev na železnice

TINA LUCU

LJUBLJANA - Odbor za infrastrukturo in okolje državnega zbora se je včeraj na kratko lotil tudi aktualnega vprašanja dolgih kolon tovornjakov pri Dolgi vasi, ki že mesec buri duhove tamkajšnjih krajanov. Iz ministrstva za promet in zveze so sporočili spodbudno novico, da je končno prišlo do konkretnejših dogovorov z madzarsko stranjo. Zgradili bodo primerna postajališča za čakajoče tovornjake. Poslanka madzarske narodnosti Maria Pozsonec je predlagala, naj bi Madžari v prihodnje carinili blago s tovornjakov kar na njihovi strani, saj imajo za to več primernejšega prostora na nerodoviti zemlji ob meji.

Sicer je ministrstvo za promet in zveze članom odbora za infrastrukturo in okolje predstavilo tudi cestni program, za katerega naj bi letošnji proračun namenil okrog 14, 2 milijarde tolarjev. Najpomembnejše je dokončanje gradnje avtoceste med Hrušico in Vrbo ter med Razdrtim in Cebulovico, precej sredstev pa naj bi namenili tudi vzdrževanju cestne mreže, ki iz leta v leto bolj propada. Zaradi pomanjkanja denarja pa ministrstvo za promet in zveze v tem letu ni predvidelo morebitne gradnje novih cest. Glede slovenskih železnic so člani odbora menili, da

je treba pospešiti njihovo sanacijo, predvsem pa upoštevati trzne zakonitosti. Ponovno so opozorili na neizkoriščene možnosti razbremenitve cestnega prometa s preusmeritvijo prevoza blaga po tirih. Od tega naj bi imeli koristi železnice in cestarji: prvi z zaslužkom, drugi pa z manj uničenimi cestami.

Odbor za infrastrukturo je včeraj razpravjal tudi o proračunski postavki, ki je namenjena ministrstvu za okolje in prostor. Osnutek proračuna namreč predvideva okrog 400 milijonov tolarjev za ta vladni resor, člani odbora pa so menili, da mu je treba odmeriti več, in sicer za 300 milijonov tolarjev.

INFORMACIJSKI SISTEM V PARLAMENTU

Vse kaže, da poslance državnega zbora informatika ne navdušuje...

LJUBLJANA - Za potrebe državnega zbora so skupščinske službe v minulih stotih dneh delovanja naredile skoraj dva milijona kopij različnega pisnega gradiva, za kar je bilo treba iz blagajne zbora odšteti okrog deset milijonov tolarjev. Nedvomno ne gre le za velik strošek, temveč tudi za izjemno zamudno delo, ki ga je mogoče zelo učinkovito nadomestiti s primernim informacijskim sistemom. Ta sistem v slovenskem parlamentu postopno razvijajo že od leta 1984, včeraj dopoldne pa so ga

na posebnem seminarju predstavili tudi poslancem, sekretarjem poslanskih skupin in delovnih teles ter strokovnim delavcem državnega zbora. Zal se je seminarja udeležila le petdeset zainteresiranih, ceprav bi tako iz prve roke izvedeli, da lahko na primer že danes učinkovito uporabljajo zgrajeno lokalno računalniško mrežo, povezano z vladnim centrom za informatiko, kar jim omogoča takojšnji dostop do javne baze vladnih podatkov, do baze podatkov, potrebnih za spremljanje dela drža-

vnega zbora (vsi dokumenti, ki jih zbor obravnava), baze zakonodajnega dela pravnega informacijskega sistema in baze knjižničnega informacijskega sistema. Slednja je, denimo, napolnjena z vsemi obdelanimi dokumenti zadnjih starih let, kar pomeni, da je računalniško obdelanih prek 45 tisoč dokumentov.

Za zdaj je ovira le precej majhno število osebnih računalnikov (v državnem zboru jih premorejo le 153), vendar kaže, da bodo kmalu kos tudi temu problemu. (I. M.)

KOROŠKA / ZAŠČITA NARAVE

Prilagoditev mednarodnim standardom

Izdelan obširen program

IVAN LUKAN

CELOVEC - Dezelna Koroška se prizadeva na področju zaščite narave in okolja čimprej doseči evropske oz. mednarodne standarde. To je na tiskovni konferenci v Celovcu poudaril pristojni politični referent deželni svetnik Herbert Schiller. Socialdemokratski politik je hkrati predstavil novo pobudo dezele, s katero naj bi bil uresničen poseben pospeševalni naravozasčitni program.

Akcija zajame skoraj vsa področja zaščite narave, v nacrta pa so tudi posamezni projekti po vsej deželi. Kriteriji za zaščitne ukrepe so mednarodne resolucije, priporočila Sveta Evrope, Bernska in Ramsarska konvencija, ter tudi smernice, ki jih je izdelala Evropska skupnost. Pospeševalni program je nadalje tesno povezan s cilji programa za ohranjanje koroške kulturne pokrajine, s cilji ekološkega zaščitnega koncepta za koroške gozdove, naslanja se pa tudi na razvojni koncept na področju vodnogospodarstva.

Cilj nove pobude za učinkovitejšo zaščito narave in okolja je ustvarjanje zaščitnih območij in med seboj povezanih bio-sistemov, program pa nadalje vsebuje

spremljevalne raziskave ter široko informacijo javnosti. Poleg pospeševalnega programa pa je koroška dezelna vlada razglasila leto 1993 za leto zaščite orhidej.

Schiller je se povedal, da je v deželni proračunu za leto 1993 za ukrepe v zaščito narave in okolja na razpoložljivo osem milijonov šilingov, njegov osebni cilj pa je, da bi se prihodnje leto preselel 10 milijonov šilingov. Dodaten denar za naravozasčitne ukrepe naj bi zagotovil novi davek na gramoz.

Deželni svetnik H. Schiller

AVSTRIJA / SVOBODNJAKI

Povezave in kontakti z neonacisti?

Medijska odkrivanja

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Svobodnjaki so pred blizajocimi se dezelnozbornskimi volitvami v Niziji Avstriji spet v središču pozornosti. Tokrat manj zaradi spektakularnih nastopov in napadov na vodilne dezelne politike, temveč zaradi svojih lastnih kandidatov, pri katerih avstrijski mediji zdaj odkrivajo povezave z osebami in organizacijami, ki nikakor niso reklama za demokratični sistem v Avstriji.

Zacelo se je z drugim kandidatom FPÖ za dezelnega svetnika in dolgoletnim nastavljenjem ORF Hans-Jörgom Schimanekom. Njegov sin je pred leti postal znan kot eden izmed aktivistov (trenutno aretiranih) neonacistov Gottfrieda Küssela in njegove "Narodnozveste izvenparlamentarne opozicije", ki je prišla do izrednega in negativnega slovesa zaradi svojih orožniških vaj v neki zaspani občini v Niziji Avstriji. Oče se je v časopisnih intervjujih postavil za svojega sina in je raje prejel tajil, da ima sin resne probleme zaradi svojega

desničarskega in pretepaškega angazmaja, kot pa da bi se jasno distanciral od njegovega početja.

Zdaj so avstrijski listi postali pozorni na nadaljnjih četvero vodilnih kandidatov nizjeavstrijske FPÖ, ki imajo (ali so v preteklih letih imeli) resne posredne ali neposredne stike s skrajnimi desničarji in njihovimi organizacijami. Kontakti s tradicijo, kot je razvidno iz starih poročil o policijski preiskavi v strankarski centrali FPÖ v Wiener Neustadtu, kjer so 1990. leta nasli tiskane plakate in desnoradikalne pamflete za organizacije skrajne desnice.

Prepletanje svobodnjakih funkcionarjev z desnoradikalno sceno naj bi bil tudi eden izmed vzrokov za izstop deveterice občinskih mandatarjev nizjeavstrijske FPÖ ter njihov odhod v Liberalni forum Heide Schmid v preteklem tednu. Vodstvo nizjeavstrijskih svobodnjakov zavira napade kot intrigantsko zaroto "starih in levicarskih strank, ki jo spuščajo na dan preko tako imenovanih neodvisnih medijev".

KITAJSKA / OBISK VRANITZKEGA

Casinos Austria na Kitajskem?

Kitajska naročila za več milijard šilingov

PEKING/DUNAJ - Avstrijski parlament se je konec tedna na izrednem zasedanju ukvarjal s krizno situacijo v domačem gospodarstvu. Zvezni kancler se seje v "visoki hiši" ni udeležil, saj se je skoraj teden dni mudil na gospodarsko-politični misiji v Hongkongu in na Kitajskem. Vranitzkega spremljala kar 80-clanska delegacija vodilnih uradnikov in avstrijskih gospodarstvenikov in dejansko so avstrijski politiki in gospodarstveniki zelo optimistični glede bodočih trgovinskih in policijskih preiskavi v strankarski centrali FPÖ v Wiener Neustadtu, kjer so 1990. leta nasli tiskane plakate in desnoradikalne pamflete za organizacije skrajne desnice.

Tako so kanclerja Vranitzkega na Kitajskem - že pripravljene za podpis - čakale pogodbe, ki bodo domačemu gospodarstvu v smislu trgovinskih poslov in gospodarskega sodelovanja ze v naslednjih dveh letih prinesla naročila v višini skoraj osem milijard šilingov. To pa naj bi bil le začetek, kajti pogajanja tečejo o nadaljnjih projektih v višini dodatnih 12 milijard avstrijskih šilingov. Poleg teh velikih projektov se pa avstrijski gospodarstveniki potegujejo tudi za razširitev trgovskih stikov in sodelovanja. Finančni minister Lacina je tozadevno že napovedal, da bo na razpolago nadaljnja milijarda silin-

Avstrijski zvezni kancler Vranitzky se mudi na Kitajskem

gov državne kontrolne banke kot jamstvo za izvoze na Kitajsko. Avstrijci kajpada niso prvi in edini, ki jih vleče v Peking - nekaj dni pred Vranitzkim je s podobnimi nameni bival na Kitajskem novi nemški minister za gospodarstvo in finance...

V delegaciji avstrijskega kanclerja je tudi eden izmed najuspešnejših izvoznih talentov Avstrije - generalni direktor Casino Austria AG Leo Wallner. Avstrijske igralnice na Kitajskem? Wallner je optimističen, saj veljajo Kitajci kot najbolj strastni igralci na svetu. Nje-

gov namen je spoznavati in analizirati možen bodoči trg - pri odpiranju trziska za milijardo prebivalcev je najbolje biti prvi. Kajpada lahko navezuje na konkretne projekte: danksa hotelska skupina SAS, s katero Casinos-Austria tesno sodelujejo, trenutno gradi luksuzni hotel v Pekingu. Kancler in njegova delegacija si prizadevajo tudi, da bi - pod geslom "Dunaj - finančna vrata v Evropo" - zvalili kitajske investitorje v Avstrijo. Ministrskega predsednika Li Penga je kancler Franz Vranitzky večkrat že povabil, naj uradno obišče Avstrijo.

NOVICE

45.000 obiskovalcev na sejmu "Prosti čas '93"

CELOVEC - Največji spomladanski potrosniški sejem na Koroskem, "Prosti čas '93", je v nedeljo zaprl svoja vrata. Na celovsko sejensko razstavišče je v starih dneh privabil kar 45.000 obiskovalcev, od njih tudi nekaj tisoč iz Slovenije. Zelo uspešen je bil sejem za gradbeno in pohištveno industrijo manj zadovoljni pa so bile turistične agencije ter prodajalci avtomobilov. Direkcija celovskega sejma je za prihodnje leto že napovedala nekatere spremembe, predvsem na področjih, kiso ostala pod pričakovanji.

Kdo bo novi "general" pri Avstrijskih železnicah?

DUNAJ - Za julij letos napovedana sprememba na vrhu Avstrijskih železnic (ÖBB) ze skrbi za živahne razprave. Favorit za novega "generala" je direktor mestnega podjetja v Linzu na gornjem Avstrijskem Draxler, tako pristojni minister Klima kot tudi predsednik nadzornega sveta ÖBB Schuster pa včeraj nista zelela dati izjave, ali je Draxler "kandidat za največji možnosti". Trenutni šef Avstrijskih železnic je bivši socialdemokratski minister Übeis.

Sklad za brezposelne

CELOVEC - Katoliška delavska mladina ustanovlja fond za brezposelne. Zbrana sredstva naj ne bi pomagala samo posameznim v tiski, temveč naj bi podprla tudi projekte za mlade in druge osebe, ki so ostali brez dela. Katoliška delavska mladina pa zeli pospeševati tudi osebe, ki so daljšo dobo brezposelnosti in ki bodo le teško se masli delovno mesto.

"Uradni dan" predsednika Klestila na Koroskem

CELOVEC - Zvezni predsednik Thomas Klestil bo sredi meseca aprila uradno obiskal zvezno dezelno Korosko. Med dvodnevni bivanjem se bo predsednik sestel z najvišjimi dezelnimi politiki, na razpolago pa bo tudi prebivalstvu v okviru tako imenovanega "uradnega dneva". Dezelani, ki želijo v okviru uradnega dneva osebno govoriti s predsednikom, morajo to sporočiti oddelku za obcane pri uradu koroške dezelne vlade (tel. 0463/536-2805, dr. Helmut Pseiner) do najkasneje 8. aprila 1993.

Kampanja proti aidsu

CELOVEC - Pod geslom "Zaustavite aids" je Mlada socialdemokracija na Koroskem zacela s široko informacijsko kampanjo proti aidsu. Peter Kaiser, deželni poslanec in predsednik te mladinske organizacije, je na tiskovni konferenci izpostavil pomen zeznanjenosti prebivalstva in tu predvsem mladine z nevarnosti te bolezni in s tem v zvezi zahteval boljso informacijo v solskem pouku. Menil je tudi, da bo treba končno prebiti molk o tej družbeni tabu-temi. Največje upanje, da bo le uspelo obvladati aids, je predvsem mladina, saj leta ni samo najbolj ogrožena, marveč so tu tudi največje možnosti za informacije. Tajnik SJG Andreas Scherwitzl je informiral, da ima v Avstriji 865 ljudi aids, 527 jih pa je doslej na tej bolezni umrlo.

Manj prometnih nesreč

CELOVEC - Stevilo prometnih nesreč na koroskih cestah dalje pada. Po najnovejših podatkih dezelnega urada za statistiko je bilo v mesecih januar in februar zabeleženih 304 nesreč ali 12, odstotka manj kot v enakem obdobju leta 1992. Tudi stevilo ranjenih se je znazalo za 12 odstotkov, stevilo mrtvih pa je z 11 ostalo enako. Največ nesreč se je zgodilo na regionalnih cestah.

Za lastno ime pročenih žena

DUNAJ - Avstrijski parlament naj bi zdaj odločil sporno vprašanje, ali naj žena po poroki obdrži svoje lastno družinsko ime, ali pa mora (kot do zdaj) prevzeti ime moza. Socialdemokrati so za spremembo, ljudska stranka je proti. V parlamentu celo razmišljajo o tajnem glasovanju, pri katerem naj bi poslanci brez strankarskega pritiska lahko prosto in po svojem prepričanju glasovali. SPÖ kot argument navaja, da zene lahko v 107 državah po sklepu zakonske zveze obdrži svoj lastni priimek. ÖVP se sklicuje na cerkveno pravo, vendar so ji zdaj tudi to argumentacijo oporekajo. Cerkevno pravo izhaja iz rimskega prava, le-to pa dovoljuje zakonskim partnerjem lastne priimke, zato taka ureditve velja tudi v katolični Italiji, navajajo socialdemokrati in hudomušno dodajajo, da se ÖVP v resnici orientira po germanškem pravu, ki določa, da se mora žena ravnati po možu... (I.S.)

AVSTRIJA / PROPORC

Sodišča: predsednik izsilil objektivni razpis

DUNAJ - Avstrijski predsednik Thomas Klestil je izsilil objektivni razpis predsedniških mest pri avstrijskih visokih sodiščih. Ministrski svet je s sledeč dosedanjimi praktičnimi ilustracijami Sanka Sadjaka pripravil licni knjižici z naslovom "Lev in mis". V obliki kvarteta pa sta učiteljica Režika Iskra in ilustratorica Tatjana Angerer pripravile karte, ki pomagajo otrokom v predsolski starosti spoznati slovensko slovnico.

AVSTRIJA / GOSPODARSTVO

Omejitev za uvoze iz vzhodnih držav!

Zapreke za "dumping-proizvode"

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Na mnogih področjih avstrijski proizvajalci niso kos poceni konkurenci iz vzhodnih držav. To velja tako pri uvoznih vzhodnih proizvodov v Avstrijo, kot tudi pri konkurenčnosti avstrijskih izvoznih proizvodov na vzhodu.

Vzroki za to so nižje plače, subvencioniranje ekoloških standardi, ter poceni in drzavno subvencionirani transportni stroški v vzhodnih državah. Tudi kalkulacija strokov ne poteka po zahodnih kriterijih, poudarjajo strokovnjaki avstrijskega sosveta za gospodarska

in socialna vprašanja, ki so pretekli teden zaključili in predstavili tozadevno studijo.

Ceprav tako politiki kot gospodarstvo nacenno odobravajo odpiranje meja, bodo zdaj uveljavili vrsto ukrepov in omejitev proti poceni producirajoči in prodajajoči vzhodni konkurenci. Ze od aprila dalje veljalo različna določila o prepovedi ali kontingentiranju uvoza nekaterih proizvodov, na primer pri cementu, umetnih gnojlinih, poljedelskih strojih in mlečnih proizvodih.

Avstrijski svet za gospodarska in socialna vprašanja nadalje pripo-

roca, da naj bi z nadaljnimi ukrepi bile zascitene nekatere gospodarske panoge, ki so na zahodnem trziscu sicer konkurenčne, ki pa zaradi vzhodnih uvozov utrpijo visoke izgube. Zascitni ukrepi naj bi bili uveljavljeni za kemično industrijo, gradbeništvo, optično industrijo, poljedelske stroje, jeklene in lite proizvode in živilske proizvode. Količina uvoza in vzhoda naj bi bila omejena na največ pet do deset odstotkov.

S temi ukrepi bi v Avstriji veljala kljub temu se liberalnejša ureditve kot v državah Evropske skupnosti.

KOROŠKA / PREDSTAVITEV KNJIGE NIKA RUPLA

Med Slovenci

Pedagoško združenje izdalo priročnik za spoznavanje slovenskega slovstva, zgodovine in krajev na Koroskem

ALOIS ANGERER

Strokovno pedagoško združenje, društvo dvojezičnih učiteljev na Koroskem (predsednik dir. Franc Kukovica), je vabilo na predstavitev knjižnega programa hkrati pa tudi informiralo o delovanju združenja v prid dvojezičnemu solstvu na Koroskem.

Najnovejša knjiga je priročnik za spoznavanje slovenskega slovstva na Koroskem, njegovih ustvarjalcev oz. ustvarjalke, zgodovine, kulture in krajev na (avstrijskem) Koroskem, ki je izšel pod naslovom "Deset sprehodov med Slovenci na Koroskem". Avtor priročnika prof. Niko Rupel je slavist in poučuje v Radoljici, kjer je tudi predsednik občinskih kulturnih organizacij in dolgoletni referent za odnose s Korosko. Podobno knjigo je izdal o slovstvu na Goroskem, v pripravi pa je knjiga o kulturni dediščini njegove ozje domovine. Z vodjem po literarni zgodovini koroskih Slovencev je hotel pokazati tako sosedom, pa tudi domacinom, da ima slovenstvo svoje korenine tudi na Koroskem, da je slovenska kultura avtohtona in živa, naslanja se pa na bogato kulturno zgodovino izredno aktivnih prednikov.

Namen knjige je spoznavati domovino, njeno kulturo, običaje, sedanje ustvarjanje, in nenačrtovano (že) nevarno obremenjeno pitno vodo, namesto da bi bili s konkretnimi navodili in zakonskimi določili prisiljeni ukrepati s misli izboljšanja kvalitete pitne vode. (I.S.)

rejšo izlete na Korosko. Skoraj za vsak kraj na dvojezičnem ozemlju najdemo zanimive nasvete, podatke, imena in naslove, ki dajejo pregled nad kulturno, gospodarsko in etnično zgodovino tistega kraja. Avtor je obljubil, da bo skrbel v dopolnilnem leksikonu za konkretne primere in več podatkov. Priročnik pa pripravocamo lahko tudi vsem obiskovalcem dvojezične Koroske. V ta namen je namesto uvoda obsežen zgodovinski pregled Koroske in mesta Celovec, v dodatku pa najdemo nekaj zanimivih dokumentov o enakopravnosti slovenskega jezika sredi 19. stoletja v

Celovcu, zemljepis o naseljenosti Slovencev leta 1910, manjka pa tudi ne stvilnih aktualnih drugih podatkov.

V okviru predstavitev Ruplove knjige je Strokovno pedagoško združenje seznanilo javnost tudi s tem, da združenje ze nekaj let uspešno oskrbuje dvojezično solstvo z ustreznimi učili in učnimi pripomočki. Tako tudi sami učitelji oz. učiteljice se ucinokovito vključujejo v razvoj dvojezičnega solstva na Koroskem in na ta način prispevajo h kakovosti avstrijskega solstva.

S tem v zvezi naj bi bile omenjene tri publikacije, ki so izšle v preteklem letu v zalozbi združenja in katere uporabljajo učenici na dvojezičnih ljudskih solah na Koroskem. Predsednik združenja Franc Kukovica je skupaj s svojo zeno izdal slovenski učenik za računstvo v dvojezični soli. Za 2. in 3. stopnjo ljudske sole pa sta zdaj kot dopolnilo izdala se "Racunske vaje" po sistemu VUP (vadi, uci se, preglej).

Učitelj Jurij Opetnik pa je priredil za najmlajše štiri kratke zgodbe ter skupaj z odličnimi ilustracijami Sanka Sadjaka pripravil licni knjižici z naslovom "Lev in mis". V obliki kvarteta pa sta učiteljica Režika Iskra in ilustratorica Tatjana Angerer pripravile karte, ki pomagajo otrokom v predsolski starosti spoznati slovensko slovnico.

Predsednik pedagoškega združenja Franc Kukovica

AVSTRIJA / ZAŠČITA PITNE VODE

Bodo deželni glavarji lahko razveljavili stroga določila Evropske skupnosti?

DUNAJ - Minister za zdravstvo Michael Auserwinkler v novem zakonskem osnutku predvideva izjemno regulacijo pri oskrbi s pitno vodo.

Deželni glavarji naj bi v bodoče - receno je, da zlasti "v primeru pomankanja vode" - lahko razveljavili (nova) določila o maksimalno dovoljeni koncentraciji nitratov in pesticidov v pitni vodi. Od julija 1994 dalje naj bi namrec tudi v Avstriji veljala stroga določila ES: maksimalno 50 mg nitrata in (od

1995. leta dalje) 1 milijontinka grama pesticidov v litru pitne vode.

Ker avstrijsko vodno gospodarstvo v nekaterih, zaradi intenzivnega agrarnega gospodarstva močno obremenjenih področjih, ne vidi konkretnih možnosti za doseganje teh novih mejnih vrednosti, naj bi ministrstvo dovolilo, da deželni glavarji z izrednimi odloki legalizirali tudi prebivalci teh mejnih vrednosti v pitni vodi. Največ problemov z nitrati v pitni vodi ima

Nizija Avstrija, rekord pa ima občina Zwettl s 690 miligrami nitrata v litru vode.

Državna poslanka in referentka za okolje pri Zeleni alternativni Monika Langthaler je zdaj kritizirala Auserwinklerjev zakonski osnutek, saj deželni glavarjem dopušta svobodno im-provizacijo z zdravstveno (že) nevarno obremenjeno pitno vodo, namesto da bi bili s konkretnimi navodili in zakonskimi določili prisiljeni ukrepati s misli izboljšanja kvalitete pitne vode. (I.S.)

FILM / FRANCOSKI DOKUMENTARCI V KINOTEKI

Sto let svetlobe bratov Lumière

UROS PRESTOR

Z blizajocim se koncem stoletja se blizu tudi stota obletnica prve filmske projekcije na Boulevard des Capucines 28. decembra 1895, s katero sta se brata Lumière vpisala v mitologijo filmske zgodovine. Film je seveda obstajal že prej, toda pri praznovanju različnih obletnic pomagajo točni datumi. Francozi - oziroma njihovo ministrstvo za zunanje zadeve - so rojstvo filma začeli slaviti že dobrih pet let prej s programom 100 *Années Lumière* (Sto let bratov Lumière). Retrospektiva dokumentarnih del velikih francoskih cineastov od Louisa Lumiéra do današnjih dni pa je precej več, kot samo sprehod skozi sto let francoske dokumentarne produkcije. V času pomanjkanja kinotečnega sporeda v Ljubljani je vedno agilni Francoski kulturni center Charles Nodier se enkrat priskobil na pomoč in v sodelovanju s Slovenskim gledališkim in filmskim muzejem priskrbel filme za dvorano Kinoteke.

Film se je rodil kot dokumentarec. Louis Lumière seveda ni vedel, da snema dokumentarne filme, saj je bila sama beseda prvič uporabljena sele trideset let kasneje. Njegovi *prises de vue*, ki jih je naredil najprej skupaj s svojim bratom - nato pa

so jih delali v njegovem podjetju izolani snemalci, ki so najprej prekrizarili Francijo podolgem in počez, nato pa se odpravili se na vse stiri konce sveta - imajo danes več kot samo dokumentarno vrednost. V dobi camcorderjev pri njegovih filmih preseneča tista neobremenjenost, s katero gredo ljudje mimo kamere, kot da je ne bi bilo. Videti belle époque Lumièrovih časov v njegovih filmih je danes verjetno nekaj takega, kot pred dobrimi 150 leti pogled prvih gledalcev na pravkar rojeno fotografijo.

Dokumentarni film se je v pomenu, kot ga poznamo danes, rodil sele dvajset let po bratih Lumièri. Za prvi dokumentarec velja Nanook s severa Roberta Flahertyja, narejen leta 1922, samo besedo pa je John Grierson, ustanovitelj britanskega dokumentarnega filma v tridesetih letih, uporabil za Flahertyjev 1926. leta narejeni film *Moana*. Dvajseta leta so bila sploh zlato obdobje, ne samo nemega filma, temveč tudi dokumentarcev. Protipol Flahertyju, ki se je nagibal bolj k eksotiki in ki je pri svojih filmih uporabljal nekaj osnovnih režijskih prijemov, je bil v Rusiji Dziga Vertov. V burnih casih po oktobrski revoluciji je Vertov stremel za novim

tipom filma in estetiko, izvirajočo iz možnosti, ki jih ponuja filmski medij. Vizualni tempo nemih filmov je bil že tako hitrejši od zvočnega filma, toda Moz s filmsko kamero, ki ga je Vertov posnel leta 1926, je hitrejši od večine današnjih videospotov. V dvajsetih letih se dokumentaristi niso veliko razlikovali od eksperimentalcev - oče nemškega avantgardnega filma Walter Ruttmann je svoj dokumentarec *Berlin, simfonija velemesta* posnel na način Dzige Vertova in s svojim delom močno vplival na skupino filmarjev, ki so se gibali v pariških avantgardnih krogih.

Eno izmed odkritij, ki jih prinaša program 100 *Années Lumière*, je prav razcvet nemih dokumentarcev, ki so jih posneli v Franciji konec dvajsetih, tik pred prihodom zvočnega filma, ki je dokumentarno produkcijo za skoraj dvajset let postavil v drugi plan. René Clair, ki je leta 1926 debitiral z dadaističnim *Entr'acte* (Odmor), je dve leti kasneje posnel *La Tour* (Stolp), sprehod po Eifflovm stolpu. Georges Lacombe je z dokumentom o revnih predmestjih Pariza, *La Zone* (Cona - v deželi cunjarjev), dokon-

čno prestopil od avantgarde k dokumentarcem. Mladi poet Jean Vigo je debitiral v slogu Dzige Vertova, njegov *A propos de Nice* (Zavoljo Nice) je celo posnel Vertovov brat in snemalec Boris Kaufman. Marcel Carné, ki je v tridesetih zavladal francoskemu filmu s svojim poetičnim realizmom, je prav tako konec dvajsetih let začel z dokumentarci. Se en avtor, ki bo s Francozi sodeloval v večjem obsegu po drugi svetovni vojni, je takrat posnel svoje prve filme - Joris Ivens je s filmoma *Dez in Most* začel zvrst poetičnega dokumentarca.

Nova kvaliteta se je v dokumentarnem filmu pojavila v začetku petdesetih let. Nove, lažje kamere in sinhron zvok so utrlj pot vrsti filma, znani kot *cinéma vérité*. Jean Rouch, ki je prvi uporabil to ime, je tudi pionir tega žanra. Čeprav je sam bolj raziskovalec in se njegova dela nagibljejo bolj k etnografskim dokumentom - z antropologom Andréjem Leroi-Gourhanom je ustanovil Comité du Film Ethnographique - pa so dela, kot denimo *Moi, un Noir* (Jaz, crnc) ali *Les maîtres fous* (Nori gospodarji) s svojim radikalnim napadom na družbeno ureditev inspirira-

valovci ostal zvest dokumentarcu, je bil Chris Marker, ki je s svojimi komentarji sodeloval že pri filmih Jorisa Ivensa (*Valparaiso*). Marker je bil skupaj z Godardom tudi v prvih vrstah militantnega filma, kamor je zaslo precej novovalovec v drugi polovici šestdesetih in nadaljevalo v sedemdesetih letih. Globine zraka so rdece je Markerjev film, ki govori o obdobju vojne v Vietnamu, studentskih nemirih maja leta 1968 in družbenih gibanjih, ki so se razvila v sedemdesetih.

Dokumentarci v najsišem pomenu besede, od poetičnih Jeana Vigoja in Jorisa Ivensa do znanstvenih filmov Jeana Painlevéja in Roberta Erica, niso samo dokumenti nekega časa. Zgodovina dokumentarcev je zgodovina osebnih pristopov k filmu. Nekatere filme je tako kot ideje, ki so stale za njimi, povozil čas. Drugi so se vedno tako sveži kot ob nastanku. Filmi iz Stoletja Lumière bodo v dvorani Kinoteke predvajali se do 15. aprila, in sicer ob 20. ali 20.30 uri. Res je, da niso podnaslovljeni in da tudi z obljubljenimi simultanimi prevodi kaze bolj slabo, toda konec koncev se lahko pustite presenetiti tudi samim slikam.

Prizor iz filma *Opera Mouffe* Agnès Varde, 1958 (Foto: Arhiv)

SPORED

Torek, 6. 4.: Chartres (1923, r.: Jean Grémillon), Pariz-lepotica (1959 in 1928, r.: Pierre Prévert), *Hotel des Invalides* (1951, Georges Franju), Nikolaj videni Pariz (1968, Albert Lamorisse), Aurelia Steiner (1979, Marquerte Duras).

Sreda, 7. 4.: Operacija beton (1953, Jean-Luc Godard), Morske trave (1948, Yannick Bellon), Zivljenje pripada nam (1936, Jean Renoir).

Četrtek, 8. 4.: Cona - v deželi cunjarjev (1928, Georges Lacombe), Sena je srečala Pariz (1958, Joris Ivens), *Opera Mouffe* (1958, Agnes Varda), *La jeteé* (1962, Chris Marker).

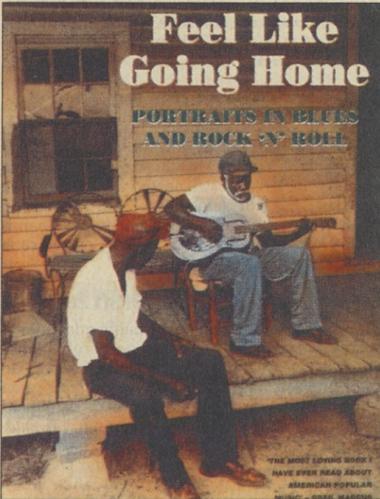
Torek, 13. 4.: *Kashima Paradise* (1973, Yann Le Masson in Benie Deswarte).

Sreda, 14. 4.: Pismo Alaina Cavalierja (1982, Alain Cavalier), *Odisej* (1983, Agnes Varda), *Leta zaklopke* (1983, Raymond Depardon in Roger Iklef).

Četrtek, 15. 4.: Ko bi le bil pijan (1957, Jean-Daniel Pollet), *Le kaj hočejo?* (1979, Coline Serreau).

POPULARNA GLASBA

Peter Guralnick: *Feel Like Going Home; Last Highway; Sweet Soul Music* (Penguin, 1991, 1992)

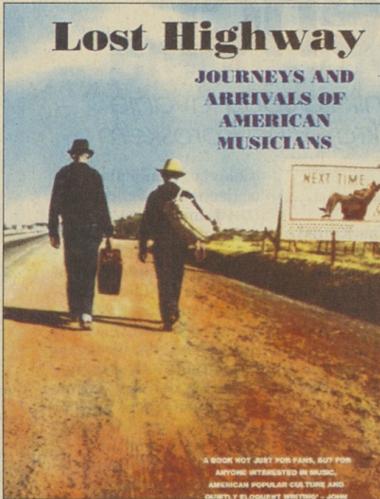

Ceprav je res, da so zahodni založniki že zdavnaj spoznali, da je tudi popularna glasba področje, s katerega se se kako splaca izdajati knjige, je po drugi strani res tudi to, da velika večina tovrstnih knjig ne presega nivoja fanovske fascinacije nad posameznim glasbenikom ali skupino. Toda na srečo se v zadnjih letih tudi na tem področju stvari spreminjajo na bolje in danes je mogoče kupiti celo vrsto referenčnih knjig, ki se ukvarjajo z določenim glasbenim žanrom ali obdobjem v razvoju popularne glasbe.

Ameriški pisatelj (dve zbirki kratkih zgodb in roman) in glasbeni publicist Peter Guralnick pa je storil se več. V trilogiji, ki jo je pripravil dolga leta, je namreč objavil svojo interpretacijo razvoja ameriške folk glasbe in njeno transformacijo v popularno glasbo, kakršno poznamo danes. Knjige *Feel Like Going Home* (prvic je izšla leta 1971), *Lost Highway* (1979) in *Sweet Soul Music* (1986) je v letih 1991 in 1992 ponatisnila založba Penguin in jim s svojo nizko ceno (okoli 10 GBP) in dobro distribucijo utrla pot v roke marsikaterega diskočila, ki je začel pod njegovim vplivom s se večjim navdušenjem kupovati nekatere skoraj popolnoma pozabljene velikane iz zgodovine popularne glasbe.

Guralnickov pristop je pravzaprav nenavaden, saj se ne ustavlja pred nekaterimi umetno ustvarjenimi plotovi, ki v zavesti povprečnega konzumenta popularne kulture obstajajo med posameznimi glasbenimi žanri, ampak namesto tega pripoveduje o dogodkih in glasbenikih, ki so po njegovem mnenju ključni za razvoj popularne glasbe v celoti.

Tako v knjigi *Feel Like Going Home*, ki ime podnaslov *Portreti bluesa in rock'n'rolla*, največ prostora resda namenja bluesu in nekaterim njegovim ključnim glasbenikom, toda verjetno je

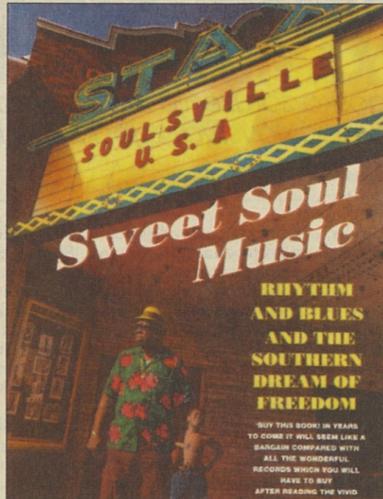

najbolj zanimivo, kako samo po sebi umevna in logična se v njegovi interpretaciji zdi transformacija bluesa v rock'n'roll.

Drugi del trilogije, *Lost Highway*, nas seznanja z zgodovino ameriške folk in country glasbe, ki predstavlja drugo najpomembnejšo sestavino kasnejšega rockabilija in rock'n'rolla, pa tudi z vrsto najpomembnejših osebnosti te glasbe.

Guralnickovo trilogijo zaključuje knjiga *Sweet Soul Music*, njen podnaslov Rhythm in blues in južnjake sanje o svobodi pa tudi že natančneje doloca, da v njej pripoveduje o razvoju rhythm in bluesa in soula v šestdesetih letih. Vsi tisti, ki vsaj približno poznajo razvoj popularne ameriške glasbene kulture, dobro vedo, kako obsežnega in slabo raziskanega področja se je Guralnick v svojih knjigah lotil, zato je toliko bolj navdušujoče, da njegova trilogija ni zgolj nize zgodovinskih dejstev in imen, ampak zelo oseben esejistični pristop k obravnavani tematiki, ki ni zaradi tega nič manj natančen, zato pa ob nevsipljivem prepletanju izjav glasbenikov, kritičnih vlogov, znanstvenih raziskav in neprikritega navdušenja samega avtorja nad glasbo, ki je vsega 'kriva', samo pridobi na prepričljivosti. Pravzaprav je bila do sedaj o popularni glasbi napisana samo ena knjiga, ki jo je mogoče primerjati z Guralnickovimi, in to je danes že legendarna *Mystery Train* Greila Marcusa (1975), ki jo je Jim Jarmusch leta 1989 upodobil kot podlago za istoimenski film.

Skoraj odvec je dodati, da je Guralnick s svojo trilogijo pozal nedeljeno odobravanje kolegov, ki niso skoparili z velikimi pohvalami. Greil Marcus je za prvi del trilogije na primer napisal, da gre za 'najbolj simpatično knjigo, ki jo je kdaj prebral o ameriški popularni glasbi'. Charles Sharr Murry pa je izjavil: »Ce sta Marcus in Ro-

bert Christgau najboljša rockovska kritika, potem je Guralnick nesporno njegov najboljši portretist.«

Vse knjige so seveda opremljene s celo vrsto zelo zanimivih in redko vidnih fotografij ter z odlično izbrano diskografijo, ki bralca seznanja s tem, kaj od tistega, o čemer knjige govorijo, je potrebno slišati. Dobrodošlo pa je tudi to, da je avtor za novo izdajo diskografijo pregledal in prilagodil temu, kar je trenutno mogoče dobiti na trgu, tega pa je - zahvaljujoč laserskim ploščam, ki jim clovek prav zaradi tega dejstva odpušča vrsto drugih napak - danes mnogo več kot tedaj, ko so bile knjige prvič izdane.

Feel Like Going Home, *Lost Highway* in *Sweet Soul Music* so torej referenčne knjige, ki ne bi smele manjkati na polici nobenega pravega diskočila, o njihovem pomenu pa prica tudi zanimivo dejstvo, da so v zadnjem času na voljo v marsikateri resnejši trgovini s ploščami. Tudi te so namreč že spoznale, da so najboljši kupci tisti, ki se v trgovine pogosto vračajo. In kot je po branju knjige *Sweet Soul Music* duhovito, pa tudi povsem pravilno napisal Elvis Costello: »Kupite to knjigo! V prihodnjih letih se vam bo vsota, ki ste jo dali zanjo, ob primerjavi z vsemi cudovitimi ploščami, ki jih boste morali kupiti, ko boste prebrali nadvse živahne opise nezne soulsovske glasbe, zdela zares neznačna.«

Medtem pa Guralnick, ki je sicer izdal že nekaj zanimivih knjig, na primer *Vodice po bluesu* za začetnike in obsirni kritično biografski esej *Searching for Robert Johnson*, ze stiri leta pise popolno biografijo Elvisa Presleya, ki naj bi izšla prihodnje leto. Tisti, ki poznamo njegov enkratni slog in veliko ljubezen do tega glasbenika, jo seveda nestrno pričakujemo.

Jure Potokar

Hans Theessink: *Call Me* (Blue Groove 1992, kasetna ali CD)

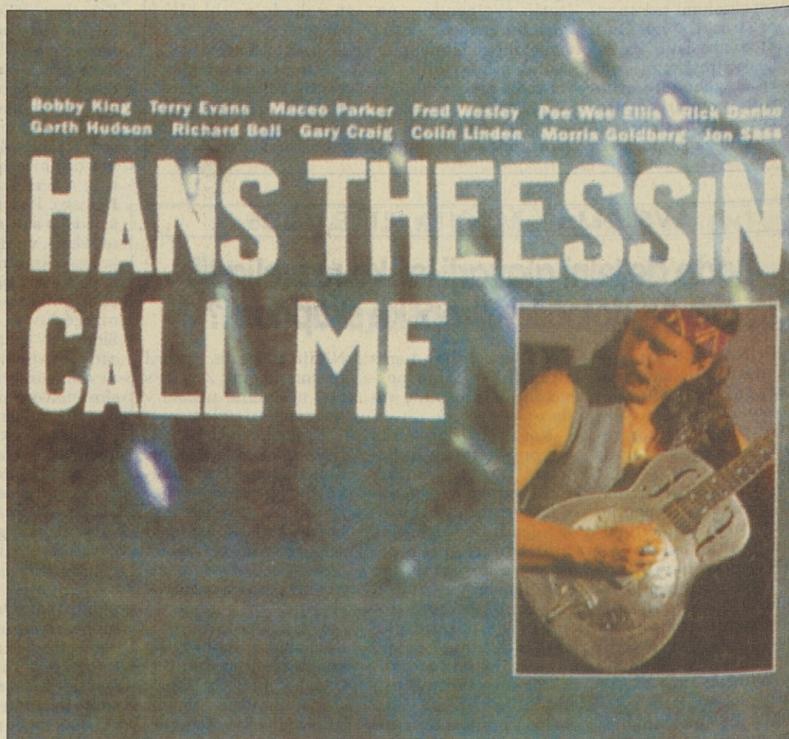
Jure Potokar

Tisti, ki so - zadnjič za začetku februarja v klubu K4 - tudi pri nas kdaj poslušali kaksnega od koncertov nizozemskega bluesmana Hansa Theessinka, vedo, da lahko od njega pričakujejo navdahnjene interpretacije najrazličnejših skladb iz zgodovine bluesa. Theessink je kot izvrsten kitarist in pevec že več kot dvajset let zavezan bluesu in vsemu, kar je iz njega nastalo, zato ni cudno, da so njegovi koncerti v zadnjem času zelo dobro obiskani, saj poslušalcev na njih nudi obilo dobre glasbe, pa tudi pregled razvoja bluesa - od tistega, ki mu navadno pravimo country blues in je odigran na legendarni kovinski national kitari, pa do električnega urbanega bluesa, ki se je v petdesetih letih začel razvijati predvsem v Chicago.

Plošca *Call Me*, ki jo je Theessink izdal pred koncem lanskega leta, pa je vendarle nekoliko drugačna. Je prva, ki jo je v veliki meri posnel v ZDA, za sodelovanje na njej pa je

uspel pridobiti tudi nekaj zelo uglednih imen ameriške popularne glasbe, od Ricka Danka in Gartha Hudsona (nekoc skupina Band), Bobbyja Kinga in Terryja Evansa (pevca, ki ju poznamo s plošč Rya Cooderja), do Jona Sassa (odličnega tubista, s katerim je Theessink sodeloval že prej).

Namesto pravega bluesa torej plošca *Call Me* prinaša enajst skladb, ki sicer ne morejo in nočejo prikrijevati, da so nastale iz bluesove tradicije, v resnici pa so Theessinkova osebnostna interpretacija razvoja popularne glasbe. Ob prijetnih rhythm in bluesovskih in rock'n'roll ritimih nam Theessink demonstrira svojo fascinacijo nad zvoki globoko na Jugu Amerike nastale glasbe, ki mu je 'spremenila življenje', in ki nam - tako kot v skladbi *New Orleans* - daje jasno vedeti, da vzmernirjenje, ki ga avtor občuti vsakokrat, ko se vrne v kraje pravega bluesa, *cajuna* ali *zydeca*, tudi danes se ni prav nič splahnelo.

GLEDALIŠČE / FRANCOŠKO ZLITJE CIRKUSA IN BURLESKE

Teater na robu

Ob predstavi *Les Pieds dans l'Eau* (Stopala v vodi) Jérôme Deschamps, ki je bila 14. marca v frankfurtskem Theater am Turm

ANDREI DRAPAL

Evropsko gledališče osemdesetih je zaznamovalo nekaj trendov: francoska in flamska linija sodobnega plesa, Wilsonov vzorec, definitivni zaton koncepta repertoarnega gledališča in potrditev neodvisne produkcije. Ton pa so mu dajali samotarji, kot na primer Pina Bausch ali Jérôme Deschamps. In če za take samotarje velja, da jih ni moč povezati z omenjenimi, pa tudi ne s katerimi drugimi, manj izrazitimi trendi, pa so seveda vsi po vrsti potrjevali koncept neodvisne gledališke skupine, vezane na enega režiserja ali koreografa.

Evropsko gledališče devetdesetih se zacenja z močno izraženo krizo na plesnem področju in z različnim iskanjem novega koncepta govora; z resnimi težavami torej, ki se odražajo tudi v bolj ali manj izraženem padcu števila gledaliških obiskovalcev. Kot v posmeh tem težavam pa samotarji vztrajajo pri svojem, se naprej neuvrstljivem v kakšnega od trendov, pri čemer pa za površ se množijo svoje občinstvo.

Jérôme Deschamps se je s svojo skupino prvič predstavil francoskemu občinstvu sredi osemdesetih. Predstavi *La Veillée* (Večerne ure) in *C'est dimanche* (Nedelja je) sta mu sicer prinesli naklonjenost francoskega občinstva, a nikaršne veljave v krogih, ki so krojili gledališko menjava na evropski ravni. Resna, a se vedno le bolj naključna vabila so začela prihajati s predstava *Les petit pas* (Drobni koraki) in *Lapin-Chasseur* (Lisjak-lovec); Edinburg, Frankfurt, Berlin - pa nič več. Zadnji dve predstavi *Les Frères Zénith* (Bratje zeniti) in *Les Pieds dans l'Eau* (Stopala v vodi), obe nastali že v devetdesetih, pa sta ga za marsikoga nepričakovano postavili med tiste redke izbranice evropske teatarske mašinerije, ki se otepajo ponudb festivalov, gledališč, centrov in drugih organizatorjev.

In zdaj, nenazadnje, kaj je tisto, kar Deschamps se vedno dela tujega vsemu, kar poznamo v gledališču, in zaradi česa je tako pozno postal avtor sirše veljave? Predstavljajte si, da se na odru v živo pojavita Buster Keaton in Jacques Tati skupaj z liki iz svojih filmov. Predstavljajte si gaše iz nemih filmov, pospremljene z nerazločnim onomatopoejskim moljanjem ali v skrajnem primeru z najpreprostejšimi kratkimi, do absurda reduciranimi frazami. Predstavljajte si malega človeka, francoskega preprosteza, ki se stanujoč v zbitih lopah skupaj s svojimi sosedi trudi z nenavadno predelavo vina, ki izumlja neuporabne pirotehnične igrice, ki si za

lastno in zabavo svojih sedev prireja debilne kvaziameriške paradice. Predstavljajte si najrazličnejše filmske trike, eksplozije, carovniška izginotja, burkaske udarce, zavaljene in razčustvovane babnice, omejene posvedrane suhe. Predstavljajte si nosil-

no skladbo, ki jo neznošno zabavno odlayajo okoliski psi ... Zagotovo gre za sliko, ki se ne prilagaja vseobvladujoči resnbnosti »velike gledališke umetnosti«. Pirotehnični cirkus. Toda predstavljati si morate tudi matematično natancnost produkcije, fa-

scinantno lucno obdelavo in predvsem igralce, ki navzlic burkastvu ne igrajo na prvo zogo, ki so disciplinirano odsotni in hkrati tako domaci kot Keatonovi in Tatijevi.

Nenazadnje si morate predstavljati se evropsko občinstvo, ki je večer prej aplavdiralo Fabrovi operi, performansu Marine Abramovic, Brookovemu svetov-

nemu gledališču, naslednji večer pa se uro in pol krohota, da ne recem valja po tleh ob Deschampsovih stosih.

Zaenkrat si lahko vse skupaj predstavljate, odpotujete v kakšnega od evropskih gledaliških centrov ali pa upate, da se bo dolgo načrtovano gostovanje v Ljubljani vendarle dogodilo se v letu 1993.

Prizor iz predstave *Stopala v vodi* (Foto: arhiv)

ZDAJ IN NIKOLI

Zvoki naših ulic

ANDREI BLATNIK

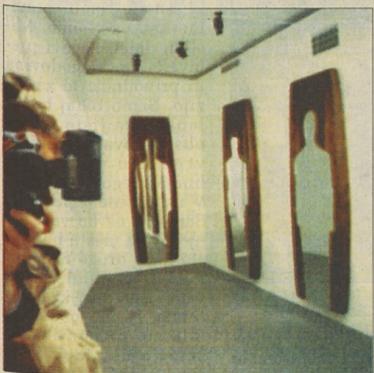
Prisla je pomlad, z njo pa, vsaj na ljubljanske ulice, ulični godci. Saj ste jih opazili, jim morda prisluhnili, celo vrgli kak tolar. V preteklem letu ali dveh so postali nekaj tako običajnega, da se ne ustavljammo več ob vsakem le zato, ker predstavlja fascinirno novost, temveč možnost izbire in z njo povezano razlojevanje publike že povzroča, da ostajajo nekateri muzikanti brez nje. Pred leti, ko se je ta specifična kulturna ponudba spoprijemala z negotoljubnostjo tedanjih mestnih oblasti, je bilo zapisano, da so ulični godci znak kulturne demokracije, hkrati pa del turistične ponudbe, in da bi jih moralna mesta spocetka celo sofinancirati, ne pa preganjati iz svojih središč. Zdaj, ko so se na tem področju razmere otoplile, pa se nemara splaca spomniti tudi na tezo, da so poulični godci izraz skorajda nezavedne kulture. Če je res tako, potem se podoba ljubljanske (in s tem slovenske, saj mora biti Ljubljana prestolnica tudi na tem področju) kulture razlikuje od tistega, kar razglasamo za nacionalno zvočno podobo. Glede na zgodovino in ponudbo ulične godbe je Ljubljana prava kozmopolitska metropola, saj so tradicijo igranja na ulicah v zavest meščanov usidrati tipični kulturniški gasterbajterji, ukrajinski Kozaki, dandanes pa na

mestnih ulicah najpogosteje srečujemo uvožene starogradske in dalmatinske vize, s katerimi nas oskrbuje simpatična skupinica iz Zagreba, v barvita oblačila odete fante izpod Andov, kakršne najdemo pravzaprav v vsakem malo večjem evropskem mestu in pa skupinico na kratko postrizanih mladih, ki prepevajo svoje mantre ob spremljavi harmonija in zvončkov, kar kljub njihovu nemara slovenskemu poreklu pripada ne več vzhodnjaški, temveč internacionalni kulturi. Občasni poskusi akustičarjev, ki s preigravanjem znanih standardov svojega zanra sele isčejo osebni izraz, in od Zlate ribice razlagajo se otozni zvok saksofona, te podobe ne spreminjajo bistveno. Slovenski zvoki ulice so bodisi predstavniki zvena planetarne vasi (ustvarjenega prek dveh tako različnih produkcijskih načinov, kot sta industrija zabave in ideologija drugačnosti) bodisi uvoz iz drugih zvočnih okolij. Oboje je neogibni sestavni del celovite ponudbe, pa vendar je tudi pri uličnem godcevstvu opaziti zgodovinsko zamudnost, značilno za slovensko kulturno recepcijo. Zeje po novem in svežem, ki je v svetovno glasbeno ponudbo pripeljala t. i. world music, je spremenila tudi ponudbo evropske ulične glasbe, spremenila v tem

smislu, da je na ulice pripeljala avtohtone glasbene izraze, ki jih je dotlej vsak narod tiskal v d odoje, izpod katere so pilsli le ob kaki ohceti in v poznih urah domačih veselic. Kljub bogati in pestri tovrstni slovenski zvočni ponudbi (s tema pridevnikoma ne mislim na narodnozabavno produkcijo, ampak na zvoke, kakršne predstavlja recimo festival Druga godba in ki jih je Vlado Kreslin prek Beltinske bande nemara pripeljal v uho slovenskega slehernika) ta ne pride na ulico. Če že, potem v podobi zablodelega zabavljača na frajtonarici, ki praviloma učinkuje kot tujek, kot ruralna groznja urbani integriteti. Zdi se, da se v ponudbi nase ulične glasbe spet kaže stara polarizacija: Slovenci se, paradoksalno in v nasprotju z miroljubno naravo, ki si jo prisojamo, izkazujemo kot kulturniški skrajnezi. Prisegamo bodisi na neusmiljeno kozmopolitstvo bodisi na nič manj militančno domovinskost, kombinacija obojega pa se nam zdi kot cebula na sadni kupi. Ali samo tuje ali samo domače. Pri ponudbi glasbe na ulicah smo zaenkrat pri prvi skrajnosti in ne bi se čudil, če bi se kmalu pojavila v javnosti pobuda, ki bi igranje dovolila samo tistim, ki nastopajo v (naših) narodnih nosah, vse druge pa prežene.

LIKOVNA UMETNOST

Instalacija Nike Špan v Malem salonu Jakopičeve galerije

Instalacija Nike Špan (Foto: Jozse Suhadolnik/TRIO)

Te dni Nika Špan razstavlja svoje instalacije v dveh galerijskih prostorih. Španova je diplomirala na oddelku za slikarstvo, sedaj pa obiskuje specialistični studij kiparstva pod mentorstvom prof. Luja Vodopivca. V Malem salonu Jakopičeve galerije bo do 15. aprila na ogled instalacija z naslovom *Skupinski portret z A.*, ki predstavlja del nastajajočega cikla z naslovom *Alice*. Nika Špan je kmalu zatem, ko je zapustila ploskovitost slike v prid prehajanja v prostor, sprejela izziv Carrollove junakinje Alice in vstopila v dogodivscine z one strani ogledala. Tu je svet bližji slikarski iluziji, tu je odprta pot v prostore, ki jih lahko samo slutimo, tu je proces živ in je stvar vsakega posameznika. *Skupinski portret z A.* je tako prilagojen odrasli človeški figuri, ki v zagrajenem, zaprtem prostoru Malega salona nima druge izbire, kot da svojo podobo sooci s podobo v izrezanem ogledalu. Na oni strani se odpira nov prostor, ki je zrcalen prostor nase izkušnje, le da so srečanja v njih neke druge vrste: mnogo bolj razburljiva in svojevrstna.

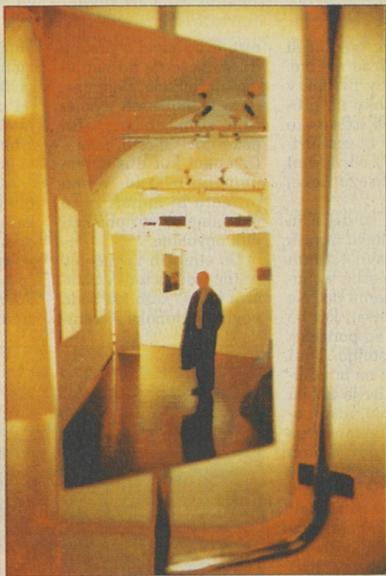
Galerija Škuc, otvoritev razstave Nike Špan in Tadeja Tozona

Za nas prostor presenetljivo široka in vabljiva napoved razstave, je v četrtek, 1. aprila pripeljala v SKUC dosti več ljudi, kot jih navadno privabi otvoritev. Prostor, ki je slikam, zaradi premajhnega odmika, že tako precej nevaležen, je bil prepoln, vendar je to lahko samo vspodbudno. Pričakovanje ponovnega srečanja z Alice, je Španova speljala v prid slike. Razstava obeh mladih umetnikov, kljub njunim različnim izhodiščem, je namreč na nek način povezana, prehod pa je nakazan v zadnji sobi, kjer se gledalec, na sedežu

na katerega je pritrjena stilizirana celada, skozi ogledalo zazre v sliko, odmaknjeno njegovemu očesu.

Tadej Tozon, dobitnik številnih nagrad, sicer student slikarske specialke, je namreč zavezan kontemplativnemu raziskovanju znotraj slikarskega polja in znotraj samega motiva. Na razstavi v SKUC prevladujejo portreti, katere poskusa Tozon po vsem, kar so na tem področju že dosegli veliki slikarji, približati novi viziji, ki bi v svojem formalnem in sugestivnem izrazu, zapolnila umetnikova pričakovanja.

Medtem, ko se ekspresivne poteze Tozonovih portretov luscijo iz samega ozadja in ko smo preko ogledala prestopili površino slike, ostanejo le se bela platna. Nika Špan jih je osvetlila preko ogledal, tako, da naša prisotnost ne moti postopnega ugasanja svetlobe, ki sijočo belino pripelje do njenega ugaslega spomina.

Odsev v enem od ogledal na razstavi (Foto: Jozse Suhadolnik/TRIO)

Razstava v ateljeju Žige Okorna

Zal, se le redki slovenski umetniki odločijo in pripravijo razstavo v svojem ateljeju, kjer dela objema domače vzdušje prostora v katerem so nastajala. Vendar je inel mladi slikar Žiga Okorn vsaj se dva vzajemna razloga, da je za svojo predstavitev izbral atelje. Prav zaradi zanimanja za sirši oziroma določeni prostor, ki sooblikuje njegovo sliko, in hkrati slika izpostavi njegovo specifičnost, je Okorn opustil specialistični studij slikarstva in ga nadaljuje na specialki za kiparstvo. Slikar torej

najprej izbere in spozna prostor, v katerem bo razstavljal in teži k temu, da bi lahko slikal prav tam, kajti verjame, da je prisotnost in s tem njegov proces to, zaradi česar platno lahko spregovori. Tudi razstava na Ambroževem trgu 3 nosi to sporočilo. Slike so barvno skoraj povsem zlite s prostorom, tako, da gledalec sprva prepozna le arhitekturne elemente in mnogo močnejšo realnost, ki se odvija na bencinski pumpi pod oknom, v zamenjenem parku in okrog Plečnikovih zapornic na Ljubljani, sele nato se oko zave slik in pogled se ustavi na poigravanju iluzije, ki barvno izginja v prostoru in se vrača z zavedanjem avtorjevega samo-obrisa. Formalno so slike blizu minimalizmu, saj skušajo ohraniti žive elemente, ki jih določajo kot predmete, vendar se Okorn ne zadovolji zgolj s tem, kajti minimalizem smo lahko sprejeli, lahko ne, ne moremo pa mimo slikarja in ne moremo mimo človeka, ki je izstopil iz slike na parket, kjer se sedaj pogovarja s svojimi prijatelji.

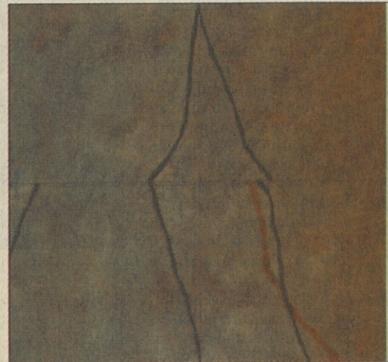

Obiskovalci razstave v ateljeju Žige Okorna (Foto: Jozse Suhadolnik/TRIO)

Slike Žarka Vrezca v Galeriji Equrna

Razstavo akademskega slikarja Žarka Vrezca (otvoritev je bila v sredo, 31. marca) zaznamuje enotnost in preglednost, ki je hkrati tako ocitna na sleherni posamezni sliki. Nosilka Vrezceve slikarske poti je mreza, na kateri se izpostavi temeljni vzorec - v tem primeru krhka a sugestivna risba, ki se pojavlja kot tučka, prikazen, ki jo je slikar priklical na površino s pomočjo naključnega prepogibanja in obracanja posameznih delov papirja ali platna. Tam, kjer sled izginja, tam, kjer se nezaključena izteče v prazno, je mogoče nadaljevanje poteze v povezano risbo, tako kot naša domišljija lahko sestavlja podobe na-

ključno razporejenih zil v marmornatem kamnu. Slike v Equrni, iz obdobja zadnjih dveh let, so tako vse bližje umirjeni kontemplaciji, ko veliki premiki niso več mogoči in so slike končno samo se tiho povabile v gledalcev notranji svet.

Žarko Vrezec: Risba, 1992, acryl na papirju (Foto: Arhiv)

Podobe domišljije - mednarodna razstava otroške ilustracije v Cankarjevem domu

Marija Lucija Stupica: Konjenik (ilustracija iz knjige Lenora F. Presema, Prešernova družba, Ljubljana, 1991; Foto: Arhiv)

V četrtek, 1. aprila so v sprejemni dvorani CD svečano odprli mednarodno razstavo otroške ilustracije, ki je s posredovanjem ilustratorke Marije Lucije Stupice in sponzorjem razstave Stefanel, priptovala iz italijanskega mesta Sarmede v Venetu. Razstava sama, kljub temu, da njena postavitev ni najbolj naklonjena najmlajši publiki, kateri naj bi bila ilustracija namenjena, je v slovenskem prostoru več kot dobrodošla. Razstavljene ilustracije z vseh koncev sveta, so po svoji likovni

kvaliteti in izrazni vsebini, hkrati tako blizu otroškemu doživljanju kot so po drugi strani zaključeni in premišljeni likovni zapisi. Srečanje z originali je za ljubitelje ilustracije in za otroke prav gotovo svojevrstno, kajti le tako je vidna in razpoznavna vsaka ilustratorjeva poteza, kombinacija tehnik in zgovornost risbe, ki se ob tisku zal mnogokrat izgubi. Živost figur, ki na razstavi brez konteksta vabijo v svetove domišljije, bi bilo zato zanimivo spremljati ob razstavljeni knjigi, kar bi tovrstni razstavi poglobilo njeno vrednost. Zal je tako nezna in bogata predstavitev vse preveč ujeta v ledeno hladni dvorani CD, kjer sta njena namen in vsebina pomaknjena v ozadje. Morda pa bo nek fantič splezal na bele sedeže okrog dvorane in si od tam ogledal svoj svet.

Z razstave - Maurizio Olivotto: Neravnotežje (ročna barvana gravura; Foto: Arhiv)

In še knjiga likovnih pričevanj

V torek, 30. marca je bila v Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov predstavitev nove knjige akademskega slikarja in likovnega kritika Dušana Lipovca. Knjiga nosi naslov *Likovna pričevanja in razmišljanja o kulturi* in je sad večletnega dela tega slikarja in kritika, ki je zvest svojem kraju Kamniku in pokriva dogodke likovnega dogajanja na tem območju. Delo, ki obsega 190 strani, je razdeljeno na različna poglavja. Večina objavljenih tekstov je bilo v zadnjih letih objavljenih v najrazličnejši periodiki, saj se avtor poleg razmišljanja o slikarstvu dotakne tudi del drugih ustvarjalcev s kamniškega področja. Knjigo, ki je po stilu blizu esejistiki, je založila Zveza kulturnih organizacij.

Sara Komavec in Vesna Krmelj

NOVICE

Pohod disketnih enot

TOKIO - Japonska podjetja so glavni svetovni dobavitelj disketnih enot. Uporabniki računalnikov dobro poznajo imena Teac, Fujitsu, Alps, NEC, Sharp, Toshiba... Samo Teac izdelava približno 450 tisoč disketnih enot - na mesec. Mnoge japonske družbe zdaj skušajo zmanjšati proizvodne stroške in zato v državah jugovzhodne Azije, kjer je delovna sila cenejša, davki pa nižji, ustanavljajo proizvodna središča. Povpraševanje po disketnih enotah se vedno raste, se zlasti po tistih formata 3,5 palca (kapacitete 1,44 Mb) - vsako leto za 10 do 20 odstotkov. Pricakujejo, da bo prodaja »tankih« modelov letos obsegala za 30 odstotkov skupne prodaje, v prihodnje pa se bo še povečala. Novi modeli so vse tanjši: 19, 17, 15 milimetrov, pol palca. Nadaljnje tanjšanje je odvisno od se večjega zmanjševanja motorja, s čimer se ubada precej razvojnih centrov. Močno si prizadevajo za tudi za zmanjšanje napetosti in moči, kajti to je se zlasti pomembno za notesne in manjše računalnike, ki so vse bolj iskani. Strokovnjaki menijo, da bodo v skorajšnji prihodnosti prevladale disketne enote zmogljivosti 2,88 megabyta. Ze zdaj osvajajo trg, čeprav jih se zavirajo visoke proizvodne cene. Danes je težko napovedati, kdaj bodo povsem spodrinile disketne enote z zmogljivostjo 1,44 Mb, toda do tega bo prišlo prej ali slej. Uporabniki bodo danesne disketne enote kupovali pac samo zato, ker so cenejše.

Ogrožena svetovna dediščina

PARIZ - Kulturni turizem ni nič novega, saj spomeniki in druge zgodovinske zanimivosti človeku sedanjosti ze od nekaj omogočajo, da se napaja v preteklosti. Toda pretirana uporaba kulturnih spomenikov kot vabe za turiste bi po nedavnem poročilu Unesca utegnla hudo ogroziti svetovno dediščino. Sri Lanka bi na primer stavilo turistov od 400 tisoč rada povečala na milijon, in sicer z budističnim kompleksom, imenovanim »kulturni trikotnik«. Direktor ze deset let starega projekta za ohranitev tega kompleksa trdi, da bo ze več kot 700 tisoč turistov na leto resno ogrozilo kulturno celovitost območja, to pa bo »nacelo« tudi turistični zaslužek. Nekatere znane svetovne spomenike so ze morali zapreti, da ne bi propadli: Stonehenge v Angliji, grob dinastije Mingov na Kitajskem, podzemsko jamo Lescaux v Franciji. Pri Unescu menijo, da je treba zasnovati drugačen spoj turizma in konservatorstva. Ena izmed zamisli ponuja »amortizerske cone« (območja, prepovedana za avtobuse in avtomobile, da bi zmanjšali onesnaževanje z izpušnimi plini), druga predvideva racionalnejše načrtovanje obiskov in celo »prepovedane cone« za turiste. Belize, Avstralija in Indonezija sodijo med redke države z organiziranimi skupinami prostovoljcev, ki turistom pojasnjujejo kulturni pomen spomenikov in tako posredno pomagajo vzpostaviti ravnovesje med varstvom kulturne bogastva in ekonomsko stvarnostjo.

Zvezde so daleč

PARIZ - Zvezde nad nami polagoma izginjajo, kajti ljudje nočno nebo vse bolj »onesnažujejo« s svetlobnim »sumom« iz mest. Zaradi takšnega zasenčenja niso samo manj romantični večerni sprehodi, temveč so v vse večji zagati tudi astronomi, ki skušajo kar največ zvedeti o vesolju, opozarjajo pisci nedavne raziskave, opravljene v okviru Unesca. Večji del odvečnega svetlobnega »suma« iz mest bi bilo mogoče ublažiti z boljšim načrtovanjem razsvetljave, kot so naredili v arizonskem mestu Tucsonu. Na zahtevo znanega observatorija Kitt Peaka, ki je v bližini tega mesta, so vse javne svetilke namesto proti nebu obrnili proti tlem. »Tucson je zdaj najbrž edino mesto na svetu, ki šteje 700 tisoč prebivalcev in v katerem je mogoče videti Rimsko cesto,« pravi David Crawford iz Kitt Peaka. »Z osvetlitvijo tal ne prihranimo samo energije, temveč si vrnemo tudi nebo.«

Računalniki rešujejo življenja

BURLINGAME - Računalniki imajo pomembno vlogo pri opozarjanju in reševanju ljudi na območjih, ki so jih prizadele naravne nesreče. Ameriška Nacionalna meteorološka služba (NWS) danes s široko razpredeno kopensko, oceansko in satelitsko opazovalno službo, opremljeno z zmogljivimi računalniki, pripravila zelo zanesljivo dolgoročno vremensko napovedi. Medtem ko je bilo leta 1965 takšne napovedi moč delati za pol dneva in dan naprej, jih danes z enako natančnostjo izdelujejo za štiri dni in pol. Se bolje, NWS s superračunalnikom cray pripravila celostne napovedi za naslednjih deset dni, regionalne pa za 48 ur. Prav zaradi takšnih napovedi in opozoril na skorajšnje slabo vreme, denimo lanskega avgusta na bližnjem tropskem ciklonu Andrew, so resili veliko življenj. Če se vremenski ujmi ni moč izogniti, se na prizorišču spet prikazuje računalniki. Ameriški Rdeči križ je zasnoval sistem »operacij« v primeru nacionalnih katastrof, ki ga vodijo v kalifornijskem Burlingamu, Clevelandu v Ohiu in teksaskem Dallasu. Sistem sestavlja več kot sto strelnih računalnikov IBM, osebnih računalnikov IBM PS/2, tiskalnikov, lokalnih Novellovih mrež in seveda ustrezen softver. Za točke, ki jih slabo vreme najbolj ogroža, opravijo obsežne analize zemljepisnih, demografskih, arhitektonskih, transportnih in drugih značilnosti, da lahko v silni hitro izdelajo najbolj realne modele za evakuacijo, delo reševalnih služb, nujne intervencije, preskrbo in podobno. To je prva tovrstna računalniška služba, zato njeno delo skrbno zasledujejo številna društva Rdečega križa in sorodnih organizacij po vsem svetu.

Zdravje proti lepoti

WASHINGTON - Prevelika skrb za lep videz utegne privedi ne le do psiholoških težav, temveč tudi do fizičnih, je na nedavnem zboru Ameriškega psihološkega društva opozoril psiholog Mar Leary z Univerze v Wake Forestu. Med tveganji, ki jih skriva prizadevanje po lepoti, so motnje v prehrani, premalo telesne aktivnosti, kožni rak, medicinsko nepotrebni kozmetični kirurški posegi. Eden izmed načinov, kako ljudem pomagati, da bi se takšnim tveganjem izognili, je opozorilo, ki vsebuje prav ljudem domače pojme. Ali z besedami dr. Learyja: »Veliko učinkoviteje je, če ljubitelje temne polti opozorimo, da bo njihova koža zaradi pretiranega sončenja postala nagubana in stara, kot pa da jih strasimo z rakom.« (E. J.)

KULTURNA IN ZGODOVINSKA DEDIŠČINA / MESTO, KI IZGINJA

Sarajevo...

Zgradbe kot prikazni iz preteklosti

VLADIMIR STEFANOVIĆ

Na mojo zalost in za zalost mojih somesčanov bo Sarajevo 6. aprila najbrž po vsem svetu na časopisnih straneh. Kajti vse se je začelo prav tedaj, na dan osvoboditve mesta. V vseh drugih okoliščinah bi moji številni kolegi urbanisti in arhitekti tega dne s ponosom pripovedovali o svojem mestu. To kratko malo ni več mogoče, kajti Sarajevo pred očmi vsega sveta iz dneva v dan sistematično rušimo. Konec tega vandalsko in trpljenjsko mojstevstva je očitno v božjih rokah.

Čutim potrebo in celo obveznost, da tistim, ki tega mesta ne poznajo oziroma ga nikoli niso obiskali, povem nekaj stvari.

V glavnem so povezane s preteklostjo, s Sarajevom, kakršno je nekoč bilo. Kakšno je danes, lahko sami vidite. Kakšno pa bo jutri... tega mnogi izmed nas ne bodo docakali.

Sarajevo je mesto, za katero so značilna predvsem nasprotja, stara ze stoletja. Tri različne vere, kulture in tradicije. Katoliška, muslimanska in pravoslavna, ob vedno navzoči in prepoznavni četrti, zidovski... vse so v preteklih stoletjih vsaka v svojem času pustile vidne sledi. Izmed vseh obstoječih kontrastov vam pogled najprej pritegnejo različne arhitekture in gradbeniški slogi. Ozke in strme ulice, »cepenci«, »sadržani«, »mehane« in drugi arhitektonski elementi iz turškega obdobja, katerih sinteza je doseglja vrhunec na sloviti Bascarsiji, so bili razpoznavni znak tega mesta. Mesta, ki je bilo daleč od Orienta, vendar - vse tako kaže - se dlje od Zahoda. Ostalo je pozabljeno, čeprav je Evropa pred več kot sto leti prišla v Sarajevo in sezidala številne zgradbe, ki so rabile svojemu namenu vse do včeraj (mestna hiša, gledališče, glavna pošta, pravna fakulteta itd.).

V avstro-ogrskem obdobju so izdelali tudi prvi urbanistični nacrt, ki ga je se najti v dunajskih arhivih. To je bil nacrt, v katerega mejah sta bili tako Bascarsija kot katedrala, Begova džamija in stara pravoslavna cerkev, zidovska sinagoga. Stirje najpomembnejši verski objekti so v samem središču mesta, oddaljeni drug od drugega vsega nekaj sto metrov. Do včeraj smo mislili, da je to tako zelo blizu, a danes se zdi neskončno daleč.

Po turskem in avstro-ogrskem obdobju, po družbenih in političnih spre-

membah se je mesto razvijalo naprej, v novih smereh in oblikah, po novih pravilih. V Sarajevu boste našli na imenitne zgradbe iz obdobja med svetovnimi vojnami. A tudi na značilne neosocialistične četrti in arhitekture s poudarjeno socialno noto (Grbavica, Ali-pasino polje).

V Sarajevu ste lahko ziveli in delali tudi v ekskluzivnih, sodobnih arhitektonskih okoljih, kakršna so naselja Ciglane, Breka, Marijin dvor in druga. V televizijskih poročilih ste videli požgane in do tal porušene zgradbe časopisne hiše Oslobođenja, podjetja Unis, Elektrogospodarstva BiH, hotela Holiday Inn in druge sodobne objekte.

Ce bi se povzpeli na

ogrsko trdnjavo, imenovano Kasarna Jajce, ki naj bi v svojem času branila mesto pred napadom z vzhoda. Časi pa so se spreminjali in nič drugega ni bilo z razmerjem strani (na tem delu Balkana je to običajno); mesto se je spuščalo v dolino reke Miljacke proti zahodu. Ozke, z debelimi kamni tlakovane ulice (slovite »kaldrme«) so se umaknile širokim ulicam s pločniki, po katerih je prej kot na Dunaju vozil tramvaj. Zatohle in prenapolnjene mehane, krcme, so zamenjale kavarne in hotelski saloni. Minareti džamij so se umaknili zvonicom katedrale in cerkev, polmesec krizu in sesterokotni zvezdi.

A naj bi se se tako trudili, med vsem tem ne bo-

morala spominjati na zimske olimpijske igre (Ulica Micubisi, Ulica mednarodnog prijateljstva, Olimpijska itd.). Kaže pa, da sta se prav ob tej točki razvoj in življenje našega mesta tragicno, brutalno in za mnoge nepričakovano prelomila. Njegovo metaforično, maksimalno odpiranje proti Zahodu je bilo v bistvu utopija. Celotno olimpijske igre, sicer znamenje enotnega mednarodnega zaupanja in simpatije, so ostale zgolj sterilni namig na nekaj, čemur danes pravimo »pot v Evropo«.

Zaradi popolne in brezrezervne odprtosti tega mesta na vse štiri strani neba, odprtosti, ki smo jo ustvarjali in gojili v dolgih stoletjih, so arhitekti in nacrtovalci imeli povsem proste roke za delo in izražanje. Kontrasti so jih

Kruta resničnost onstran simbolike - bolečina

lje receno, kaj takega bi bilo cinično. V mestu je vse manj pravih, starih Sarajevčanov. Dusevno in telesno stanje tistih, ki so tam ostali, je takšno, da se smemo vprašati, ali bodo vsi preživeli.

Tehniške in materialne osnove za obnovo mesta bo verjetno sorazmerno lahko zagotoviti. Prišli bodo tudi novi arhitekti in projektanti. Toda smemo se vprašati, za koga in s kom bodo gradili to mesto. Sarajevo bo dolgo ostalo prazno mesto, čeprav bo v njem živelo nekaj sto tisoč ljudi. Bo tu še vedno tista slovita sarajevska »raja«, ki je iz tega mesta naredila to, kar je bilo, in ki je skrbel za njegovo enotnost? Pretežni del tistih, ki bodo

ne. V takšnem vzdušju gredo po vodi vse zasnovave o celovitem in skupnem razvoju in življenju. Mar v tem primeru lahko pričakujemo, da bo tudi arhitektura posamičnih delov mesta v skladu z avtohtonimi ali pa z vsiljenimi etničnimi znamenji? »Nacionalni arhitekti« je slišati nestvarno, kot sicer vse drugo, kar nas je doletelo.

Ali bosta nacionalna evforija in samomarilska trdoglavost zanemarili in zavrgli nacela sožitja, tradicije, kulturne in zgodovinske komplementarnosti, na katerih je slonelo? Bomo dovolili, da zacno iz enega, v zgodovinskem in arhitektonskem pomenu dragocenega mesta graditi tri, in to z negoto-

ljudem nikoli prinasalo sreče?

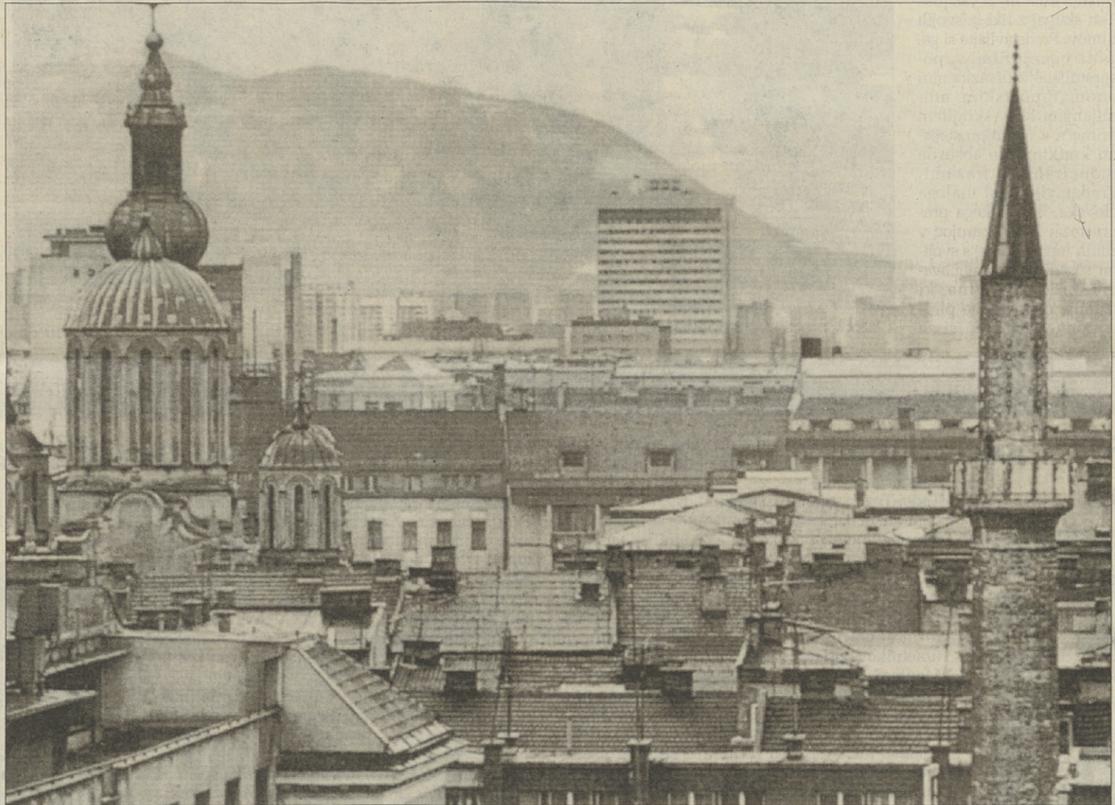
Ena izmed možnih težav - upam, da ni edina - o prihodnosti tega mesta je njegova razdelitev. V tem primeru ne bi bilo mogoče njegovemu razvoju zagotoviti kontinuitete in sicerine pa posebnosti njegovega duha. Sleherni etnični del mesta bi gotovo imel različne materialne, a tudi ideološke temelje in merila razvoja. Odvisni bi bili tako od položaja v matici državi kot od stabilnosti njenih zunanjih mentorjev. Ti praktično posamični deli bi se razvijali na različne načine, z različnim tempom, in prišlo bi do najhujšega - o razdvajanja ljudi, družin, kulture, arhitekture, vsega.

Kaj je mogoče pričakovati, ce sploh smemo kaj pričakovati, od mednarodne skupnosti? Njena poglavitna naloga bi bila, da dotle, dokler je se kaj priloznosti za ohranitev enotnega Sarajeva, vztraja pri njegovi internacionalizaciji oziroma uvedbi mednarodnega protektorata. Samo tako je mogoče zagotoviti njegovo kontinuiteto in ohraniti kulturno in zgodovinsko dediščino, ki je nastajala stoletja in ki je dokaz, da je skupno življenje mogoče.

Upam, čeprav z majhno stopnjo optimizma, da se to mesto glede na to, kar je v njem ostalo, to pa so predvsem najpomembnejši verski in kulturni objekti, sčasoma lahko dvigne iz pepela, in da arhitekti lahko postanejo vodniki tistega, čemur pravimo novo življenje. Mislim, da si njegovi prebivalci, naša zgodovina in prihodnost to zaslužijo. Samo tedaj bomo lahko vse tiste, ki so odsli, povabili, naj se vrnejo in mestu vdihnejo njegovega duha. V nasprotnem primeru Sarajeva ne bo več. Na njegovem mestu bo zraslo neko drugo mesto z nekimi drugimi prebivalci. Zgradbe, ki bodo ostale, pa nas bodo kot prikazni spominjale, da smo tu nekdanj ziveli skupaj.

Zato klicem vsem tistim, ki nas slišijo, in sicer ne glede na to, ali so tu v Sloveniji ali mnogobolj daleč, da zastavijo ves svoj ugled in vpliv in nam pomagajo ohraniti naše mesto.

Možnosti, da bi se to posrečilo, so majhne, vendar ne kaže obupati.

Znamjenja nekdanje multikulturalnosti v ožjem središču Sarajeva (Foto: Geny Wolf)

pobojca Trebevića, bi Sarajevo videli kot na dlani in jasno razločili zgodovinske faze njegovega razvoja. Mesto, ležeče v kotlini, ki se polagoma siri od vzhoda proti zahodu, se v dobesednem pomenu besede iznenada, naenkrat »zacne« pri sloviti Bentbaši (kopališču na Miljacki) in strmih naseljih Bistrik, Sedrenik, Hrid. V tem delu mesta prevladuje stara avstro-

ste zaznali jasne locnice. Pac pa bo vas pogled kar zdrsil naprej in neopazno boste prešli iz enega okolja v drugo.

Naprej proti zahodu so ulice postajale širše, trgi prostranejši, rasle so stolpnice in sodobna poslopja. Mesto se je glede na prostorske možnosti širilo in se polagoma spojilo z Ilidžo, nekdanj oddaljenimi toplicami. V teh delih mesta bi nas imena ulic

navdihovali in spodbujali za nove, izvirne rešitve. Malo je mest v Evropi, v katerih bi lahko na prostem pripravili solsko uro iz arhitekture in zgodovine, takšno, ki z otipljivimi primeri zaobseže nekaj stoletij.

V Sarajevu so delali in ustvarjali arhitekti iz vseh krajev Jugoslavije, a tudi iz Evrope. Za sabo so pustili veliko znanih del. Ne bom jih nasteval, ker ne vemo, katera so porušena in katera se stojijo. Tudi imen avtorjev ne bom nizeal, kajti dokler je živ en sam Sarajevčan, niso pomembna. Pomembna pa niso zato, ker govorimo o mestu, ki so mu življenje vdahnili ljudje, ziveli v njem, ljudje, ki so sprejeli vse dosedanje graditelje in ki so z zadovoljstvom in ponosom uporabljali njihove objekte. In ti graditelji so zato pac gradili, ne da bi spraševali, v katerem delu mesta bo stal njihov objekt in kdo ga bo uporabljal. Kratko malo gradili so in gradili, spustjoc različne kulture in vere, ki so se v stoletjih prepletale in nazadnje dihale kot ena.

Teško je v tem trenutku razmišljati o tem, kako znova zgraditi to mesto, v katerem se še vedno vokujejoje in katerega prihodnost je negotova. Bo-

ostali, bo zivel s prazno duso, ce je ne bo napolnjevala mrznja. Bojim se, da se bomo znašli v položaju, ko bo treba graditi neko novo mesto, tako v fizicnem kot dusevnem pomenu besede. V tem primeru bi morali za to nekdanje mesto poiskati tudi novo ime.

Do etičkih razmejitev očitno prihaja tudi v Sarajevu in vse kaže, da bodo pognale globoke koreni-

vimi razvojnimi in arhitektonskimi usmeritvami in oblikami? Tri nova mesta, od katerih nobeno ne bo imelo duše, in naj bodo arhitekti se tako iznajdljivi in sposobni...

Mar bo tisto, kar so ljudje ustvarjali stoletja in kar pomeni graditeljsko dediščino, do katere ima poleg Sarajevčanov pravico ves svet, v nekem zgodovinskem trenutku res zrtvovano za nekaj, kar ni

Spremenjena prihodnost ali neki drugi prebivalci

Kdo bo mestu vdihnil njegovega duha?

POLEMIKA

Stavkovni val in pametne gospodarske stvari

LJUBO SIRČ

Če naj verjamem slovenskim časnikom (živim v Glasgowu), se v Sloveniji vrstijo delavske stavke in protesti upokojencev. Stavke po svetu niso nič posebnega, toda očitno je, da se slovenski delavci pritožujejo nad katastrofalnim padcem svojih mezd približno na raven iz leta 1939, kar je posledica komunističnega gospodarjenja. Zato se čudim, ko berem v Republiki z dne 23. februarja, da gospod Tone Krasovec z menoj noče več diskutirati o razlogih za sedanje gospodarsko stanje, ker bi to bralce dolgočasilo. Lepo prošim, bi v času, ko delavske družine komaj shajajo do konca meseca, bralce res dolgočasilo, če poskusamo ugotoviti, zakaj je tako. Tako perverzni naši delavci menda tudi niso, da bi po eni strani kričali na cestah, po drugi pa odklanjali razpravo o tem, zakaj jim gre tako slabo.

Mnenj je seveda veliko, toda izvedeti moramo, katerim lahko več verjamemo. Saj ne diskutiramo in argumentiramo zato, da bi nam hitreje tekel čas ali da bi napolnili stolpce v časopisih. In prva stvar, ki jo moramo vedeti, je, kaj je bilo narobe v preteklosti, da bi vnaprej delali drugače. Tone Krasovec obljublja, da bo s primerom ponazoril, kako dobro so delali nasi menedžerji. Ta primer nam ostaja dolzan, ker nato le pravi, da »doma in marsikje v svetu gospodarski krogi ocenjujejo, da so marsikaj le postorili...« Odlično, toda to ni primer, temveč mnenje nekaterih domačih in tujih gospodarskih krogov. Angleži pravijo, da »the taste of the pudding is in the eating« (kaksna je sladica, ugotovimo, ko jo začnemo jesti). Zato je kaj malo verjetno, da je mnenje domačih in tujih gospodarskih krogov pravilno, saj so delavske mezde v Sloveniji na ravni izpred druge svetovne vojne.

Avstrijo smo pred vojno dohitevali, zdaj smo dalje za njo. Komunisti sami vedo, da nekaj ni v redu, ce pravijo, da v preteklosti le ni bilo vse slabo. Zato se radi zatekajo v pretrani nacionalizem. To se mi ne zdi posteno. Ko so

me v preteklosti proglasili za »ljudskega sovražnika« (se l. 1987) ali »dedno nevredega« (l. 1979), so vedno rekli, da sem »antijugoslovansko« razpoložen. Do te mere so namreč enacili komunizem in Jugoslavijo, da je bil avtomatično proti

Jugoslaviji, kdor ni verjel v komunistični nesmisel. Zdaj isti ljudje proglasajo za narodnega izdajalca vsakogar, ki poskusa o Jugoslaviji presojeti mirno. Trditev, da je vsega kriva Jugoslavija, pač odvraca od zaključka, da je za katastrofo v Sloveniji

in drugod kriva komunistična partija. Milošević prav tako uporablja srbski supernacionalizem. Tako je tudi g. Tone Krasovec v članku 30. januarja udaril po južnih republikah, srbsko- in armadnonasilniški Jugoslaviji itd. Spominjam se pr-

ve Jugoslavije, kjer je kljub »krvavi diktaturi kralja Aleksandra« vse teklo tako v redu, da je v hrvaški banovini, za katero so se končno dogovorili, vladala koalicijska Hrvatske seljackske stranke in srbske Samostalne demokratske stranke. Divjanje v Jugoslaviji ni bilo samo po sebi umevno; tudi gospodarstvo je teklo brez velikih težav in prevar.

Nato so leta 1941 nacisti pripeljali ustaše in jih poslali ubijati Srbe, medtem ko so komunisti jeseni 1941 spremljali osvobodilno vojno v razredno in začeli z množičnimi likvidacijami. Vse to je bilo v skladu s fasistično ideologijo, ki dovoljuje ubijanje za narodov blagor, in komunistično, ki ima množično moritev za upravičeno v službi revolucije. Odtlej je veliko ljudi izgubilo smisel za človeško vest, medtem ko je jugoslovanska pac užívala posebno ideološko vzgojo.

K tej vzgoji so slovenski voditelji, zlasti Kardelj, odlično prispevali. Ko je komunizem začel gospodarstvo in politično razpadati, so slovenski komunistični voditelji nepričakovano spoznali, da niso Bizantinci in so hoteli proč. Zatekli so se k Nemcem, ki so bili kljub Dachavu in Hitlerju

STANE JAGODIČ: ART PARADOKS

Janez iz Kastva: Mrtvaški ples, 1490. Modni kreator: »Kakšna je to modna revija, če je polovica nastopajočih slečena do kosti.«

Gospoda Krasovca zanima le prihodnost Slovenije, ne pa (slovenska) preteklost (v) propadle (i) Jugoslavija (i). Slovenci se sploh obnasamo, kot da živimo v brezraznem prostoru, ne pa v določenem delu Evrope, kjer smo brez premišljanja razdeljali politično in gospodarsko ravnotežje. Čas je, da nehamo po novejso tiskati glavo v pesek, namesto da bi premišljeno in strpno poskušali popraviti, kar se popravi ti da. Nasa okolica je vsaj delno odvisna tudi od nas. Bolje je, da mirimo, kot da zmerjamo, in da svetujemo o ozirom na sosedje in priavnost. Pri vsem tem je seveda nujno potrebno, da resno spregovorimo o svojem gospodarskem neuspehu in o tem, kako bi gospodarili bolje.

POGLED

Proračunska past?

SONJA LOKAR

Analiza proračunskega memoranduma in samega proračuna za leto 1993 pokazuje, da je razvojna strategija vlade za letošnje leto strategija odlaganja gospodarskega vzpona, dokler se ne uredijo temeljni sistemski in finančni pogoji zanj - sanacija bank, inflacija, olastninjenje in prestrukturiranje podjetij ter privatizacija ponudbe nekdanjih družbenih dejavnosti. Hkrati je to strategija krčenja osebnih porabe in strategija odločnega nizanja dosežene ravni socialne varnosti.

Izostalo pa je tisto, kar bi omogočilo Sloveniji ne le to, da upočasnimo upadanje družbenega bruto produkta, ampak da poveča družbeno pogacjo in tudi s tem zmanjša število tistih, ki jih brezposelnost in revščina potiskata v vse daljše vrste pred vse bolj praznimi socialnimi blagajni. Izostala je premisljena strategija spodbujanja izvoza in ustvarjanja novih, izvorno zanimivih proizvodov blaga in storitev. Očitno je, da se je vlada ustrašila visoke cene in velikega tveganja take smeje razvojne opredelitve. Terjala bi namreč visjo stopnjo inflacije, večji državni dolg, hitrejšo prilagajanje tečaja pa tudi resno oklencenje javne porabe. Veliko bi bilo tveganje, da se tudi taka razvojna naravnost izjalovi in sprozi novo

hiperinflacijsko spiralo, se zlasti, če se ne bi posrečilo takoj skleniti tudi socialnega sporazuma. Po mojem mnenju pa je, žal, precej večja možnost, da se bo tako iztekla tudi izbrana vladna proračunska strategija, saj ponuja ljudem, da se sprijaznijo z večjo brezposelnostjo, nizjimi plačami in pokojninami ter manjšo socialno varnostjo že danes, da ne bo bolje že jutri, ampak sele v nekaj letih. Tihi predpostavki vladne proračunske strategije namreč sta, da bodo stranke vladne koalicije pripravljene in sposobne v dveh, treh mesecih uveljaviti resno zaostajanje plač in pokojnin ter oklestiti z zakoni zavarovane socialne pravice upokojencev, borec, invalidov, brezposelnih, porodnic, otrok, dijakov in studentov in da v družbi ni politični sil, ki bi bile sposobne organizirati učinkovit odpor tako prizadetih socialnih skupin. Obe predpostavki sta napačni in vodita v ponovitev - samo da se bistveno večje - napake, ki jo je vlada naredila pri zakonih o omejevanju višine plač, nadomestil za brezposelnost in pokojnin. Levica v vladi se gotovo zaveda, da ni mogoc prehod v moderno, odprto, socialno tržno gospodarstvo brez olajševanja bremen zlasti izvorno sposobnega go-

spodarstva - torej tudi ne brez zmanjševanja javne porabe. Vendar resitve ne vidi v prisilnem varčevanju prebivalstva in prepunjanju upravljanja teh prihrankov birokraciji državnih skladov in zavarovalnic, ki je nujno premalo ekonomsko učinkovita. Izhod je treba poiskati v spodbujanju razvoja, zlasti podjetniškega tveganja upravljalških ekip, v pripravljenosti zaposlenih, da - tudi za ceno manjših plač in spreminjanja dela plač v podjetniške deleže svojih podjetij - resijo svoja delovna mesta in ustvarijo tudi nova. Dejstvo je, da bo treba na novo določiti raven socialnih pravic, omejiti njihovo zgornjo mejo, bolj spodbuditi delavnost, da si poiscejo redno delo, preprečiti zlorabe, a tudi zavarovati enake razvojne možnosti mladine in eksistentni minimum vseh, ki si zares ne morejo sami pomagati, na ravni, ki varuje človekovo dostojanstvo. Izhod je treba iskati v graditvi zavestne solidarnosti med aktivnim prebivalstvom in mladino, ki se sola, med aktivnim prebivalstvom in brezposelnimi ter upokojenimi. Zavedati se je treba, da ljudje ne bodo sprejeli znižanja plač in pokojnin ter krčenja socialnih pravic, ce ne bo vlada hkrati predložila krčenja razbohotene državne birokracije in narčta strogega varčevanja

PRELIVANJE TRIBUNE V TRIBUNO?

Študent naj je in molči

SIMON BIZJAK

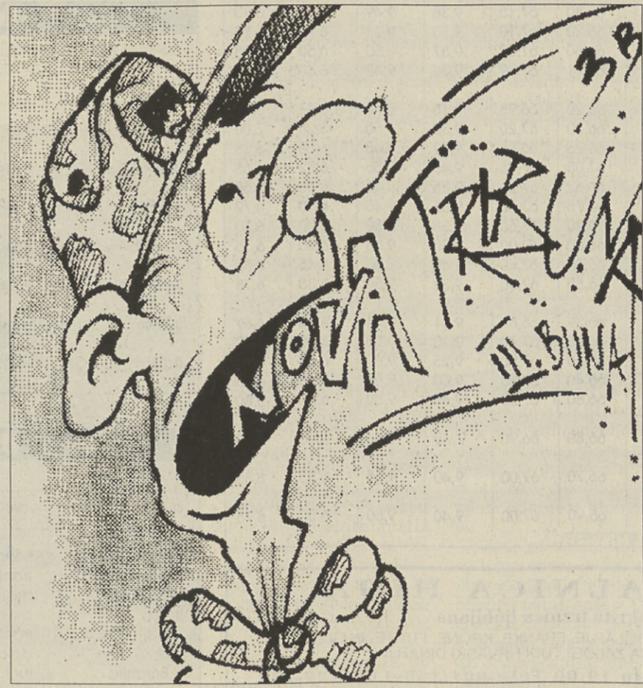
Je ze tako, da vsak pravi Slovenec uživa, ko sosedu crkne krava. Bolj cudno je, ce uziva, ko shira njegova lastna molznica. Skoraj nepojmljivo pa je, ce zakolje svojo lisiko, ker mu ni dajala mleka, hkrati pa se ob tem ne spomni, da jo je pozabil krmiti. Nekaj podobnega se dogaja s studentskimi javnimi obicli, ki opazno izgubljajo svoje ugledno mesto v slovenskem medijskem prostoru (Radio Student, Katedra) ali pa jih sploh ni vec (Tribuna). Trditi, da so za njihovo agonijo krivi predvsem nesposobni ustvarjalci, je brzčas nesmiselno, ce vemo, da ima skarje in platno (izbiro urednikov, nadzor, denar) v rokah studentska organizacija. To predvsem velja za tiskane medije, zato ni naključje (poleg dobro znanih objektivnih vzrokov, kajpak), da so prav ti v največji krizi. Študentska organizacija je očitno nima pravega posluha za ozivitev časopisne dejavnosti, ki je bila v »svincenih letih« zadržani znak studentske samobitnosti in konec koncev tudi lakmusov papir družbene (oziroma državne) tolerantnosti. Časi seveda niso taki, da bi bili lahko realni in zahtevali nemogoče, saj so se nekdanji juristi na nebo dokončno utrudili, etablirali ter bolj ali manj lago-

dno uživajo blagodati uspešne politične ali karkršne kariere. Časi »horukovstva« so nepreklicno za nami, zato je edina prava pot za okrepitev vloge in odmevnosti študentskih medijev v njihovi popolni profesionalizaciji, ki vključuje tako posteno placilo za delo kot tudi odgovornost ustvarjalcev, predvsem pa zagotovitev mehanizmov, ki bodo omogočili avtonomnost in preprečevali vmešavanje študentskih veljakov v uredniško politiko. Zanimivo, da ne recem simptomatično je, da je študentska organizacija (kot izdajatelj Tribune) prav v času, ko je financno in predvsem politično dosegla relativno neodvisnost od države, rekla odločen ne nadaljnemu izhajanju revije. In to ne kakršnekoli, pač pa revije, ki se je kljub številnim zaplembam (to je nekoc

nekaj pomenilo!) ohranila štirideset let in bila v tem času kalilnica mnogim, danes uspešnim politikom in kulturnikom. Izgovor je bil seveda plehek - denarja pac ni, da bi podpirali časopis, ki prinaša izgubo. Navidez je to sicer dovolj trden argument (smo pac v trznem gospodarstvu), a zal le za tiste, ki razmer na Kersnikovi 4 ne poznajo. Denar je, in to je mogoc tudi dokazati z

vrsto tako ali drugace zavozenih naložb v zadnjih letih (od razpunitih kondomatov do kolicine porabljenega studentskega (!) denarja za usluge rent-a-car študentskih velmož in marsikdaj nepotrebna potovanja ...), da ne govorimo o cedalje večjem številu pomočnikov, svetovalcev študentskih ministrov (-sic!), ki jih je prav tako treba placati ... Toda ne, Tribune v bližnji prihodnosti se ne bo, ker se je pac študentska vlada odločila, da je ne potrebuje za lastno samohvalo, dokler so jim za to pripripravljeni odstopiti svoj prostor drugi mediji.

In končno, zakaj bi bila Tribuna danes, ko imamo menda demokracijo, sploh potrebna? Ali niso dovolj študentski boni za cenejšo prehrano? Če pristanemo na logiko razmisljanja, da naj študent je in molči, pa se brz ujamemo v past zaplankane kratkovidnosti, ki ne dojame, poetično receno, da sveta ne premikajo lokomotive, marvec ideje. Zal tega ne morejo (bolje receno nocejo) razumeti tisti, ki so (-ali vsaj mislijo, da so) cvet nase prihodnje inteligence. Narodu, cigar studentje menijo, da je polna zadnjica lahko nadomestek za prazno glavo, pa se je res treba bati za svojo prihodnost.

MENJALNIŠKI TEČAJI

5. aprila 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	66,35	67,50	9,34	9,53	6,35	6,69
AMTK Plus	66,65	67,30	9,35	9,45	6,50	6,90
Avtohiša Ljubljana*	66,30	66,85	9,10	9,30	6,20	6,75
Azur	66,50	67,40	9,35	9,55	6,55	6,78
Banka Vipava, Nova Gorica	66,25	66,97	9,33	9,42	6,36	6,68
Bobr Fuzine	66,80	67,20	9,30	9,50	6,55	6,75
Bobr Trzin	66,80	67,10	9,30	9,50	6,55	6,75
BTC Terminal Sezana	66,50	67,20	9,30	9,50	6,40	6,70
BTC Ljubljana*	65,85	67,10	9,25	9,55	6,40	6,85
Come 2 Us*	66,40	67,20	9,35	9,45	6,40	6,80
Dom Kaffe Domžale*	66,70	67,20	9,45	9,55	6,60	6,75
Dom na trgu	66,75	67,30	9,35	9,49	6,51	6,79
Emona Globtour*	66,20	67,10	9,33	9,61	6,40	6,65
Eros Ljubljana*	66,70	67,30	9,45	9,55	6,50	6,75
Eros Kranj*	66,50	67,20	9,40	9,60	6,50	6,80
Eurotours International	66,20	67,30	9,35	9,50	6,45	6,80
Feniks Koper	65,90	67,20	9,15	9,50	6,39	6,72
Feniks Markovec Koper	66,00	67,20	9,15	9,50	6,40	6,72
Feniks Portoroz	65,90	67,20	9,18	9,50	6,38	6,70
Fiba d.o.o. Koper	66,00	67,00	9,18	9,42	6,42	6,68
Firadas	66,10	67,00	9,20	9,40	6,50	6,75
Galileo Kozina	66,00	66,60	9,00	9,30	6,55	6,65
Golfurist Ljubljana	66,80	66,90	9,25	9,45	6,50	6,85
Golfurist Domžale	66,50	67,00	9,20	9,45	6,50	6,80
Hida*	66,90	67,00	9,44	9,49	6,60	6,65
Hipotekarna banka Koper	65,80	66,80	9,15	9,45	6,25	6,80
Hram Rožice Menges	66,90	67,30	9,35	9,50	6,60	6,75
Hranilno kreditna služba	66,50	67,30	9,32	9,50	6,35	6,75
Idilja Sečovlje	66,25	67,05	9,28	9,55	6,45	6,75
Ilirika Ilirska Bistrica	66,17	66,51	9,15	9,50	6,30	6,64
Ilirika Slovenj Gradec	66,60	67,20	9,37	9,49	6,30	6,68
Ilirika Postojna	66,25	66,80	9,22	9,49	6,30	6,64
Ilirika Sezana	66,50	66,80	9,35	9,52	6,45	6,68
Italdesign Nova Gorica*	66,40	67,30	9,40	9,55	6,52	6,69
Klub Slovenijales	66,50	67,50	9,30	9,50	6,50	6,70
Komericalna banka Triglav d.d.	66,11	67,50	9,30	9,50	6,42	6,80
Kompas Hertz Celje*	66,60	67,00	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Velenje*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Idrija*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Tolmin*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Novo Mesto*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Krško*	66,40	66,90	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Hertz Bled*	66,20	66,70	9,35	9,45	6,40	6,75
Kompas Holidays	66,70	67,20	9,35	9,50	6,55	6,75
Libertas*	66,10	66,90	9,25	9,40	6,45	6,70
Ljubljanska banka d.d.	65,75	67,60	9,29	9,60	6,45	6,74
LB Banka Zasavje Trbovlje	66,50	67,00	9,31	9,52	6,45	6,68
LB Dolenska banka NM	66,10	67,30	9,30	9,55	6,55	6,90
LB Komericalna banka NG*	64,40	67,20	9,01	9,50	6,35	6,76
LB Kreditna banka Maribor d.d.*	65,80	67,50	9,32	9,55	6,40	6,72
LB Splošna banka Celje	66,00	67,40	9,30	9,58	6,45	6,74
LB Splošna banka Koper*	64,23	67,27	9,01	9,46	6,16	6,65
MA - Vir	66,70	67,30	9,20	9,55	6,50	6,85
Madai Nova Gorica*	66,30	67,20	9,35	9,50	6,50	6,68
Media*	66,70	67,20	9,38	9,50	6,55	6,75
Niprom Ljubljana I*	66,70	67,00	9,40	9,55	6,55	6,85
Otok Bled	65,95	67,50	9,35	9,43	6,57	6,76
Optimizem Idrija	66,40	67,00	9,25	9,45	6,50	6,74
Optimizem Loz*	65,90	67,20	9,28	9,55	6,46	6,72
Optimizem Postojna*	66,20	67,50	9,20	9,40	6,40	6,68
Petrol*	66,80	67,30	9,30	9,50	6,55	6,75
Pigal Solkan*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,48	6,70
Pigal Kobarid*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,48	6,70
Pigal Obutek*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,48	6,70
Pigal Diskont*	66,40	67,15	9,35	9,45	6,48	6,70
Poštna banka Slovenije*	65,80	66,80	9,11	9,46	6,00	6,79
Probanka Maribor	66,00	67,40	9,33	9,55	6,50	6,90
Publikum Ljubljana	66,90	67,09	9,32	9,50	6,50	6,79
Publikum Celje	66,75	67,19	9,40	9,49	6,40	6,75
Publikum Dobova	66,40	67,40	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Kostanjevica	66,40	67,40	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Krško	66,40	67,40	9,08	9,55	6,05	6,50
Publikum Maribor	66,50	66,89	9,36	9,44	6,40	6,79
Publikum Mežlika	66,50	67,30	9,20	9,40	6,55	6,80
Publikum Mozirje	66,65	67,09	9,35	9,48	6,40	6,79
Publikum Novo Mesto	66,50	67,30	9,20	9,40	6,55	6,80
Publikum Piran	66,00	66,79	9,25	9,43	6,35	6,67
Publikum Tolmin	66,70	67,09	9,34	9,44	6,40	6,65
Publikum Sevnica	66,45	66,95	9,35	9,50	6,45	6,79
Publikum Sentilj	66,60	66,95	9,35	9,45	6,40	6,79
Publikum Senjur pri Celju	66,80	67,15	9,38	9,49	6,40	6,75
Publikum Trebnje	66,20	67,10	9,20	9,38	6,45	6,79
Publikum Zagorje	66,50	67,00	9,37	9,50	6,50	6,68
Publikum Zalec	66,71	67,19	9,38	9,48	6,40	6,75
Shalaby Koper	66,20	66,98	9,15	9,45	6,43	6,68
Sit - on	66,30	67,20	9,30	9,50	6,20	7,00
SKB d.d. Ljubljana**	66,25	66,55	9,41	9,45	6,50	6,75
Slovenijaturist Ljubljana	67,00	67,35	9,45	9,55	6,52	6,65
Slovenijaturist Jesenice	66,62	67,25	9,35	9,45	6,30	6,68
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	66,75	67,40	9,35	9,45	6,50	6,70
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	66,20	67,60	9,34	9,50	6,00	6,50
Slovenska investicijska banka*	66,60	67,00	9,30	9,48	6,40	6,75
Sonce	66,80	67,40	9,40	9,56	6,45	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	66,50	67,30	9,32	9,50	6,35	6,75
Tartarus Postojna	65,39	66,87	9,11	9,44	6,44	6,69
Tentours Domžale	66,50	67,10	9,20	9,50	6,50	6,80
Tori*	66,50	67,00	9,35	9,60	6,49	6,85
Tourist service Portoroz	66,40	67,20	9,00	9,50	6,35	6,75
Trias*	66,80	67,20	9,40	9,50	6,55	6,80
Upimo	66,80	66,90	9,40	9,48	6,45	6,83
Valuta Niprom Ljubljana II	66,70	67,00	9,40	9,55	6,55	6,85
Wolf Ljubljana*	65,90	67,00	9,40	9,50	6,50	6,75

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo; **

MENJALNICA HIDA

Pokrita trznica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKI, KRONE, FUNTE, IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 66 z dne 5. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 6.4.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	72,1960	72,4132	72,6304
Avstrija	040	šiling	100	913,1331	915,8807	918,6283
Belgija	056	frank	100	311,9175	312,8561	313,7947
Kanada	124	dolar	1	81,4944	81,7396	81,9848
Danska	208	krona	100	1672,0424	1677,0736	1682,1048
Finska	246	marka	100	1768,4322	1773,7535	1779,0748
Francija	250	frank	100	1893,0964	1898,7928	1904,4892
Nemčija	280	marka	100	6425,9891	6445,3251	6464,6611
Grčija	300	drahma	100	—	47,1604	47,3019
Irska	372	funt	1	—	156,8148	157,2852
Italija	380	lira	100	6,4709	6,4904	6,5099
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	7,0000	—
Japonska	392	jen	100	90,4458	90,7180	90,9902
Nizozemska	528	gulden	100	5715,9173	5733,1167	5750,3161
Norveška	578	krona	100	1509,4649	1514,0069	1518,5489
Portugalska	620	escudo	100	69,3365	69,5451	69,7537
Švedska	752	krona	100	1357,1689	1361,2527	1365,3365
Švica	756	frank	100	6946,4942	6967,3964	6988,2986
Velika Britanija	826	funt šterling	1	155,9587	156,4280	156,8973
ZDA	840	dolar	1	102,8094	103,1188	103,4282
Evropska Skupnost	955	ECU	1	124,5357	124,9104	125,2851
Španija	995	peseta	100	89,8996	90,1701	90,4406

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 6. APRILA 1993

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)		skupaj	tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolaški del	(B) devizni del		APOEN	(A) tolaški del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	626.679	635.759	1.262.438
65		125,3358%	127,1518%	126,2450%	100.000	62.668	63.576	126.244

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

menjalnica	v SLT za 100 HRD	
	nakupni	prodajni
Abanka	4,60	6,80
Fiba	5,90	8,00
Hida*	6,00	7,30
Ilirika Sezana	6,00	8,50
Italdesign	6,00	8,00
Kreditna banka Maribor	6,00	9,00
MA Vir	6,00	8,00
Otok Bled	3,96	8,48
Portugalski turist Ljubljana	5,70	6,50
Tentours Domžale	6,00	10,00
Tori	6,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

SPORAZUM Z EGS / SPLOŠNA PRAVILA

Varnost za vse oblike lastnine

Slovenski proizvajalci ne morejo imeti večjih ugodnosti, kot si jih priznavajo članice EGS

MILOŠ EKAR

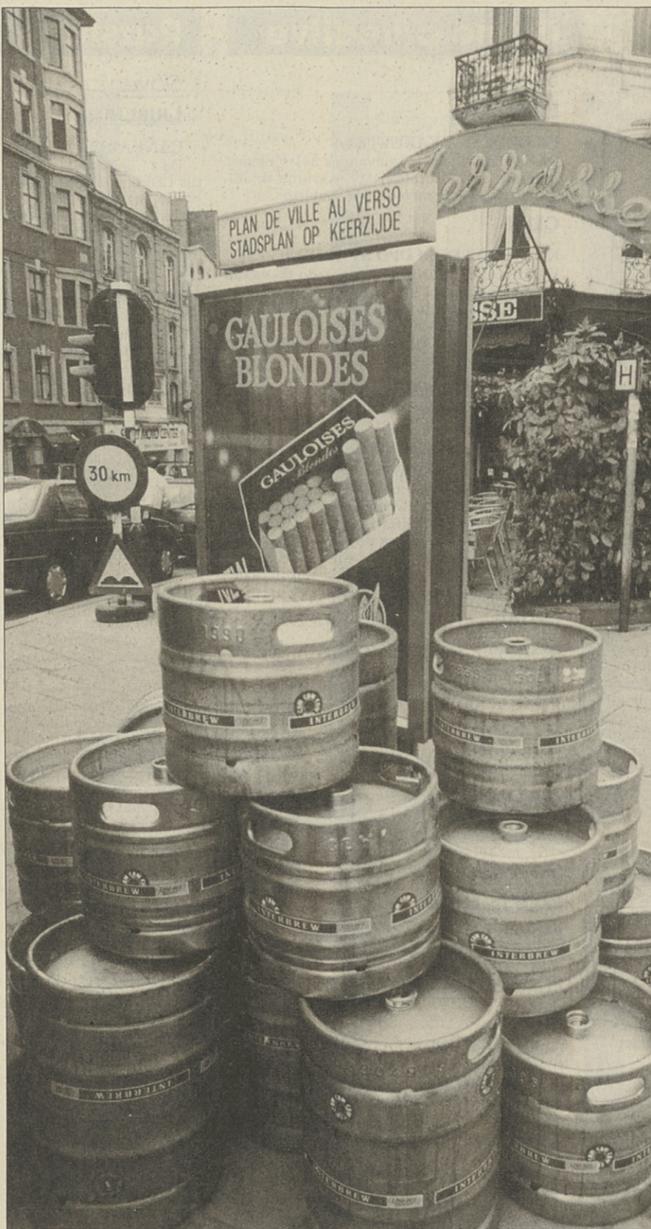
LJUBLJANA - Sporazum o sodelovanju med Evropsko skupnostjo in Republiko Slovenijo, ki so ga njuni predstavniki podpisali včeraj v Luksemburgu, predpisuje splošne norme obnašanja podpisnic in načela, na katerih bo temeljilo prihodnje sodelovanje med obema stranema. Sporazum je tudi neke vrste nadgraditev osimskih sporazumov, saj upošteva že doseženo stopnjo sodelovanja med Slovenijo in Italijo. V poglavju o gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Italijo je med drugim zapisano, da podpisnici »v okviru določil Skupnosti o prostih conah lahko na svojih trgih prosto prodajata vse tiste izdelke, ki so po poreklu iz obmejnih prostih con, ki bi jih sporazumno lahko ustanovili Republika Slovenija in Republika Italija v skladu s sporazumom o pospe-

vanju gospodarskega sodelovanja, kot je to določal osimski sporazum«. S podpisom sporazuma je Slovenija se za en korak bližje Skupnosti. Za njegovo izvajanje bo skrbel mesani svet, ki naj bi se praviloma sestajal enkrat na leto, in eden ali več komitejev, ki naj bi jih v ta namen ustanovil svet. V poglavju o trgovinski menjavi velja poudariti nekaj določil, na primer 19. člen, ki pravi, da slovenski proizvajalci na trgu ES ne morejo uživati večjih ugodnosti od tistih, ki si jih med seboj priznavajo državne članice. Sporazum ne posega v posebne režime blagovnega prometa, ki so bili sklenjeni med nekdanjo SFRJ in katero od članic ES. Slovenija ima po določilih tega sporazuma tudi možnost, da uvede dodatne carinske dajatve in takse oziroma količinske omejitve za

uvoz blaga iz držav Skupnosti, če bi bilo to po njenem mnenju potrebno in nujno zaradi zascite njene industrije in zaradi splošnega gospodarskega razvoja. Seveda se bo morala pri tem odločiti »za tiste ukrepe, ki bodo najmanj prizadeli trgovinske in gospodarske interese Skupnosti«, je zapisano v 22. členu sporazuma.

Slovenija se je s sporazumom tudi zavezala, da bo »učinkovito in ustrezno varovala intelektualno, industrijsko in trgovinsko lastnino, in bo tudi podpisala ustrezne mednarodne konvencije«. Obe strani lahko tudi ustrezno ukrepata, če bosta ocenili, da je pri trgovinski menjavi prišlo do tako imenovanega dumpinga. Sporazum pogodbenicami tudi omogoča sprejetje ustreznih zaščitnih ukrepov, če »bi prišlo do resnih motenj na določenem področju gospodarske dejavnosti ali do težav, ki se utegnejo izraziti v hudem poslabšanju regionalnega gospodarskega stanja«.

Sporazum, ki Sloveniji odpira nove možnosti sodelovanja z razvitimi evropskimi Zahodom, je tu. Naslednjo potezo bodo morali potegniti slovenski gospodarstveniki in državna uprava.

Morda se bo sredi bruselskih ulic znašlo tudi slovensko pivo? (Foto: Srđan Živulović)

SLOVENIJA PRED VRATI ES

Sodelovanje ni isto kot članstvo

Slovenija naj bi odigrala pozitivno vlogo pri obnovitvi jugoslovanskega trga?

BARBARA KRAMZAR

Sporazum o gospodarskem in finančnem sodelovanju Slovenije z Evropsko skupnostjo, ki so ga v ponedeljek podpisali v Luksemburgu, je nedvomno velik uspeh slovenske diplomacije. Če pa ga postavimo v splošni evropski kontekst, je evforije takoj konec - in nastopi čas za zaključke o sicer pomembnem, a sele prvem koraku na dolgi poti k pojmu Evropa in s tem povezanimi konkretnimi koristmi. Za to bo slovenska diplomacija potrebovala vsaj toliko spretnosti kot med bojem za priznanje, morda se več.

Pravkar podpisani sporazum namrec se ni pridružen članstvo, ki velja za zadnjo stopnico pred vstopom v Evropsko skupnost. To je prestopila že velika večina »vzhodnih« držav: poleg uradnih zahodnih ljubljank Poljske, Madžarske in Češke celo Bolgarija in Romunija. Tri točke tako imenovane luksemburske »izjave o namerah pogodbenic v zvezi s trgovinskim režimom, ki so izšle iz nekdanje SFRJ« jasno razložijo, zakaj Slovenija (se) ni med drugimi, gospodarsko manj razvitimi, a politično primernejšimi kandidatami v evropski cakalnici: ker je za ES »bistvenega pomena, da se cimprej... ponovno vzpostavi trgovinsko in gospodarsko sodelovanje med državami, ki so izšle iz nekdanje SFRJ«, naj bi Slovenija po pričakovanju ES prej odigrala pozitivno vlogo pri obnovitvi jugoslovanskega trga, pa ce je politikom v Bruslju jasno ali ne, kako naj to naredi.

Slovenija lahko potolazi ugotovitve, da bodo tudi druge vzhodnoevropske države se lep čas samo v

cakalnici ES. Bruselj ta trenutek resnicno zanimajo samo Norveška, Avstrija, Švedska in Finska. ES bi tem državam odpustila vse kmetijske, trgovinske in se kaksne spore, samo da se ne bi katera od njih premislila glede vstopanja v ES ali povzročila podobno težavo, kakršne 18. maja spet pričakujejo od uporniske in mastrichtskimi sporazumom nenaklonjene članice Danske. Od se bolj vave zaveravane nove francoske vlade in starega britanskega parlamenta, sebične finančne politike (nekdanjega?), motorja združevanja Nemčije - in tako naprej do vseh razlogov, ki so predsednika Evropske komisije Jacquesa Delorsa privedli do napovedovanja temacne prihodnosti evropskega združevanja.

Medtem ko politikom v Bruslju ni veliko do sirjenja svojih devetih uradnih jezikov, saj bi na primer s 16 jeziki potrebovali kar 54 prevajalcev na vsakem sestanku - da o nezazelenosti cenejšega vzhodnega jekla ali kmetijskih izdelkov sploh ne govorimo -, bo morala Slovenija se naprej narediti cimvec sama in doma. Slovensko gospodarstvo bo se naprej potrebovalo vso pomoč svoje politike tam, kjer so nekatere države nekdanjega vzhodnega bloka pred nami, na primer pri privatizaciji - in pomoč diplomacije pri polenih pod noge, ki jih lahko se pričakujemo iz Rima in drugih evropskih prestolnic, ko bo slo za otipljive interese. Predvsem pa lahko politika in diplomacija pomagata pri konkretnih mednarodnih gospodarskih projektih, ki se cedalje manj ozirajo na nacionalne ali celo regionalne svetovne meje.

47. člen Sporazuma o sodelovanju med EGS in Slovenijo določa, da na področjih, ki jih obsega ta sporazum »režim, ki ga Skupnost uporablja v odnosih s Slovenijo, ne sme povzročiti nobene diskriminacije med fizičnimi ali pravnimi osebami po poreklu iz Slovenije« in da »režim, ki ga Slovenija uporablja v odnosih s Skupnostjo, ne sme povzročiti nobene diskriminacije med državami članicami in njihovimi državljanji - fizičnimi ali pravnimi osebami.«

FINANČNA POMOČ IN PROMET

ES si je odprla pot za tranzit

ANDREJA REDNAK

S sporazumom med Evropsko skupnostjo in Slovenijo o sodelovanju na področju prometa (sporazum govori le o cestnem, železniškem in kombiniranem transportu ter infrastrukturi) je povezan tudi finančni protokol med podpisnicama za obdobje od 1. januarja 1993 do 31. decembra 1997. Protokol določa, da bo Skupnost prosila Evropsko investicijsko banko, naj Sloveniji odobri za 150 milijonov ekujev posojil na osnovi lastnih sredstev. Mogoče bo skupnost iz lastnih proračunskih sredstev angazirala se 20 milijonov ekujev nepovratne pomoči, da bi bilo z obeh strani mogoče izkoristiti brezobrestna posojila Evropske investicijske banke, namenjena za prometno infrastrukturo. ES bo skušala spodbujati se dodatne vire pritoka financ, na primer vlaganja držav članic skupnosti na podlagi dvostranskih sporazumov ali pa naložbe javnih in zasebnih skladov.

ES bo z zgoraj omenjeno vsoto finančno podprla gradnjo treh cestnih odsekov, in sicer avtoceste od karavanskega predora do Bregane (prek Ljubljane in Novega mesta), avtoceste od italijanske meje do Sentilja (prek Postojne, Ljubljane, Celja in Maribora) in njenega odseka do Lendave (prek Slovenske Bistrice, Ptujja, Ormoza in Ljutomerja) ter avtoceste Maribor - Ptuj - Macelj. Poleg tega se železniški odsek od Jesenic do Dobove z odcepom proti

Sežani in odsek od Ljubljane do Maribora (prek Zidanega mostu in Celja). V eni od prilog k prometnemu sporazumu (ki bo veljal 10 let) je navedena izjava Slovenije, da bi bilo treba za gradnjo omenjenih odsekov zagotoviti 3, 9 milijarde ameriških dolarjev. »Slovenija namerava zagotoviti 50 odstotkov omenjene vsote in pričakuje, da bodo manjkajoča sredstva prispevale mednarodne finančne ustanove, zasebni vlagatelji in Skupnost.«

Najpomembnejše določilo pri cestnem prometu pa pravi, da bo z dnevom veljavnosti prometnega sporazuma Evropska skupnost dobila pravico do neomejenega tranzitnega prometa prek ozemlja Slovenije. Res bo veljalo tudi nasprotno, kljub temu pa to za Slovenijo ni dobro, saj je, denimo, že v sporazumu zapisano, da se mora sestati mešana komisija, ce bi se tranzitni promet prevoznikov ES tako povecal, da bi lahko povzročil resno škodo naši cestni infrastrukturi. Določbe o tem, da bosta podpisnici spodbujali uporabo železniskega ali kombiniranega transporta (na račun manjšega cestnega), pa so precej ohlapne. Podobno je tudi z določili o varovanju okolja; o tem je, denimo, zapisano le, »da si bosta partnerja prizadevala uvesti standarde o izpušnih plinih in omejitvah hrupa za tovorna vozila, ki bodo zagotavljali visoko raven varovanja okolja«.

Dokler ne bodo sprejeti

predpisi Skupnosti o obdavčenju cestnega prometa, se bo morala Slovenija dvostransko (torej s posameznimi državami) dogovarjati o vzajemni oprostitvi plačevanja taks in pristojbin za obdavčitev prometa. Sodelovalci bodo tudi pri usklajevanju slovenske carinske zakonodaje z zakonodajo ES. Pri tem je ES »s posebno pozornostjo« vzela na znanje, da bi se Slovenija rada cimprej začela pogovarjati o Lukki Koper. Slovenijo prav tako zelo zanimajo pogajanja o sodelovanju v zračnem in pomorskem prometu.

Slovensko gospodarstvo si v Evropi ne bo moglo privoščiti romantičnega oglada zanimivosti (Foto: S. Z./TRIO)

Izjava o namerah pogodbenic o trgovinskem režimu med državami, ki so nastale na območju nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije

1. Evropska Skupnost in Slovenija menita, da je zelo pomembno, da se takoj, ko bo mogoče in kakor hitro bodo to dopuscale politične in gospodarske razmere, ponovno vzpostavi sodelovanje na gospodarskem in trgovinskem področju med državami, ki so nastale na območju nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije.

2. Skupnost je pripravljena proučiti odobritev kumulacije porekla tistim državam z območja nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki bodo vzpostavile normalne odnose na področju gospodarskega in trgovinskega sodelovanja, in sicer takoj, ko bo vzpostavljeno upravno sodelovanje, nujno potrebno za dobro delovanje take kumulacije.

3. V tem duhu Slovenija izraža svojo pripravljenost, da se bo, takoj ko bo to mogoče, začela z drugimi državami na območju nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije pogajati za vzpostavitev takega sodelovanja.

KMETIJSTVO / IZJAVA O UVOZU GOVEJEGA MESA

Mladi junci in »baby - beef«

IRENA PIRMAN

Področje kmetijstva je v sporazumu z Evropsko skupnostjo določa več izjav: prva obezuje Slovenijo, da mora »spostovati redne roke za dobavo »mlade govedine« Skupnosti, tako da v teh državah ne bo prihajalo do motenj na tržišču.«

Druga izjava, ki se nanaša na kmetijstvo, zadeva uvoz mladih juncev, pitancev, iz Slovenije. Z izjavo se Skupnost obvezuje, da bo v času veljavnosti sporazuma omejlila prelevmane, ki jih sicer uporabljajo za uvoz mladih juncev za pita-

nje. Izjava določa, da bo Skupnost sicer veljavne prelevmane za Slovenijo znižala za 25 odstotkov. Določilo velja za zivali, katerih ziva teža ni manjša od 160 kilogramov in ne večja kot 300 kilogramov. O siceršnji količini slovenskega izvoza pa skupna izjava Skupnosti in Slovenije določa, »da se 25-odstotno znižanje celotnega prelevmana uporablja za maksimalno količino mladih juncev za pitanje, le-to pa določa Svet Evropske skupnosti.«

Pri določanju približne bilance sta se Skupnost in Slovenija dogovorili za naslednji postopek: Sluzbe Komisije Evropske skupnosti bodo zbirale informacije o potrebah po zivalih za pitanje v državah, članicah Skupnosti. Na podlagi teh informacij in svojih lastnih predvidevanj bodo izdelali globalno oceno potreb Skupnosti, o cemer bodo obvestili tudi pristojne slovenske oblasti. V najkrajšem možnem roku si bodo nato pristojni organi Slovenije in sluzbe Komisije na sestankih medsebojno seznanili s potrebami celotnega tržišča govejega mesa v Skupnosti in s perspektivami proizvodnje in porabe. S pomočjo primerjalnih analiz elementov bodo nato določili ocene potreb Skupnosti po zivi zivini za pitanje, idogovorili pa se bodo tudi o možnosti izvoza iz Slovenije. Po teh sestankih bo Komisija Evropske sku-

pnosti izdelala osnutek bilance in ga predala Svetu Evropske skupnosti. V njem bo upoštevala vse elemente, ki jih bodo omenili na razpravah in ki jih bo mogoče karseda realno količinsko izraziti. Osnutek bilance bodo predlagali v sprejem Svetu Evropske skupnosti, poslali pa mu bodo tudi dokument, v katerem bodo na kratko povzela stalica udeležencev o potrebah Skupnosti in o možnostih izvoza teh proizvodov. To bilanco bo potrebno sestaviti tako, da bosta zagotovljena redna preskrba tržišča Skupnosti in povečanje uvoza, skladno s povečanjem potreb Skupnosti, pri tem pa bo treba upoštevati tudi napovedi o prihodnjem povečanju potreb na tem tržišču.

V zvezi z govejim mesom se je Slovenija z izjavo zavezala, da bo spostovala redne roke za dobavo »mlade govedine« Skupnosti, s cimer bodo preprečili motnje na tem tržišču. Skupnost pa je v izjavi izrazila pripravljenost, da bo na posvetovanjih proučila možnosti za sklenitev se bolj ugodnih pogodb za uvoz govejega mesa, pri cemer bo upoštevala razvoj tržišča Skupnosti in njene odnose s Slovenijo.

Glede na vse to naj bi se letna raven uvoza zivine za pitanje, glede na bilanco narascanja v večletnem obdobju, počasi zviševala, seveda v skladu s povečanimi potrebami Skupnosti.

JEKLO

Določeni izdelki brez taks in carin

MILE ČUK

Sporazum predvideva, da lahko slovenski proizvajalci tovrstne izdelke izvažajo v države ES (pod enakimi pogoji pa tudi v uvazajo) brez količinskih omejitev ter brez plačevanja carin in taks. S tem sporazumom naj bi povečali menjavo med pogodbenimi strankama, pri tem naj bi upoštevali raven njunega razvoja in potrebo po bolj uravnoveseni medsebojni trgovinski menjavi. Tako bi imela Slovenija bolj ugodne pogoje za prodajo svojih proizvodov na trgu Skupnosti, kot jih je imela doslej. Za nekatere proizvode si Skupnost pridruže pravico, da bo zahtevala arbitražo mesečnega komiteja, ki naj bi najkasneje v treh mesecih določil posebne pogoje za njihovo prodajo na trgu Evropske skupnosti. Režim uvoza, ki velja za slovenske proizvode, v celoti ne bi smel biti manj ugoden kot tisti, ki je veljal v letu 1992. Države, članice Evropske skupnosti za premoj in jeklo, so Sloveniji predlagale, da naj s sporazumom določeni režim zamenja s pogodbenim režimom, pri cemer naj bi ji bile za vzor določbe, predvidene v sporazumu med državami, članicami Evropske skupnosti za premoj in jeklo, in nekdanjo SFRJ.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

OPERA IN BALET

DANES: ob 20. uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Za izven in konto. Vstopnice 600, 750 SIT.

JUTRI: ob 20. uri Molitveni stroj Noordung. Za izven in konto. Vstopnice 600, 750 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG

DANES: ob 19.30 uri B. Friel: Ples v avgustu. Abonma Torek in izven.

Ob 20. uri (Mala Drama) W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. Predstava je razprodana.

JUTRI: ob 13. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili. Predstava je zaključena za gimnazijo Brezice.

Informacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter uro pred predstavo na tel. 061/221-511.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO

DANES: ob 15.30 uri Tabori: Goldbergove variacije. Za abonma Torek popoldan in izven.

Ob 20. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: Klinika Tivoli d. o. o. Za izven in konto.

JUTRI: ob 21. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: Klinika Tivoli d. o. o. Za izven in konto.

V PRIHODNIH DNEH: 8. aprila ob 20. uri L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: Klinika Tivoli d. o. o. Za izven in konto.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SENTJAKOBSCO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: 8. aprila ob 19.30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe. Za izven.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije na tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

JUTRI: ob 20. uri Miro Gavran: Mož moje zene.

Rezervacija in prodaja vstopnic vsak dan v KD SB tel. 061/448-920 in v galeriji Labirint (pasaza Maximarketa).

MARIBOR

SNG DRAMA

V PRIHODNIH DNEH: 10. aprila ob 19.30 premiera Paradiso - La divina commedia.

Igrajo: Brane Sturbej, Matjaz Tribuson, Ksenija Misić, Livio Badurina, Radko Polič, Milena Muhić, Peter Ternovešek, Rado Pavalec, Sonja Blaz, Anica Sivec, Anica Kumer, Rados bolcina, Irena Mihelc, Ivo Leskovec, Zvonko Funda, Irena Varga, Aljosa Rebolj, Franci Gabrovšek, Ivica Knez, Nataša Sirk, Maja Adusa Vidmar, Alenka Cilensek, Lidija Simoncic, Jospina Babic in drugi.

Informacije na tel. 062/221-206.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 16. t. m., ob 20.30 premiera predstava - red A - Milan Klec: Vsega je kriva Marjana Deržaj v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča. Krstna uprizoritev. Režija Dusan Mlakar. Igrajo Alojz Svete, Lucka Pockaj, Vladimir Jurc, Maja Blagovic, Gojmir Lesnjak.

DVORANA TRIPCOVICH

V PRIHODNIH DNEH: Opera sezona in Balet 1992/93: danes, 6. t. m., se prične rezervacija in predprodaja vstopnic za vseh deset predstav: A. Bibalo »La signorina Julie«.

GLEDALISCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V PRIHODNIH DNEH: od 17. do 25. aprila gostovanje gledališke skupine Produzioni Mario Chiochio iz Rima z delom Nöela Cowarda »Spirito allegro«. Režija Franco Però. Nastopajo Ugo Pagliani, Paola Gassman in Benedetta Boccioni.

MILJE

GLEDALISCE VERDI

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 8. aprila, ob 21. uri za niz komičnega teatra: »Io sono una cooperativa«. V glavnih vlogah Lucia Vasini in Maurizio Milani. Predprodaja vstopnic pri UTAT - Pasaza Protti 2 (tel. 040/630063).

VIDEM

AVDITORIJ MENOSSI

Ul. S. Pietro - S. Osvaldo

V PRIHODNIH DNEH: 16. in 17. t. m., ob 21. uri - niz Contatto comico: »Arringa e verdurini« - The Beatles Songbook Concerto.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v torek, 13. t. m., ob 19.30 drama Friedricha Schillerja - Kabale und Liebe.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

SLOVENSKA FILHARMONIJA

DANES: ob 18. uri Sprehod skozi zgodovino jazz, v sodelovanju z Big Bandom RTV Ljubljana. Tokratni večer bo posvečen bluesu. Dirigent in komentator bo Alojz Krajncan, gostja večera pa Alenka Godec.

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 8. in 9. aprila ob 19.30 uri (Gallusova dvorana) Koncert orkestra Slovenske filharmonije. Za abonma oranžni I in II. Vstopnice 500, 400 in 300 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

MARIBOR

UNIONSKA DVORANA

DANES: ob 12. uri G. Rossini: Stabat mater za GM. Blagajna je odprta vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure ter uro pred predstavo. Informacije na tel. 062/221-206.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

NAPOVEDUJEMO: 18. aprila ob 20.30 uri koncert svetovno znanega trobentaca Kennyja Wheelera s spremljajočim quartetom. Informacije na tel. 065/45-093.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

JUTRI: ob 20.30 uri slavnostni koncert ob zaključku praznovanja 300-letnice rojstva Giuseppe Tartinija. Pod dirigentskim vodstvom Haraldja Nerada bo koncertriral Salzburški komorni orkester.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

DANES: ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopili bodo Solisti beloruske filharmonije - Jurij Likin (oboa), Sergej Gromov (violina), Ilia Zukovski (violoncelo), Jurij Gildjuk (klavir). Na programu Mendelssohn, Gazelova, Džesevov, Rahmanoniv, Falik. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom koncerta v gledališču Miela.

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 16. aprila, ob 21. uri niz koncertov »Zattero alla deriva«. Nastopila bosta Trio Lingua Franca & Val Resia Ensemble.

GLEDALISCE ROSSETTI

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 29. in v petek, 30. aprila koncert-predstava Giorgia Gaberja. Izven abonmaja. Za abonente popust.

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 26. aprila, ob 20.30 koncert Trzaskega koncertnega društva. Nastopil bo Uto Ughi.

GORICA

KATOLISKI DOM

Drevored XX septembra 85

JUTRI: ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice, v sodelovanju z Glasbenim centrom za glasbeno vzgojo E. Komel. Nastopili bodo Solisti beloruske filharmonije - Jurij Likin (oboa), Sergej Gromov (violina), Ilia Zukovski (violoncelo), Jurij Gildjuk (klavir). Na programu Mendelssohn, Gazelova, Džesevov, Rahmanoniv, Falik.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

V PRIHODNIH DNEH: v petek, 8. t. m., ob 19.30 Andrew Lloyd Webber - Jesus Christ Superstar. Ponovitve v sredo, 14. t. m., ob 19.30.

Alpe-Jadran

MESTRE

GLEDALISCE TONIOLO

DANES: koncert Fabia Concata, ki pa bo nastopil tudi v diskoteki Hippodrome v Trzinu, 22. aprila.

TRIVISO

PALAVERDE

NAPOVEDUJEMO: 20. aprila bo v Trevisu otvoril turnejo Vasco Rossi, 12. junija pa bo nastopil na stadionu v Vidmu.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

FILOZOFSKA FAKULTETA

DANES: ob 19. uri (predavalnica 34) v okviru humanističnega simpozija predavanje dr. R. Mocnika: Kajenje in razredni boj. Vabljeni.

CELJE

KULTURNI DOM DPD SVOBODA

V PRIHODNIH DNEH: vsako sredo do sredine aprila bo potekala Likovna sola za zacetnike. 50-urni program vodi kustosinja Muzeja grafičnih umetnosti Anica Ferjancic. Prijave v sprejema Alica Javnsnik v Zdravstvenem domu Celje, tel. 063/27-721.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE MIELA

Do ponedeljka, 19. aprila bodo v gledališču Miela predvajali filme angleskih mojstrov Michaela Powela in Emerica Pressburgerja.

V PRIHODNIH DNEH: 19. aprila ob 18.00, 20.00, in 22.00: »The Tales of Hoffmann«, i. M. Shearer, L. Massine, L. Tcherina, F. Ashton. Zadnjo predstavo bosta kointeriala Martin Scorsese in Bruce Eder.

ČEDAD

DVORANA SOCIETA' OPERAIA

Ul. Foro Giulio Cesare 15

JUTRI: ob 18.30 predavanje, ki ga organizira Kulturno društvo Ivan Trinko na temo »Nov volilni zakon in Slovenci«. Sodelovali bodo Milos Budin, Rudi Pavsic, Ivo Jevnikar, Stojan Spetic. Razpravo bo vodil Marino Vertovec, predsednik KD Ivan Trinko.

Za najmlajše

Slovenija

SKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

DANES: ob 17. uri Ura pravljic z Martino Gostincar.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALISCE CRISTALLO

DANES: ob 16.30 bo na sporedu pravljica Giannija Rodarija »Favole in tasca«. Režija Luisa Crismani. Nastopajo Giorgio Amodeo in Paolo Bonasi. Ponovitve: jutri ob 20.30 in v petek ob 16.30. Predstava je namenjena vsem abonentom gledališča Cristallo, za druge pa je predviden popust.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 11. aprila (Mala galerija CD) bienale otroške ilustracije Bratislava-BIB.

Do 11. aprila (Galerija CD) je na ogled razstava Deseletje slikarstva - Avstrija 1980 - 1990 - Zbirka Schomer.

Do 25. aprila (Sprejemna dvorana) je na ogled razstava otroških ilustratorjev iz vsega sveta Podoba domisljije-Sarmede 92'.

NARODNA GALERIJA

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Koroske. Informacije na tel. 061/219-740.

GALERIJA GRAD TIVOLI

Na ogled je razstava Mlada slovenska grafika. Razstavljalci: Crtomir Frelih, Klementina Golija, Samuel Grafjonec, Gregor Kokalj, Karol Plemenitas, Nataša Ribic, Zora Stancic, Marija Staric - Jensko in Petra Varl-Simoncic.

DANES: ob 18. uri predstavitev devetih likovnih umetnikov, ki razstavljajo pod naslovom Mlada slovenska grafika. Razgovor bo vodil Marjan Trsar.

Informacije na tel. 061/253-632.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava Jozefa Muhovića.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je spominska razstava Riharda Jakopica. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Tomana Veljka, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

Na ogled je slikarska razstava Toiva Rjannela. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 19. ure.

Do 10. aprila si lahko ogledate razstavo slik Janeza Ambrozića.

ATELIER ZOIS

Do 15. aprila bo na ogled razstava Ko se fotografija predstavi. Razstavlja fotograf Dragan Arrigler. Tel. 061/153-244.

GALERIJA KRKA

Do 28. aprila bo na ogled razstava slik Maje Berden.

GALERIJA STONISICE

Na ogled je razstava fotografij Janija Novaka. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

PREDSTAVNIŠTVO MURE

Na ogled je 1. razstava del članov Društva Likovnih Umetnikov Prekmurja in Prlekije.

VODNIKOVA DOMACIJA

Na ogled je razstava fotografij mojstra Rafaela Podobnika.

V PRIHODNIH DNEH: 8. aprila ob 19. uri bo otvoritev razstave akademskega slikarja Janeza Sibile. Razstava bo odprta do 27. aprila vsak dan razen ponedeljka od 10.00 do 14.00 ure in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

GALERIJA KAPELICA

Do 9. aprila je na ogled fotografska razstava z naslovom Biti zenska avtorice Jasmina Vidmar. Odprto vsak dan od 11. do 17. ure, razen sobote in nedelje.

KUD FRANCE PRESEN

Se jutri bo na ogled prodajna razstava izdelkov šole pletenja v begunskem zbirnem centru Trnovo v Ljubljani.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Do 13. aprila je na ogled fotografska razstava Mateja Okorna: Akt in Primoza Predalica: Igra pred zrcalom - portreti slovenskih igralcev.

Na ogled je razstava sibirskega slikarja Nikolaja Ribakova.

Muzej je odprt od torika do nedelje od 10. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel. 061/323-968.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Na ogled je razstava risb, slik, grafik in del s področja oblikovanja in kiparstva studentov 4. letnika za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani. Razstava je na ogled med 9. in 13. uro. Informacije na tel. 061/213-024.

MAKARJEV DOM

Do 11. aprila (Mala galerija CD) bienale otroške ilustracije Bratislava-BIB.

Do 11. aprila (Galerija CD) je na ogled razstava Deseletje slikarstva - Avstrija 1980 - 1990 - Zbirka Schomer.

Do 25. aprila (Sprejemna dvorana) je na ogled razstava otroških ilustratorjev iz vsega sveta Podoba domisljije-Sarmede 92'.

NARODNA GALERIJA

Na ogled je razstava Marka Pernharta: Izbrane slike iz Slovenije in Koroske. Informacije na tel. 061/219-740.

GALERIJA GRAD TIVOLI

Na ogled je razstava Mlada slovenska grafika. Razstavljalci: Crtomir Frelih, Klementina Golija, Samuel Grafjonec, Gregor Kokalj, Karol Plemenitas, Nataša Ribic, Zora Stancic, Marija Staric - Jensko in Petra Varl-Simoncic.

DANES: ob 18. uri predstavitev devetih likovnih umetnikov, ki razstavljajo pod naslovom Mlada slovenska grafika. Razgovor bo vodil Marjan Trsar.

Informacije na tel. 061/253-632.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava Jozefa Muhovića.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je spominska razstava Riharda Jakopica. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldan in nedelje, od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Tomana Veljka, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

Na ogled je slikarska razstava Toiva Rjannela. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 19. ure.

Do 10. aprila si lahko ogledate razstavo slik Janeza Ambrozića.

ATELIER ZOIS

Do 15. aprila bo na ogled razstava Ko se fotografija predstavi. Razstavlja fotograf Dragan Arrigler. Tel. 061/153-244.

GALERIJA KRKA

Do 28. aprila bo na ogled razstava slik Maje Berden.

GALERIJA STONISICE

Na ogled je razstava fotografij Janija Novaka. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

PREDSTAVNIŠTVO MURE

Na ogled je 1. razstava del članov Društva Likovnih Umetnikov Prekmurja in Prlekije.

VODNIKOVA DOMACIJA

Na ogled je razstava fotografij mojstra Rafaela Podobnika.

V PRIHODNIH DNEH: 8. aprila ob 19. uri bo otvoritev razstave akademskega slikarja Janeza Sibile. Razstava bo odprta do 27. aprila vsak dan razen ponedeljka od 10.00 do 14.00 ure in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 13.00 ure.

GALERIJA KAPELICA

Do 9. aprila je na ogled fotografska razstava z naslovom Biti zenska avtorice Jasmina Vidmar. Odprto vsak dan od 1

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.30	Tedenski izbor
09.55	Ovcar Hobo, ponovitev 12., zadnjega dela am. naniz.
10.40	Alter, ponovitev
11.05	Slovenski magazin, ponovitev
11.55	Svet odkritij, ponovitev 1/11 dela am. pzn. serije
12.30	Prebujanje planeta: Evolucija zavesti, znanstvena oddaja, VPS 1200
13.00	Znanost, 14. del
13.05	Porocila
13.05	Dosje, ponovitev
15.25	Filmsko popoldne
15.55	Najstrasnejši umor, 5/6 del angl. nanizanke, VPS 1525
17.00	Hollywood se jih spominja, 13/14 del ameriške dokumentarne serije, VPS 1600
17.15	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.45	Tudi to je Amerika, 1. oddaja
18.00	Oscar Junior: Prislek, tuja nanizanika
18.50	Regionalni studio Koper
19.30	16 crk, tv-igrice
20.05	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.40	Zarišce
21.35	Glasha, show in cirkus: Kraljevi variete, 3. del, VPS 2040
22.15	Lepotna plesalka, mumska dokumentarna oddaja, VPS 2135
22.50	TV dnevnik 3, vreme, VPS 22.15; sport
23.05	Poslovna borza
23.05	Omisrje
01.05	Video strani

SLOVENIJA 2

09.50	Tedenski izbor
10.20	Univerzitetni razgledi
10.40	Sedma steza
10.40	Ana Sapkalinska: Herakleja vdrugo, drama makedonske tv
12.05	Magija + moda
13.00	Porocila
14.30	Sobotna noc: Videonoc, ponovitev
14.45	Srečanje z Jankom Glazerjem, ponovitev
15.15	Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo - Pravčasna diagnoza-upanje za ozdravitev
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Z. Mahler: Mozart, 1/3 del koprodukcijske nadaljevanke
20.55	Osmi dan
21.45	Novosti založb
21.55	Svet poroca
22.35	Sova
22.55	Jesus iz Nazareta, 1/4 del italijansko/angleške nadaljevanke
00.10	Video strani

KANAL A

09.30	RIS, risanke in spoti
09.40	Podoba - Back to the 80', ponovitev
10.10	Jazzbina, ponovitev 9. oddaje o jazzu
10.40	Teden na borzi, ponovitev
10.50	Astroloska napoved
11.00	Drugačen svet, ponovitev 131. dela
18.45	Kulinarčni kotiček, ponovitev 9. oddaje
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugačen svet, 132. del ameriške nadaljevanke
21.20	Ciklus slovenskega filma: Milena Zupancic - Krc
23.00	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.15	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
23.55	Astroloska napoved
00.05	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 magazin
-------	------------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Mattino di primavera (kom., It. '57), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik, nato nan. La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	DSE: Il far da sé
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Il vento del Concilio
19.50	Vreme in dnevnik
20.35	Nogomet: Juventus-Paris Saint Germain
22.30	Dnevnik 1
22.35	Nogomet: Atletico Madrid-Parma
0.15	Dnevnik in vreme
0.45	Danes v Parlamentu

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Zidovska kultura
9.50	Film: Dominique ('66)
11.30	Kratke vesti
11.45	Sekret per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, nato Tribuna za referendum, Diogenes
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Pogum življenja, nato sport
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	TV film: L'ispettore anticrimine (5. del)
22.20	Mixer in Pegaz
23.55	Nočni dnevnik
24.00	Filmske novosti
0.10	Jazz: Mingus Dinasty

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Pogled na glasbo
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok. in Odprti prostor
16.05	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Dok.: Geo, nato nan.
18.50	Sport in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Blob in Una Cartolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italia, nato variete: Q come cultura (vodi Gianni Ippoliti)
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, Ines, Amanda, 11.50 Celeste, vmes (9.30) vesti
12.45	Il pranzo è servito
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.05 Grecia, 15.45 Anche i ricchi piangono
17.00	Lui lei l'altro, vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 - vesti
19.20	Nad.: La signora in rosa, 20.30 Renzo in Lucia
22.30	Film: Sindrome cinese (dram., ZDA '79), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nan.: Un dottore per tutti, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete, vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Film: Revenge (dram., ZDA '90, i. K. Costner)
23.10	Varieteja: Arriva la ciccogna, 23.40 Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la RAI
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	Unometeo in sport
19.15	Variete: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Film: Bonnie e Clyde all'italiana (kom., It. '82, r. Steno, i. P. Villaggio, O. Muti)
22.30	Sport: Torkov priziv (vodi M. De Luca)
0.30	Odprti studio

TELE 4

Lastne oddaje	
13.00	Na prvi strani
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanika
13.50	Pernata kaca, ameriški film
15.00	Ponedeljkov sportni pregled
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
16.05	Tecaj italijanskega jezika
16.05	Pustite jih živeti, dok. serija
17.00	Vohuna, am. naniz.
18.00	Studio 2 magazin
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanika
20.15	Nočni sodnik, ameriška nanizanika
20.40	Dediscina, ameriški barvni film
22.00	TV dnevnik
22.10	Severovzhod, tv magazin
23.10	Vohuna, ameriška tv nanizanika

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Hooperman, pon.
10.30	Aprilska ljubezen, pon. filma
13.10	Sut, nemški film
15.00	Otroski program
15.05	Sanjski kamen, 1/13 del risane serije
15.50	Samozavesten otrok, 2. del
18.00	Cas v sliki
18.30	Prijatelj: Tascia
20.15	Dezela gora: Gora brez vrnitve, 2. del
21.00	O zivalih in ljudeh
21.20	Pustolovca z Rio Verda - jez, francoski pust. film
22.50	Navidezni sij bogastva, francoska komedija
00.25	Manekenka in vohljac: Ura resnice
01.15	Porocila
	Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

13.20	Tisoc mojstrov
13.30	Nibelunski prstan, Siegfried, 1. dejanje opere
15.00	Mama Lucija, 2., zadnji del mini serije
16.45	Prica iz ledenika, o mumiji, ki so jo našli v ledeniku
17.30	Orientacija
18.00	Hooperman: Pozor, nevaren pes!
18.30	Tista stvar je, kviz
19.00	Regionalna poročila
21.00	O zivalih in ljudeh
21.07	Reportaže iz tujine: Rusija
22.30	Velika goljufija, 1/4 del angleške nadaljevanke
	Porocila

Hrvaška 1

08.00	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 99. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Mali svet
12.00	Porocila
	Ko se svet vrtil, 99. del ameriške nadaljev.
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Kennedyjevi iz Massachusettsa, ponovitev 1/6 dela am. nadaljevanke
15.50	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Učimo se o Hrvaški
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Hrvaško kulturno bogastvo
18.35	Santa Barbara, 370. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Churchill: Nikoli ne obupaj, 4., zadnji del dokumentarne serije
21.05	V velikem planu
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

19.20	Loto
19.30	Dnevnik 1
20.05	Crno-belo v barvah: Dragi John, 21/22 del ameriške hum. nan.
21.05	Kennedyjevi iz Massachusettsa, 2/6 del ameriške nadaljevanke
21.35	Peta hitrost
22.00	Stara hrvaška duhovna lirika
22.25	Proti toku
22.50	Horoskop
23.00	Videostrani

MTV Madžarska

08.10	Alternativna medicina
08.35	Cez dan
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Cudoviti svet: Yellowstone, 1. del
16.45	Igra
17.00	Northwood, kanadska serija
17.30	Svaki, dok. reportaza
18.10	Svet denarja
18.20	Cez dan
18.40	Vечerna pravljica
19.10	Kolo sreče, kviz
19.30	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Klinika, 6. del nemške serije
21.30	Aktualno
22.00	Car sporta
23.40	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Dnes do 13-ih; 13.45 iz tujeja tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Studio ob 17.00-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za...; 21.05 Premiere; 21.45 Intermezzo; 22.30 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nokturn; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditvev; 10.40 Primorski val; 11.00 Novosti založb; 12.00 Točno opoldne; 12.10 Kuharski recepti; 12.40 Štajerski val; 13.00 Dnes do 13-ih; 14.00 Drobntinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva: Solstvo; 17.50 Sport; 19.30 Štos; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Stoljetje improvizane glasbe.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Sodobna umetnost; 10.25 Operne melodije; 11.05 Clovek iz zdravje; 12.05 Igramo in pojemo; 13.05 Enajsta sola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esee; 17.45 Izšlo je...; 18.00 Koncerti na tujem; 19.35 Arje; 20.00 Literarni večer; 20.45 iz koncertov; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba 20 st.; 23.55 Linični utrinek.

Radio Koper

(svlovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in kolektor; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika;

Radio Općine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Glasba po željah; 17.45 Paf boom; 18.30 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10 - 19.00 Partnerski magazin.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

8.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Cola Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV in kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Porocila; 22.00 Greatest Hits; 23.15 MTV in kinu, vodi Ray Cokes; 0.00 Hit List UK; 3.00 Nočni video

SKY ONE

7.00 The DJ Kat Show; 10.10 Risanke pred solo; 11.00 Strike It Rich; 12.00 Drzni in lepi; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugačen svet; 15.20 Santa Barbara; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 20.30 Družinske vezi; 23.30 Star Trek: The Next Generation; 0.30 Studs

MOVIE CHANNEL

7.00 A Challenge for Robin Hood; 11.00 The Pink Panther; 13.00 Oklahoma Crude; 15.00 Come Blow Your Horn, premiera; 23.00 Očna mora v 13. nadstropju; 0.30 The Russia House

PRO 7

5.20 Risanke; 6.35 Risanke; 9.50 Nevihva v soncu, pon. am. vesterena; 11.20 Ulice San Francisca, pon.; 13.45 Strašni Bud, pon. it. filma; 18.35 Show Billa Cosbyja, 126 del; 20.15 Hudiceva kariera, am. komedija; 23.05 Uničujoča sila, angleška grozljivka; 1.50 Bom-

bnik B-52, pon. ameriškega filma

PREMIERE

8.00 Košček neba, am. film; 15.15 Družinska čast, ameriška komedija; 17.00 Nevarno vrenje, am. akcijski film; 20.15 Luggis Ladies, avstralska komedija; 21.50 Omen IV; Prebujenje, ameriška grozljivka; 0.25 Prekovanje, kitajski film; 3.40 Nameless - Total Terminator, ameriški film

EUROSPORT

8.30 Aerobika; 9.00 Evropski pokal v skokih in vodo, pon.; 12.00 IndyCar, pregled; 18.00 Evrogolf; 19.00 Eurofun; 19.30 Sportne novice; 20.00 Tennis; 22.00 Boks

3SAT

18.30 Preživetvi v Sarajevu; 20.00 Sibirija, drama

SAT 1

8.35 Pod kalifornijskim soncem, ponovitev; 10.10 Esiapark tigger, nemški film; 13.40 Senca strasti, 65. del; 14.30 Sosed, 200 del; 14.55 Pod kalifornijskim soncem, 44. del

SKY MOVIES

7.00 Pregled programa; 11.00 Born to Ride; 15.00 Malcolm Takes a Shot; 16.00 The Perfect Date; 21.00 Dillinger, premiera; 0.45 Freeway Maniac

NOVICE

Mladinski nogomet
Deželno mladinsko prvenstvo

IZIDI: Juventusina - Ronchi 2:7, Lucinico - Itala 1:4, Costalunga - San Giovanni 0:1, Monfalcone - Trivignano 0:0, San canzian - Fortitudo 6:1, Primorje - San Luigi 0:2, Union 91 - Pro Gorizia 0:1, Cormonese - San Sergio 0:2.
VRSTNI RED: San Sergio 42, Ronchi 41, Pro Gorizia 38, San Luigi 36, San Giovanni in Costalunga 35, Cormonese 31, Itala 28, Trivignano 26, Monfalcone 23, Union 91 18, Lucinico in Juventusina 17, Primorje 16, San Canzian 15, Fortitudo 10.
PRIHODNJE KOLO: S. Sergio - Union, Pro Gorizia - Primorje, San Luigi - San canzian, Fortitudo - Monfalcone, Trivignano - Costalunga, San Giovanni - Lucinico, Itala - Juventusina, Ronchi - Cormonese.

Pokrajinsko mladinsko prvenstvo

IZIDI: Zaula - Chiarbola 2:4, Olimpia - Campanelle 3:0, Domio - Zarja Adriaimpex 1:3, Muggesana - Opicina 1:1, Portuale - Pontiziana 1:2, Edile Adriatica - Don Bosco 3:2.
VRSTNI RED: Olimpia 37, Edile Adriatica 32, Pontiziana 29, Portuale 26, Zarja Adriaimpex 25, Opicina 23, Domio in Chiarbola 22, Muggesana 18, Don Bosco 13, Sant'Andrea 11, Zaula 10, Campanelle 4.
PRIHODNJE KOLO: S. Andrea - Edile, Don Bosco - Portuale, Pontiziana - Muggesana, Opicina - Domio, Zarja Adriaimpex - Olimpia, Campanelle - Zaula.

Naraščajniki

IZIDI: Olimpia - Zaula 10:1, San Giovanni - Chiarbola 7:0, Esperia - Montebello 2:1, CGS - San Sergio 0:3, Campanelle - Don Bosco 2:1, Portuale - Sant'Andrea 1:0, Fortitudo - Pontiziana 1:2, Primorje prosto.
VRSTNI RED: Sant'Andrea 38, Portuale 36, Olimpia 34, San Sergio 33, San Giovanni 32, Pontiziana 31, Fortitudo 30, Primorje 22, Chiarbola 20, Campanelle 19, Esperia 17, CGS 16, Don Bosco 12, Zaula 10, Montebello 7.
PRIHODNJE KOLO: Primorje - Fortitudo, Pontiziana - Portuale, Sant'Andrea - Campanelle, Don Bosco - CGS, San Sergio - Esperia, Montebello - San Giovanni, Chiarbola - Olimpia, Zaula proste.

Najmlajši

IZIDI: Triestina - Primorje A 1:2, Domio - Alt. Muggesana 0:5, CGS - San Canziana odlozjena, Montebello - Fani Olimpia 4:0, Fortitudo - Chiarbola 7:0, Primorje B - Portuale 0:1.
VRSTNI RED: Primorje A in Fortitudo 40, Montebello 36, Portuale in Triestina 32, Alt. Muggesana 28, Primorje B 23, Fani Olimpia 17, San Canzian 15, Costalunga 12, CGS 10, Domio 8, Chiarbola 7, Esperia 6.
PRIHODNJE KOLO: Primorje B - Fortitudo, Chiarbola - Montebello, Esperia - CGS, Costalunga - Domio, Alt. Muggesana - Triestina, Portuale - Primorje A.

Začetniki

Skupina A
IZIDI: Esperia - Zarja Adriaimpex A 1:1, Triestina A - Roianese 8:1, Chiarbola - Pontiziana 0:3, Alt. Muggesana - Portuale 0:2, Mont. Campanelle - Don Bosco 1:0, San Giovanni A - Fortitudo 12:0.
VRSTNI RED: Triestina A 35, San Giovanni A 33, Pontiziana 28, Portuale 23, Zarja Adriaimpex A 19, Roianese in Alt. Muggesana 17, Chiarbola 13, Don Bosco 10, Mont. Campanelle 8, Fortitudo 6, Esperia 5.

Skupina B

IZIDI: Fulgor - Fani Olimpia 0:3, CGS - Domio 4:1, Zarja Adriaimpex B - Opicina 2:2, Sant'Andrea - San Luigi 0:7, Costalunga - Triestina B 5:5, San Giovanni B prosto.
VRSTNI RED: Fani Olimpia 34, San Luigi 25, Fulgor in Zarja Adriaimpex B 21, Triestina B 20, CGS 17, Opicina 14, Sant'Andrea 7, San Giovanni B in Costalunga 6, Domio 1.
PRIHODNJE KOLO: San Giovanni B - Costalunga, Triestina B - Sant'Andrea, San Luigi - Zarja Adriaimpex B, Opicina - CGS, Domio - Fulgor, Fani Olimpia prosta.

Cicibani

IZIDI: Primorje - San Luigi 1:0, San Giovanni A - Campanelle 0:1, Triestina A - Fortitudo A 6:1, Fani Olimpia - Esperia 4:1.
VRSTNI RED: Primorje 10, Triestina A 8, San Luigi in Campanelle 7, Fani Olimpia 6, Fortitudo A 5, Esperia 2, Bor Farco in San Giovanni A 0.
PRIHODNJE KOLO: Esperia - San Giovanni A, Campanelle - Fani Olimpia, Bor Farco - Triestina A, Fortitudo A - San Luigi, Primorje prosto.

Mladinska košarka
Državni kadeti

IZIDI 22. KOLA: Stefanel - Don Bosco 91:76; Servolana Latte Carso - Arte Go 90:87; Ricreatori - Kontovel 61:82; Italmonfalcone - Inter 1904 105:59; Bor Radenska - Menta Più Go 96:135; Udinese - Goccia di Carnia Ud 62:99.
VRSTNI RED: Goccia di Carnia Ud 42, Stefanel 40, Italmonfalcone 34, Don Bosco in Menta Più Go 28, Udinese B.* 20, Bor Radenska, Kontovel*, Arte Go in Servolana Latte Carso 16, Ricreatori 6, Inter 1904 0.
*Kontovel in Udinese B. imata tekmo manj, ki jo bosta nadoknadila jutri v telovadnici Portuale ob 19.30.

Naraščajniki

IZIDI 22. KOLA: S. Azzurra - Ferroviario B 51:77; Santos - Lega Nazionale 2:0 bb; Inter 1904 - Don Bosco 96:48; Ferroviario A - Stefanel 94:97; Sokol - Bor Radenska 58:121; Servolana - Ricreatori jutri.
VRSTNI RED: Stefanel 44, Ferroviario A 40, Don Bosco B 38, Bor Radenska 34, Ferroviario B 26, Santos 24, Inter 1904 22, Servolana 20, Sokol 18, Ricreatori in Libertas 12, St. Azzurra 8, Don Bosco A 6, Lega Nazionale 2.
PRIHODNJE KOLO: Bor Radenska - Libertas (ned. 18.4. ob 9.00); Santos - Sokol (sob. 17.4. ob 16.00).

NOGOMET / V PRVENSTVU NAJMLAJŠIH NA TRŽAŠKEM

Združena ekipa Primorja s taktično igro do zmage

Pri začetnikih obe Zarjini ekipi in Sovodenjci osvojili vsak po točko

NAJMLAJŠI
Triestina - Primorje A: 1:2 (1:1)

PRIMORJE A: Damjan Gregori, Bukavec, Sancin, Blazina (Kariš), Miliani, Lorenzi, Jan Gregori, Susteršič, Pertot (Manzin), Semec, Curman, 12. Bergagna, 13. Tence.

Strelca za Primorje A: Curman in Semec.

Ce bi zmago dolocali po točkah bi Triestina prav gotovo slavila, toda rezultat je bil prevec vazen za Primorje, ki tako se vedno vodi na skupni lestvici in je vse blize za osvojitvi pokrajinskega naslova! To je bila za naso združeno ekipo morda najbolj vazna prvenstvena tekma, saj bi si v primeru poraza spet napravili prvo mesto, kar se jim je ze zgodilo v prvi tekmi proti Triestini, ki je sicer fizično slabša ekipa, toda tehnično jim nasi res niso bili kos.

Primorje je stopilo na igrisce trdno prepričano v zmago, bili so dobro razpoloženi in prvih deset minut so popolnoma prevladovali, tako da Triestina ni prekoracila sredine igrisca. To pa je bilo tudi vse, kar so v prvem polcasu pokazali, ce izvezamemo lep gol Curmana takoj na zacetku in stoodstotno priloznost Pertota, ki se je znael sam pred vratarjem, a njegov strel je sel mimo vrata. Nato je pobudo prevzela

Triestina in z lepimi kombinacijami nevarno ogrozala gol Damjana Gregorija, kar je privedlo tudi do izenačenja.

Po odmoru so »redec-rumeni« prevzeli pobudo, toda zaigrali so nerovno brez jasnih idej in lepih akcij, domaćini pa so bili se naprej izredno nevarni. Toda volja do zmage je bila za Primorje prevelika in proti koncu srečanja je Semec le uspel s strelom v kazenskem prostoru premagati trzaskega vratarja in s tem prinesli vazno zmago.

Veselj gostov je bilo veliko, najbolj pa je bil zmage vesel prav trener Pertot, ki je o tekni dejal: »Vazno je le, da smo zmagali! Točki sta bili tokrat prevec vazni in o prikazani igri ne bom govoril, ceprav se mi zdi, da so bili po odmoru nasi nekoliko bolj odločni. Zahvaliti se moram predvsem Sonji Milic, ki je dopustila, da sta stopila na igrisce Curman in Sancin, ki bi morala danes zaigrati finalni del namiznoteniškega turnirja. In pohvaliti moram prav ta dva igralca, se poebe pa Curmana, saj je bil njegov zadetek odločilen!«

ZACETNIKI
Esperia - Zarja Adriaimpex A 1:1 (0:0)
ZARJA ADRIAIMPEX: Jas Gregori, Giraldi, Umarri (Zucca), Carli, Berce,

Najmlajši Primorja A in B doslej zelo uspešni (f. KROMA)

Longo, Stokelj, Zornada, Grgic, Primosi, Tolentino.
STRELEC ZA ZARJO: Longo.

Konec koncev je remi med Esperio in Zarjo tudi pravicen rezultat, ceprav je bil tudi tokrat glavni protagonist srečanja sodnik, ko je dosodil domaćinom v sredini drugega polcasa izmisleno 11-metrovko. Sicer pa je treba poudariti, da so zarjani morda podcenevali nasprotnika, ki je na lestvici uvrščen v spodnjem delu. Samo proti koncu tekme so se nasi predramili in Longo je lepo izkoristil podajo iz prostega strela in neustavljivo poslal zogo v mrežo, kaj vec pa zarjani tokrat

niso bili zmoini.

ZARJA ADRIAIMPEX B - Opicina 2:2 (0:1)

ZARJA ADRIAIMPEX B: Hrovatin, Martini, Cernjava, Batic, Gabrovec, Jan Pahor, Strajn, Tul, Babudri, Kapun.

STRELCA ZA ZARJO: Kapun in Batic

Na bazovskem pravokotniku smo bili priča lepi in borbeni tekmi, rezultat 2:2 pa bolj ustreza gostom z Opicni, kljub temu da so polcas zaključili z golom prednosti, saj je bila Zarja v drugem polcasu boljša in bi si zaslužila zmago. Za preobrat so mladi zarjani poskrbeli takoj po odmoru s Kapunom in malemu za tem je Batic od dalec moj-

strsko streljal na vrata in podvojil. Ko pa je vse zgedalo, da bodo »redec-beli« odnesli obe točki, so gostje v protinapadu nepričakovano izenačili. Zarja vsekakor ni razocarala, saj moramo upostevati, da so stopili na igrisce okrnjeni in na klopi trenerja Hafnerja ni bilo nobene menjave. (d.gr.)

Podgora - Sovodnje: 1:1 (1:1)

Strelca za Sovodnje: Piras

SOVODNJE: Gergolet, Mauri, Cotic, Tomic, Damjan, Figel, Pavsic, Monti (Tomic Robert), Pagon, Zanier, Tomic Saša (Perna), Piras (Tode).

Sovodenjci so se vrnili z gostovanja iz Podgore z eno točko. V prvem polcasu sta bili obe ekipi enakovredni in sta pokazali dobro igro. Obe sta dosegli po en zadetek. Sovodenjci bi si zaslužili obe točki, toda to jim je preprečil sodnik. Podgorci so namrec dosegli gol, ko je bila igra ustavljena, sodnik pa je zaradi svojega neznanja priznal gol. Sodnik je namrec zazvil glas sele po posredovanju publike in nekajkrat prekinil tekmo, da bi vprasal svojega nadzornika, kaj mora storiti. Zar to sta ekipi v drugem polcasu igrali neorganizirano, saj so bili v bistvu brez sodnika. (Aljosa Pavsic)

KOŠARKA / NARAŠČAJNIKI

Bor »zasul« sokolovce

Kar 63 točk razlike - »Top scorers« Jogan in Oberdan

Sokol - Bor Radenska 58:121 (24:67)

SOKOL: M. Starc, Rizzante 6 (0:1), Vidoni, Spalac 3 (1:6), Rustja 2, Umek 11, Jori 7 (3:6), Stoka 10 (2:3), Franko, B. Starc 7, Taucer 12; trener Vatovec.

BOR: Oberdan 23 (7:16), Pozar 19 (1:2), Jogan 27 (4:6), Velinski 5 (3:4), Sancin 11 (1:4), Ursic 19 (1:2), Kovac 1 (1:2), Lapelj 11 (3:6), Stokelj 5 (5:6); trener Krecic.

PM: Sokol 9:18; Bor 26:48. SON: Sokol 27; Bor 19. PON: Jori (37). 3T: Jogan 3, Umek 1, B. Starc 1.

Sergio Pozar (Bor)

V povratnem derbiju med Sokolom in Borom je ponovno zmagal Bor, ki je z lahkoto uveljavil tehnično in zlasti fizično premoč. Gostje so začeli zelo zbrano in s kosi Pozarja takoj visoko povedli. Sokolovce sta v prvih dvajsetih minutah držala pokonci le Borstjan Starc in Umek.

V drugem polcasu se slika ni bistveno spremenila. Domači niso mogli nicesar proti agresivni obrambi borovcev, ki so poleg tega zadrževali kot za stavo. Dovolj zgoren je ze sam podatek, da je kar šest posameznikov krepko presežilo mejo 10 točk, vsi pa so se tudi vpisali med

strelce. Edina crna pika so bili prosti meti, saj so belozeleni zrgesili kar 22 metov.

Po tekmi je bil Sokolov trener Vatovec vidno razocaran nad svojimi varovanci, saj je upal vsaj na nizjo razliko v kosih. Z druge strani pa je bil borov trener Krecic zadovoljen in dejal: »Cestitam vsem svojim fantom za odlično igro. Nas cilj pa ostaja se vedno dohiteti Don Bosco na tretjem mestu razpredelnice, kar bi bilo za nas veliko zadoscenje.« (Matija Jogan)

KOŠARKA / DRŽAVNI IN DEŽELNI KADETI

Kontovelci zlahka odpravili Ricreatori

Borovci kar -40 z Goričani (Grbec 43 točk)

Ricreatori - Kontovel 61:82 (27:36)

KONTOVEL: Krizman 28 (1:3), A. Spadoni 7 (1:3), Danau 4, M. Spadoni, Colja, Cingerla 15 (3:5), Skerk 3 (1:1), Milic 7 (1:2), Cerne 18, trener Vatovec.

PM: 7:14. SON: 16. 3T: Krizman 1.

Kontovelci so sklenili prvenstvene nastope z zanesljivo zmago proti Ricreatoriju. Nasi kosarkeji so bili v prvem polcasu precej nezbrani, v nadaljevanju pa so povečali tempo igre in si s Krizmanom, Cernetom in Cingerlo v ospredju priigrali visoko prednost, ki so jo ohranili do konca srečanja.

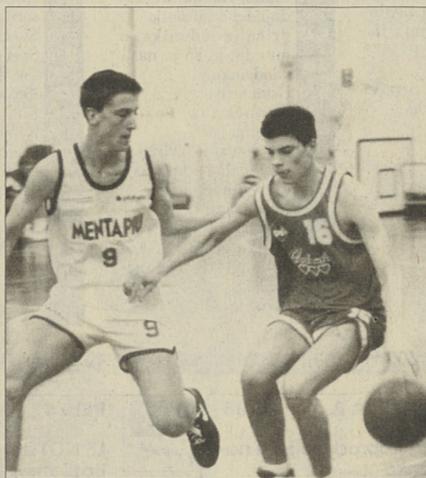
Domaćini, ki zasedajo predzadnje mesto na lestvici, so se nasim uspešno upirali le obcasno, predvsem po zaslugi Gustina (20 točk), v nadaljevanju pa je prisla na dan boljša telesna in tehnična priprava Vatovecivih fantov, ki so z zmago dohite-li tri ekipe na lestvici.

Bor Radenska - Menta Più Go 96:135 (51:60)

BOR: Vidali 4, Verri, Cupin 22 (5:11), Bandi, Porporatti 5 (1:6), Palmisano, Giacomini 22 (5:6), Grbec 43 (6:7); trener Martini.

PM: 17:30. SON: 19. PON: Porporatti (32). 3T: Cupin 1, Giacomini 1, Grbec 1.

Pričeti tekmo s stirim zaporednimi uspešnimi meti izza crte treh točk je prav gotovo dober predpostavka za uspešno tekmo in s tako vizitko so se predstavili Goričani, ki so proti Boru takoj visoko povedli. Martinijeva ekipa, ki je kot ze obicaj-

Michel Grbec - 43 točk (foto Ferrari/KROMA)

no v tem drugem delu prvenstva morala nastopiti ponovno v nepopolni zasedbi, je vsekakor znacajno reagirala in zaostanek 24 točk na sredini prvega polcasa znižala na 10 točk tik pred odmorom. Zal se je tudi drugi polcas pricel v znak premoči gostujočje pe-terke in jasno je bilo, da bosta točki odpotovali v Gorico. Trener Martini je dal vsem možnost dalje mintaze, med posamezniki pa so bili najuspešnejši Michel Grbec, ki je zabeležil letosnji »season high« s 43 točkami ter Igor Giacomini in pa Sasa Cupin, ki se je prav v zadnji tekmi prvenstva razigral v napadu. (VJ)

DEŽELNI KADETI
Breg - SGT 80:134 (35:66)

BREG: Kojancic 2, Koren 10, Pro 23 (2:3), Gobbo 12 (6:8), Delise 2,

Mingot 8 (0:1), Malalan 16 (2:2), Canziani 5 (1:2); trener Canciani.

PM: 11:16. SON: 18. 3T: Malalan 2, Pro 1.

Bregovi kadeti so, ceprav v oslabljeni postavi (Klabjan je nastopal s clanskim mostvom), doživeli vseeno prehud in previsok poraz proti sicer prvouvrščenim Sgt. Brezani bi prav gotovo lahko omilili poraz in igrali mnogo bolj castno, ko bi se miselno ne odpovedali igranju tekme ze od samega zacetka in ko bi ne dovolili, da so se nasprotniki v določenih obdobjih dobesedno poi-gravali z njimi.

Nekoliko boljše je bilo le v drugem polcasu. To pa seveda ni bilo dovolj zato, da bi poraz ostal v dostojnih mejah. Edini, ki je zadovoljil s prikazano igro, je bil Paolo Pro. (Cancia)

Poletovi dečki ugnali ekipo Poggija

Polet Zidaric - Jadrani - Don Bosco 67:131 (34:61)

JADRAN: Stefancic 4 (0:2), Mura 4, Spacapan 2, Corbatti 5 (1:4), Brundula 8 (0:1), Fonda 5 (1:2), Hrovatin 8, Lakovic 10, Kalc, Zubin 15 (3:5), Taucer 4 (0:2), Gustin 2; trener Vremec.

PM: 7:18. SON: 19. PON: Mura (37), Brundula (38).

Proti se nepremagani ekipi Don Bosca so mladi jadrancovi visoko izgubili. Tekma se je zacela za jadrancove vec kot spodbu-čno: nasi kosarkeji so namrec presenetili goste predvsem z dobro obrambo in so tako sklenili prvo cetrtno v vodstvu (25:23).

Trener Don Bosca Pistrin je nato krepko »zdramil« svoje igralce, ki so v drugi cetrtni tudi reagirali in takoj prevzeli vodstvo ter koncali polcas z visokim vodstvom. Tudi v preostalih dveh cetrtnah je bila razlika v korist Don Bosca ocitna in visok poraz jadrancovcev je bil tu.

Pri jadrancovih tokrat zaslužijo pohvalo igralci letnika 1981, ki so solidno igrali proti starejšim nasprotnikom. Vecina Jadrancovih kosarkejev je sedaj na turnirju na Dunaju. (A.V.)

TOLAZILNA SKUPINA
Bor - Ricreatori 36:149 (12:72)

BOR: Aloisio 17 (3:7), Smilovic 10, Zeriali 2, Tulus, Zobec 3 (3:5), Fajt (0:4), Costa 2, Florian 2 (0:2), Siki, trener S. Corbatti.

Proti premočni ekipi Ricreatorija, ki ima v svojih vrstah pravega »ve-

PROPAGANDA / FINALNA SKUPINA

Don Bosco premočan za Jadransko moštvo

V Jadranskih vrstah so se izkazali predvsem mlajši igralci - Na turnirju »G. Obersnel« borovci uspešni

FINALNA SKUPINA
Jadrani - Don Bosco 67:131 (34:61)

JADRAN: Stefancic 4 (0:2), Mura 4, Spacapan 2, Corbatti 5 (1:4), Brundula 8 (0:1), Fonda 5 (1:2), Hrovatin 8, Lakovic 10, Kalc, Zubin 15 (3:5), Taucer 4 (0:2), Gustin 2; trener Vremec.

PM: 7:18. SON: 19. PON: Mura (37), Brundula (38).

Proti se nepremagani ekipi Don Bosca so mladi jadrancovi visoko izgubili. Tekma se je zacela za jadrancove vec kot spodbu-čno: nasi kosarkeji so namrec presenetili goste predvsem z dobro obrambo in so tako sklenili prvo cetrtno v vodstvu (25:23).

Trener Don Bosca Pistrin je nato krepko »zdramil« svoje igralce, ki so v drugi cetrtni tudi reagirali in takoj prevzeli vodstvo ter koncali polcas z visokim vodstvom. Tudi v preostalih dveh cetrtnah je bila razlika v korist Don Bosca ocitna in visok poraz jadrancovcev je bil tu.

Pri jadrancovih tokrat zaslužijo pohvalo igralci letnika 1981, ki so solidno igrali proti starejšim nasprotnikom. Vecina Jadrancovih kosarkejev je sedaj na turnirju na Dunaju. (A.V.)

TOLAZILNA SKUPINA
Bor - Ricreatori 36:149 (12:72)

BOR: Aloisio 17 (3:7), Smilovic 10, Zeriali 2, Tulus, Zobec 3 (3:5), Fajt (0:4), Costa 2, Florian 2 (0:2), Siki, trener S. Corbatti.

Proti premočni ekipi Ricreatorija, ki ima v svojih vrstah pravega »ve-

M. Guštin v prodoru

BOR: Miralem 6 (0:2), Pison 10, Zeriali 2, Tulus, Zobec 3 (3:5), Fajt (0:4), Costa 2, Florian 2 (0:2), Siki, trener S. Corbatti.

Ce pomislimo, da so v prvem delu tega turnirja proti istemu nasprotniku borovci izgubili za 50 točk, so torej v tem obdobju precej napredovali, saj so izgubili z mnogo manjšo razliko in so tudi dali kar 60 točk.

SGT - Polet 100:29 (47:12)

POLET: Milic, Pavat 1 (1:2), Ferluga, Sibela, Milojevic, Mi. Suhadolc, Piccini 2, Ma. Suhadolc, Svab 2, Lakovic 16 (0:2), Grilanc 2, Zagar 4, Gregori 4 (0:2); trener Vremec.

Poletovci so sklenili regularni del z visokim porazom proti ekipi SGT, ki je igrala z vsemi kosarkeji letnika 1981, medtem ko so Openci skoraj v celoti nastopili z letom mlajšimi igralci. (A.V.)

Trofeja »Obersnel«

Bor - Univeršita Popolare 62:30 (41:8)

BOR: Grgic, Florian 8, Stanic 20, Vidmar, Desco 14 (2:2), Sovic, Kralj 6, Pozar 3 (1:2), Kemperle 2, Rebula 4, Hrovatin 5 (1:2), Cosmo 2; trener Tamara Vecchiet. PM: 4:6.

Borovi minikosarkeji so visoko premagali vrstnike Univeršite Popolare, podružnice skedenskega društva Servolane. Razlika med ekipama je bila vidna ze od samega zacetka in v prvih dveh cetrtnah je znasala prednost Bora celih 33 točk. V preostalih cetrtnah je trenerka Vecchiet vsem borovcem omogocila, da vsak igra dalj casa in vsi so se prav dobro odrezali.

MINIBASKET
Trofeja »Zini«
Bor - Stuparich 60:90 (25:46)

NOGOMET / EVROPSKI KLUBSKI POKALI

Zadnja priložnost za Juventus

Parma bo igrala v Madridu z Athleticom

Danes in jutri bodo spet na vrsti tekme v klubskih nogometnih pokalih.

Pokal pokalnih zmagovalcev

Medtem ko bosta prvo polfinalno tekmo Atletico Madrid in Parma igrali drevi ob 21.00, bo drugi polfinale tega pokala med moskovskim Spartakom in Atverpnom jutri.

Madridski klub je ta čas v središču ostrih polemik. Po sobotnem porazu s skromnim Albacetejem (1:2) je Atletico centriral na lestvici s kar 11 točkami zaostanka za prvovrstno Barcelono.

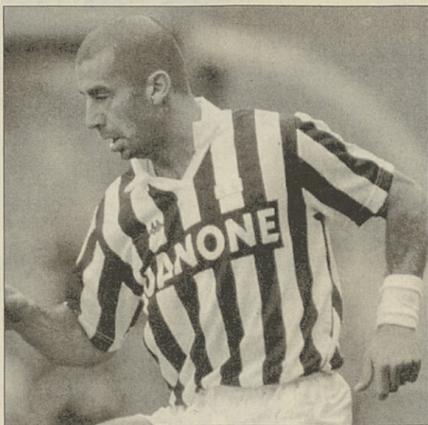
Trener Parme Scala pa se madridskih nogometstev se kako boji: »Ne verjamem, da so v krizi. Res je, slabo igrajo v prvenstvu, zato pa so zelo uspešni v pokalu. Sam predsednik Atletica Gil mi je dejal, da je prepričan, da se bodo njegovi nogometaši dokopali do finala.«

Scala nima posebnih težav s postavo, v napadu pa bo najbolj nevarna konica Melli-Asprilla in Brolin.

Pokal UEFA

Juventus - Paris Saint Germain (ob 20.40) in Borussia Dortmund - Auxerre (ob 20.15) bosta prvi polfinalni tekmi na sporedu drevi.

Juventus, ki ne velja samo za favorita na drevnjem srečanju, temveč

Vicili tudi danes v konici Juventusovega napada

tudi za osvovitel letošnjega pokala, bo igral tekmo sezone, saj mu je na ostalih dveh preizkušnjah spodletelo. V državnem prvenstvu igra s spremljivo srečo, v italijanskem pokalu pa ga je izločil mestni tekmecc Torino. Zato je tudi razumljiva skoraj pretirana živčnost igralcev in trenerja Trapattinija pred drevnjim tekmo s pariskim mostvom, ki ga vodi »intelektualec« Artur Jorge, ki ima dve diplomii in odlično obvlada kar šest jezikov, med katerimi tudi italijansko. Zato tudi ni čudno, da je bil prav Jorge včeraj v Turinu v središču pozornosti vseh italijanskih kasnikarjev.

Trapattini pa o tekmi s Francozi meni: »Nasprotnika zelo cenimo, saj je močan tako v obrambi kot na sredini igrišca. Predvsem se bojim njihovega protinapada. Čeprav bomo nastopili okrnjeni, pa sem glede končnega rezultata optimistično razpoložen, saj smo se na tekmo s Francozi dobro pripravili.«

Na drugem srečanju v Dortmundu so favoriti nemški nogometaši, čeprav so igralci Auxerre dosegli zelo ugodno preseñteli. Borussia pa bo nastopila v okrnjeni postavi, brez poskodovanega danskega napadalca Povlsna in veznega igralca Sammerja.

NOGOMET / PO PORAZU SCT OLIMPIJE V MARIBORU

Boj za naslov prvaka je vedno bolj odprt

Precej »vroče« pa postaja tudi na začetju

LJUBLJANA - Oci širše nogometne javnosti so bile v nedeljo popoldne vzemirjeno »uprte« v mariborski stadion Ljudski vrt, kjer je gostovala vodilna SCT Olimpija. Ljubljancani so se vedno na prvem mestu, le da imajo po tesnem porazu samo točko prednosti pred Mariborom Branikom in AM Cosmosom Ljubljano.

Boj za prvo mesto ali za obstanek med najboljšimi postaja vse bolj zanimiv in negotov. Ob tem, da večina »nogometstev« se vedno govorici, da bo SCT Olimpija kljub slabši igri in ne prevec ugodnim rezultatom spet drugo mesto, le da vse drugo sploh ni toliko zanimivo. Pred 7000 gledalci se je na večjem mariborskem stadionu zgodilo natanko to, kar so pričakovali le redki, najmanj pa SCT Olimpija. Če Bezigrajanci zadetka ne dosežejo hitro, vsaj do sredine polčasa, potem za Pertičevu enajsterico ponavadi nastopijo večje težave, ki se imenujejo - igralci in doseči gol.

Mariborčani so tokrat sicer srečno in zasluženozmagali, vendar zato se ne morejo imeti rešnejšega razloga za navdušenje, saj jih lahko že v soboto neprijetno preseneti Kompas Holidays v Ljubljani. Se najbolj oguljena in moteca pa je fraza, da je na mariborski tekmi »zmagal slovenski nogomet«. Zmagal? Kot da k njemu ne sodita tudi Nafta in Potrosnik ...

V Velenju so gledalci končno videli vsaj točo golov in zanimivo vodstvo go-

stov (4:1), ki so na koncu nerazumljivo komaj resili točko.

Na Kodeljevem in Bonifiki pa malostevilni ljubitelji nogometa niso videli dobrega nogometa, se manj pa zadetkov. AM Cosmos Ljubljana je ponovno dokazala, da je zares nevarna ekipa: ko so vsi pričakovali, da bodo tudi Izolanom zagrenili prvoligasko življenje, so Siskarji zaigrali slabo ter tako zapravili se eno priložnost za naskok na vrh prvenstvene lestvice.

Nafta in Mura sta brez večjih težav z enakima izidoma premagali Potrosnika in ETI Elektroelement. Beltincani so tako spet pristali tam, kjer so že bili, medtem ko Zagorjani (21 točk) za zdaj se nimajo resnejših težav z bojem za obstanek.

Obstanek pa je zato za predzadnjo Nafto (14 točk) ze čista utopija. Steklar in Gorica pa se najverjetneje sploh ne zavedata, kaj v njunem položaju pomeni doma izgubiti točko ali kar obe. Zaradi velikonočne nedelje pa bo 23. kolo na spore-

duze v soboto. (J. Z.)

Izidi 22. kola: AM Cosmos Ljubljana - Belvedur Izola 1:1 (0:0), Rudar - Zivila Naklo 4:4 (1:2), Nafta - Potrosnik 2:0 (1:0), Maribor Branik - SCT Olimpija 1:0 (1:0), Mavrica - Publikum 0:0, Mura - ETI Elektroelement 2:0 (2:0), Gorica - Studio D 0:1 (0:1), Steklar - ISS Zeleznicar 1:1 (1:0), Koper - Kompas Holidays 0:0.

Vrstni red: SCT Olimpija 30 točk, Maribor Branik in AM Cosmos Ljubljana po 29, Mura 28, Zivila Naklo 27, Kompas Holidays in Studio po 25, Koper 23, Rudar 22, ETI Elektroelement 21, Mavrica 20, Belvedur Izola in Publikum po 19, ISS Zeleznicar, Gorica in Steklar po 17, Nafta in Potrosnik po 14 točk.

Pari prihodnjega kola (sobota, 10. april): Steklar - Nafta, ISS Zeleznicar - Mura, ETI Elektroelement - Rudar, Zivila Naklo - Mavrica, Publikum - AM Cosmos Ljubljana, Belvedur Izola - Koper, Kompas Holidays - Maribor Branik, SCT Olimpija - Gorica, Studio D - Potrosnik.

NOVICE

Senna bo vozil v Doningtonu

LONDON - Vodstvo McLarenja je potrdilo, da bo Ayrton Senna nastopil na prihodnji dirki za VN Evrope, ki bo v nedeljo v Doningtonu v Angliji. Drugi voznik v rdece-belem bolidu bo American Michael Andretti. Brazilec se letos s Ronom Dennisom pogaja za vsak nastop posebej, zato se vedno ni jasno, ali bo nastopil na vseh letošnjih dirkah. Senna po zmagi na zadnji dirki v Braziliji in drugem mestu v Južni Afriki vodi v skupnem sestevku tekmojanja za svetovno prvenstvo.

Najboljši so počivali

TOKYO - Zaceło se je odprto teniško prvenstvo Japonske za nagradnim sklodom 1, 9 milijona dolarjev. Prvo kolo je minilo brez presenečenj. American David Wheaton je s 6:4 in 6:3 premagal domaćina Ryusa Tsujino, 15. nosilec, Francoz Guillaume Raoux, pa s 7:6 (7:3) in 6:3 Angleža Jeremyja Batesa. Prvi trije nosilci, Jim Courier, Pete Sampras in Michael Chang (vsi ZDA), so bili v prvem kolu prosti.

Piquet se vrača!

INDIANAPOLIS - Trikratni svetovni prvak v formuli 1, Nelson Piquet, bo nastopil na dirki »500 milj Indianapolisa«, ki bo 30. maja. Piquet se je prav na tem dirkališču lani težko ponesrečil, zlomil si je obe nogi in zdravniki so celo dvomili, da bo se kdaj hodil. Brazilec je ob tem povedal: »Vracam se, ker želim dokončati nekaj, kar sem začel. Indianapolis me je vedno privlačil, ker imam rad hitrost in hitre zavojne. Fizično in psihično sem popolnoma pripravljen. 40-letni Nelson bo vozil za ekipo Johna Menarda.

Seleš in Courier na vrhu

LONDON - Na svetovni teniški lestvici ni prišlo do večjih sprememb. Pri zenskah je Martina Navratilova padla na četrto mesto, Jennifer Capriati pa je napredovala za dve mesti. Pri moških je Chang prehiteł Lendl.

Lestvica - zenske: 1. Seleš (Jug), 2. Graf (Nem), 3. Sanchez-Vicario (Spa), 4. Navratilova (ZDA), 5. Sabatini (Arg), 6. Capriati, 7. Fernandez (obe ZDA), 8. Martinec (Spa), 9. Novotna (Čes), 10. Huber (Nem); moski: 1. Courier, 2. Sampras (oba ZDA), 3. Edberg (Šve), 4. Becker (Nem), 5. Korda (Čes), 6. Ivanisevič (Hrv), 7. Agassi, 8. Chang, 9. Lendl (vsi ZDA), 10. Stich (Nem).

Grand Prix narodov v Franciji

PARIZ - Zadnjo dirko svetovnega pokala v kolesarjenju, Grand Prix narodov, bodo v naslednjih treh letih vozili v Lac de Madinu na severovzhodu Francije. Letošnja dirka bo 16. oktobra. Dosedaj so termin in kraj te dirke spreminjali vsako leto posebej.

Faldo je najboljši

LONDON - Lestvica najboljših igralcev golfa: 1. Nick Faldo (VB), 2. Fred Couples (ZDA), 3. Nick Price (Zim), 4. Greg Norman (Avstralija), 5. Bernhard Langer (Nem).

Arsenal v finalu

LONDON - V polfinalni tekmi za angleški pokal je Arsenal premagal Tottenham z 1:0. V finalu angleškega pokala, ki bo 15. maja na Wembleyu, se bo Arsenal pomeril z mostvom Sheffield Wednesday.

Povlsen »out« do konca sezone

DORTMUND - Danski napadalec, ki igra pri Dortmundu, Flemming Povlsen, zaradi poškodbe do konca letošnje sezone ne bo igral. Na prvenstveni tekmi proti Kölnu si je natrgal kolenske vezi. Povlsen je tako ze četrti igralec prve postave Dortmundu, ki ne bo mogel igrati v polfinalu pokala UEFA proti francoskemu Auxerru.

Po VN Malezije odslovili starterja

SHAM AHAM - Nеправilnosti in nerodnosti, do katerih je prišlo na nedeljski motociklistični dirki za svetovno prvenstvo v Maleziji, niso ostale brez posledic. Starterja prvenstva Avstrija Hansa Brahmaerja, ki je s svojim obotavljanjem zavedel marsikatero dirkaco, da je predčasno zavrtel ročico za plin, so ze odslovili, treba bo zdaj kmalu dobiti novega, saj bo prihodnja dirka za VN Japonske ze 18. aprila. Veliko polemik je izzval tudi sklep o diskvalifikacijah mnogih dirkačev po dirkah, posebno se v četrtlitrskem razredu, v katerem so s samega vrha končnega vrstnega reda dirke črtali Capriossija, Biaggia in Cardusa, ki so se uvrstili na 3., 4. in 5. mesto. Razvado predcašnih startov je treba prav gotovo odpraviti, v postve pridejo tudi kazni, vendar pa jih je treba izreči takoj, saj dirkači s tvegano voznjo postavljajo na tehitnico svoje življenje, menijo zdaj mnogi, ki ostro kritizirajo nedeljske ukrepe.

Honduras - Kanada 2:2

SAO PAOLO - V kvalifikacijski tekmi za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu v ZDA sta se reprezentanci Hondurasa in Kanade razšli pri rezultata 2:2 (1:1). Kanada je dvakrat vodila, gostitelji pa so izenacili sele v 88. minuti. Vrstni red skupine: Salvador 2, Kanada in Honduras 1, Mehika 0. Prihodnje kolo: Mehika - Honduras, Kanada - Salvador.

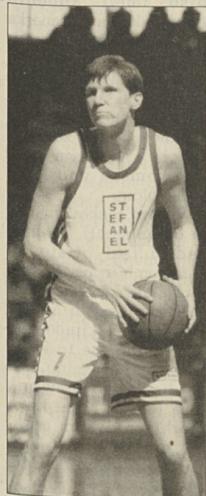
Tretji naslov Evansove

NASHVILLE - Zvezdnica ameriskega plavanja Janet Evans je v zadnjem dnevu odprtega prvenstva ZDA osvojila še tretji državni naslov, sicer 33. v svoji karieri. S casom 16:16, 38 je zmagala na razdalji 1500 metrov. S tremi zmagami se od prvenstva poslavlja tudi svetovna prvakinja na 100 m Jenny Thompson. Nazadnje je bila prva se na 50 m prosto. Zmagovalci zadnjega dne: moski - 200 mešano: Mariniuk (Mol) 2:03, 17; 1.500 m: Bruner (ZDA) 15:28, 08; 50 prosto: Mazuolis (Lit) 22, 57. Zenske - 200 mešano: Ounce (ZDA) 2:16, 30; 1.500 m: Evans (ZDA) 16:16, 38; 50 m prosto: Thompson (ZA) 25, 72.

KOŠARKA / KONČNICA ZA DRŽAVNI NASLOV

Drevi prve četrtinalne tekme S Stefanelom tudi G. Fučka?

Tržačani ob 20. uri doma proti Clearu iz Cantuja

Gregor Fučka (Stefanel)

TRST - Italijansko kosarkarsko prvenstvo stopa v živo z drevinjsimi prvimi četrtinalnim tekami končne prvenstva za državni naslov.

Vse kaže, da bo končno s četrtinalom lahko spet za trzaski Stefanel po daljši odsotnosti zaradi poškodbe zaigral tudi bivši Olimpijin kosarkar Gregor Fučka. Stefanelov trener Bogdan Tanjevič racuna, da bi le za nekaj minut poslal na igrišče Fučko, »da bi«, kot sam pravi, »povečal kakovost peterke na igrišču«. Kako se bo Gregor znesel na terenu po večmesečni odsotnosti, pa je seveda veliko vprašanje. Sicer pa ima Stefanel pred drevinjskim dvobojem s Clearom iz Cantuja se

druge težave. Poskodovala sta se American English in kapetan Piluti. Tudi mladi De Pol se ni povsem nared. Sicer imajo pa tudi pri Clearu kar precej težav s poškodbami (Mannion, Rossini).

Kaj pa misli o drevinjskem četrtinalnem sporedu Dan Peterson, ki ima glede končnice prvenstva izredno bogate izkušnje (11 nastopov, 9 finalov za 1. mesto, 74 tekem z 51 zmagami in 23 porazi) in je sedaj predsednik svetovalec italijanskih ligasev?

Knorr Bologna - Kleenex Pistoia: tu je nesporni favorit bolonjsko mostvo. Po kratki krizi si je Knorr zadnje case zelo opomogel; **Stefanel Trst - Clear Cantu:** na tej tekmi

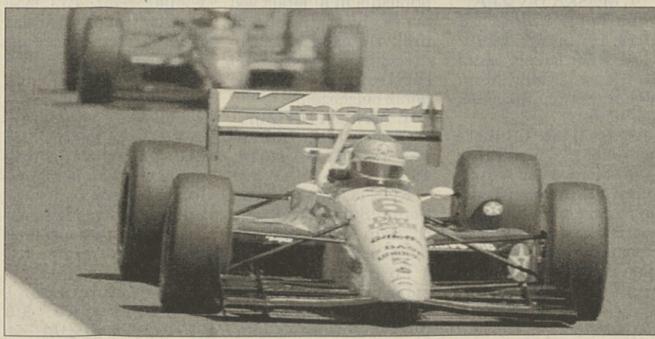
je možen vsak rezultat. Tržačani si zelijo prvo uvrstitev v polfinale, medtem ko Clear isče prestižen rezultat. Obe mostvi imata enako možnost za uspeh; **Benetton Treviso - Panasonic Reggio Calabria:** tehnično je to najzanimivejše srečanje, saj imata obe ekipi dva velika liderja, kot sta Kukoč in Volkov. V rahli prednosti je tu Skansijeva ekipa, ki bo eventualno igrala dve tekmi doma; **Philips Milan - Scavolini Pesaro:** milansko mostvo igra zelo dobro, toda tudi Scavolini ni brez možnosti. Na sobotni tekmi proti Bialettiju so kosarkarji iz Pesara igrali odlično predvsem v obrambi.

Drevinjske tekme bodo ob 20.00.

AVTOMOBILIZEM / FORMULA INDY

»Veteran« Mario Andretti po letu 1988 spet prvi

Do uspeha se je dokopal po celi vrsti nesreč, zaradi katerih sta morala odstopiti tudi Tracy in Fittipaldi

PHOENIX - »Veteran« Mario Andretti (na sliki AP med voznjo) je za volanom lole Ford ekipe Newman-Haas zmagal na dirki formule indy 200 milj Valvoline v Phoenixu. Za njim sta se uvrstila Brazilec raul Boesel, prav tako na loli ford, tretji pa je bil American Jimmy Vasser na loli chevrolet.

Za nedeljsko dirko je bila značilna cela vrsta nesreč, kar je spretno izkoristil prav Andretti, ki se je dokopal prvega mesta po odstopih Tracyja in nato se Fittipaldija (oba sta se zaletela v zascitni zid ob dirkališču). Andretti je po letu 1988 v nedeljo prvič spet stopil na najvišjo stopnico, z zmago pa je tudi prevzel vodstvo v skupni razvrstitvi.

TENIS / FINALE TURNIRJA V HILTON HEADU

Grafova boljša od Sanchezove

HILTON HEAD - Nemska teniska igralka Steffi Graf (1. nosilka) je z zmago nad Spanko Arantxo Sanchez (2. nosilka) v finalu 750 tisoč dolarjev »težkega« turnirja v Hilton Headu osvojila svoj drugi letošnji turnir. Za zmago s 7:6 (10:8) in 6:1 je Nemka potrebovala uro in 34 minut.

Za Grafovo je bil to ze četrti letošnji finale na velikih turnirjih, kar trikrat pa se je v zaključni tekmi pomerila s Sanchezovo. V finalu odprtega teniskega turnirja Avstralije v Melbournu je

morala Grafova priznati premoč najbolje teniske igralka na svetu Monike Seleš, pred dvema tednoma je izgubila s Sanchezovo v Key Biscayneu, pred tem pa je Spanko premagala v treh setih na finalu v Delray Beachu.

V Tokiu pa se je zaceło odprto teniško prvenstvo Japonske za moske. V prvem kolu je Italijan Pescosolido izgubil z 11. nosilcem, Nizozemcem janom Siemerinkom s 6:2, 6:7, 5:7. Ostala rezultata: P. MecEnroe - Adams (oba ZDA) 0:6, 6:2, 6:2; Wheaton (ZDA) - Tsuyino (Jap) 6:4, 6:3.

Steffi Graf je imela med srečanjem tudi nekaj težav s kolenom (AP)

1. MOŠKA DIVIZIJA / KONČNICA NA GORIŠKEM

Okrnjeni brez moči v 1. kolu

Danes derbi Soča - Olympia

Fincantieri - Valprapor Espago 3:1 (15:8, 15:7, 13:15, 15:6)

VALPRAPOR: Ursic, Ferfolja, Devetak, Korecic, Kovc, Brisco, Populini, Maraz, Crassini.

V Trzic so se valpraporovci (v play offu je sponzorstvo mostva prevzela tvrdka Espago) podali brez tolkaca Gravnarja in bolnega trenerja Jakopicca, ki ga je nadomestil Zamò. V prvih dveh setih so gostje zaigrali slabo, pesal je predvsem sprejem, a tudi v ostalih elementih niso bili najbolj zaseljivi. Tako je bil v prvem nizu izenačen le zacetek (4:4 in 8:6), v drugem pa niti ta, saj je Fincantieri brz povedel s 7:1.

Dosti bolje so valpraporovci zaigrali v nadaljevanju. Boljši je bil zlasti blok, gradnja igre pa bolj tekoca. Gostje so povedli s 13:6, bolj izkuseni Trzicani so jih dohitieli, konec pa je bil spet v rokah Espaga. Zal pa jim v cetrtem setu spet ni slo najbolje, kar je Fincantieri izkoristil in visoko povedel s 6:2 in 11:3, kar je bilo dovolj za prepričljivo zmago. Za valpraporovce je bil poraz precej grenak, saj so igrisce zapustili z občutkom, da nasprotnik ni bil nepremagljiv.

San Luigi - Nas prapor 3:0 (15:11, 15:5, 15:9)

NAS PRAPOR: Korsic, Miklus, Jurcic, Gulin, Paulin, Sosol.

S San Luigiem so odbojkarji Nasega praporja v kvalifikacijskem delu dvakrat izgubili, toda prepričani so bili, da zanje le ni nepremagljiv, ceprav menda se naprej velja za glavne favorita tega play offa. Zal pa so Goricani nastopili brez dveh igralcev iz standardne sesterke (manjkala sta namrec Legisa in Boskin) in ze tako težka naloga, je postala »nemogoca«, saj je moral najboljši tolkač praporovcev Fabjan Korsic zaigrati na centru, tako da je bil njegov doprinos v napadu pod silo razmer manjši, posebno kadar je pesal sprejem servisa. Mesto Legise pa je prevzel Paulin.

Kljub temu je Nas prapor soboto tekmo pričel odlično in v prvem nizu vodil vse do enajste točke. Gostitelji so takrat reagirali, igralci Nasega praporja pa so bili premalo prodorni in so jim tako dovolili preobrat. V drugem setu je igra slovenskega mostva stalno pogojevala slab sprejem, tako da je bil poraz neizbežen. Dobro so spet zaigrali v tretjem setu, vendar so bili v ključnih trenutkih vnovic premalo priselbni in odločni, tako da se niso mogli izogniti glatkemu porazu, ceprav glede na odsotnosti v mostvu sploh niso igrali slabo.

VRSTNI RED PO 1. KOLU: San Luigi in Fincantieri 2, Valprapor Espago, Nas prapor in Libertas Turriaco 0. (Libertas Turriaco je bil v prvem kolu prost).

PRIHODNJE KOLO: Valprapor Espago - Libertas Turriaco (jutri ob 20.30 v goriskem Kulturnem domu), Nas prapor - Fincantieri (15.4.)

Tolajžna skupina
V 1. kolu skupine za uvrstitve od 6. do 10. mesta mlada združena ekipa Soce Valprapor propti skromnemu Corridoni ni imela teza. Olympia pa je izgubila proti solidni Mossi. Ze drevi pa bo slovenski derbi. V kvalifikacijski fazi sta se Soča Valprapor in Olympia pomerila dvakrat, vsak pa je zmagal po enkrat.

IZIDA 1. KOLA: Soča Valprapor Posojilnica Sovodnje - Corridoni 3:0, Mossa - Olympia festvine Pintar 3:1. VRSTNI RED: Soča Valprapor im Mossa 2, Olympia, Corridoni in Torriana 0. (Torriana v 1. kolu prosta).

PRIHODNJE KOLO: Olympia - Soča Valprapor (danes ob 20.30 v Gorici, Slovenski sportni center), Corridoni - Torriana.

MLADINKE / V POVRATNI TEKMI MEDDEŽELNE FAZE

Bor Friulexport se je častno poslovil od tekmovanja

Feltre so bile objektivno boljše, plave pa so se borile do konca

Bor Friulexport - Feltre 1:3 (7:15, 12:15, 15:11, 10:15)

BOR FRIULEXPORT: Gregori (2+2), Cok (7+3), Gustini (3+3), Azman (3+1), Benevol (6+2), Vodopivec (3+9), Flego (3+9), Faimann (0+0), Calligaris (0+0), Zadnik, Pitacco in Gruden.

Zgrešeni servisi: Bor 3, Feltre 10. Točke na servisu: Bor 18, Feltre 15. Točke na nasprotnikovih napakah: Bor 16, Feltre 18.

Borovkam ni uspel veliki podvig. Po tekmi v Feltrah, kjer so borovke iztržile se kar dober rezultat, predvsem pa so z igro dokazale, da so povsem enakovredne prvakinjam Veneta, so v Borovem taboru upravičeno upali na veliki preobrat. Tudi zato je vladalo veliko zanimanje za to tekmo, kar dokazujejo tudi polne tribune v telovadnici. Med samo tekmo pa so se morali tako gledalci kot igralke sprijazniti s trenutno realnostjo: Feltre je resnično boljša ekipa, na splošno pa je odbojka v Venetu dosti bolj razvita kot v nasi deželi, kar je najbolje izrazil trener Bora Sorè: »Kot selektor deželne mladinske reprezentance ne najdem v celi deželi niti šest takih igralk, niti so bile danes igralke iz Fel-

ter.«

Gostujoča ekipa je tekmo začela silovito. Predvsem izredno ostru servisi so spravili v velike težave sprejem borovk. Kot je povedal trener Felter, so s servisi ciljali predvsem Azmano vo in Benevolovo, ta taktična izbira pa se je zelo dobro obnesla, saj se obe igralki nista najbolje znašli v sprejemu servisa. Po nekoliko zmedenem zacetku pa so se borovke vendarle zbrale in zmanjšale zaostanek. Toda gostje so v nadaljevanju le izkoristile svojo fizično premoč na mreži, odlično pa so zaigrale tudi v obrambi. Napadalke pa so se vedno znašle tudi v težkih situacijah, ko so s taktično premišljenimi napadi bili učinkovite.

Po porazu v prvem nizu pa se borovke niso vdale, ceprav so gostje tudi v drugem setu visoko povedle z 9:1. Z napadalnimi servisi in borbeno igro v obrambi so tedaj borovke spravile v velike težave nasprotnice in znižale zaostanek na sami dve točki (11:9), toda v končnici seta so bile igralke iz Veneta le priselbnejše in tocejše. Bor je bil tako po dveh setih ze izločen iz nadaljnega tekmovanja. Igralke pa se niso hotele posloviti s porazom in

Trener borovk Christian Sorè daje navodila med nedeljsko tekmo proti Feltram

so tako se naprej igrale zagrizeno.

Tudi v zacetku tretjega seta so bile domaćinke nenatančne v sprejemu, tako da so gostje povedle s 6:2. V nadaljevanju pa so se borovke zbrale tako da je bil set zelo izenačen, v sami končnici pa so naredile tudi igralke iz Feltra nekaj napak, tako da je Bor zaslužno osvojil set.

Na zacetku cetrtega seta so s servisi Cokove in Gustinijeve povedle borovke s 6:0, po timeoutu pa so se gostje zbra-

le in izkoristile svojo premoč, ki je pršla do izraza predvsem v igri v polju, saj so borovke morale večkrat izvesti več protinapadov, da so končno spravile zogo na tla in tako premagati odlično obrambo gostujocih igralk.

Borov trener Sorè po tekmi ni bil razocaran: »Svojim igralkam lahko le cestitam, ker so se borile tudi potem, ko je bilo jasno, da smo izločeni. Igralke Felter so fizično mocejše, pozna pa se, da igrajo v visji kategoriji, saj niti v C-1 ligi

ni ekipe, ki bi igrala tako kot današnji tekme. Tako mi je samo, da nismo na prvi tekmi izkoristili priloznosti in osvojili se en set.«

Trener Felter pa je po tekmi izjavil: »Cestitam Boru, saj je zares dobra ekipa, ki bi lahko na prvi tekmi tudi zaslužno zmagala. Danes pa smo mi igrali veliko bolje in mislim, da se je poznalo, da nekaj naših igralk nastopa v B-2 ligi. Nas cilj v tem tekmovanju pa je vsekakor uvrstitev v državni finale.«

(Andrej Maver)

NARASČAJNICE

Borovke danes lahko že prvakinje

S Cus ob 16.00

Konec minulega tedna so od naših ekip na igrisce stopile le slogsisce. Kontovel je tekmo s Sgt odigral ze pred dvema tednoma, Sokol je bil prost, vodilni Bor Friulexport pa bo tekmo s Cusom odigral danes popoldne v telovadnici Monte Cengio s priletkom ob 16. uri. Ce bi plave zmagale s 3:0, bi si ze matematično zagotovile naslov pokrajinskih prvakinj.

Koimpex - OMA 0:3 (5:15, 13:15, 4:15)

KOIMPEX: Canziani, D'Agostini, Ferluga, Grgic, Kete, Marc, Milic, Susic, Stranj, Stor.

Tudi tokrat so slogsisce nastopile s svojo mlajšo garnituro, torej z igralkami letnika 80, saj njihove starejše soigralke nastopajo v prvenstvu 2. divizije. OMA je sicer na lestvici slabše uvrščena od Koimpexa, vendar se v tej kategoriji eno leto se kako pozna. Gostje so bile boljše tudi fizično in so v prvem in zadnjem setu nadigrale slogsisce, ki pa so jim bile povsem enakovredne v drugem. Ta niz se je našim igralkam po izenačenem boju izmuznil le za las in tako je splavalo po vodi upanje na osvojitve nove točke na lestvici.

NARASČAJNIKI

Bor Furlani - Rozzol 3:0 (15:4, 15:2, 15:3)

BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Krmec, Jančar, Lunazzi, Pussini, Savarin, Seppi.

Prav v zadnjem nastopu so borovci končno nastopili v popolni postavi in z gladko zmago izenačili stanje med dobljenimi in izgubljenimi seti v dvoboju z Rozzolum, ki je v prejšnjih treh medsebojnih obracunih vedno zmagal z 2:1.

Rozzol je tokrat nastopil okrnjen in borovci niso imeli nobenih težav, tako da je trenerka Silva Meulia lahko rotirala na igriscu vseh osem fantov. Borovci so tako utrdili svoje končno drugo mesto s povečano prednostjo pred naslednjimi, a visokim zaostankom za vodilnim Pallavolom.

Sistem tockovanja, ki je onemogočil, da bi v zadnji fazi prišlo do sprememb in pa dejstvo, da sta bili kar dve mladi sesterki (Cus in Nuova Pallavolo) izključeni iz prvenstva, vse to kaže, da bi bilo smiselno spet prediskutirati pravilnik tega tekmovanja, ki bi moral predvsem omogočiti cimvec igranja in možnosti pridobivanja znanja

(a. j.)

LESTVICE

1. moška divizija

IZIDI 11. KOLA: Sant'Andrea - Club Altura 2:3, Le Volpi - Sloga 3:1, Prevenire - Volley club 3:0, Pallavolo Trieste - San Sergio 1:3. Nuova Pallavolo ni igrala.

VRSTNI RED: Club Altura 20, San Sergio 14, Nuova Pallavolo 12, Le Volpi, Sloga in Pallavolo Trieste 10, Sant'Andrea 8, Volley club in Prevenire 2. PRIHODNJE KOLO: Nuova Pallavolo - Pallavolo, San Sergio - Prevenire, Volley club - Le Volpi, Sloga - Sant'Andrea, Club Altura bo prost.

1. ženska divizija

IZIDI 13. KOLA: Prevenire - Altura 0:3, Breg Union Beton - Cus 3:0, Killjoy - Virtus 3:1, Zaule - Sgt 1:3, Club Altura - Kontovel 3:0, OMA - Sant'Andrea 3:1. VRSTNI RED: Altura in Club Altura 22, Killjoy in Sgt 18, Breg Union Beton in OMA 16, Cus 14, Kontovel 10, Sant'Andrea in Zaule Rabuiese, Virtus 4, Prevenire 2.

PRIHODNJE KOLO: OMA - Club Altura, Kontovel - Zaule Rabuiese, Sgt - Killjoy, Virtus - Breg Union Beton, Cus - Prevenire, Sant'Andrea - Altura.

2. ženska divizija

IZIDI 9. KOLA: OMA - Sokol 0:3, Cus - Julia, Sant'Andrea - Sloga 3:0, Ricreatori - Sgt 3:1. VRSTNI RED: Julia 16, Sokol 14, Cus 12, Sant'Andrea 10, Ricreatori 8, Koimpex 6, Sgt 4, OMA 0. IZID ZAOSTALE TEKME: Julia - Sant'Andrea 3:0. PRIHODNJE KOLO: Ricreatori - Sant'Andrea, Koimpex - Cus, Julia - OMA, Sgt - Sokol.

Narasčajniki

IZID 20. KOLA: Bor Furlani - Rozzol 3:0, Sloga in Pallavolo Trieste nista igrala. KONČNI VRSTNI RED: Pallavolo Trieste 29, Bor Furlani 20, Rozzol 12, Sloga 11.

Narasčajnice

IZIDI 20. KOLA: Sgt - Kontovel 0:3 (igrana 21.3.), Virtus - Ricreatori 0:3, Cus - Bor Friulexport bo danes, Koimpex - OMA 0:3, Altura in Sokol sta prosta. VRSTNI RED: Bor Friulexport (15 tekem) 41 točk, Cus (15) 37, Ricreatori (15) 32, Koimpex (17) 29, Altura (17) 27, OMA (15) 26, Kontovel (16) 23, Virtus (15) 9, Sokol (16) 5, Sgt (14) 4. PRIHODNJE KOLO: OMA - Cus, Bor Friulexport - Virtus, Ricreatori - Sgt, Kontovel - Sokol, Altura in Koimpex bosta prosta.

Namiznoteniški turnir Kmečke banke

Delovanje sportnega krozka na Kmečki banki je dokaj pestro in razvejano. Krozek prireja namrec vsako leto razna notranja tekmovanja za uslužbence. V lanskem letu so se bančniki pomerili v namiznem tenisu, tenisu, balinanju, smučarji pa so se udeležili medbančnega evropskega oz. državnega tekmovanja v alpskih disciplinah. Tokrat je bil na vrsti interni turnir v namiznem tenisu. Tekmovanja se je udeležilo 16 igralcev, ki so se pomerili med sabo v sistemu na dvojno izločanje. Po zelo izenačenih bojih je znaga pripadla Borisu Bonetti, ki je v velikem finalu nadigral Borisa Frandolice. Tretji je bil Flavio Mosetti. (mal)

1. DIVIZIJA NA TRŽAŠKEM / ENA ZMAGA, DVA PORAZA

Brežanke lažje kot so mislile Kontovelke nesamozavestne

Med moškimi slogaši nerodno klonili pred ekipo Le Volpi

1. MOSKA DIVIZIJA

Le Volpi - Sloga 3:1 (7:15, 15:10, 15:7, 15:6)

SLOGA: Jercog, M. in A. Maver, Strajn, Miot, Volcic, Pertot, Micalessi, Germani.

Slogasi so tokrat s svojo igro zadovoljili le v prvem setu in v prvi polovici drugega. Tedaj so namrec z dobrimi servisi spravljali v težave domaćine, sprejem slogsasev pa je bil se kar tocen, tako da so lahko tudi precej učinkovito napadali. V prvem setu so bili tako stalno v vodstvu, v drugem pa so vodili do rezultata 9:7. Takrat pa so slogsasi zašli v krizo predvsem v sprejemu in domaćini so z delnim izidom 8:1 osvojili set. V nadaljevanju je Sloga močno

popustila in ni igrala vec zbrano in zagrizeno kot prej. Domaća ekipa je dosegla veliko tock ze na servisu, tako da je bil poraz neizbežen.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Club Altura - Kontovel 3:0 (15:8, 16:14, 15:11)

KONTOVEL: Pertot, Cerne, Superina, Stoka, D. E. in K. Bogatec, Milic, Blazina, Bezin.

Po treh zaporednih zmagah so Kontovelke gladko, a castno klonile pred vodilnim. Razpletlo bi se lahko bilo se dosti bolje, ko bi nase igralke ne stopile na igrisce ze vnaprej prepričane, da ne morejo zmagati. Tako so prvi set dokaj poceni prepustile nasprotnicam, v drugem pa so zaigrale odlično in

vodile vse do 14:12, nato pa niso izkoristile kar treh set-zog, na drugi strani mreže pa je vse napade uspešno zaključila Murgiova. kontovelke so vodile tudi v zacetku tretjega niza (6:0, 7:3), potem pa niso igrале več tako učinkovito, nasprotnik pa je stalno »mlcl« svojo igro, nado nadil ves zaostanek in tudi zaslužno zmagal.

Breg Union Beton - CUS Prevenire 3:0 (15:13, 15:13, 15:10)

BREG UNION BETON: Kocjancic, Glavina, Sancin, Zeriali, Canziani, Bandi, Ota, Giorgi, Malmenal, Kosmac, Slavec, Sturman.

Brežanke nadaljujejo uspešno serijo nastopov. V zadnjem kolu so gosti-

le nevarno ekipo, ki je pršla v Dolino po vrsti zmag proti ekipam, ki zasledajo prva mesta. Obetal se je torej oster boj za točki, saj je slo za postavi, ki sta v polni formi. Tekma je nekoliko razocarala, saj je Breg ze v prvem setu visoko povedel in obdržal prednost, cetudi minimalno, vse do konca seta. V drugem setu sta ekipi igrali enakovredno vse do rezultata 8:10 za gostje, ko je dolinska sesterka odločno reagirala in zaključila set.

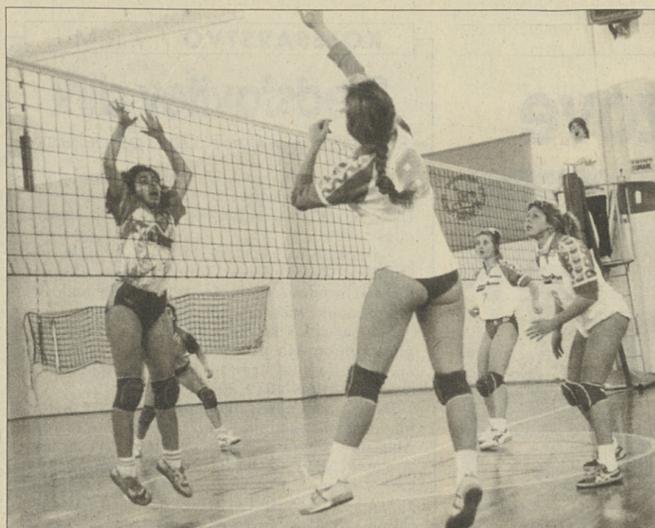
V zadnjem delu tekme se je CUS kaj kmalu predal in pustil dragoceni par tock ekipi Brega. Ključ tekme gre iskati predvsem v učinkovitem servisu. (Sain)

MINIVOLLEY / POBUDA

Izlet in igra

Glede na popolno pomanjkanje iniciativnosti odgovornih pri odbojkarški zvezi v Trstu so se trenerke Bora Nadja Debenjak, Brega Ksenija Slavec in Kontovela Dragica Hrovatin, ki se pri omenjenih društvih ukvarjajo z minivoljko, dogovorile za serijo srečanj njihovih najmlajših varovancev in varovank. Na tekmah pretežno nastopajo dekleta (nekaj fantov ima Bor), za katera pomenijo nastopi pomembno priloznost preverjanja svojega se nepopolnega znanja, a tudi »izlet« v telovadni-

ce drugih ekip in premaganje strahu pred ekshibicijo v javnosti. Tekme so torej bolj igra, kot pa agonizem. Na dosedanjih nastopih so največ borbenosti pokazale Borove ekipe (skupina letnikov 81/82 in 83/84), ki so zmagale na vseh tekmah. Z dvema ekipama različnih starosti nastopa tudi Kontovel, Breg pa samo z dekletimi letnikov 81/82. Vsi pa čakajo, da se bo dela lotila tudi komisija pri FIPAV, saj ni mogoče tarnati, da ni priliva mladih (posebno med fanti), ce se nič ne dela. (a. j.)

Brežanke so premagale Cus - posnetek s prve tekme (Foto Ferrari/KROMA)

Obvestila

SK BRDINA sporoča, da sta nagrajevanje društvene tekme iz zaključke sezone prenesena, ker je tekma odpadla.

TPK SIRENA

nudi možnost otrokom in odraslim, da odkrijejo lepote jadranskega sporta. Tecaji bodo v naslednjih izmenah: jadranje - otroci od 8. do 14. leta: prva izmena od 14. do 25. junija, druga izmena od 19. do 30. julija; jadranje - odrasli: od 5. do 10. julija, surf - odrasli: od 12. do 17. julija. Prijave in informacije na pomorskem sedežu v Barkovljah - tel. 422696 v popoldanskih urah (razen ob torkih).

JAMARSKI ODESK GRMADA

organizira tecaj jamarske tehnike. Zainteresirani naj telefonirajo na st. 299442 od 18. do 20. ure (Franc).

SK DEVIN

priredi v nedeljo, 18. t. m., 7. pohod »Memorial Mirko Skabar« od Praprota do Repna. Odhod iz Praprota od 8. do 10. ure.

OBLETNICA / RASIZEM V ZDA

Ameriški črnici 25 let po smrti Luthra Kinga

Njegov »morilec« Ray trdi, da je umor delo FBI

Američani o odnosih med belci in črnici

WASHINGTON - Več kot polovica Američanov meni, da so se medrasni odnosi poslabšali: tako trdi raziskava, ki jo je v nedeljo objavil dnevnik New York Times 25 let po umoru Martina Luthra Kinga, ki so ga izvedli 4. aprila 1968.

Javnomenjska raziskava New Yorka Timesa - CBS pravi, da je 63 odstotkov intervjuvanih opazilo »zaznavne premike v smeri sena o enakopravnosti Martina Luthra Kinga«, 55 odstotkov belcev in 66 odstotkov črncev pa meni, da so se odnosi med dvema rasama »v splošnem poslabšali«. Vsekakor je 45 odstotkov temnopoltih prebivalcev ZDA, ki so se udeležili ankete, ocenilo, da so se odnosi v 25 letih zboljšali, 15 odst. je bilo mnenja, da so se poslabšali, 37 odst. pa ni zaznalo nikakršnih sprememb.

Na vprašanje o metodah, s katerimi bi temnopolti dosegli svoje pravice, se je 47 odst.

Martin Luther King, Jr. 1929-1968

belcev in 38 odst. črncev opredelilo za boljše zakonodajo, 39 ods. belopolnih in 45 ods. temnopoltih je predlagalo miroljubne metode, medtem ko se je 7 ods. temnopoltih izreklo za nasilje nihce od belcev ni izbral te možnosti).

In končno je 66 ods. temnopoltih in 28 ods. belopolnih bilo mnenja, da bi morali v tistih državah, v katerih so za časa Martina Luthra Kinga diskriminirali črnopolte, tem sedaj dajati prednost pri sprejemanju v službo. (AFP)

LUIGI MAYER / ANSA

NEW YORK - V nedeljo, 4. aprila, je minilo 25 let, odkar je strel iz puške na balkonu motela Lorraine v Memphisu okrutno razbil sanje o rasnem miru v Združenih državah. Dovolj je bil en sam naboj, ustreljen iz puške znamke remington z bližnjega, kakih dvajset do trideset metrov oddaljenega poslopja, in življenjska parabola Martina Luthra Kinga - simbola ameriškega črnega ljudstva za priznanje državljanskih pravic in za gospodarsko in družbeno enakopravnost - je bila za vedno pretrgana. Le nekaj ur po tistem naboju je eksplodiralo nasilje obubožanih črncev v vseh večjih ameriških mestih.

Cetrstoletna po tistem tragičnem cetrtku se je Amerika spomnila svojega velikega črnega sina. Manifestacije so bile številne in tudi razločno obarvane.

V Los Angelesu so potekale v znamenju drugega ubitega Kinga, Rodneya, ki je postal, nehote, simbol nadvlade belih nad črnim ljudstvom. Mesto se te dni pripravlja na razsodbo procesa proti stirim belim policistom, ki so ga pred dvema letoma pretepli do smrti.

V New Yorku,

Memphisu, Atlanti in v drugih mestih so organizirali budnice in mirovne pohode.

Kabelska televizija HBO je v nedeljo oddajala posnetek procesa iz leta 1968 proti »morilcu« Martina Luthra Kinga Jamesu Earlu Rayu. Moški je takrat priznal, da je ustrelil Kinga, pred nekaj leti pa je zanikal takratno priznanje in sedaj vztrajno ponavlja, da je nedolžen.

Vsa zadeva je sedaj spet aktualna in odprta. Tako na sodnem, kot tudi na zgodovinskem področju. Ray trdi, da je umor Martina Luthra Kinga »naročila« zvezna policija FBI, ker se je zelela znebiti nevarnega mednarodno priznanega črnega voditelja. Mnogi v ZDA verjamejo tej hipotezi. Sam Jesse Jackson, ki je bil med najzobjimi Kingovimi sodelavci in je pred kratkim tudi napisal predgovor h knjigi »morilca« Raya, je zahteval naj vlada predčasno dovoli ogled takratnih tajnih dokumentov.

Luthrova vdova Coretta je ob obletnici mozeve smrti v intervjuju priznala, da se je položaj črncev v ZDA sicer izboljšal, a ga se vedno pogojujejo revščina, rasizem in nasilje.

SVEČANOST NA GROBU MARTINA LUTHRA KINGA

Amerika v očeh Corette King

Rasne enakopravnosti še ni, državo pa pestijo mamila, orožje in kriminal

RICHARD WALKER, REUTERS

ATLANTA - Američani, ki se borijo za uveljavljanje človekovih pravic, so izkoristili nedeljske svečanosti ob 25. obletnici umora Martina Luthra Kinga za poziv k novemu množičnemu gibanju, da se urešnicijo sanje velikega črnega voditelja o rasni enakopravnosti. Osrednji svečanosti sta bili v Memphisu v Tennesseeju, kjer je bil Martin Luther King umorjen in v Atlanti, njegovem rodnem kraju, kjer je tudi pokopan.

Ob obletnici je v Atlanti spregovorila tudi Luthrova vdova Coretta Scott King, ki je pozvala Američane k množični zavzetosti proti nasilju ter napovedala pohod za človekove pravice, ki bo 28. avgusta v Washingtonu.

Med svečanostjo s polaganjem venca na

Luthrov grob je Coretta King dejala, da so bili v Ameriki na področju rasne enakopravnosti v zadnjih 25 letih sicer doseženi opazni uspehi in da se je tudi politično predstavnost črncev povečala. Vendar 25 let po »izgubi nena-domestljivega črnega voditelja« v državi se vedno razgrajajo revščina, rasizem in nasilje.

»Afriski Američani so na gospodarskem področju se vedno grobo diskriminirani,« je dejala Coretta King, ki v Atlanti vodi center, ki se ukvarja s preučenjem rasne diskriminacije. »Razlika v dohodkih belcev in črncev se je v zadnjih 25 letih le malo spremenila. Nasa nezaposlenost je se vedno trikrat večja od nezaposlenosti belih delavcev. Niti enega afriškega Ame-

ricana ni med voditelji 500 največjih podjetij, ki jih navaja revija Fortune,« je poudarila Coretta King.

Vdova umorjenega črnega voditelja je nato dejala, da je v ZDA sedaj nasilja celo več, kot ga je bilo pred petindvajsetimi leti. Namesto vietnamske vojne se sedaj v ZDA bije »nenapovedana vojna v nasih velikih mestih, kjer so mamila, orožje, tolpe in gospodarski kriminal ustvarili eksplozivne pogoje.« Zato je manifestacija, napovedana za 28. avgust, ob tridesetletnici govora, ko je King s svojimi besedami »I have a dream« pritegnil pozornost vsega sveta, se sedaj zelo aktualna.

Na sliki (Telefoto AP) Coretta King polaga venec na Luthrov grob v Atlanti.

ZDA / POZIV JESSEJA JACKSONA

Predsednik Clinton mora v Los Angeles

V mestu se napetost nevarno stopnjuje

NEW YORK - Los Angelesu zastaja dih: leto dni po krvavem uporu, ki je terjal 53 mrtvih in 2.400 ranjenih ter gmotne skode za dve milijardi dolarjev, se položaj ponovno zaostruje. Pred koncem tega tedna bi morala biti znana razsodba proti stirim belopolnim policistom, ki so surovo pretepli temnopoltega Rodneya Kinga. Ce bo razsodba ponovno oprostilna, je velika verjetnost, da bo Los Angeles spet doživel nasilje, ki bi bilo lahko še huje kot pred enim letom. Pastor in temnopolti voditelj Jesse Jackson je zato pozval predsednika Billa Clintona, naj poleti v Los Angeles pomiri duhove.

»Ce smo sposobni obnavljati Poljsko in Rusijo,

zakaj se ne bi lotili se Los Angelesa, Chicaga in Washingtona«, je poudaril Jesse Jackson. Glasnik Bele hiše Stephanopoulos je takoj odvrnil, da Clinton skrbno sledi razvoju dogodkov in bi lahko obiskal Los Angeles. Clinton je ze napovedal, da bodo v prihodnjih dneh v Kaliforniji vidni predstavniki washingtonske administracije, ki bodo z gospodarskimi pobudami poskušali preprečiti nov izbruh nasilja.

Losangeleske oblasti so trenutno poskrbele le za okrepitev varnostnih sil, saj so enote policije in nacionalne garde ze v prealarnem stanju. V zadnjih tednih pa so se ljudje začeli oboroževati in se pripravljajo na »samooobrambo«.

Jesse Jackson (AP)

Za TV Ray ni ubil Kinga

LONDON - Porotniki »televizijskega procesa« so med nedeljsko večerno oddajo britanske televizijske mreže »Channel Four« oprostili Jamesu Earlu Rayju, ki ga je leta 1969 ameriško sodišče obsodilo na 99 let zapor, ker je ubil črnega voditelja Martina Luthra Kinga.

»Televizijski proces« v neki pravi sodni dvorani ameriškega Memphisja je trajal deset dni. Porotniki so Rayja spoznali za »nedolžnega« po deseturnem posvetoovanju. Ray upa, da bo sedanja »razsodba« odprla ponovno njegov primer.

1	2	3	4	5	6	7				
8			9			10				
11				12						
13				14						
15				16		17				
			18		19					
20	21	22								
23			24		25	26	27			
28			29		30					
31					32					
33					34					
							35			36

Vodoravno:

1. star German, 4. večnadstropna stanovanjska zgradba, 8. cestno vozilo, 11. indonezijski otok ob Sumatři (iz crk sani), 12. ime nekdanjega hrvaskega boksarja Parlova, 13. petero Mojzsovih knjig, 14. mesto na Nizozemskem, znano po siru, 15. fínsko jezero, Enare, 17. naplaciło, nadav, 18. prebivalec največjega polotoka ob Jadranskem morju, 20. pridelovalec sadja, 23. orientalsko barvilo za lase, 24. italijanski naziv za dolino v Beneski Sloveniji, pod Kaniinom, 28. vojvodinski saljivec (iz crk aall), 30. nekdanja slovenska alpska smučarka (Mateja), 31. ogljikovodik z dvema C atomoma in trojno vežjo, 32. sprimek snega ali prsti, 33. spodnji, zozeni nosilni del česa, 35. nemški filozof (Ernst) (iz crk Sala), 36. osvezilna pijaca.

Navpčno:

1. italijanski slikar in arhitekt, avtor nacrtov cerkve sv. Petra v Rimu (Raffaello), 2. letalo, 3. ptičja samica, 4. začetnici italijanskega dirigenta Maderne, 5. glavno mesto države ob Gvinejskem zalivu, 6. ptic sršenar, 7. glasbilo s strunami, 9. prostor za shranjevanje kosti, kostnica, 10. francosko ime za Zenevsko jezero (Lac), 16. reka na Bavarskem, ki teče skozi München, 19. reka v zahodni Makedoniji, ki se blizu Skopja izliva v Vardar, 20. gibljiva zveza med kostmi, 21. drama avstrijskega književnika Schnitzlerja, 22. umrla francoska pevka, 25. italijanski trzaski pisatelj (Italo, roman Zenova vest), 26. mesto v Belgiji, kjer so Nemci v prvi svetovni vojni prvi uporabili bojni strup, Ypres, 27. napad, naskok, 29. italijanska tiskovna agencija, 34. avtomobilska oznaka Trsta.

kna, Resia, lala, Svel, etin, kepa, podstavček, Laas, ora
Vodoravno: Sas, blok, avtomobil, Nias, Mate, tora, Edam, Inart, ara, Istran, sadjar
RESITEV

NOVICE

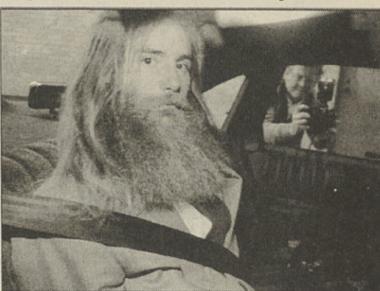
Vran povzročil okvaro v litovski JE Ignalina

VILNIUS - Samodejni alarmni sistem je v nedeljo izklopil drugi reaktor litovske jedrske elektrarne v Ignalini, ker je neka vrana izbrala za gnezdenje drog visoke napetosti. Brzkone se bi vse srečno končalo, če ne bi vrana za gradbeni material uporabila tudi bakreno zico, ki je povzročila kratak stik in izpad elektricne energije ter samodejno ustavitve drugega reaktorja. Reaktor so uspeli ponovno vključiti sele po desetih urah.

Otroci Caroline Monaske »zakonski« tudi za Cerkev

VATIKAN - Otroci Caroline Monaske, ki jih je imela s pokojnim Stefanom Casiraghijem, so »zakonski« tudi za Vatikan, kljub temu da sta bila zakonca le civilno poročena. Papež je namreč spremenil civilno poroko v cerkevno, ker je razveljavitev prve cerkvene poroke Caroline Monaske s Philippeom Junotom pršla sele po smrti Stefana Casiraghija. S tem vatikanskim sklepom so rešena nasledstvena vprašanja, ker Andrea, Carlotta in Pierre kot »nezakonska otroka« nista imela dednih pravic v katoliškem Monaku.

Utrjeno farmo pri Wacu zapustil še en Koreshev pristaš

WACO (TEKSAS) - V nedeljo je utrjeno farmo verških skrajnecev pri teksaskem Wacu zapustil še en Koreshev pristaš. Jesse Amen je prva oseba, ki je lahko zapustila obkoljeno farmo v zadnjih dveh tednih. Od kar so 28. februarja močne policijske sile obkolile Koreshevo trdnjavo, so iz nje izpustili 36 oseb, tako da se v njej nahaja še 96 ljudi, med katerimi tudi 17 otrok. Policija upa, da se bo Koreshev predal po veliki noči, ko naj bi dobil »božji ukaz«. (Telefoto AP)

Kmalu bodo odprli muzej Kitajskega zidu

PEKING - Kitajski zid, največje obzidje na svetu, ki je vidno celo z Lune, bo kmalu imel svoj muzej. V Badalingu, kakih 70 kilometrov od Pekinga, bodo prikazali zgodovinski pregled in vlogo zidu za Kitajsko. Poleg tega bodo prikazali tudi etnografske, jezikovne in kulturne značilnosti tega območja.

Protesti bosanskih beguncev na Danskem

KØBENHAVN - Ze peti dan skupina bosanskih beguncev iz protesta, ker so jih v zadnjih mesecih ze petkrat prestemili, spi v avtobusu rdečega križa v danskem mestecu Avnstrup. Predsnočnim so avtobus zaradi izrednega mraza zapustile ženske, tako da protest nadaljujejo le moške.

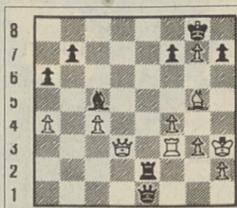
Avstralija izgublja svoje dragocenosti

SYDNEY - Skoraj vsa prodaja okamenine pliozavra, mesojedega morskega plazilca, ki je živel pred 120 milijoni let, je v Avstraliji sprožila bojazen, da bodo tudi to dragocenost, kot toliko drugih tihotapci spravili v tujino. Pred casom so policijski funkcionarji romali v Tokio, da bi jim vrnili okamenino nekega 650 milijonov let starega morskega organizma. V tujino končajo tudi meteoriti, in sicer za ceno, ki je enaka rafiniranemu heroinu.

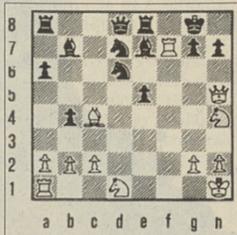
Eksplozija v češkem kemijskem obratu

PRAGA - Dvanajst ranjenih je se začasen obračun eksplozije v nekem kemijskem obratu v kraju Spolana Neratovice severno od Praga. Po prvihih ugotovitvah, je eksplozija baje povzročil vinil-kloridov monomer (VCM). Ta kemična sestavina bi lahko povzročila rakasta obolenja, po trditvah odgovornih za civilno zaščito pa ni nevarnosti zračnega onesaženja.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

Naloga 87 Naloga 88

Sahovska naloga st. 87

Ribli - Marjanović / Bled, Portoroz 1979

Na kraljevem krilu se trenutno varno počuti beli kralj in kaže, da bo partijo odločila prednost dveh belih kmetov. V poziciji je na potezi črni, ki je belemu pripravil neprijetno presenečenje ze s prvo potezo. Kako poteka kombinacija, po kateri bo črni matiral nasprotnika?

Sahovska naloga st. 88

Kaplan - Heinrich / Lone Pine 1974

Kar stiri bele figure sodelujejo v napadu na črnega kralja in treba je le se postaviti piko na i in črni bo matiran! Le pravilna prva poteza belega vodi do zelenega cilja. Po kratki analizi jo boste zagotovo odkrili vsi reševalci. V odločilnih

trenutkih so pogosto tudi lastne figure v napoto!

Resitev naloge st. 85

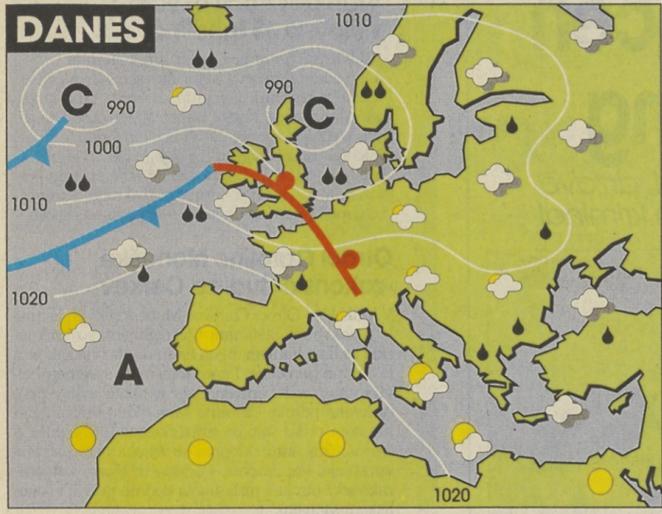
Tajmanov je z odlično potezo 1...Sg3+! postavil Karpovala pred neresljive probleme. Po odvzemu skakača z damo 2.Dg3: pade bela trdnjava na polju b1 (2...Db1: in tudi lovec na f1). Na 2.hg3 pa sledi 2...Ta8! z grozljivo mato 3...Th8, zato se je Karpov upravičeno vdal!

Resitev naloge st. 86

Samo z zrtvijo dame 1.Df7+!! beli razkrije slabost v črni rokadi. Na izsiljeno 1...Tf7: sledi 2.Te8+ in po obrambi saha s trdnjavo 2...Tf8 se v napadu na črnega kralja iznenada pojavil »skromni« belopolni lovec 3.Lc4+, ki zada črnemu odločilni udarec in ga prisili k predaji!

EVROPA / POGOSTE FRONTALNE MOTNJE

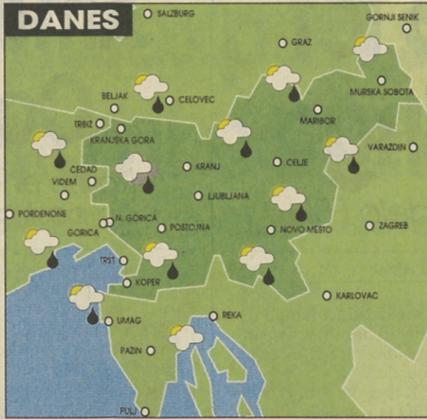

Nad Alpami je območje enakomernega zračnega pritiska. V visinah ob do zahoda pritekal nad naše kraje spet bolj vlažen zrak.

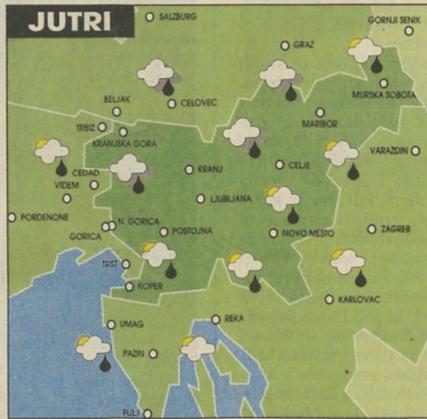
ALPE JADRAN / APRILSKO

OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Najnižje jutranje temperature bodo od 0 do 6, najvišje dnevne od 12 do 17°C.

Sosednje pokrajine: Popoldne se bo v severni Italiji pooblačilo in občasno bodo tam tudi manjše padavine.

V Sloveniji: V sredo bo zmerno do pretežno oblačno, ponekod bodo kratkotrajne padavine.

Obeti: V cetrtek bo sončno in toplo.

PRETEK REK

Pretek rek v m³ na sek. ob 7.uri

Mura, G.Radgona: 110, Drava HE Dravograd: 120, Sava Radovljica: 743, Sava Radece: 72, Sava HE Mavčice: 19; Sora Skofja Loka: 6; Ljubljanska Moste: 16, Savinja Lasko: 9; Krka Podbojce: 39, Kolpa Radenci: 34.

STANJE VODA

Visina vode v cm ob 7. uri: Mura, G.Radgona: —, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 37, Sava Radece: 108, Sava HE Mavčice: —, Sora Suha: 100, Ljubljanska Moste: 58, Savinja Lasko: 94; Krka Podbojce: 95, Kolpa Radenci: 109; Soca Solkan: 169.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzšlo ob 06.33 in zasllo ob 19.37. Dan bo dolg 13 ur in 04 minut. Luna bo vzšla ob 19.40 in zasllo ob 05.53.

PLIMOVANJE

Danes: ob 3.05 najnižje -55 cm, ob 9.10 najvišje 42 cm, ob 15.00 najnižje -44 cm, ob 21.11 najvišje 59 cm.

Jutri: ob 3.38 najnižje -59 cm, ob 9.47 najvišje 40 cm, ob 15.31 najnižje -39 cm, ob 21.39 najvišje 58 cm.

SETVENI KOLEDAR

Luna je v znamenju Tehtnice, element zrak. Kot včeraj je dan primeren za presajanje notranjih okrasnih rastlin in za setev vrtnih roz. Polna luna nastopi ob 20.43. uri.

V VEDNOST

Emisija škodljivih snovi

TONE PLANINSEK

Zanimiva je primerjava kurilnega olja in zemeljskega plina glede na emisijo škodljivih snovi. Pri gorjenju zemeljskega plina nastaja zveplovi dioksid, ki se tvori pri gorjenju kurilnega olja, se več pa pri gorjenju premoga. Pri gorjenju kurilnega olja in zemeljskega plina pride do podobnih količin dušikovih oksidov. Pomembna je konstrukcija gorilca, saj so pri novejših gorilcih emisije dušikovih oksidov nižje kot pri starejših. To dosežemo z nižjo temperaturo v zgorevalnem prostoru. Zemeljski plin ima za velikostni red nižje emisije škodljivih snovi kot ekstra čist vir energije pa vendarle ni. Ne smemo si torej privoščiti izgradnje velikih električnih central, ki bi jih postavili s tujim kapitalom, pri nas proizvedeno električno energijo pa izvažali.

Ker dve tretjini emisije dušikovih oksidov prispeva promet, so z njimi najbolj onesnažena področja ob prometnih cestah. Razen v mestih, kjer imamo več cest z gostim prometom na majhni površini, vpliv emisije dušikovih oksidov s ceste seže le nekaj sto metrov daleč, večina le okoli sto metrov.

V nasprotju z zveplovim dioksidom se emisije dušikovih oksidov ne zmanjšujejo. Na voljo so nam podatki do leta 1991. To leto je bila emisija nekoliko nižja, kar je razumljivo glede na dogodek v tem letu in s tem znatno dejavnost v industriji in prometu.

TEMPERATURE ALPE JADRAN	TEMPERATURE PO EVROPI
včeraj ob 8. in ob 14. uri	včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA.....	4/14
TRST.....	10/17
CELOVEC.....	3/12
BRNIK.....	4/12
MARIBOR.....	7/13
CELJE.....	2/13
NOVO MESTO.....	4/11
NOVA GORICA.....	5/18
MUR. SOBOTA.....	5/13
PORTOROŽ.....	10/17
POSTOJNA.....	4/12
ILIRSKA BISTRICA.....	6/13
KOČEVJE.....	-/-
CRNOMELJ.....	6/11
SLOV. GRADEC.....	4/11
BOVEC.....	8/14
RATECE.....	1/9
VOGEL.....	-2/5
KREDARICA.....	-10/-6
VIDEM.....	9/17
GRADEC.....	8/13
MONOSTER.....	4/12
ZAGREB.....	5/12
REKA.....	9/15
HELSINKI.....	-1/5
STOCKHOLM.....	0/4
KÖBENHAVN.....	3/5
MOSKVA.....	3/8
BERLIN.....	4/11
VARSAVA.....	5/8
LONDON.....	6/12
AMSTERDAM.....	2/8
BRUSELI.....	3/9
PARIZ.....	4/12
DUNAJ.....	4/13
MÜNCHEN.....	3/11
ZÜRICH.....	-1/7
ZENEVA.....	-2/10
RIM.....	8/14
MILAN.....	3/10
BEOGRAD.....	3/12
BARCELONA.....	7/13
BUKARESTA.....	8/16
ISTAMBUL.....	8/17
MADRID.....	5/19
LIZBONA.....	9/18
ATENE.....	9/15
TUNIS.....	10/19
MALTA.....	11/16
KAIRO.....	11/17

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROSKA
Kope.....	Cmolas.....	Podkloster.....
Vihne.....	Clauf.....	Bad Kleinkirch.....
Lantovž.....	Piancavallo.....	Pibets/Peca.....
Stari vrh.....	Zabnice/Ovčja v.....	Slovenji Plabetek.....
Rogla.....	Rabi.....	Dobroč.....
Karino.....	Forni Avoltri.....	Nastel/Mokrine.....
Cerkno.....	Forni di Sopra.....	Spittal/Goldeck.....
Sorška planina.....	Paluzza-Timau.....	Heiligenblut.....
Vogel.....	Paulara.....	Katschberg.....
Kobla.....	Pontebba.....	Koraipe/Golica.....
Mariborsko.....	Pradobso.....	Kötsch/Mauth.....
Pohorje.....	Prato Carnico.....	Malnitz.....
Kranjska gora.....	Zoncolan.....	
Pokljuka.....	Sauris.....	
Rog - Cimosnjice.....	Sila Chianzutan.....	
Prvine.....	Nevejsko sedlo.....	
Jezerško.....	Višarje.....	
Urovc.....		
Krivavec.....		
Crni vrh.....		
	VENETO	AVSTRJA
	Sappada.....	
	0/40	35/330
		Arberg.....
		Seefeld.....
		Kitzbühel.....
		Obertauern.....
		Zell am See.....
		Schladming/Pl.....
		10/100

Na Gorenjskem ter na območju Novega mesta so ceste mokre in spolzke, drugod po Sloveniji pa suhe ter normalno prevozne. Na mejnih prehodih ni zastojev.

VIETNAM / NEPOZNANA PLAT SPROSTITVE TRGOVINE S TUJINO

Kapitalizem ogroža redke živali

V restavraciji postrežejo s tigrovim mesom, kljub temu da so tigri zaščiteni - žive divje živali kupujejo v glavnem Kitajci, zahodni turisti pa so nori na spominke - Kljub vsemu nekaj rezervatov z zelo redko favno

BUON ME THOUT, Vietnam, 14. marec (Reuter) - Ze res, da so tigri ogrožene živali, toda restavracije v tem mestu prodajo ogromno jedi iz tigrovega mesa.

Prazen tiger, zacinjjen krokodil in pečen mravljinčar - vse to lahko najdete na jedilnikih v Buon Me Thoutskih restavracijah, zunaj pa lahko kupite zivega medveda, pitona ali orla.

V mesto na vietnamskem centralnem visavju potujejo trgovci, ki kupujejo redke živali, katere nato prodajajo kot domače ljubljence, kot hrano ali pa za sestavine v tradicionalni medicini.

Planine in pragozdovi v gorskih provincih Gia Lai, Kontum in Dac Lac so trenutno se polni slonov, nosorogov, leopardov, opic in ostalih divjih živali.

Med vietnamsko vojno so ameriška letala na to območje odvrгла na tisoče bomb in s tem unicila večino živalskega sveta. Sedaj pa zivalim grozi Hanoieva politika za sprostitve trgovine s tujino.

KATHLEEN CALLO, REUTER

»Divje živali kupujejo v glavnem Kitajci.« je rekel Hoang Long, lastnik trgovine z živalmi v Buon Me Thoutu, glavnem mestu province Dac Lac. Poleg nagacenega pava in para jelenov, pokaže obiskovalcem kletke z opicami, orlom in pitonom.

Vietnamci in Kitajci v tradicionalni medicini uporabljajo tudi kosti tigrov in opic, medvedje zolcnike in jelenje rogove.

V posebnih restavracijah v Hanoiu in Ho Si Minh Cityu (bivši Saigon), vam postrežejo tudi z koktajlem iz riževnega zganja in kobrine krvi, ki naj bi zviševal moško potenco. Long pravi, da trenutno nima veliko zaloge, saj so se zaradi sušne dobe, ki traja od oktobra do maja, živali umaknile globlje v džunglo.

Pred nekaj desetletji je bil Vietnam raj za lovce. Zadnji cesar, Bao Dai, je imel lovišče ob jezeru Lak, južno od Buon Me Thuota, kjer so bili v petdesetih letih gostje Francozi, kasneje, v šestdesetih in sedemdesetih so tam lovili Američani. Sedaj pa je cesarjeva lovska kočja izpropana in popisana z grafi, okoli pa je prerasel plevel. Nad jezerom vlada mir, ki ga občasno zmoti le oglasanje skratov in glas sekire pripadnika plemena Mnong, ki nabira drva. Vasčan Y Kiem Ayum se še spominja, ko so bile vode polne krokodilov. »Se moj brat jih je ujel deset,« razlaga obiskovalcem, ki so se vozili v njegovem kanuju.

Vlada je na območju Nam Ka lani ustanovila rezervat, kjer je prepovedano drvarjenje in lov, je povedal Bui Xang Quang, vodja distrikta Lak.

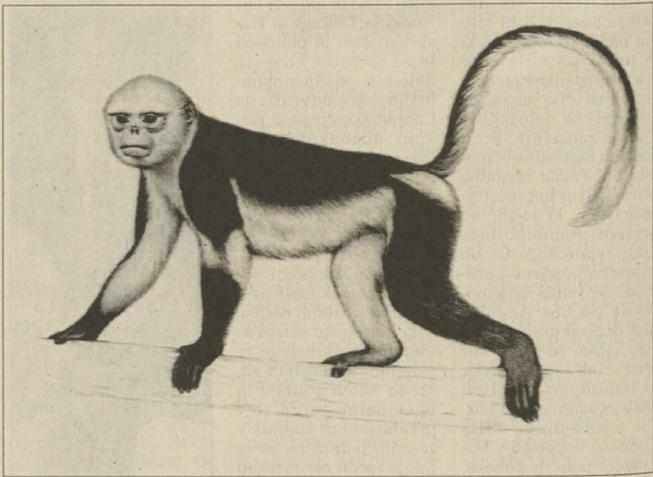
Vietnam je v zadnjih letih pri zavarovanju ogroženih vrst sodeloval s Skladom za zaščito divjine (WWF). Naravovarstveniki pravijo, da je Vietnam ena od redkih držav, kjer so odkrili nove živalske vrste, vendar pa so ogrožene zaradi pretiranega love in izsekavanja gozdov. Lani so v rezervatu Vu Quang, v provinci Ha Tinh, odkrili dve novi vrsti ptic, novo ribo, zelvo in sesalca, podobnega kozi.

V bližini kraja Na Hang na severu Vietnamu pa so biologi na osnovi ljudskih govoric odkrili se nekaj primerkov opice, ki je že skoraj popolnoma izumrla.

Huynh Thi Xuan, namestnik guvernerja province Dac Lac je prejšni mesec izjavil, da so oblasti zaskrbljene zaradi uničevanja divjadi in gozdov in obljubil novo vladno politiko pri zaščiti naravnega okolja.

Naloga bo najbrž zelo težka, saj so reforme ljudem dale svobodo pri sluzenju denarja, zato poskušajo trgovci zadostiti tudi najbolj bizarnim potrebam kupcev.

Trgovine v Ho Si Minh Cityu se vedno prodajajo tigrove kože in denarnice iz slonjega usnja, čeprav sta obe živali zaščiteni, z zidov pa visijo rogovi divjega gozdnega goveda, ki je na robu izumrtja.

Opica, ki živi na območju kraja Na Hang. Gre za enega redkih se živečih primerkov, ki so ga odkrili biologi na osnovi ljudskih govoric (Telefoto AP)

Tigri naglo izumirajo

ROBERT EVANS, REUTER

ZENEVA - Ce vlade azijskih držav ne bodo sprejele ustreznih ukrepov, bi lahko v teku 10 let tigri popolnoma izginili. Tako opozarjajo voditelji svetovnega sklada za naravo WWF; po njihovih podatkih je zaradi nenadzorovanega love in zaradi divje urbanizacije tigrov sedaj manj kot 5.000. Tri podskupine od osmih, kolikor jih poznajo zoologi, so že izumrle. Pred leti je bil lov na tigre samo sport oziroma zabava, danes pa se njihove kosti drago prodajajo za izdelavo tradicionalnih vzhodnoazijskih zdravil.

Predstavniki WWF Someshwar Singh je pojasnil, da je pobuda, ki jo je njegova ustanova sprejela v sedemdesetih letih v Indiji se obrodila sadove, vendar v drugih državah niso sprejeli ustreznih zaščitnih norm. Poleg tega pa tigre ogrožajo tudi oboroženi spopadi, saj je v kar sedmih od skupnih 19 rezervatov, v katerih tigri živijo, v teku vojna.

Tigre je sicer zelo težko prešteti, ker ne živijo vedno v istem kraju, vendar domnevajo, da jih je na Juznem Kitajskem manj kot 50, prav tako pa je skoraj povsem izumrl sibirski tiger, ki živi v severni Kitajski. Na Baliju so tigri izumrli že leta 1940, kaspijskih tigrov ni več od leta 1970, na Javi pa so zadnjega tigre videli pred več kot desetimi leti.

Poleg love pa tigrom škoduje tudi porast kmetijstva, ki krči njihovo naravno življenjsko okolje, to je gozdove. Iz teh razlogov se je število tigrov tako zelo skrčilo in sedaj te živali živijo poleg v Indiji ter sosednjima Nepalju in Bangladešu samo še v Burmi, na Tajskem, v Indokini, na Sumatri in v Rusiji. Število tigrov pa je iz leta v leto manjše in to dejstvo je zelo zaskrbljujoče.

Horoskop
pise
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : V zadnjem času ste si uredili družabno življenje; povabila na zabave in večerje kar dežujejo. Z malo srečo boste našli novo srečo ali utrdili staro zvezo.

BIK 21-4/20-5 : Resno boste razmišljali o finančni poti, ki jo je neki projekt ubral brez vaslega vpliva. Morda se vam po glavi mota tudi ideja o spremembi službe ali kariere.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Stres, napetosti in pomanjkanje energije - vam to zveni domače? Čeprav pred drugimi nečete priznati, da imate prazne baterije, poskrbite zase.

RAK 22-6/22-7 : Prav gotovo niso samo planeti krivi, če vase ljubezensko življenje ni tako vznemirljivo, kot si želite. Zaman poskusate partnerju dokazovati svojo neodvisnost.

LEV 23-7/23-8 : Očitno je, da ste svojo energijo usmerili na napredovanje v službi, s čimer tudi tesno povežete prestiz in vse, za kar menite, da vam samoumevno pripada.

DEVICA 24-8/22-9 : Če ste tipična Devica, potem prav gotovo dobro skrbite za svoje zdravje, sicer pa boste morali spremeniti prehrano in dovolj počivati.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Poslovni uspeh prav gotovo veliko steje, a pazite ob tem na ravnovesje z družinskim oziroma ljubezenskim razmerjem.

ŠKORPIJON 23-10/22-11 : Prav gotovo imate premeten cut za finančne zadeve in v tem obdobju vam bo narekoval drzno poslovno potezo. Odplačali boste dolgove.

STRELEC 23-11/21-12 : Čeprav ste dobrega zdravja, polni energije in zivahnji, se boste ukvarjali z mislijo na redno pospevanje nekemu sportu: tenisu, kegljanju...

KOZOROG 22-12/20-1 : S partnerjem bosta dokončno uskladila nesoglasja okoli problema, ki vaju pesti že precej časa. Izrabilite to priloznost se za kaj več!

VODNAR 21-1/19-2 : Veliko se dogaja na poslovno-financi fronti, kjer so obeti nekoliko bolj roznati, zato tudi uspeh ne bi smel izostati. Ne izzivajte mnenja nadrejenih!

RIBI 20-2/20-3 : Ukvarjate se z mislijo na zdravno življenje in kaj bi morali storiti zase, da bi se počutili se boljše. Pazite na drobne nesrečne prigode!